

Kansallinen kokoomus r.p.

Vuoden 2022 puoluekokouksessa ja - valtuustossa hyväksytyt puoluekokousaloitteet

(sekä eräiden aloitteiden johdosta hyväksytyt lausumat)

Sisällys

Sääntömuutos- ja järjestäloitteet	6
4. Pohjanmaan Kokoomusnaiset: Puoluekokoukselle jätettyjen hyväksytyjen aloitteiden seuranta	6
5. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Puoluekokouksissa hyväksytyt aloitteet julkisiksi	6
Yleispoliittiset ja poikkihallinnolliset aiheet	8
18. Pokkisen Kokoomus: Kolmannen sektorin toimintaedellytykset on turvattava Veikkausvoittovarojen siirtyessä valtion budjettiin.	8
19. Pokkisen Kokoomus: Vaalikoneiden turvallisuudesta huolehdittava	9
Ulkoministeriön hallinnonala	10
22. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Kehitysyhteistyö ehdollistettava ja sidottava budjetin ylijäämään	10
Oikeusministeriön hallinnonala	12
25. Kokoomuksen Naisten Liitto: Eläinsuojelurikosten tuomioita kiristettävä	12
28. Heinolan kokoomus: Kaksoiskansalaisuuden sallimisesta luovuttava joiltakin osin	15
29. Kluuvin Kokoomuksen Naiset: Suojataan lapsen oikeutta kaikkiin vanhempiinsa mahdollistamalla oikeudellinen vanhemmuus kahta useammalle silloin, kun se vastaa lapsen tosiasiallisia perhesuhteita	16
30. Kokoomuksen Arvon Siskot: Oikeudellinen vanhemmuus mahdollistettava useammalle kuin kahdelle vanhemmalle	17
38. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lähestymiskiellon vaikuttavuutta tulee lisätä	19
39. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lähisuhdeväkivaltaa ei tule sovittaa	20
40. Kokoomuksen Arvon Siskot: Lähisuhdeväkivalta rajattava sovittelun ulkopuolelle	21
41. Keski-Suomen kokoomusnuoret: Ulosottovelalle euromääräinen korkokatto	23
42. Kokoomuksen Hämeenlinnan kunnallisjärjestö: Velkaantuneiden yksityishenkilöiden ulosoton suojaosuutta kasvatettava	24
44. Pokkisen Kokoomus ry: Saman aikaisesti käytävien vaalien vaalikäytännöt ja ehdokasnumerointi selkeytettävä hukkaäänien vähentämiseksi.	25
47. Oulun Läänin Kokoomusnuoret: E-kansalaisuusmallin tarjoamat mahdollisuudet selvitetävä osana työperäisen maahanmuuton ja yritteliäisyyden edistämistä	26

48. Kokoomuksen Arvon Siskot: Osallisuuden vahvistaminen ja kansalaisraatien mahdollistaminen valtiollisessa päätöksenteossa	27
49. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Äänestysikärajaa kannattaa laskea	28
52. Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret: Neuro-oikeuksien lainsäädäntötyö aloitettava	30
53. Helsingin Edistyskokoomus: Oikeus hyvään kuolemaan – eutanasia laillistettava Suomessa	31
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	34
59. Brysselin Kansallisseura: Urheilutapahtumat pois ihmisoikeuksia rikkovista maista	34
60. Aleksis Kiven Kokoomus: Urheilutapahtumat pois ihmisoikeuksia rikkovista maista	35
61. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lapsella ja nuorella oltava oikeus harrastaa ilman tavoitteellisuutta	37
62. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Paralympialaiset yhteiskunnallisesti merkittäväksi tapahtumaksi	38
66. Helsingin Kokoomuksen Naiset: Peruskouluun saatava joustava valmistava opetus	39
67. Turun Kansallisseura: Taloustaitojen opetusta lisättävä kaikilla koulutusasteilla	41
75. Kokoomuksen Naisten Liitto: Kolmiportaisen tuen laajentaminen toiselle asteelle	43
79. Turun kokoomusnaiset: Englanninkielinen kansallinen ylioppilastutkinto	44
80. Pohjanmaan Kokoomusnuoret: Etelä-Karjalan malli otettava käyttöön koko Suomessa	45
81. Itä-Turun Kokoomusnaiset: Etelä-Karjalan mallin mukainen ohjeistus käyttöön lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi kaikkiin Suomen peruskouluihin	46
88. Rantaraitin Porvarit: Lukiolaisille subjektiivinen oikeus tukiopetukseen	47
91. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Soveltuvuuskokeet laajemmin osaksi korkeakoulujen opiskelijavalintoja	49
95. Oulun läänin Kokoomusnuoret: Opiskelijaruokailun take-away sallittava pysyvästi	50
Puolustusministeriön hallinnonala	51
100. Rovaniemen Kokoomusopiskelijat: Lisäresursseja vapaaehtoisen maanpuolustuksen tukemiseksi	51
101. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Otetaan Suomessa käyttöön kansallinen varautumispäivä	52

102. Aalto-yliopiston Kokoomusopiskelijat: Asepalveluksen mahdollistaminen 1. tyypin diabeetikoille	54
103. Kokoomuksen Naisten Liitto: Palaaminen asevelvolliseksi sallittava kerran täydennyspalveluksen jälkeen	55
107. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Naisten turvallisuus- ja valmiustaitoja on kehitettävä	57
108. Kokoomuksen Naisten Liitto: Naisten vapaaehtoinen kansalaispalvelus	57
109. Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Asevelvollisuus koskemaan koko ikäluokkaa Puolustusvoimien harkinnan mukaan	58
110. Rasion seudun Kokoomusnaiset: Korvataan NASTA-harjoituksesta johtuva palkanmenetykset naisille	59
111. Satakunnan Kokoomusnuoret: Naisten vapaaehtoisen palveluksen velvoittavuus alkamaan ensimmäisestä palveluspäivästä	59
Valtiovarainministeriön hallinnonala	61
112. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Hyvinvointialueiden määrää on laskettava	61
118. Helsingin Edistyskokoomus: Osakesäästötili mahdolliseksi kaikille julkisessa vaihdannassa oleville arvopapereille ilman talletuskattoa	64
134. Kaukalahden Kokoomus: Kotitalousvähennysoikeuden laajentaminen	66
136. Kokoomuksen Hämeenlinnan kunnallisjärjestö: Taloyhtiöiden saneeraustöiden kotitalousvähennykset sallittava myös asunto-osakkeen omistaville ja niissä vakituisesti asuville yksityishenkilöille!	67
Ympäristöministeriön hallinnonala	69
137. Brysselin Kansallisseura: Julkisomisteiset luonnontilaiset ja vanhat metsät suojeltava	69
140. Turun Kokoomusnaiset: Huoneiston hallintaanotto taloyhtiössä	71
142. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Nykyaikaistetaan ASP-tilijärjestelmä	73
Sisäministeriön hallinnonala	74
143. Haukilahden-Westendin kansallisseura: Ase- ja ampumaharrastusten edellytysten parantaminen	74
147. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Maahanmuuttovirasto on pilkottava – Työperäinen maahanmuutto on työ- ja elinkeinopolitiikkaa	76
149. Kokoomuksen Naisten Liitto: Työlupakäsittely maksimissaan 1 kuukausi	77

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	79
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	79
155. Turun Kansallisseuran Naiset: Saaristomeren alueella tuettava Vapaa-ajankalastajien keskusjärjestön toimintaa haukitehtaiden perustamisessa haukikannan elinvoimaisuuden edistämiseksi	79
163. Kokoomuksen Arvon Siskot: Turkiseläintuotantoa koskevan selvityksen käynnistäminen ja turkisasetuksen päivittäminen	80
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	83
166. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Lisätään kotimaisen ruoan osuutta julkisissa hankinnoissa	83
167. Puijon Kokoomus: Lähiruuan kannustimet	84
169. Pohjanmaan Kokoomusnuoret: Turpeen osuutta Suomen energiantuotannossa vahvistettava	85
172. Kluuvin kokoomuksen naiset: Suomen on luovuttava venäläisestä energiasta	87
176. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Pienydinreaktoreiden sääntelyesteiden poistaminen keskeiseksi hallitusohjelman tavoitteeksi	88
177. Haukilahden-Westendin kansallisseura: Kokoomus ydinvoimalain muutoksen kirittäjäksi	89
178. Jokioisten Kokoomus: Lisää energiansäästöneuvontaa kuluttajille	91
179. Pirkanmaan Kokoomusnaiset ja Kokoomuksen Naisten Liitto: Siviilipalveluksen suorittaneiden osaamisrekisteri perustettava	92
180. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Seksityö on oikeaa työtä – yrittäjien toimintaedellytykset on turvattava	93
182. Kokoomuksen Naisten Liitto: Työsuhteessa olevan ammattiuurheilijan oikeus ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan	95
185. Pokkisen Kokoomus: Tuomioistuimen laittomaksi toteamien lakkojen, tukilakkojen ja erilaisten saartojen vahingonkorvausten saattaminen todellisten aiheutuneiden kustannusten mukaisiksi työrauhavelvoitteen aikana	96
186. Pirkanmaan Kokoomusnaiset: Työnvälityksen maksukielto kumottava	97
187. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Paikallinen sopiminen käyttöön oppisopimusopiskelijoiden palkkauksessa	98
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	100

194. Pieksämäen Kokoomus: Terveysteknologia osaksi Sosiaali- ja terveysministeriön toimialaa	100
195. Kluuvien kokoomuksen naiset: Suomi tarvitsee terveysteknologiasta strategian	100
197. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Alkoholimainonta vapautettava	102
199. Hämeen Kokoomusopiskelijat: Nuuska julistettakoon lailliseksi!	104
200. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Nuuskan myynti lailliseksi Suomessa	104
201. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Yksittäispakattuihin käyttöpusseihin pakatun purutupakan myynti sallittava Suomessa	105
207. Kokoomuksen Arvon Siskot: Äitiysavustus ja -pakkaus tulee uudelleennimetä	107
210. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Otetaan käyttöön lähetteetön malli psykiatriin palveluihin	109
212. Kokoomuksen Arvon Siskot: Aloite työntekijöiden mielenterveyden tukemiseksi osana työterveyshuoltoa	110
220. Kokoomuksen Arvon Siskot: Naisten työllisyyttä edistävän perhevapaaudistuksen toteuttaminen	112
226. Kokoomuksen Naisten Liitto: 0,7 -hoitajamitoitusta on lykättävä	115
230. Rantaraitin Porvarit: Suomeen on luotava kansallinen syöpästrategia	117
231. Oulujoen Kokoomus: Työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan ja vakavaraisuussäännösten uudistaminen	119
233. Helsingin Edistyskokoomus: Eläkevaroilta saatava hakea parempaa tuottoa	121
236. Kokoomuksen Naisten Liitto: Apteekki osaksi terveydenhuoltoa	122
240. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Toisiolakia ei ole tarpeen soveltaa suostumukseen perustuvassa tutkimuksessa	125
241. Pohjanmaan Kokoomusnaiset: Keinoja ikääntyneiden kaltoinkohtelun vähentämiseksi kehitettävä	127

Sääntömuutos- ja järjestöaloitteet

4. Pohjanmaan Kokoomusnaiset: Puoluekokoukselle jätettyjen hyväksytyjen aloitteiden seuranta

Jäsenyhdistyksistä tehdään iso määrä hyviä aloitteita, jotka käsitellään kokouksessa nopeassa tahdissa. Hyväksytyistä aloitteista ei tämän jälkeen saada riittävästi tietoa. Onko niitä viety eteenpäin ja tehty konkreettisia toimia aloitteen pohjalta? Aloitetointa tulisi olla ehdotusten systemaattista keräämistä ja kehittämistä aina toteutukseen asti.

Pohjanmaan Kokoomusnaiset esittää, että Kokoomuksen puoluekokoukselle jätettyjen aloitteiden hyväksymisen jälkeen niiden toteutumista seurataan ja toteutumisesta löytyisi tieto. Aloitteiden hyväksymisen jälkeen saatu tieto niiden etenemisestä lisäisi uskoa aloitteiden vaikuttavuuteen ja lisäisi motivaatiota niiden tekemiseen.

Me Pohjanmaan Kokoomusnaiset ry esitämme, että aloitteiden vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan ja seurataan. Esitämme, että koko aloitetoiminnalle rakennetaan toimiva ja selkeä prosessi. Prosessiin luodaan sopiva seurantajärjestelmä aloitteiden vaikuttavuuden ja toteutumisen seurantaan. Esitämme, että perustetaan esimerkiksi Kokoomuksen kotisivuille oma aloitesivu, josta voi nähdä miten aloite on edennyt ja toteutunut.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa Kokoomuksen edellä esitetyn perusteella toimimaan siten, että aloitteiden hyväksymisten jälkeen niiden toteutumisen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta seurataan sekä niistä tiedotetaan sovitulla tavalla.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 5 jälkeen)

5. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Puoluekokouksissa hyväksytyt aloitteet julkisiksi

Kansallinen Kokoomus r.p. hyväksyy kahden vuoden välein järjestettävässä sääntömääräisessä puoluekokouksessaan useita kymmeniä jäsenyhdistysten lähettämiä aloitteita. Lähetetyt puoluekokousaloitteet yhdessä puoluehallituksen vastausten kanssa julkaistaan Kokoomuksen omilla verkkosivuilla muutamia viikkoja ennen puoluekokousta. Puoluekokouksen jälkeen verkkosivuilla julkaistaan puoluevaltuustolle jääneet puoluekokousaloitteet vastauksineen. Tästä asiakirjasta selkeyden vuoksi on kuitenkin poistettu puoluekokouksessa loppuun käsitellyt aloitteet.

Puoluekokouksessa loppuun käsitellyjä aloitteita tai niiden tilaa ei siis ole missään nähtävillä. Avoimuuden ja päätöksenteon sujuvuuden kannalta olisi tärkeää, että edellisten puoluekokousten hyväksytyt aloitteet olisivat nähtävillä puolueen jäsenille. Avoimuus hyväksytyistä aloitteista myös vähentäisi asiassällöltään päällekkäisten aloitteiden laatimista ja lähetystä tuleville puoluekokouksille.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta julkaisemaan puoluekokouksessa hyväksytyt aloitteet.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 4 ja 5):

Avoimuus ja toiminnan kaikinpuolinen saavutettavuus ovat tänä päivänä kokoomukselle erittäin tärkeitä toimintaa ohjaavia periaatteita. Puoluedemokratiassa puoluekokousaloitteet ovat yhdistyskentän tärkeimpiin kuuluva väline ajattelunsa esiin tuomisessa ja poliittisessa vaikuttamisessa. Kalajoen vuoden 2022 puoluekokoukseen on tehty 244 aloitetta, mikä on nykyajan puoluekokouksista toiseksi korkein määrä. Tämä perinteikäs politiikan tekemisen keino on siis voimissaan, ja suuren määrän voi nähdä osaltaan kertovan myös, että järjestelmää kohtaan tunnetaan luottamusta.

Pohjanmaan kokoomusnaisten aloitteessa esitetään perustettavaksi aloitteiden seurantajärjestelmä, esimerkiksi tätä varten nettisivuille tehtävän erillisen osion muodossa. Puoluehallitus kiinnittää huomiota siihen, että kuhunkin puoluekokoukseen toimitetaan puoluekokousaineiston yhteydessä selostus edellisessä puoluekokouksessa hyväksytyjen aloitteiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä. Lisäksi aiemmilta vuosilta esimerkkinä voinee mainita puoluevaltuustolle esitetyn vastaavanlaisen mutta hiukan yksityiskohtaisemman raportin. On siis jo nyt käytössä menettelyitä aloitteiden johdosta tehtyjen toimien seurantaan. Seuranta toki voisi olla nykyistä tiiviimpää, ja tähän onkin olemassa useita vaihtoehtoisia toimintatapoja. Esimerkiksi äskettäin käyttöön otettua uutta Kokoomusfoorumia voisi käyttää tähänkin tarkoitukseen.

Varsinais-Suomen kokoomusnuoret ehdottavat hyväksytyjen aloitteiden julkistamista. Vuonna 2020 kävi poikkeuksellisesti niin, että puoluekokous ei erinäisistä syistä johtuen ehtinyt käsitellä loppuun kaikkia aloitteita, vaan osa siirtyi käsiteltäviksi puoluevaltuustossa, kuten säännöt edellyttävät. On harvinaista, että näin käy, koska useimmiten suuretkin määrät aloitteita ehditään tehokkaan kokoustyöskentelyn ansiosta käsitellä puoluekokouksessa loppuun. Puoluevaltuustolle siirtäminen aiheutti tiettyjä käsittelyteknisiä haasteita, mikä heijastui myös julkistettuihin materiaaleihin. Vuosi 2020 oli kuitenkin hybridikokouksesta ja sen erityispiirteistä johtuen poikkeustapaus. Kesken jääneiden aloitteiden osalta puolue toimisto oli suoraan yhteydessä aloitteet tehneisiin tahoihin, ja näille tarjottiin onnistuneesti mahdollisuus päästä esittelemään aloitteitaan hybridimallisesti myös puoluevaltuustolle. Aloitteita tehneiden yhdistysten suuntaan asiat pystyttiin siis myös vuonna 2020 kaikista hankaluuksista huolimatta hoitamaan lopulta varsin hyvin.

Puoluehallitus toteaa, että puolueen dokumenttiarkistossa on julkisesti saatavilla puoluekokousten aineistot, joissa näkyy myös puoluekokouksen (ja mahdollisesti puoluevaltuuston) aloitteista tekemät päätökset. Näin on myös vuoden 2020 puoluekokouksen aineistojen osalta. Kehittämiskohteeksi voisi mahdollisesti nostaa ainakin sen, että hyväksytyistä aloitteista ryhdyttäisiin julkaisemaan nykyistä selkeämpiä koosteita. Tällaisen parannuksen myötä tulisi sekä puolueen omassa toiminnassa että ulkopuolisten suuntaan helpommaksi hahmottaa kokonaisuutta puolueen voimassa olevista kannoista ja tavoitteista.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteet 4 ja 5.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteet 4 ja 5.

Yleispoliittiset ja poikkihallinnolliset aiheet

18. Pokkisen Kokoomus: Kolmannen sektorin toimintaedellytykset on turvattava Veikkausvoittovarojen siirtyessä valtion budjettiin.

Murrosvaiheessa on käytävä laaja keskustelu ja tehtävä perusteellinen analyysi aikaisemmasta avustustoiminnasta ja mahdollisesta uudesta kevyemmästä ja pitkäjänteisestä toimintamallista.

Kolmannen sektorin toiminta on Suomessa keskeinen hyvinvoinnin edistämistä tuottava vastuunkantaja kuntien ja hyvinvointialueiden sekä yksityisensektorin lisäksi. Ketterinä toimijoina niillä on nopea mahdollisuus ennakoida ja reagoida muuttuviin tarpeisiin. Kolmas sektori on esimerkiksi merkittävä ennaltaehkäisevän ja kuntouttavan hyvinvointityön toimija sekä vajaa- ja osatyökykyisten toimintaedellytysten vahvistaja.

Veikkausvoittovarojen siirtyessä valtion budjettiin puoluekokous hyväksyessään tämän aloitteen velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että laajan keskustelun ja analyysin pohjalta luodaan uusi ja ketterä pitkäjänteinen toimintamalli kolmannen sektorin toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pokkisen Kokoomusta sen tekemästä aloitteesta ja jakaa pääosin samat huolet kolmannen sektorin tulevien vuosien toimintaedellytyksistä. Puoluehallitus pitää erittäin tärkeänä, että kansalaisyhteiskunnalla on edellytykset toteuttaa rooliaan kansalaisten omaehtoisen ja vapaaehtoisuuteen perustuvan aktiivisuuden kanavoimisen foorumina. Monilta osin se onkin toiminut tässä erinomaisesti.

Suomessa huomattava osa monen tärkeän toiminnan resurssipohjasta tulee rahapelijärjestelmän tuotoista, mikä on ajan saatossa tuonut esimerkiksi liikunnan, taiteen ja kulttuurin sekä nuorisotyön hyvin lähelle julkista sektoria. Toisaalta on hyvä huomata, että nykyisin rahapelituotoilla rahoitettavasta toiminnasta osa on sellaista, että sen tulisikin oikeastaan olla suoraan julkisin varoin toteutettavaa toimintaa. Tämä muodollisesti korjautuu budjettirahoitukseen siirtymisen myötä, mutta tosiasiaassa muutos ei sisällön kannalta ole kovin merkittävä.

Lisäksi on hyviä perusteita kysyä, tarvitseeko ihan kaikki nykyisin tämän rahoituksen piirissä olevasta toiminnasta ylipäätään olla siellä. Julkisuudesta tiedetään monia esimerkkejä tapauksista, joissa veikkausvoittovaroja on käytetty esimerkiksi järjestöjen varallisuuden kasvattamiseen tai täysin näennäiseen toimintaan, käytännössä kiinteistöjen ja palkkaorganisaation ylläpitoon. Puoluehallitus katsoo, että tulevien vuosien nykyistä suuremman niukkuuden oloissa esimerkiksi tämän tapaiset osat on erilaisilla hallinnollis-teknisillä järjestelyillä pyrittävä rajaamaan kansalaisjärjestöjen tärkeään työhön tarkoitettun rahoituksen ulkopuolelle. Yksi mahdollisuus tällaiseen uudelleentarkasteluun voisi olla, että valtionapukelpoisuudet laitettaisiin haettaviksi uudestaan, uudistettujen ja todellista toimintaa vahvasti painottavien kriteereiden pohjalta. Tällä tavalla niukkeneva potti voitaisiin saada kohdistumaan paremmin sellaiseen toimintaan, johon se on alun perin tarkoitettu.

Rahapelijärjestelmän tuottojen kääntynyt laskuun, syntyneitä vajetta on viime vuosina paikattu suoralla budjettirahoituksella. Puoluehallitus painottaa, että rehellisyyden ja realismin nimissä on suoraan todettava tämän olevan pidemmän päälle kestävämpi. Tilanteessa, jossa julkinen talous on valtavasti alijäämäinen ja valtio velkaantuu useita miljardeja vuodessa, on erittäin vaikeaa kestävästi perustella, että juuri kolmannen sektorin rahoituksen tulisi olla pysyvästi suojassa kaikelta tehostamiselta. Tällaista ei mikään rehellinen puolue pysty lupaamaan, eikä myöskään Kokoomus voi sitä tehdä.

Puoluehallitus yhtyy Pokkisen Kokoomuksen aloitteen toimenpideoissa esitettyyn varsinaiseen ehdotukseen laajasta ja perusteellisesta analyysistä ja keskustelusta ketterän ja pitkäjänteisen toimintamallin luomiseksi. Samassa kokonaisuudessa on selvitettävä, mitä toimenpiteitä tarvitaan esimerkiksi kansalaisjärjestöjen oman varainhankinnan edellytysten vahvistamiseksi, mikä pidemmällä tähtäimellä olisi selvästi omiaan palauttamaan kunniaan kansalaisyhteiskunnan yhtä alkuperäistä ideaa eli riippumattomuutta julkisesta vallasta ja poliittisesta päätöksenteosta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

19. Pokkisen Kokoomus: Vaalikoneiden turvallisuudesta huolehdittava

Vaalikoneiden suosio on kasvanut huomattavasti viime vuosina. Samalla vaalikoneiden kysymyksenasettelu suuntautuu enemmän ja enemmän median tarpeita varten kuin varsinaiseen äänestäjien palvelemiseen. Vaalikoneiden kysymyksenasettelulla haetaan vastakkainasettelua ja mielipide-eroja sellaisistakin asioista, joissa näitä ei todellisuudessa ole.

Vaalikoneiden haaste ei kuitenkaan ole varsinaisesti mahdollisesti epämiellyttävät kysymykset vaan niiden takana olevien suosittelu- ja jaottelualgoritmien tuntematon toiminta. Käytännössä ihmisten vaalikäyttäytymisen viimekäden ohjaus on kaupallisissa tai tuntemattomissa käsissä.

Ulkomaisissa vaaleissa on nähty huomattavia mielipiteisiin vaikuttavia sähköisiä kampanjointeja, tietoturvahyökkäyksiä, valeutisointeja jotka voivat johtaa vaalitulosten väritymiseen. Yksi mahdollinen vastaava vaikuttamiskanava myös negatiivisessa mielessä voi olla vaalikoneiden algoritmit ja kysymyksenasettelut.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että aikaansaadaan keskustelua ja tarvittaessa toimenpiteitä vaalikoneiden käytön turvaamisesta ja testaamisesta siten, että vaalikoneita itsessään ei voitaisi jatkossakaan käyttää vilpillisesti vaali- tai äänestystulosten ohjailuun.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pokkisen Kokoomusta ajankohtaiseen ja tärkeään asiaan tarttumisesta. Vaalikoneiden merkitys suomalaiselle demokratialle ei ole lainkaan vähäinen. Vaalikoneen vaikutus äänestyspäätöstä tehtäessä on erityisen suurta nuorten keskuudessa. Vuoden 2019

tutkimuksessa vaalikoneista 47 % alle kolmekymmentävuotiaista ilmoitti vaalikoneen vaikuttaneen ratkaisevasti tai melko paljon puolueen valintaan.

Toimiva demokratia on yksi kokoomuksen johtavista arvoperiaatteista. Kokoomuksen periaateohjelman mukaisesti ”Kokoomus haluaa rakentaa Suomea maana, jossa toteutuvat jokaisen mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon. Paikallinen ja alueellinen demokratia sekä elävä kansalaisyhteiskunta muodostavat kansanvallan lujan kivijalan.”

Vaalikoneiden perusajatus on tarjota kansalaiselle mahdollisuus ottaa selvää ehdokkaiden eroista ja löytää tietoa ehdokkaan kannoista. Toteuttaessaan tarkoitustaan vaalikone toimii tärkeänä demokratian edistämisen työkaluna. Vaalikoneiden merkityksen kasvaessa lisääntyy valitettavasti samalla mahdollisuus vaalikoneiden käyttämiseen vaalien lopputulokseen vaikuttamiseen.

Suomessa suuret ja laajassa käytössä olevat vaalikoneet ovat suurten mediatalojen tuottamia. Myös jotkin edunvalvontajärjestöt ovat alkaneet rakentamaan omia vaalikoneita. Suomessa suuret mediat kuuluvat käytännössä poikkeuksetta julkisen sanan neuvostoon ja heitä säätelee journalistin ohjeet. Suomessa luottamus mediaa kohtaan on myös kansainvälisesti vertailtuna suurta. Vaalikoneiden vakiintuva asema osana suomalaista demokratiaa pakottaa kuitenkin kiinnittämään huomion siihen, että vaalikoneiden toimintamekanismien ja käyttämien algoritmien tulee olla riittävän avoimia, eikä vaalikoneen käyttäjää saa kysymyksenasetteluilla johdatella johonkin tiettyyn lopputulokseen.

Puoluehallitus jakaa aloitteen tekijän kanssa näkemyksen keskustelun tärkeydestä sekä tarvittavien toimenpiteiden selvittämisestä, jotta voidaan ennaltaehkäistä vaalikoneiden käyttämistä demokratialle vieraisiin tarkoituksiin.

Puoluehallitus esittää puoluekokoukselle, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

Ulkoministeriön hallinnonala

22. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Kehitysyhteistyö ehdollistettava ja sidottava budjetin ylijäämään

Me kokoomuslaiset olemme tunnettuja tarkasta taloudenpidosta. Silloinkin kun kaikki muut poliittiset tahot olisivat valmiita rahahanojen holtittomaan avaamiseen, me olemme se järjen ääni joka parhaansa mukaan tuhlailua estää. Me emme kuitenkaan vastusta hankkeita vastustamisen ilosta, vaan siksi että meillä ei yksinkertaisesti ole yhteiskuntana varaa rahoittaa jokaista rahoittamisen arvoista asiaa. Valitettavasti yksi asia johon meillä ei ole pitkään aikaan ollut varaa on nykymuotoinen kehitysyhteistyö.

Kehitysyhteistyö on idealtaan kaunis ja humaani. Nykyisellään sen vuosittainen kokonaismäärä on kuitenkin sidottu Suomen BKT:hen. Tämä on ongelmallista koska BKT-sidonnaisuus tarkoittaa, että me maksamme kehitysyhteistyöhön joka vuosi reippaasti yli miljardi euroa vaikka meillä ei siihen

budjetin puitteissa varaa olisikaan. Esimerkiksi viime vuonna otimme jälleen yli kuusi miljardia lisävelkaa, josta olisi voitu vähentää kehitysyhteistyöhön kuuluva miljardi. Vuosittainen summa ei siis ole pieni, varsinkin kun meillä ei siihen tosiasiallisesti ole varaa.

Suomelle aiheutuvan budjettitaakan lisäksi kehitysyhteistyön myöntämisperusteet ovat liian kevyet. Kehitysyhteistyöstä ovat päässeet nauttimaan sellaiset valtiot jotka toimivat Suomen kansainvälisten tavoitteiden vastaisesti. Tämä johtuu siitä, ettei kehitysyhteistyön myöntämisprosessiin ole asetettu ehdollisuusvaatimuksia kuten vaatimusta oman maan kansalaisten vastaanottamisesta pakkopalautusten yhteydessä tai sääntöperusteisen kansainvälisen järjestyksen ylläpitämisestä. Tästä tuoreimpana esimerkkinä sellaiset valtiot jotka päättivät olla tuomitsematta Venäjän laitonta hyökkäyssotaa Ukrainaankin YK:n yleisistunnossa. Tällaiset räikeästi Suomen etua vastaan toimivat valtiot ovat viime vuosina saaneet kehitysyhteistyön kautta merkittävää tukea. Tämä on yksinkertaisesti väärin.

Kehitysyhteistyö ei myöskään valitettavan useasti johda toivottuihin tuloksiin kohdemaissa. Esimerkiksi sambialaisen ekonomisti Dambisa Moyon mukaan kehitysyhteistyö hallituksille on tuottanut riippuvuutta, rohkaissut korruptiota ja lopulta tehnyt pysyväksi huonon hallinnon ja köyhyyden. Moyon näkemyksiä tukevat esimerkiksi ghanalainen YK:n entinen pääsihteeri Kofi Annan, Ruandan presidentti Paul Kagame ja Senegalin entinen presidentti Abdoulaye Wade. Kehitysyhteistyö siis takaa köyhyyden kierteen ja estää talouskasvun. Tämä johtuu siitä ettei se pidä sisällään kannustimia avun saajille parantaa omaa taloudellista tilannettaan.

Yllä mainituista syistä emme pidä järkevänä, että Suomi maksaa ehdotonta kehitysyhteistyötä BKT-perusteisesti jolloin sitä maksamme vaikei siihen varaa olisikaan. Velkarahalla rahoitettu, ilmeisen epätehokas ja jopa vahingollinen ulkomaille tehty lahjoitus on varsin vastuuton menoerä valtion budjetissa. Tämän johdosta pidämme perusteltuna ehdollistaa kehitysyhteistyö ja sitoa sen kokonaissumma Suomen valtion budjetin ylijäämään jolloin sitä maksettaisiin vain silloin kun siihen on tosiasiallisesti varaa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään kehitysyhteistyön ehdollistamista ja sitomista Suomen valtion budjetin ylijäämään.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen tavoite on nostaa Suomen kehitysrahoituksen osuus BKT:stä 0,7 prosenttiin. Olemme vielä kaukana tuosta tavoitteesta ja siihen pääsy edellyttää pitkäjänteistä sitoutumista ja uskottavaa suunnitelmaa. Suomi on yksi maailman vauraimmista valtioista ja kehitysavulla pyritään auttamaan kaikista heikoimmassa asemassa olevia. On siksi moraalisesti oikein, että kannamme globaalia vastuuta. Kehitysavulla pyritään ratkomaan perustavanlaatuisia ongelmia, jolla kansainvälistä vakautta pyritään lisäämään, kuten korruption, köyhyyden, nälänhädän, ilmastonmuutoksen ja luontokadon ehkäisemistä. Jos näissä epäonnistutaan, seuraukset myös Suomelle ovat kielteisiä.

0,7 % GNI-osuus on kehittynyt vuosien varrella ja se on tutkimuksissa useaan kertaan arvioitu sopivaksi tasoksi, jolla kehitysmaissa teoriassa pitäisi pystyä saavuttamaan riittävä kasvuvauhti. Kehitysavun leikkaamisen sijaan julkisen talouden tasapainottamiseksi on olemassa lukuisia muitakin keinoja, kuten työllisyyden vahvistaminen, julkisen hallinnon tehostaminen,

hankintaosaamisen ja kilpailuttamisen parantaminen tai julkisten palveluiden tuottavuuden parantaminen.

On kuitenkin samalla selvää, että kehitysavun kohdistamista ja laatua on arvioitavat jatkuvasti. Tällä varmistetaan Suomen panoksen tarkoituksenmukaisuus. Samalla kun pyrimme kehitysavun tasonnostoon, meidän on arvioitava kehitysavun vaikuttavuutta ja valvontaa. Yksi vaihtoehto nykyisen toiminnan painopisteiden arviointiin voisi olla ulkopuolinen tutkimushanke aiheesta.

Kannatettavaa aloitteessa sen sijaan on se osuus, jossa esitetään kehitysavun ehdollistamista joko omien kansalaisten vastaanottamiselle tai kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle. On vaikeaa perustella avun antamista sellaisille maille, jotka kieltäytyvät ottamasta vastaan omia kansalaisiaan, joilla ei ole laillista perustetta Suomessa oleskeluun, tai sellaisille maille, jotka avoimesti tukevat esimerkiksi Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainaa vastaan tai muita vastaavia rikollisia toimia. Tämän suuntaisia ehdotuksia kokoomuksen kansanedustajat ja eduskuntaryhmä ovat tehneetkin, ja puoluehallituksen mielestä olisi luontevaa omaksua se myös puolueen viralliseksi linjaksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus tavanomaisista päätösvaihtoehtoista poiketen esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen budjettiylijäämään sitomisen osalta

ja

hyväksyisi aloitteen siltä osin, mikä koskee omien kansalaisten vastaanottamista ja sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen ylläpitämistä.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen siltä osin, mikä koskee omien kansalaisten vastaanottamista ja sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen ylläpitämistä

ja

hylkäsi aloitteen budjettiylijäämään sitomisen osalta.

Oikeusministeriön hallinnonala

25. Kokoomuksen Naisten Liitto: Eläinsuojelurikosten tuomioita kiristettävä

Suomessa nostetaan vuosittain noin 250 eläinsuojelurikossyytettä, mikä on jäävuoren huippu koko ilmiöstä. Viime vuosina puolessa käräjäoikeuksiin päättyneissä rikoksissa yksi tai useampi eläin oli teon seurauksena kuollut tai jouduttu lopettamaan. Tuotantoeläinten kohdalla näin oli 57 prosentissa ja seura- ja harrastuseläinten kohdalla 49 prosentissa teoista. Tuomion saaneet tapaukset ovat hyvin vakavia, vaikka tuomiot lieviä.

Tyypillisin rangaistus eläinsuojelurikoksesta on sakkorangaistus. Viime vuosina lähes 70 prosentissa käräjäoikeuksissa käsitellyistä eläinsuojelurikoksista syytetyille on määrätty rangaistukseksi sakot. Toiseksi yleisin rangaistus on ehdollinen vankeusrangaistus.

Poliisilla on esitutkintaviranomaisena velvollisuus toimia, mikäli epäillään, että eläinsuojelulakia on rikottu. Kuitenkin vuonna 2019 tehdyssä kyselyssä 71 prosenttia virkaeläinlääkäreistä arvioi, ettei oman paikkakunnan poliisi hallitse eläinsuojelulain säännöksiä. Myös eduskunnan oikeusasiamies (EAO) totesi ratkaisussaan joulukuussa, että poliisin eläinsuojelurikosten käsittelyssä on ollut ongelmia. Yksi niistä on se, että rikoksia jää kirjaamatta poliisin järjestelmiin eikä rikosvastuu voi käytännössä toteutua. Eduskunnan oikeusasiamies on vaatinut ongelmia korjattavaksi viipymättä. Ongelma on, että poliisi ei tunnista rikosta, tunne sen tunnusmerkistöä tai kirjaa tapauksia säännönmukaisesti esimerkiksi eläinsuojelurikkomuksena, vaikka kyse olisi perusluonteisesta eläinsuojelurikoksesta.

Eläinsuojelurikokset päätyvät harvoin tuomioistuinten käsiteltäväksi. Tämä edellyttää, että 1) rikoksella on silminnäkijä, joka huomauttaa asiasta valvontaviranomaiselle ja että 2) valvontaviranomainen tehokkaasti toteuttaa valvontatehtävänsä ja että 3) poliisi toteuttaa esitutkinnan ja 4) syyttäjä päättää nostaa syytteen. Valitettavasti syyttämättäjättämispäätöksiä tehdään, sillä perusteella, että tilanne on muuttunut, vaikka itse rikos olisi tapahtunut.

Tehdyn selvityksen perusteella oikeuteen asti etenevissä tapauksissa on monesti kyse pitkäkestoisista ja vakavista eläinsuojelurikoksista ja tekijä selviää useimmiten sakkorangaistuksella. Monessa oikeuteen päätyvässä tapauksessa on kyse väkivallasta. Koiraa tai hevosta hakataan, koska se ei käyttäydy niin kuin ihminen haluaa. Marsu heitetään lumihankeen ja jätetään sinne, kissaa paikotetaan seinään tai kuristetaan. Vuoden 2018 tuomioista noin 73 % koski lemmikkien laiminlyöntiä ja 27 % tuomioista annettiin lemmikin väkivaltaisesta kohtelusta. Vuonna 2019 annettiin 217 tuomiota eläinsuojelurikoksesta, joista 12 annettiin törkeästä eläinsuojelurikoksesta. Vakavissakaan tapauksissa oikeus ei välttämättä tuomitse törkeästä eläinsuojelurikoksesta tai syyttäjä esitä eläintenpitokieltoa.

Oikeustapausten määrä vaihtelee paikkakuntakohtaisesti. Syy tähän on alueella yhteistyön toimivuus valvontaeläinlääkäreistä poliisiin, syyttäjiin ja tuomioistuimeen saakka. Eri tutkimuksin on osoitettu, että eläimillä on kehittyneet kognitiiviset kyvyt, mikä näyttäytyy ihmiselle muiden lajien älykkyytenä, kommunikointi- ja yhteistyötaitoina. Eläimet osoittavat kiintymystä, surua ja muita emotionaalisia tunteita, vaikka kielellinen viestiminen niistä on onnistunut vasta harvoin viittomilla tai muilla teknisillä avusteilla. Eettinen tarkastelu edellyttää, että ihminen estää eläimiin kohdistuvat laiminlyönnit ja rikokset tehokkaasti. Monet suomalaiset kutsuvat lemmikkejään perheenjäseniksi, mikä kuvastaa hyvin muuttunutta arvomaailmaa ja muunlajisten ansaitsemaa parempaa suojelua.

Tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan sen eteen, että Suomessa eläinsuojelurikosten tuomioita kovennetaan merkittävästi.

Puoluehallitus:

Eläimiin kohdistuvat rikokset eivät ole hyväksyttäviä. Eläinsuojelulain yleisiin periaatteisiin kuuluu, että eläimiä on kohdeltava hyvin eikä heille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Lisäksi eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet.

Eläinsuojelulain rikkomisesta joko tahallaan tai huolimattomuuttaan voidaan määrätä rangaistuksia, mutta käytännössä seuraukset tekijälle ovat kuitenkin lieviä.

Vuonna 2020 epäilyyn perustuvista eläinsuojeluvalvonnan tarkastuksista runsaat 70 prosenttia kohdistui lemmikkieläimiin ja hevosiin. Suurin osa eläinsuojeluilmoituksista tehdään koirista. Seura- ja harrastuseläimiin kohdistuvat tarkastukset ovat tuplaantuneet kymmenessä vuodessa. Vuonna 2020 tarkastuksista kohdistui lemmikkieläimiin noin 4 600, hevosiin noin 500 ja tuotantoeläimiin noin 2 000.

Pääkaupunkiseudulla yli puolesta tarkastuskäynneistä seuraa kiireellisiä toimenpiteitä, kuten eläimen uudelleensijoitus tai eläimen lopetus.

Lemmikkien osalta tilanne on kärjistynyt osittain siksi, että lemmikkien pitoon ei kohdistu vastaavaa säännönmukaista valvontaa kuin ammattimaiseen eläintenpitoon. Rikokset ovat sukupuolittuneita: väkivalta on useammin miesten ja laajamittaiset teot sekä passiiviset laiminlyönnit naisten tekemiä.

Eläinsuojelurikosten päätyminen nykyistä tehokkaammin tuomioistuinten käsittelyyn edellyttää aktiivisempaa valvontaviranomaisen ilmoitusta poliisille. Valvontaeläinlääkäreiden resurssit ovat kuitenkin varsin niukat. Edelleen poliisin ja tuomioistuinten niukat resurssit hidastavat rikoksista tuomitsemista.

Myös eläintenpitokiellon tehokas seuranta on vaikeaa. Eläinsuojelurikokseen, eläinsuojelurikkomukseen tai eläinkuljetusrikkomukseen syyllistyneelle voidaan määrätä sakkoja, minkä lisäksi hänet voidaan määrätä eläintenpitokielloon. Tällöin henkilö ei saa omistaa eläimiä tai muutenkaan vastata eläinten hyvinvoinnista. Kielto voidaan asettaa koskemaan kaikkia eläimiä tai vain tiettyjä lajeja. Eläintenpitokiellon valvominen on kuitenkin käytännössä hankalaa, sillä kielto ei koske muita perheenjäseniä tai samassa taloudessa asuvia. Esimerkiksi puoliso voi papereissa näyttäytyä eläimen omistajana, vaikka käytännössä eläin olisi kiellon saaneen henkilön vastuulla.

Lievät tuomiot osaltaan estävät tehokasta rangaistusten toteuman seurantaa. Kotirauhan suojan vuoksi viranomaiset voivat suorittaa kotietsinnän vain epäiltäessä rikosta, josta maksimirangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. Koska eläinsuojelurikkomuksesta ja lievästä eläinsuojelurikoksesta voidaan määrätä vain sakkoja, viranomaisilla ei ole oikeutta mennä eläintenpitokiellon rikkomisesta epäillyn henkilön kotiin ilman painavampaa syytä. Eläintenpitokiellon rikkominen ja mahdolliset eläinten uudet kaltoinkohtelut jäävät näin helposti piiloon.

Ratkaisu olisi, että eläintenpitokiellon rikkominen nähtäisiin lievänä eläinsuojelurikoksena, jonka maksimirangaistus nostettaisiin kuuteen kuukauteen vankeutta. Samalla lievä eläinsuojelurikos profiloituisi eläinsuojelurikkomusta vakavampana tekona.

Toisinaan eläimiin kohdistuva rikos johtuu eläimen pitäjän sairastumisesta ja siten heikentyneestä kyvystä huolehtia eläimistä. Näitä tilanteita varten maatalousyrittäjien eläkevakuuttaja Mela edistää maatalousyrittäjien työssäjaksamista, mikä osaltaan vähentää eläimiin kohdistuvia laiminlyönnejä. Esimerkiksi MYEL-vakuutukseen kuuluva lomituspalvelu auttaa maatalousyrittäjää, joka saattaa olla vastuussa laajastakin eläinkatraasta, jaksamaan.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

28. Heinolan kokoomus: Kaksoiskansalaisuuden sallimisesta luovuttava joiltakin osin

Kaksoiskansalaisuuden mahdollistamisesta tulee luopua määrättyltä osin. Nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa kaksoiskansalaisuus voi asettaa kansalaiset hankalaan valintatilanteeseen; mille maalle on solidaarinen esimerkiksi mahdollisessa konfliktitilanteessa. Poikkeuksena aidosti kaksoiskansalaiset, joiden toinen vanhempi on muu kuin suomalainen.

Esitämme, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää toimimaan sen puolesta, että kaksoiskansalaisuudesta luovuttaisiin aloitteessa esiteltyitä osin.

Puoluehallitus:

Aloitteen tekijät kiinnittävät huomiota tärkeään asiaan. Suomen kansalaisuuden myöntämistä koskevan lainsäädännön on oltava ajantasaista siten, että järjestelmä huomioi riittävällä tavalla kansallisen turvallisuuden varmistamisen myös muuttuneen turvallisuusympäristön oloissa.

Suomen perustuslain (731/1999) mukaan Suomen kansalaisuus saadaan syntymän ja vanhempien kansalaisuuden perusteella siten kuin lailla tarkemmin säädetään. Kansalaisuus voidaan myöntää laissa säädetyin edellytyksin myös ilmoituksen tai hakemuksen perusteella. Suomen kansalaisuudesta voidaan vapauttaa vain laissa säädetyillä perusteilla ja sillä edellytyksellä, että henkilö on tai hän saa toisen valtion kansalaisuuden. Kansalaisuuden saamisesta ja menettämisestä säädetään kansalaisuuslaissa (359/2003).

Suomi hyväksyi kaksoiskansalaisuuden vuonna 2003 voimaan tulleella kansalaisuuslailla. Jo sitä ennen kaksoiskansalaisuus oli mahdollinen tietyissä tapauksissa kuten lapsen syntymän perusteella ja silloin, kun toisen maan kansalaisuudesta ei voinut kyseisen maan lainsäädännön mukaan luopua.

Voimassa olevan kansalaisuuslain lähtökohtana on ollut lainsäädännön muuttaminen vastaamaan globaalin yhteiskunnan reaalista tilannetta. Ihmisten liikkuminen on lisääntynyt ja liikkumisella on myös positiivisia taloudellisia vaikutuksia. Kaksoiskansalaisuuden sallivasta käytännöstä luopuminen voisi osaltaan vähentää Suomen houkuttelevuutta ja voi siten myös haitata Suomen kilpailukykyä, kykyä selviytyä nykyisen taloudellisen kilpailun olosuhteissa.

Lisäksi on perusteltua huomioda se, että merkittävä osa Suomen kaksoiskansalaisista kokee identiteettinsä aidosti suomalaiseksi. Kaksoiskansalaisuuden mahdollisuudesta luopuminen asettaisi myös uuteen tilanteeseen sellaiset syntyperäiset suomalaiset, jotka toisen maan kansalaisuuden saadessaan haluaisivat kuitenkin säilyttää paitsi suomalaisen identiteettinsä, myös Suomen kansalaisuuden.

Tilanteessa, jossa kansalaisuuslakia päädyttäisiin muuttamaan, olisi kaksoiskansalaisuus kuitenkin säädettävä mahdolliseksi tietyissä tapauksissa. Näitä tilanteita olisivat kansalaisuuden saaminen syntymän perusteella, kansalaisuuden saaminen avioliiton perusteella sekä tilanteet, joissa toinen maa ei anna kansalaisilleen mahdollisuutta luopua kansalaisuudestaan tai vaatimusta siitä luopumista ei voida kohtuudella edellyttää. Nykyisiltä kaksoiskansalaisilta Suomen kansalaisuutta ei voitaisi ottaa pois.

Kaksoiskansalaisuusjärjestelmän rajaamista tarkasteltiin viime vaalikaudella Juha Sipilän hallituksen toimesta. Muun muassa yllä kuvatuista syistä johtuen hallitus päätyi tuolloin kaksoiskansalaisuusjärjestelmästä kokonaan luopumisen sijaan tiukentamaan upseerin virkaan johtaviin opintoihin pääsemisen edellytyksiä. Vuonna 2018 maanpuolustuskorkeakoulusta annettua lakia muutettiin siten, että upseerin virkaan johtaviin opintoihin edellytetään, että valittavalla henkilöllä ei ole sellaista toisen valtion kansalaisuutta tai muuta turvallisuusselvityksissä tarkoitettua ulkomaansidonnaisuutta, joka voi vaarantaa valtion turvallisuutta, yleistä turvallisuutta, maanpuolustusta tai Suomen kansainvälisiä suhteita taikka palvelusturvallisuutta Puolustusvoimissa tai Rajavartiolaitoksessa.

Yllä kuvatut seikat huomioiden puoluehallitus ei kannata kaksoiskansalaisuusjärjestelmästä kokonaan luopumista, mitä aloitteessa ei esitetäkään, vaan se jättää tilaa kunnollisen harkinnan pohjalta tehtäville johtopäätöksille. Puoluehallitus suhtautuu kuitenkin myönteisesti siihen, että Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan myötä muuttuneessa turvallisuustilanteessa Suomen kaksoiskansalaisuusjärjestelmä otetaan uudelleen kriittiseen tarkasteluun ja selvitetään mahdollisuudet tiukentaa järjestelmää edelleen. Johtavana periaatteena tässä työssä tulee olla kansallisen turvallisuuden varmistaminen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

29. Kluuvin Kokoomuksen Naiset: Suojataan lapsen oikeutta kaikkiin vanhempiinsa mahdollistamalla oikeudellinen vanhemmuus kahta useammalle silloin, kun se vastaa lapsen tosiasiallisia perhesuhteita

Yhä useammassa perheessä lapsella on useampia kuin kaksi tosiasiallista vanhempaa. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun on kyse uusperheestä tai nk. apilaperheestä. Lapsen oikeusturva vaatii, että jokaista hänen tosiasiallista vanhemmuussuhdettaan tuetaan ja suojataan. Lapsi luo kiintymyssuhteen jokaiseen vanhempaansa vanhempien lukumäärästä riippumatta.

Joskus lapsen perheessä on kahta useampia vanhempia jo lapsen syntymästä lähtien. Tällaisissa perhetilanteissa lapsen etu on syntyä oikeudellisesti selkeään tilanteeseen, jossa lapsen oikeudelliset perhesuhteet ovat yksiselitteiset jo ennen lapsen syntymää.

Joskus on kyse siitä, että lapselle on lapsen elämän varrella muodostunut tosiasiallinen vanhemmuussuhde johonkin hänelle merkitykselliseen aikuiseen. Tällainen suhde on nykyään mahdollista vahvistaa perheen sisäisellä adoptiolla, mutta yhden vanhemmista on luovuttava

vanhemmuudestaan, jos lapsella muuten olisi adoption seurauksena kolme oikeudellista vanhempaa. Usein lapsen etu todellisuudessa vaatisi sekä suhteen luomista uuteen vanhempaan että yhteyden säilyttämistä jo olemassa oleviin vanhempiin.

Nykyllänsäädäntö mahdollistaa, että lapsella voi olla kahta useampia huoltajia. Tämä ratkaisee lapsen huoltoon liittyviä käytännön kysymyksiä, mutta ei takaa lapsen oikeuksia. Lapsen oikeudet elatukseen, tapaamiseen ja perintöön liittyvät nimenomaan oikeudelliseen vanhemmuuteen, eivätkä ole ratkaistavissa riittävällä tavalla muuten.

Edellä olevan perusteella Kluuvin Kokoomuksen naiset esittää, että

hyväksyessään aloitteen, puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan sen eteen, että lapselle voidaan mahdollistaa kahta useampia oikeudellisia vanhempia.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 30 jälkeen)

30. Kokoomuksen Arvon Siskot: Oikeudellinen vanhemmuus mahdollistettava useammalle kuin kahdelle vanhemmalle

Perheet ovat moninaisia: useassa perheessä lapsella saattaa olla enemmän kuin kaksi tosiasiallista vanhempaa. Tällainen tilanne voi muodostua esimerkiksi uusperheessä tai apilaperheessä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan lapsella voi olla useampia kuin kaksi huoltajaa. Tämä ratkaisee lapsen huoltoon liittyviä käytännön kysymyksiä, muttei takaa lapsen juridisia oikeuksia suhteessa kaikkiin vanhempiinsa. Muun muassa elatukseen, tapaamiseen ja perintöön liittyvät oikeudet perustuvat nimenomaan oikeudelliseen vanhemmuuteen eivätkä vanhemman asemaan huoltajana. Kysymys on ennen kaikkea lapsen edusta. On lapsen etu syntyä perheeseen, jonka oikeudelliset perhesuhteet ovat selkeät lapsen syntymästä saakka. On lapsen etu, että lapsen elämän varrella muodostunut suhde merkitykselliseen aikuiseen esimerkiksi uusioperhetilanteessa voidaan vahvistaa juridisesti. Tällainen suhde on mahdollista vahvistaa perheen sisäisellä adoptiolla, mutta vahvistaminen edellyttää nykyisessä oikeustilassa sitä, että jonkun vanhemmista on luovuttava vanhemmuudestaan, jos lapsella olisi adoption seurauksena kolme oikeudellista vanhempaa. Oikeudellisen vanhemmuuden mahdollistaminen useammalle kuin kahdelle vanhemmalle ratkaisisi ongelman. Lapsen suhde kaikkiin vanhempiinsa tarvitsee ja ansaitsee oikeusturvaa.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Arvon Siskot ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lapselle voitaisiin vahvistaa useampia kuin kaksi oikeudellista vanhempaa.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 29 ja 30):

Nykyllänsäädännön mukaan lapsella voi olla vain kaksi juridista vanhempaa, joten kolmiapilaperheissä yksi tosiasiallisista vanhemmista jää ilman juridista vanhemmuutta. Lisäksi lapselle voi muodostua lapsuutensa aikana tosiasiallisia vanhemmuussuhteita, joilla ei kuitenkaan

ole oikeusvaikutusta. Apilaperheissä on usein toivottu, että kaikki perheen tosiasialliset vanhemmat voitaisiin vahvistaa juridisiksi vanhemmiksi.

Useamman kuin kahden vanhemman tunnustaminen vaikuttaisi ainakin elatusvelvollisuuden ja tapaamisoikeuden sekä perimisen tilanteisiin.

Perheoikeudellinen selvitys useamman juridisen vanhemman vaikutuksista etuus- ja palvelujärjestelmään on valmistumassa tulevana talvena. Alustavat arviot osoittavat suuntaan, jossa uudistuksella olisi vaikutuksia lapsen perintöoikeuteen ja elatukseen, mikä puolestaan saattaa heijastua lapsen ja vanhempien sosiaaliturvaan. Alustava arvio on, että lapsen elatustarpeen jakaantuessa useamman vanhemman kannateltavaksi johtaisi siihen, että etenkin tällaisten lasten lähivanhempien sosiaaliturvan tarve saattaisi joissain tilanteissa pienentyä.

Itse vanhemmuuden vahvistamisjärjestelmästä on useita erilaisia malleja. Esimerkiksi Hollannissa parlamentti käsittelee paraikaa esitystä, jonka mukaan vanhemmuuden vahvistaminen useammalle kuin kahdelle edellyttäisi ennen lapsen alkuun saattamista tehtyä tuomioistuimessa vahvistettavaa sopimusta vanhempien välillä. Itse sopimus muistuttaa nykyistä Suomessa annettavaa hedelmöityshoitosuostumusta.

Tilanteet, joissa haluttaisiin tehdä adoptio, jonka tuloksena lapsella olisi enemmän kuin kaksi vanhempaa, edellyttäisi adoptiolainsäädännön muuttamista tällaisen järjestelyn mahdollistamiseksi, kuten esimerkiksi Belgiassa tällä hetkellä on. Belgian malli on ”heikko adoptio” eli lapsella säilyy adoptioon lapsen antaneeseen vanhempaan yhä jonkinlainen juridinen suhde.

Kanadassa syntymätodistukseen voidaan kirjata useampi kuin kaksi vanhempaa.

Useamman vanhemman kirjaaminen lapsen juridiseksi vanhemmaksi tarkoittaisi käytännössä perheen sisäistä adoptiota siten, että lapsen alkuperäinen vanhempi ei luovuttaisi omaa juridista vanhemmuuttaan pois adoption myötä vaan myös hänellä säilyisi juridinen vanhemmuus.

Vanhemmuuden lainsäädännön uudistamisen perustana tulee olla lapsen edun ensisijaisuus. Kaikkien muutosten lapsivaikutuksia on arvioitava lapsen edun ja lasten oikeuksien näkökulmasta.

Käytännön arkivanhemmuudessa huoltajuudella on eniten merkitystä. Sen sijaan tilanteissa, joissa huoltajuudesta tai lapsen elatuksesta, asuinpaikasta tai tapaamisoikeudesta syntyy kiistaa sekä vanhemman kuollessa (periminen, oikeudenomistajuus kuoleman jälkeen) juridisen vanhemmuuden tila on ratkaiseva. Juridinen vanhemmuus on myös symbolisesti merkityksellinen asia lapselle, olipa vanhempi hänen huoltajansa tai ei.

Perhesuhteiden säätelyssä lähtökohdan tulisi olla lapsen etu, jokaisen henkilön oikeusturva sekä yksilöllisten tilanteiden mahdollistaminen. Tosiasiassa Suomessa elää lapsia, joilla on useampi kuin kaksi tosiallista vanhempaa. Lapselle vanhemman juridisesta vahvistamisesta olisi erityinen hyöty.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteet 29 ja 30.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteet 29 ja 30.

38. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lähestymiskiellon vaikuttavuutta tulee lisätä

Lähestymiskielto voidaan lähestymiskiellosta annetun lain (lähestymiskieltolaki) 1 §:n 1 momentin mukaan määrätä henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan tai muun vakavan häirinnän torjumiseksi.

Vuonna 2019 tietoon tuli 10 600 perhe- ja lähisuhdeväkivaltatapausta ja näissä oli 8 000 eri uhria. Uhreista 1 700 eli 20 prosenttia oli henkilöitä, jotka joutuivat perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhriksi useammin kuin yhden kerran vuonna 2019. Aikuisia toistuvan väkivallan uhreja oli 1 500, joista yli 90 prosenttia oli naisia.

Vuosien 2009–2019 aikana perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhreiksi joutuneista 66 000 henkilöstä 9 400 oli henkilöitä, jotka ovat olleet poliisin tietoon tulleen perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrina vähintään kahtena eri vuonna ja 2 300 vähintään kolmena eri vuonna.

Aikuisista vähintään kahtena vuonna uhriksi joutui noin 8 000, joista 83 prosenttia oli naisia. Vähintään kolmena vuonna uhriksi joutuneista aikuisista naisia oli 89 prosenttia. Alaikäisiä useampana vuonna uhriksi joutuneita oli lähes 1 200.

Lähestymiskieltoa koskevan lainsäädännön keskeisenä tavoitteena on väkivaltarikosten ja erityisesti lähisuhteissa käytetyn henkisen ja fyysisen väkivallan ehkäiseminen. Lähisuhdeväkivaltaan ja esimerkiksi erotilanteisiin voi liittyä myös jatkuvaa kiusantekoa. Usein siihen liittyy ei-toivottuja vierailuja, tarkkailua ja viestien lähettelyä puhelimitse tai sähköpostilla jne.

Lähestymiskiellon noudattamista valvoo poliisi, mutta käytännössä valvonta jää tosiasiallisesti lähestymiskiellolla suojattavan harteille: hänen on ilmoitettava havaitsemistaan rikkomisista poliisille. Vaikka lähestymiskiellon rikkominen on rangaistavaa, sen valvonnan puuttuminen jättää lähestymiskieltoa hakeneen henkilön käytännössä turvattomaan ja suojattomaan asemaan.

Oikeusministeriön arviomuistiossa (2021) arvioidaan valvontatarpeen koskevan vuositasolla noin 70 henkilöä. Muistiossa yhdeksi keskeiseksi tavaksi parantaa lähestymiskiellon valvonnan tehokkuutta esitetään elektronisten apuvälineiden käyttöönottoa. Vastaavia valvontaratkaisuja on jo käytössä useassa EU-maassa.

Tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan sen eteen, että Suomessa lähestymiskiellon vaikuttavuus lisääntyy ja sen noudattamista voidaan tulevaisuudessa valvoa tehokkaammin ja näin parantaa uhrien asemaa.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten liitto kiinnittää huomiota erittäin tärkeään asiaan. Lähestymiskiellon määrääminen on tärkeä keino ehkäistä muun muassa toistuvaa lähisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa. Lähestymiskieltoain 2 §:n mukaan lähestymiskielto voidaan määrätä, jos on perusteltu aihe olettaa, että henkilö, jota vastaan kieltoa pyydetään, tulisi tekemään itsensä uhatuksi

tuntevan henkilön henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai muulla tavoin vakavasti häiritsemään tätä.

Ongelma lähestymiskiellon tehokkuuden kannalta on kuitenkin se, että kieltoa on käytännössä mahdollista rikkoa monin eri tavoin. Muun muassa puhelinsoitin, tekstiviestein tai seuraamalla uhrin liikkeitä voi uhriin vaikuttaa häiritsevästi. On etsittävä keinoja, joilla lähestymiskiellon tehokkuutta voidaan parantaa.

Voimassa olevan lain mukaan poliisi valvoo lähestymiskiellon noudattamista ja voi myös käyttää pakkokeinoja kieltoa rikottaessa. Lähestymiskiellon rikkominen on säädetty myös rikoslaisissa rangaistavaksi. Rikoslain 16 luvun 9a §:n mukaan rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi. Jos poliisi arvioi, että lähestymiskiellon määräämisen seurauksena rikoksen uhka nousee, poliisiin tulee ohjata ja tarvittaessa avustaa uhria ottamaan yhteyttä turvakotiin tai sosiaaliviranomaisiin.

Käytännössä valvonnan tehokkuus perustuu kuitenkin yleensä uhrin omaan ilmoitukseen kiellon rikkomisesta. Tällöinkin todistustaakka on uhrilla. Valvonnan tehostaminen jättää lähestymiskieltoa hakeneen henkilön helposti turvattomaan ja suojattomaan asemaan.

Puoluehallitus yhtyy aloitteen tekijöiden ilmaisemaan tarpeeseen lisätä lähestymiskiellon vaikuttavuutta ja sen noudattamisen valvonnan tehokkuutta ja näin parantaa uhrien asemaa. Keskeistä on erityisesti lähestymiskiellon valvonnan tehostaminen. Kuten aloitteessa todetaan, esitettiin oikeusministeriön arviomuistiossa (2021) yhdeksi keskeiseksi tavaksi parantaa valvonnan tehokkuutta esitettiin elektronisten apuvälineiden käyttöönottoa. Yksi ehdotetuista ratkaisuista on sijaintia seuraavan jalkapannan ja seurantapuhelimen yhdistelmä, joita lähestymiskieltoon määrätyn tulisi aina pitää mukanaan sekä noudattaa niiden käytöstä annettuja ohjeita.

Kuten aloitteen tekijät myös toteavat, arviomuistiossa esitettyjen valvontaratkaisujen omaksumisesta on esimerkkejä muista EU-maissa. Suomessakin vastaavia keinoja on käytetty vankeinhoidossa muun muassa koevapaudessa olevien sekä siviilityöhön sijoitetuttujen vankien valvonnassa. Sijaintiin perustuva valvontajärjestelmä parantaisi lähestymiskiellon tehokkuutta ja lisäisi kiellolla suojattavan henkilön turvallisuutta. Lisäksi se olisi omiaan lisäämään lähestymiskieltoa rikkovan henkilön kiinnijäämisriskiä. Puoluehallitus suhtautuu myönteisesti lähestymiskiellon tehokkuuden vahvistamiseen sanotulla keinoilla.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

39. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lähisuhdeväkivaltaa ei tule sovittaa

Sovittelun käyttäminen lähisuhdeväkivaltarikoksien kanssa on lisääntynyt jo vuosien ajan eksponentiaalisesti. Samaan aikaan asiantuntijajärjestöjen sekä Poliisin kommentit siitä, että sovittelu ei lähtökohtaisesti sovellu lähisuhdeväkivaltatapauksiin ovat kaikuneet kuuroille korville.

Tällä hetkellä 36 % lähisuhdeväkivaltarikoksista ohjataan sovitteluun ja luku on jatkuvasti kasvussa. Lähisuhdeväkivaltarikos on yleisen syytteen alainen rikos, joka tarkoittaa myös sitä, että aloitteen sovittelusta voi tehdä vain poliisi tai syyttäjä. Lähes 90 prosentissa tapauksista aloitteen tekee poliisi.

Todellisuudessa uhrin voi olla vaikea kieltäytyä poliisin ehdottamasta sovittelussa. On ongelmallista, että jos poliisi arvovallallaan ehdottaa sovittelua hyvänä ja toimivana ratkaisuna. Toimivuudesta ei kuitenkaan ole mitään takeita ja monille uhreille oikeusturvaan liittyvät kysymykset, kuten oikeus vahingonkorvaukseen tai sovittelun johtaminen syyttämättäjäättämispäätökseen eivät ole selviä.

Vähäisempien rikosten kanssa sovittelu toimii lähtökohtaisesti hyvin. Se sopii erityisesti rikoksiin, joissa tapahtumien kulku on selkeä, tekijä myöntää teon, vahingot ovat helposti määriteltäviä ja osapuolet ovat tasaveroisessa neuvotteluasemassa.

Sovittelu ei ole osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi vakavampiin ja monimutkaisempiin rikoksiin kuten lähisuhdeväkivaltaan tai seksuaalirikoksiin. Lisäksi lähisuhdeväkivallan sovitteluun sisältyy vakavia riskejä väkivallan uhrin kannalta.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin lähisuhdeväkivaltarikosten sovittelimisen lopettamiseksi.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 40 jälkeen)

40. Kokoomuksen Arvon Siskot: Lähisuhdeväkivalta rajattava sovittelun ulkopuolelle

Sovittelulla on tärkeä rooli osana Suomen rikosoikeudellista järjestelmää ja sillä on saavutettu myönteisiä tuloksia vähäisten rikosten sovittelussa. Sovittelu sopii erityisesti selkeisiin rikoksiin, jossa tekijä myöntää teon ja osapuolet ovat tasavertaisessa neuvotteluasemassa. Sovittelu on sekä uhrille että tekijälle vapaaehtoista ja sovittelijat ovat koulutettuja vapaaehtoisia. Sovittelun päätteeksi voidaan tehdä sopimus, jossa sovitaan esimerkiksi korvauksesta, käytöksen muutoksesta tai hyvityksestä uhrille.

Sovittelu ei ole osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi vakavampiin ja monimutkaisempiin rikoksiin kuten lähisuhdeväkivaltaan tai seksuaalirikoksiin. Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, joka kohdistuu nykyiseen tai entiseen kumppaniin, lapseen tai puolison lapseen, muuhun lähisukulaiseen tai läheiseen. Lähisuhdeväkivalta on ensisijaisesti naisiin kohdistuvaa väkivaltaa: tekijäksi epäillyistä kolme neljäsosaa on miehiä. Uhreista miehiä on lähemmäs kolmannes.

Lähisuhdeväkivallan sovitteluun sisältyy vakavia riskejä väkivallan uhrin kannalta. Sovittelu vaikuttaa usein negatiivisesti uhrin oikeusturvaan, hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Uhrin ovat saattaneet kokea tekijän tai viranomaisten taholta painetta osallistua sovitteluun tai tehdä sovittelusopimus. Asetelma sovittelussa onkin useimmiten epätasapainoinen.

Suomea sitovat kansainväliset ihmisoikeussopimukset edellyttävät, että tekijä joutuu väkivallasta rikosoikeudelliseen vastuuseen. Sovittelu johtaa kuitenkin usein siihen, että rikosta koskeva

tutkinta lopetetaan tai tehdään päätös syyttämättä jättämisestä. Näin ollen tekijä ei saa rangaistusta. Lähisuhdeväkivaltaa koskevassa sovittelusopimuksessa päädytään usein anteeksipyyntöön ja lupaukseen toiminnan korjaamisesta. Useimmiten sovittelusopimus ei johda toivottuun muutokseen tekijän toiminnassa.

Lähisuhdeväkivallan uhrien oikeusturvan toteutuminen tulisi olla ensiarvoista. Sovittelu muodostaa riskin uhrien oikeuksien toteutumiselle, ja tästä syystä sen käyttämisestä lähisuhdeväkivaltatapauksissa tulisi luopua.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Arvon Siskot ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lähisuhdeväkivalta rajataan rikosoikeudellisen sovittelun ulkopuolelle.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 39 ja 40):

Lähisuhdeväkivalta on erityisen julma väkivallan muoto, joka varjostaa monen lapsen, naisen ja miehen elämää. Lähisuhdeväkivalta on niin sosiaalinen, inhimillinen kuin kansanterveydellinenkin ongelma ja sen uhrien on usein vaikea saada apua. Kaikki käytettävissä olevat keinot on otettava käyttöön lähisuhdeväkivallan torjumiseksi, tutkimiseksi ja rankaisemiseksi.

Lähisuhdeväkivallan sovittelu eli lähisuhteissa tapahtuneiden väkivaltarikosten ohjaaminen rikos- ja riita-asioiden sovitteluun on yleistynyt viime vuosina. Lähisuhdeväkivalta on muiden väkivaltarikosten jälkeen toiseksi yleisin rikos- ja riita-asioiden sovitteluun ohjattu rikostyyppi. Lähisuhdeväkivallan sovittelun selvitystyöryhmän raportin mukaan suurin osa sovitteluun ohjatuista lähisuhdeväkivaltarikoksista on parisuhteissa tehtyä väkivaltaa.

Sovittelujärjestelmä luotiin alun perin ehkäisemään nuorisorikollisuutta ja lieviä rikoksia. Sovittelun käyttö lähisuhteissa tehtyjen väkivaltarikosten käsittelyyn kuvastaa näkemystä, jonka mukaan lähisuhdeväkivalta on rikoksena lievä. Nykyisen sovittelua koskevan lain esitöissä suhtauduttiin varauksella lähisuhdeväkivallan ja seksuaalisen väkivallan sovitteluun. Laista annetussa lakivaliokunnan mietinnössä korostettiin myös, ettei toistuvaa lähisuhdeväkivaltaa tule sovittaa. Toistuvuus ja syklisyys ovat lähisuhdeväkivallalle tyypillisiä, mikä tekee sen sovittelusta lähtökohtaisesti ongelmallista.

Kuten aloitteen tekijät toteavat, muodostaa lähisuhdeväkivallan sovittelu riskin uhrien oikeuksien toteutumiselle. Uhrin voi olla käytännössä vaikeaa kieltäytyä ehdotetusta sovittelusta. Osapuolten välinen asetus on sovittelussa usein epätasapainoinen. Kokemus sovittelusta voi olla uhrille henkisesti raskas, jopa nöyryyttävä.

Puoluehallitus suhtautuu myönteisesti lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumiseen. Sovittelun käyttö lähisuhdeväkivaltarikoksissa viestii ongelmallisella tavalla, ettei tehtyä väkivaltaa pidetä vakavana rikoksena ja ettei tekijän tarvitse kantaa teostaan rikosoikeudellista vastuuta. Sovittelun sijaan väkivallasta tulee antaa rikoslain mukainen rangaistus.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteet 39 ja 40.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteet 39 ja 40.

41. Keski-Suomen kokoomusnuoret: Ulosottovelalle euromääräinen korkokatto

Suomessa on yli 500 000 ihmistä, joilla on ulosottovelkaa. Velallisten määrä on pysynyt korkeana ja koronapandemian aikana määrä on kääntynyt uudestaan kasvuun. Osalla velallisista velan suuruus on useita kymmeniä tuhansia euroa ja heillä velan korkokustannukset ovat nousseet kohtuuttoman suureksi eikä velkaa pysty lyhentämään edes kokoaikaisella työssäkäynnillä. Velkaantuminen ja maksuhäiriömerkinnät saattavat laittaa nuoren ihmisen koko loppuelämän kestäväan köyhyysloukkuun. Jos asetetaan ulosottovelalliselle korkokuluja 2400 euroa vuodessa, voidaan merkittävästi helpottaa ylivelkaantuneiden henkilöiden taloudellista asemaa sekä saada velallisten henkilöiden määrä kääntymään laskuun. Näin saadaan korkomenoista kohtuulliset eikä pääse syntymään tilannetta, ettei velan lyhentäminen työnteolla ole kannattavaa.

Edellä mainitun perusteella Keski-Suomen Kokoomusnuoret ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ajamaan korkokattoa ulosottovelkaan.

Puoluehallitus:

Keski-Suomen Kokoomusnuoret kiinnittää huomiota tärkeään asiaan. Ylivelkaantuminen on Suomessa kasvava ongelma, joka koskettaa sekä yksilöitä, läheisiä että koko yhteiskuntaa. Jokainen ylivelkaantumiskierteeseen joutunut on valtava inhimillinen tragedia.

Vuonna 2021 ulosoton asiakkaina oli jo noin 560 000 velallista, josta luonnollisia henkilöitä oli 91 prosenttia ja oikeushenkilöitä 9 prosenttia. Vielä vuonna 2015 ulosottovelallisia oli yhteensä noin 228 000. Huolestuttavan pitkän aikavälin kehityksen kääntämiseksi yhteiskunnan on tehtävä toimia yhtä aikaa sekä ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi että jo velkaantuneiden aseman parantamiseksi.

Aloitteen tekijöiden esitys euromääräinen korkokaton asettamisesta ulosottovelalle on yksi keino, jolla ulosotossa olevien velkaantuneiden asemaa voidaan parantaa. Ulosotossa olevalle velalliselle ulosottovelan kumuloituva korko voi pahimmillaan olla ratkaiseva kynnyks, joka estää ulosotosta kohtuullisin vahingoin selviämisen ja uuteen alkuun pääsemisen. Korkokaton asettaminen on perusteltu toimi, jolla voidaan alentaa ulosottomenettelyyn joutuneen todennäköisyyttä joutua pidempiaikaiseen ulosoton asiakkuuden kierteeseen.

Korkokatto on asetettava tasolle, joka sekä turvaa ulosottovelallisen oikeudet että mahdollistaa lain mukaisten oikeuksien toteuttamista turvaavan ulosottomenettelyn toimivuuden. Muita Kokoomuksen esittämiä keinoja ulosottovelallisten aseman parantamiseksi ovat muun muassa ulosoton suojaosan korottaminen ja ulosotossa tehtävän velallisten neuvonnan vahvistaminen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

42. Kokoomuksen Hämeenlinnan kunnallisjärjestö: Velkaantuneiden yksityishenkilöiden ulosoton suojaosuutta kasvatettava

Suomalaisten uusi kansansairaus ylivelkaantuminen koskettaa jo melkein 10 prosenttia kansalaisista. Suomessa on lähes 400 000 ihmistä, joilla on maksuhäiriömerkintä.

Usein velkaantuminen alkaa pienestä lainasta, joka ajaa ihmisen loputtomaan viivästyskorkokierteeseen.

Velkakierre syrjäyttää työkäisiä ihmisiä normaalin yhteiskunnan toiminnoista. Kun ihmisellä ei ole toivoa taloudellisen tilanteen kohentumisesta ja paluusta normaaliin elämään, väliaikaiseksi tarkoitetuista sosiaalietuuksista tulee pääsääntöinen tulo. Ja vastaavasti yhteiskunta menettää kokonaisen työuran ja verotulot.

Syrjäytyminen tuo mukanaan usein myös erilaisia sosiaalisia ongelmia, joiden hoitaminen tulee yhteiskunnalle erittäin kalliiksi.

Ulosoton suojaosuuden kasvattaminen lisäisi velkaantuneiden motivaatiota tehdä työtä, koska työstä saatava palkka olisi suurempi kuin sosiaalietuudet. Työn tekemisen tulee aina olla kannattavampaa, kuin tukien varassa elämisen. On tärkeää etsiä aktiivisesti keinoja, joilla estetään ylivelkaantumista ja syrjäytymistä.

Kokoomuksen Hämeenlinnan kunnallisjärjestö esittää, että

puoluekokous hyväksyessään tämän aloitteen velvoittaa Kansallista Kokoomusta ja eduskuntaryhmää edistämään muutoksia, joilla ulosoton suojaosuutta kasvatetaan.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Hämeenlinnan kunnallisjärjestö kiinnittää huomiota tärkeään asiaan. Ylivelkaantuminen on Suomessa kasvava ongelma. Vuonna 2021 noin 390 000 suomalaisella oli maksuhäiriömerkintä ja noin 510 000 suomalaista yksityishenkilöä oli ulosoton asiakkaina.

Yhteiskunnan on tehtävä yhtä aikaa määrätietoisia toimia sekä ylivelkaantumisen ehkäisemiseksi että ylivelkaantuneiden aseman parantamiseksi. Aloitteen tekijöiden ehdotus ulosoton suojaosan korottamisesta on yksi keino, jolla ulosotossa olevien velkaantuneiden asemaa voidaan parantaa.

Kokoomus on esittänyt ulosoton suojaosan korottamista vaihtoehtobudjeteissaan useita kertoja. Viimeksi vaihtoehtobudjetissa 2022 puolue ehdotti ulosoton suojaosan korottamista nykyisestä noin 700 eurosta 900 euroon. Korotuksella parannettaisiin ulosotossa olevien kannustimia työn vastaanottamiseen. Suojaosan korotus olisi nopeavaikutteinen toimenpide, joka on toteutettavissa valtioneuvoston päätöksellä. TEM:n työllisyyspakettityöryhmä on arvioinut toimen kustannusneutraaliksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

44. Pokkisen Kokoomus ry: Saman aikaisesti käytävien vaalien vaalikäytännöt ja ehdokasnumerointi selkeytettävä hukkaäänien vähentämiseksi.

Esimerkiksi vuonna 2025 järjestetään saman aikaisesti kunta- ja hyvinvointialueen vaalit. Saman aikaisissa vaaleissa kasvaa todennäköisyys sekoittaa eri kuntien ja hyvinvointialueen ehdokkaiden äänestysnumerot. Jos vaalikäytännöt ja ehdokasnumerointi eivät ole selkeitä, se voi laskea myös äänestysaktiivisuutta entisestään. Tämä olisi demokratian kannalta erittäin huono asia. Neljän vuoden välein järjestettävät seurakuntavaalit ovat tästä esimerkki. Seurakuntavaaleissa seurakuntayhtymissä on erikseen seurakuntaneuvoston vaali, että kirkkovaltuuston vaali. Hukkaäänien osuus on ollut moninkertainen niissä seurakunnissa, joissa on ollut kahdet vaalit saman aikaisesti.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että saman aikaisesti käytävien vaalien vaalikäytännöt ja ehdokasnumerointi selkeytetään oikean vaalituloksen saamiseksi ja hukkaäänien vähentämiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus allekirjoittaa Pokkisen Kokoomuksen huolen vaalinumeroihin liittyvästä sekaannuksen mahdollisuudesta ja toivoo oikeusministeriöltä ja vaaliviranomaisilta selkeitä toimenpiteitä, joilla samanaikaisesti järjestettävien vaalien sujuvuus varmistetaan ja äänestäjien tahtotila tulee selkeästi kuulluksi. Hyvinvointialueet ovat ihmisille verrattain uusi asia, joten riski äänestäjän erehdykselle on erittäin merkittävä. Samaa ehdokasta molemmissa vaaleissa äänestävällä ihmisellä saattaa sekoittua numerot väärin päin tai sekoittua toiseen ehdokkaaseen.

Esimerkiksi vuonna 2011 eduskuntavaaleissa Uudenmaan vaalipiirissä huippuäänimäärän saaneen Timo Soinin kanssa saman vaalinumeron Helsingin vaalipiirissä omannut kommunistisen Suomen Työväenpuolueen ehdokas keräsi peräti 457 ääntä siinä missä valtaosa puolueen muista ehdokkaista keräsi Helsingissä 5 - 40 ääntä. Voidaan esittää perusteltu arvelu, että useiden satojen äänestäjien ääni meni tahattomasti väärälle ehdokkaalle. Samanaikaisissa kunta- ja aluevaaleissa riski lienee vielä tätäkin suurempi.

Eduskuntapuolueiden puoluesihteerit ovat perinteisesti keskustelleet vaaleihin liittyvistä käytännön asioista, kuten esimerkiksi viime kuntavaalien alla vaalien siirtämisestä silloin vallinneen koronatilanteen vuoksi. Puoluehallitus katsoo, että keskustelu kunta- ja aluevaalien käytännön järjestelyiden selkeyttämisestä erityisesti vaalinumeroiden selkeyden osalta olisi erittäin tarpeellista hyvissä ajoin ennen kunta- ja aluevaaleja vuonna 2025.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

47. Oulun Läänin Kokoomusnuoret: E-kansalaisuusmallin tarjoamat mahdollisuudet selvitettävä osana työperäisen maahanmuuton ja yritteliäisyyden edistämistä

Elämme ajassa, jossa digitaalinen maailma on olennainen osa yhteiskuntaamme ja fyysisen maailman luonnollinen jatke. Teknologian ja etenkin informaatioteknologian kiivas kehittyminen luo mahdollisuuksia uusille, nykyistä tehokkaammille ja vaivattomammille tavoille toimia, joista aikaisemmin ei osattu edes haaveilla.

Viron tiedetään olevan yksi maailman menestyneimmistä maista sähköisessä hallinnossa ja julkisissa sähköisissä palveluissa, joita valtio tarjoaa niin kansalaisille kuin yrityksille (Kalvet, 2012). Viron sähköisen hallinnon menestys tunnetaan kaikkialla maailmassa. Vuodesta 2015 lähtien Viro on tarjonnut muiden maiden kansalaisille ensimmäisenä koko maailmassa e-kansalaisuutta. E-kansalaisuus antaa ulkomaalaisille mahdollisuuden käyttää virolaisia e-palveluita.

Yksi e-residenssin keskeisistä tavoitteista on ollut tehdä Virossa maailman houkuttelevin liiketoimintaympäristö. E-residenssi avaa Viron sähköiset palvelut ulkomaalaisille yrittäjille ja helpottaa huomattavasti heidän liiketoimintaansa Virossa. Malli tuo maahan verotuloja kannustamalla työperäistä maahanmuuttoa ja yrittämistä Virossa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että e-kansalaisuusmallin tarjoamia mahdollisuuksia kartoitetaan Suomessa osana maahanmuutto- ja elinkeinopolitiikkaa.

Puoluehallitus:

Oulun Läänin Kokoomusnuoret ry kiinnittää aloitteessaan huomiota tärkeään asiaan. Suomesta on tehtävä nykyistä houkuttelevampi paikka yrityksille, investoinneille ja kansainvälisille osaajille. Tämä edellyttää erilaisten uusien yrittäjyyttä ja kansainvälistä rekrytointia edistävien mallien ennakkoluulotonta tarkastelua.

Viro otti vuonna 2015 e-kansalaisuusmallin käyttöön ensimmäisenä maana maailmassa. Kuten aloitteen tekijät toteavat, saa Viron e-kansalainen käyttöönsä digitaalisen henkilökortin, joka mahdollistaa e-palvelujen käytön Virossa eli muun muassa Virossa rekisteröidyn yrityksen perustamisen ja digitaalisessa yritys ympäristössä operoinnin. Kortilla voi kirjautua mm. pankkiin, verotilille, kaupparekisteriin ja moniin muihin palveluihin.

Viron e-kansalaisuusmalli on ollut suosittu. Yhteensä Viron on jo lähes 90 000 e-kansalaista 177 eri maasta. Pelkästään vuonna 2021 Viro sai yli 12 000 uutta e-kansalaista. E-kansalaiset ovat perustaneet Virossa mallin noin seitsemän vuoden voimassaolon aikana noin 20 000 uutta yritystä. E-kansalaisuusohjelman välillisten taloudellisten vaikutusten, kuten e-kansalaisille palveluita tarjoavien virolaisyhtiöiden kasvun ja investointien lisäksi ohjelman on arvioitu tuoneen Viron valtion kassaan suoraa tuloa yli 80 miljoonaa euroa.

Puhuttaessa e-kansalaisuudesta on syytä huomata, että nimestään huolimatta e-kansalaisuus ei vertaudu tavanomaiseen, esimerkiksi kansalaisuusyleissopimuksessa tarkoitettuun kansalaisuuteen. Viron e-kansalaisuus ei esimerkiksi anna äänioikeutta Viron vaaleihin tai vaikuta e-kansalaisen verotukselliseen asemaan. E-kansalaisuuden todistavaa korttia ei myöskään voi

käyttää matkustusdokumenttina tai henkilöllisyystodistuksena. Viron e-kansalaisuusmallin osalta on ilmennyt myös haasteita liittyen muun muassa talousrikollisuuteen.

Suomi ja Viro ovat maina erilaisia johtuen muun muassa eroista maiden lainsäädäntöjärjestelmissä ja koossa. Tästä syystä Viron e-kansalaisuusmalli ei ole sellaisenaan suoraan omaksuttavissa Suomeen. Suomen järjestelmää kuitenkin voidaan ja tulee kehittää Viron e-kansalaisuusmallin hyväksi osoittautuneiden käytäntöjen pohjalta. Näin on joiltain osin jo tehtykin esimerkiksi perustamalla Suomeen palveluväylä helpottamaan kansalaisten pääsyä valtion ja kuntien sähköisiin asiointipalveluihin. Puoluehallitus suhtautuu myönteisesti tämän työn jatkamiseen ja e-kansalaisuusmallin tarjoamien mahdollisuuksien edelleen kartoittamiseen Suomessa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

48. Kokoomuksen Arvon Siskot: Osallisuuden vahvistaminen ja kansalaisraatien mahdollistaminen valtiollisessa päätöksenteossa

Ehdotamme selvitettäväksi mahdollisuuksia vahvistaa valtionhallinnon velvoitetta kansalaisten osallistamiseen valtakunnallisessa poliittisessa päätöksenteossa. Kunnallisessa päätöksenteossa kuntalaisten mahdollisuus olla osana päätöksentekoa on jo paikoin parantanut osallistuvaa demokratiaa.

Hyvä esimerkki osallistamisesta voisi olla Oregonin mallin mukainen kansalaisraadien toteuttaminen kansalaisaloitteiden käsittelyn yhteydessä. Raadissa kansalaisten osallistamisen toteuttaa kolmas, riippumaton osapuoli. Satunnaisesti valittu ryhmä kansalaisia kuuntelee aloitteeseen liittyen eri näkökulmia edustavia asiantuntijoita ja keskustelee aloitteen positiivisista sekä negatiivisista vaikutuksista. Tämän

jälkeen raati kirjoittaa yhdessä koonnin, jossa puntaroidaan ehdotuksen hyötyjä ja haittoja. Eri raatien keskustelujen tulokset julkaistaan, ja ne ovat kaikkien saatavilla maksutta. Suomessa kansalaisraati voisi käsitellä riittävän allekirjoitusmäärän keränneitä kansalaisaloitteita ennen niiden käsittelyä eduskunnassa.

Kansalaisosallistamisella on tutkimusten mukaan monia demokratiaa ja sisäistä turvallisuutta vahvistavia vaikutuksia. Ne tuovat päätöksenteon tueksi eri näkökulmista punnittua ja faktoihin pohjautuvaa tietoa, kitkevät populismia ja vähentävät polarisoitumista sekä parantavat äänestysaktiivisuutta ja kansalaisten luottamusta päätöksentekoon.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Arvon Siskot ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan selvittääkseen mahdollisuuksia osallistamisen edistämiseksi sekä kansalaisraatien hyödyntämiseksi osana kansalaisaloitteiden käsittelyä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Arvon Siskot kiinnittää huomiota tärkeään asiaan. Parlamentaariseen demokratiaan kuuluu tärkeänä osana kansalaisten osallisuus. Yhteiskunnalla on velvollisuus etsiä jatkuvasti uusia keinoja kansalaisten osallisuuden vahvistamiseksi.

Kansallisen demokraatiohjelman 2025 toimintasuunnitelmassa (VN/8051/2019) kuvataan suomalaisen demokratian heikkoudeksi yhteiskunnallisen osallistumisen eriarvoistumista sekä äänestysaktiivisuuden alenemista. Toimintasuunnitelman mukaan passivoituminen on lisääntynyt ja esimerkiksi äänestysaktiivisuus on muihin Pohjoismaihin verrattuna alhainen. Yhteiskunnallisessa osallisuudessa on suuria sosioekonomisia ja alueellisiakin eroja.

Uusia keinoja kansalaisten osallisuuden edistämiseksi on selvitettävä ennakkoluulottomasti. Aloitteessa esitetty kansalaisraatien hyödyntäminen osana kansalaisaloitteiden käsittelyä on yksi tällainen keino. Parhaimmillaan esitetty kansalaisraatimalli voisi tuoda aloitteiden käsittelyyn lisäarvoa sekä sisällöllisesti erilaisten näkökulmien yhä laajemmalla huomioiduksi tulemisella että muodollisesti lisäten kansalaisaloitteiden käytännön painoarvoa osana eduskunnan lainsäädäntötyötä.

Toisaalta on varottava tekemästä kansalaisaloitteita koskevaa prosessia liian jäykäksi, jotta sen luonne ketteränä ja ajankohtaisia asioita usein tavanomaista valmistelua nopeammin eduskunnan agendalle tuovana järjestelmänä säilyy. Luonteva paikka tarkastella kansalaisraatien käyttöönottoa onkin osana laajempaa kokonaisuutta kansalaisaloitejärjestelmän kehittämiseksi. Puoluehallitus kuitenkin toteaa, että aloitteen ehdotus osallistumisen edistämisen mahdollisuuksien sekä kansalaisraatien hyödyntämisen osana kansalaisaloitteiden käsittelyä selvittämisestä on kannatettava.

Myös parlamentaarisen vaalityöryhmän loppuraportissa (OM 6/2022) kiinnitetään huomiota osallisuuden lisäämisen tarpeeseen. Raportissa esitetään muun muassa valmistelun aloittamista EU-kansalaisaloitteen ikärajan laskemiseksi 16 vuoteen sekä nykyistä kansalaisaloitetta kevyemmän uuden aloitemuodon selvittämistä. Lisäksi kysymystä aloitteiden raukeamisesta tulisi raportin mukaan tarkastella seuraavan perustuslakiuudistuksen yhteydessä. Kaikki nämä ovat asioita, joiden edistämiseen puoluehallitus suhtautuu myönteisesti.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

49. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Äänestysikärajaa kannattaa laskea

Äänestysaktiivisuuden hiipuesssa syntyy huoli demokratian tilasta. Kansalaisten tulisi kokea vaaleissa äänestämisen merkityksellisenä sekä osallistumisena yhteiskunnan uudistamiseen. Nuorten äänet on saatava kuuluviin demokraattisesti valittavissa elimissä. Silloin väestön eri ikäryhmien välinen tasa-arvo päätöksenteossa korjaantuisi. 16-vuotiaat saavat Suomessa äänestää seurakuntavaaleissa. Sama ikäraja tulisi ottaa käyttöön kaikissa vaaleissa. Ikääntyvässä Suomessa äänioikeutta kannattaa laskea, jotta nuoret kiinnostuisivat edustuksellisesta

demokratiasta. Äänestysikärajaa kannattaa laskea 16 ikävuoteen. Suomessa tätä on ehdotettu 2018 ja 2019. Aluevaaleissa 2022 vain alle puolet äänioikeutetuista ja 55,1 % kuntavaaleissa 2021 käytti äänioikeuttaan. Äänestysikärajan laskeminen ei kuitenkaan edellytä täysi-ikäisyyden määritelmän muuttumista, äänioikeus ja vaalikelpoisuus kun ovat eri asioita.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että äänestysikäraja lasketaan 16 vuoteen.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset esittävät aloitteessaan sinänsä tärkeän huomion äänestysaktiivisuuden merkityksestä demokratialle. Nuorempien ikäluokkien kiinnostus politiikkaan on ollut pitkään vähäisempää kuin muissa ikäryhmissä, mikä ikävä kyllä näyttää heijastuvan myös äänestysaktiivisuuteen.

Aluevaalien äänestysaktiivisuus jäi 47,5 prosenttiin, ja myös kuntavaaleissa se on ollut pitkään huolestuttavan alhainen. Aluevaalien osalta puoluehallitus pitää keskeisimpänä syynä alhaiselle äänestysaktiivisuudelle sitä, että kansa ei yleisesti halunnut koko maakuntauudistusta, ja hallituksen todella kiireisessä aikataulussa läpi runnoma uudistus jäi muutenkin etäiseksi sekä hallinnollisen että palveluihin liittyvien näkökulmien osalta. Vähäinen kiinnostus aluevaaleihin oli tosiasia kaikissa ikäryhmissä, ei vain nuorimmissa ikäluokissa.

Nuorten yhteiskunnallinen aktiivisuus on jo pitkään kohdistunut enemmän erilaisiin yksittäisiin asia-aiheisiin kuin perinteisiin osallistumisen ja vaikuttamisen tapoihin. Mukaan lähteminen erilaisiin yhden teeman kampanjoihin näyttää olevan mielekkäämmäksi koettua kuin paljon sitoutumista ja perehtymistäkin vaativa perinteiseen politiikkaan osallistuminen. Niin sanotusti väliin jäävällä alueella ovat esimerkiksi kansalaisaloitteet, jotka pystyvät kanavoimaan ruohonjuuritason aktivismia eduskunnan päätöksentekoon. Yksi mahdollinen tapa lähentää alle 18-vuotiaita ikäluokkia poliittiseen päätöksentekoon ja vaikuttamiseen heille itselleen luontevalla tavalla voisikin olla kansalaisaloitteiden allekirjoittamisen ikärajan alentaminen 16 vuoteen.

Puoluehallitus katsoo, että nuorten äänestysaktiivisuuden kohentamisessa olisi runsaasti hyödyntämätöntä potentiaalia esimerkiksi nuorten keskuudessa suosittujen sosiaalisen median vaikuttajien kanssa tehtävän yhteistyön alueella. Jotkut some-tähdet ovat ottaneet myös oma-aloitteisesti vastuuta tärkeiden kysymysten nostamiseksi nuorempien ikäluokkien tietoisuuteen. Lisäksi poliittiset nuorisojärjestöt tekevät tärkeää työtä siinä, miten perinteisen osallistumisen ja uusien osallistumistapojen välistä kuilua pystytään kaventamaan. Niiden toiminnan kautta politiikkaan myös nousee nuoria ikäluokkia puhuttelemaan kykeneviä uuden sukupolven vaikuttajia.

Lähtökohtana tulisi olla yleinen kiinnostuksen lisääminen yhteiskunnallisia kysymyksiä kohtaan. Tämä voisi tapahtua lisäämällä eri kanaviin nuorten itsensä ja heidän seuraamiensa somevaikuttajien tuottamaa sisältöä, jolla tuodaan esiin, miten tärkeää muun aktivismin lisäksi on käydä myös äänestämässä. Myös kouluilla ja oppilaitoksilla on asiassa tärkeä rooli.

Puoluehallituksen käsityksen mukaan ei ole mitenkään selvää, että yleisen äänioikeusikärajan alentaminen itsessään johtaisi nuorten ikäluokkien äänestysaktiivisuuden kasvuun (paitsi tietenkin 16–17-vuotiaiden osalta). Todennäköisempää on, että ilman edellä kuvattuja, sisällöllisiin

kysymyksiin pureutuvia toimenpiteitä, seurauksena olisi vain kaksi matalan äänestysaktiivisuuden ikäluokkaa lisää. Monet keskeiset kansalaisvelvollisuudet (ja oikeudet) ovat lisäksi kytköksissä täysi-ikäisyyteen, ja äänestäminen vaaleissa on hyvillä perusteilla tällainen kansalaisen täysivaltaisuuteen liittyvä oikeus.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman:

Kokoomus pitää tärkeänä, että täysi-ikäisyyteen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet ovat mahdollisimman johdonmukaisesti yhteydessä toisiinsa. Tämän vuoksi esimerkiksi äänioikeusikärajan on luontevaa olla sama kuin yleinen täysi-ikäisyyden raja. Kokoomus sen sijaan kannattaa kansalaisaloitteen allekirjoittamiseen 16 vuoden ikäraja.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen johdosta puoluehallituksen esittämän mukaisen lausuman.

52. Kaakkois-Suomen Kokoomusnuoret: Neuro-oikeuksien lainsäädäntötyö aloitettava

Vuonna 2019 hiirten aivoihin pystyttiin upottamaan kuvia, joilla saatiin hallittua niiden käytöstä. Kokeen tehnyt neurotutkija ja professori Rafael Yuste varoitti, että sama on vaarana ihmisten kohdalla. Vastuullisesti käytettynä koneita, jotka ovat suorassa kanssakäymisessä aivojen neuroneiden kanssa eli neuroteknologiaa voidaan käyttää ymmärtämään ja parantamaan esimerkiksi Alzheimerin ja Parkinsonin tautien kaltaisia aivoihin vaikuttavia tauteja tai auttamaan puheterapiassa ja proteesien kehityksessä. Pahimmillaan neuroteknologialla voi päästä käsiksi ihmisten yksityisyyden ytimeen eli aivoihin ja ihmismieleen.

Neuro-oikeuksien puolesta puhuva The NeuroRights Foundation varoittaa armeijoiden, valtioiden ja yritysten neuroteknologian käyttökohteista. Esimerkiksi Yhdysvaltojen puolustusministeriö kehittää jo teknologiaa, jolla voi muokata ihmisten muistia. Muita varoittavia esimerkkejä ovat tutkimukset aivoskannauksien käyttämisestä rikosten uusimisen arvioinnissa ja aivoaaltojen seuraamisesta tunteiden luvussa. Yhdistettynä tekoälyyn, neuroteknologialla on pystytty lukemaan luottokorttien numeroita aivojen aktiivisuudesta.

Chile teki ensimmäisenä maana lain, joka takaa kansalaisten neuro-oikeudet. Esimerkiksi neuroteknologian käyttöön vaadittaisiin laissa potilaan ja lääkärin hyväksyntä. Lisäksi Chilen perustuslakiin tehtiin lisäys, joka määrittelee suojan aivojen aktiivisuudelle ja siitä saatavalle tiedolle. Myös OECD:llä on ohjauslinjat neuroteknologiasta, listaten oikeuden yksityisyyteen ja vapauten ajatella omia ajatuksiaan eli kognitiivisen vapauden. Ongelmana on, että riittäkö olemassa oleva lainsäädäntö, jota ei ole tehty neuroteknologia mielessä. Euroopan tietosuojasetus GDPR ei mahdollisesti kata tunteita ja ajatuksia EDHEC Business Schoolin Marcello Iencan ja Gianclaudio Malgierin mukaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lainsäädäntötyö neuro-oikeuksien turvaamiseksi aloitettaisiin.

Puoluehallitus:

Kaakkois-Suomen kokoomusnuoret ry kiinnittää huomiota tärkeään asiaan. Teknologian kehitys on globaali megatrendi, jonka merkitys tulevaisuudessa vain korostuu. On tärkeää, että lainsäädäntö pysyy kaikilta osin teknologisen kehityksen mukana.

Yhteiskunnan on oltava herkkä tunnistamaan sellaisia muutoksia ja kehityskulkuja, joilla on merkitystä ihmisten perusoikeuksien kannalta. Neuroteknologialla on potentiaalia muuttaa yhteiskuntaa perusteellisesti. Yhteiskunnan arvostusten mukaiset raamit uuden teknologian hyödyntämiselle on asetettava mielummin etupainotteisesti kuin liian myöhään.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisella vallalla on velvollisuus turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Neuro-oikeudet tulee nähdä olennaisena osana ihmisten perusoikeuksia, jonka yhteiskunnan on aktiivisin toimin turvattava.

Kysymys neuro-oikeuksista on globaali ja siksi siihen on pyrittävä ensisijaisesti löytämään yhteisiä, kansallisvaltioiden rajat ylittäviä ratkaisuja. Suomen on syytä aktiivisesti edistää neuro-oikeuksia koskevan kansainvälisen sopimusjärjestelmän kehitystä käytettävissä olevilla foorumeilla. Useilla uusilla oikeudenoilla yleiselle soft law -tyyppiselle sääntelylle on myös neuro-oikeuksien kannalta relevanttien alojen kohdalla tarvetta.

Lisäksi tarvitaan kansallisia toimia. Säännöspohjan luominen neuro-oikeuksien kaltaiselle uudelle kokonaisuudelle on pitkä ja perusteellista työtä vaativa prosessi, joten työ on syytä aloittaa mahdollisimman pian. Puoluehallitus suhtautuu myönteisesti neuro-oikeuksia koskevan lainsäädäntötyön edellyttämän selvitystyön aloittamiseen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

53. Helsingin Edistyskokoomus: Oikeus hyvään kuolemaan – eutanasia laillistettava Suomessa

Oikeus hyvään elämään ja itsemääräämiseen koskee myös elämän loppua. Eutanasia laki tarvitaan lisäämään vaihtoehto elämän loppuajalle tapauksissa, joissa ihminen ei hyvästäkään palliatiivisesta hoidosta saa helpotusta sietämättömiin kärsimyksiin.

Eutanasiain säätämisen ohella pitää huolehtia siitä, että saattohoitoa ja elämän lopun ajan hoitoa on saatavilla kattavasti koko Suomessa. Eutanasia tulisi sallia osana elämän loppuvaiheen hyvää hoitoa ja saattohoitoa, ihmisen itsemääräämisoikeutta kunnioittaen.

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus esittää, että

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään toimenpiteitä eutanasiain säätämiseksi ja eutanasian laillistamiseksi Suomessa.

Puoluehallitus:

Helsingin Edistyskokoomuksen aloitteessa nostetaan esiin jo pitkään avoimena ollut kysymys avustetun kuoleman laillistamisesta. Puolueessa on ollut aiheesta näkemyksiä laidasta laitaan, mikä onkin ymmärrettävää, koska asia menee ehkä kaikkein syvimpiin eettisiin valintoihin. Eutanasiaa koskeva kansalaisaloite on äskettäin (2018) ollut eduskunnan käsittelyssä, ja silloin se hylättiin. Lopullisessa äänestyksessä vastakkain olivat sosiaali- ja terveysvaliokunnan hylkäävä esitys ja Kokoomuksen kansanedustaja Timo Heinosen tekemä lausumaehdotus, jossa esitettiin lainvalmistelun aloittamista eutanasian mahdollistamiseksi. Valiokunnan esitys voitti äänestyksen.

Kokoomuksella ei puolueena ole ollut varsinaista virallista kantaa, vaan asiassa on vallinnut laaja omantunnon vapaus. Kysymys on viimeksi ollut esillä vuoden 2014 puoluekokouksessa, jossa vastauksena Kauppakorkeakoulun porvareiden aloitteeseen esitettiin hyvin myötämielistä "riittävää selvitystä". Tuolloin puoluehallitus totesi vastauksessaan esim. seuraavaa:

"Valtakunnallisen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta ETENE päätti vuoden 2011 alussa nostaa esiin keskustelua eutanasiasta ja sen vaihtoehtoista Suomessa. ETENE katsoi, että eutanasiaan liittyvän keskustelun tulisi kohdistua siihen, onko eutanasia eettisesti perusteltu ratkaisu niiden sietämättömästi kärsivien potilaiden kohdalla, joille ei nykykeinoin voida löytää riittävää lievitystä ja jotka itse toivovat kuolevansa.

ETENE totesi, että kuolinavun tarvetta on syytä arvioida yhä uudestaan maailman muuttuessa. Niiden tilanteiden rajaamiseen, joissa eutanasiaa voitaisiin käytännössä harkita, liittyy monia ongelmia kuten kärsimyksen arvottaminen, eutanasiapäätöksen tekeminen ja vastuu sen toteuttamisesta. Kannanottonsa ETENE päätti toteamalla: "...saattaa olla yksittäisiä tilanteita, joissa ei ole eettistä perustetta täysin pois sulkea eutanasian mahdollisuutta".

Lääketiede kehittyy jatkuvasti, mikä muuttaa suhtautumista vaikean kivun lievitykseen ja erilaisten tilojen hoitamiseen. Myös yhteiskunnan arvot muuttuvat. Puoluehallitus katsoo, että on tärkeää nähdä eutanasia osana laajempaa yhteiskunnallista arvomuutosta."

Vuoden 2020 puoluekokous taas hyväksyi Meri-Helsingin Kokoomuksen aloitteen, jossa vaadittiin inhimillistä saattohoitoa ja palliatiivista hoitoa jokaisen oikeudeksi. Tässä aloitteessa ei käsitelty eutanasiaa. Olennainen huomio näistä aiemmista puoluekokouspäätöksistä on, että vaikka kivunlievitys ja kärsimyksen helpottaminen muilla tavoin onkin erittäin tärkeää, ja palliatiivista hoitoa on edelleen kehitettävä, ne eivät lopulta riitä ratkaisemaan kysymystä siitä, onko ihmisellä oltava laillinen oikeus itse niin vakaasti tahtoessaan saada apua oman elämänsä päättämiseen tilanteessa, jossa on selvää, että mitään keinoa parantumiseen ei ole olemassa. Saattohoidolla ja palliatiivisella hoidolla ei voida ratkaista kysymystä eutanasiasta, eivätkä nämä asiat ole keskenään vaihtoehtoisia.

Kansalaisten laaja enemmistö on erilaisissa kyselyissä antanut tukensa laillistetulle kuolinavulle. Ammattikunnista esimerkiksi sairaanhoitajien selkeä enemmistö tukee mahdollisuutta eutanasiaan. Toisaalta lääkärikunnassa siihen suhtaudutaan kriittisemmin. Moni lääkäri näkee asian esimerkiksi Hippokrateen valan näkökulmasta ongelmallisena.

Kokoomuksen periaateohjelma tarjoaa yhdenlaisen arvonäkökulman kysymykseen eutanasiasta. Sen mukaan itsemääräämisoikeus on erottamaton osa ihmiselämän arvokkuutta, joka kuuluu

jokaiselle syntymästä elämän viimeiseen päivään. Yksilön näkökulmaa korostavana puolueena kokoomukselle olisi luontevaa korostaa yksilön oikeutta päättää itseään koskevista asioista, myös siitä kaikkein tärkeimmästä. Voi perustellusti kysyä, miksi tämä päätösvalta kuuluisi kenellekään tai millekään muulle taholle kuin ihmiselle itselleen.

Puoluehallitus ymmärtää lääkärikunnassa esiintyviä epäilyksiä ja huolia, jotka liittyvät erityisesti lääkärin etiikkaan. On tärkeää, että näin keskeisessä eettisessä kysymyksessä kunnioitetaan henkilön omaa valintaa, ja mikäli eutanasian mahdollistavaa lainsäädäntöä ryhdytään laatimaan, terveydenhuollon ammattihenkilöille on taattava ilman seuraamuksia oikeus kieltäytyä kuolinavun antamisesta.

Puoluehallitus antaa suuren painoarvon myös kansanedustajien täydelle omantunnon vapaudelle ja pitää selvänä, että tällaisessa asiassa jokaisen on voitava muodostaa oma näkemyksensä oman perusteellisen eettisen harkintansa pohjalta.

Vuoden 2014 aloitevastauksessa mainittu laajempi yhteiskunnallinen arvomuutos on kuitenkin selvästi tapahtunut. Esimerkiksi TtT Anja Terkamo-Moision väitöstutkimuksen (2016) yhteydessä toteutetussa laajassa kyselytutkimuksessa peräti 85,2 prosenttia suomalaisista oli valmis hyväksymään eutanasian osana suomalaista terveydenhuoltoa. Perusteluissa korostuu Kokoomuksen periaateohjelmassakin mainittu yksilön itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen.

Puoluehallitus katsookin ajan olevan nyt kypsä sille, että Kokoomuksen on puolueena valmis asettumaan inhimillisen ja arvokkaan sekä itsemääräämisoikeutta kunnioittavan linjan kannalle. Olennaista on varmistaa, että yksilön oma tahto ja sen perustuminen vakaaseen harkintaan pystytään riittävällä tavalla varmistamaan ja muutenkin määritellään huolellisesti, millä edellytyksillä aktiivisen kuolinavun saaminen on mahdollista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman:

Kokoomus katsoo, että ihmisellä on oltava oman vakaan harkintansa pohjalta oikeus saada kuolinapua sellaisessa tilanteessa, jossa parantumattomasta sairaudesta tai vaivasta aiheutuvaa kärsimystä ei ole käytettävissä olevilla lääketieteellisillä keinoilla muuten mahdollista riittävästi lievittää. Samalla on jatkettava kivunlievityksen ja saattohoidon kehittämistä ensisijaisina vaihtoehtoina. Kysymykseen liittyvien syvien eettisten ulottuvuuksien vuoksi on tärkeää varmistaa, että lainsäätäjillä ja aikanaan terveydenhuollon ammattihenkilöillä on asiassa täysi omantunnon vapaus.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen johdosta puoluehallituksen esittämän mukaisen lausuman.

59. Brysselin Kansallisseura: Urheilutapahtumat pois ihmisoikeuksia rikkovista maista

Ihmisoikeuksia rikkovat autoritaariset valtiot ovat viime vuosina saaneet järjestettäväkseen useita suuria kansainvälisiä urheilutapahtumia. Pekingin ja Sotshin talviolympialaiset ja tulevat jalkapallon MM-kisat Qatarissa ovat näkyvimpiä esimerkkejä. Yhteistä tapahtumille on, että järjestäjät ovat voittaneet kilpailevat tarjoukset lahjomalla päätöksentekijöitä.

Valtavan medianäkyvyyden saavat tapahtumat luovat positiivista julkikuvaa järjestäjästään ja toimivat näin pehmeän vaikuttamisen välineenä. Tämän ohella ne vahvistavat autoritaarisen johdon mainetta omassa maassaan. Kisapaikkojen rakentamiseen liittyvä piittaamattomuus ja korruptio uhkaavat rakentajien henkeä ja kisojen järjestämiseen liittyvät korruptoivat rakenteet kurjistavat maiden kansalaisten asemaa ja heikentävät muun muassa sananvapautilannetta, mikä nähtiin esimerkiksi Kiinassa, jossa valtio sensuroi voimakkaasti kisojen ympärillä tapahtuvaa tiedonvälitystä ja urheilijoiden mahdollisuuksia sanoa mielipiteitään.

Suurten kansainvälisten urheilujärjestöjen varainkäytön valvonta on vain harvoin läpinäkyvää, jolloin niiden taloudellisesta toiminnasta on yleensä vaikea tai lähes mahdoton saada täyttä kuvaa. Myös tämä altistaa ne korruptiiviselle toiminnalle.

Me allekirjoittaneet olemme syvästi huolissaan siitä, että osallistumalla autoritaarisissa maissa järjestettäviin suuriin kansainvälisiin urheilutapahtumiin liberaalit demokratiat käytännössä tukevat suljettuja, ihmisoikeuksia ja sananvapautta polkevia autoritatiivisia tai jopa diktatorisia hallintoja. Suomen onkin otettava tiukka linja ja toimittava määrätietoisesti siten, että urheilutapahtumia ei järjestettäisi maissa, jotka rikkovat YK:n ihmisoikeussopimuksia ja jos näin tapahtuu, ei Suomi niihin osallistuisi.

Valtiojohdon on otettava kantaa ihmisoikeuksien puolesta kieltäytymällä osallistumasta diplomaattisesti puheena oleviin tapahtumiin. Tämän on koskettava myös yksittäisiä valtioneuvoston jäseniä. Ulkoministeriön on myös informoitava urheilujärjestöjä ihmisoikeustilanteesta, joka vallitsee kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäjämaissa tai sellaiseksi pyrkivissä, jolloin nämä eivät voi vedota tietämättömyyteen.

Tärkeimpänä kaikista Suomen on ajettava Euroopan Unionissa ja erityisesti sen neuvostoissa urheilupolitiikkaa, jossa yhteisesti vaaditaan kansainvälisiä urheilujärjestöjä huomioimaan päätöksissään ihmisoikeudet ja myös kunnioittamaan toiminnassaan hyvän hallinnon periaatteita. Julkilausumatasolla urheiluministerit ovat ottaneet asiaan kantaa, mutta neuvoston on tarvittaessa ajettava myös yhteisiä sanktioita.

Tapahtumien järjestämisessä on otettava huomioon myös niiden sosiaaliset ja ympäristövaikutukset. Suomen ei tule antaa tukeaan tapahtumille, joiden suorituspaikat jäävät vaille käyttöä tapahtuman jälkeen tai joiden rakentamisessa on esimerkiksi häädetty ihmisiä kodeistaan. Suomen on myös vaadittava, että päätettäessä kisojen sijainnista muun muassa KOK ja muut ylikansalliset urheilujärjestöt ottavat vertailukriteerikseen tapahtumien jättämän hiilijalanjäljen.

Hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta edistämään aloitteessa mainittuja tavoitteita ja toimimaan hallituksessa ollessaan siten, että opetus- ja kulttuuriministeriö ryhtyy käymään näiden tavoitteiden mukaisista periaatteista määrätietoista keskustelua Suomalaisten valtionapua nauttivien urheilujärjestöjen johdon kanssa ja pyrkii vaikuttavampaan toimintaan Euroopan unionissa.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 60 jälkeen)

60. Aleksis Kiven Kokoomus: Urheilutapahtumat pois ihmisoikeuksia rikkovista maista

Kokoomuksen puoluekokoukselle,

Ihmisoikeuksia rikkovat autoritaariset valtiot ovat viime vuosina saaneet järjestettäväkseen useita suuria kansainvälisiä urheilutapahtumia. Pekingin ja Sotshin talviolympialaiset ja tulevat jalkapallon MM-kisat Qatarissa ovat näkyvimpiä esimerkkejä. Yhteistä tapahtumille on, että järjestäjät ovat voittaneet kilpailevat tarjoukset lahjomalla päätöksentekijöitä.

Valtavan medianäkyvyyden saavat tapahtumat luovat positiivista julkikuvaa järjestäjästään ja toimivat näin pehmeän vaikuttamisen välineenä. Tämän ohella ne vahvistavat autoritaarisen johdon mainetta omassa maassaan. Kisapaikkojen rakentamiseen liittyvä piittaamattomuus ja korruptio uhkaavat rakentajien henkeä ja kisojen järjestämiseen liittyvät korruptoivat rakenteet kurjistavat maiden kansalaisten asemaa ja heikentävät muun muassa sananvapauksilannetta, mikä nähtiin esimerkiksi Kiinassa, jossa valtio sensuroi voimakkaasti kisojen ympärillä tapahtuvaa tiedonvälitystä ja urheilijoiden mahdollisuuksia sanoa mielipiteitään.

Suurten kansainvälisten urheilujärjestöjen varainkäytön valvonta on vain harvoin läpinäkyvää, jolloin niiden taloudellisesta toiminnasta on yleensä vaikea tai lähes mahdoton saada täyttä kuvaa. Myös tämä altistaa ne korruptiiviselle toiminnalle.

Me allekirjoittaneet olemme syvästi huolissaan siitä, että osallistumalla autoritaarisissa maissa järjestettäviin suuriin kansainvälisiin urheilutapahtumiin liberaalit demokratiat käytännössä tukevat suljettuja, ihmisoikeuksia ja sananvapautta polkevia autoritativisia tai jopa diktatorisia hallintoja. Suomen onkin otettava tiukka linja ja toimittava määrätietoisesti siten, että urheilutapahtumia ei järjestettäisi maissa, jotka rikkovat YK:n ihmisoikeussopimuksia ja jos näin tapahtuu, ei Suomi niihin osallistuisi.

Valtiojohdon on otettava kantaa ihmisoikeuksien puolesta kieltäytymällä osallistumasta diplomaattisesti puheena oleviin tapahtumiin. Tämän on koskettava myös yksittäisiä valtioneuvoston jäseniä. Ulkoministeriön on myös informoitava urheilujärjestöjä ihmisoikeustilanteesta, joka vallitsee kansainvälisten urheilutapahtumien järjestäjämaissa tai sellaiseksi pyrkivissä, jolloin nämä eivät voi vedota tietämättömyyteen.

Tärkeimpänä kaikista Suomen on ajettava Euroopan Unionissa ja erityisesti sen neuvostoissa urheilupolitiikkaa, jossa yhteisesti vaaditaan kansainvälisiä urheilujärjestöjä huomioimaan päätöksissään ihmisoikeudet ja myös kunnioittamaan toiminnassaan hyvän hallinnon periaatteita.

Julkilausumatasolla urheiluministerit ovat ottaneet asiaan kantaa, mutta neuvoston on tarvittaessa ajettava myös yhteisiä sanktioita.

Tapahtumien järjestämisessä on otettava huomioon myös niiden sosiaaliset ja ympäristövaikutukset. Suomen ei tule antaa tukeaan tapahtumille, joiden suorituspaikat jäävät vaille käyttöä tapahtuman jälkeen tai joiden rakentamisessa on esimerkiksi hädätetty ihmisiä kodeistaan. Suomen on myös vaadittava, että päätettäessä kisojen sijainnista muun muassa KOK ja muut ylikansalliset urheilujärjestöt ottavat vertailukriteerikseen tapahtumien jättämän hiilijalanjäljen.

Hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta edistämään aloitteessa mainittuja tavoitteita ja toimimaan hallituksessa ollessaan siten, että opetus- ja kulttuuriministeriö ryhtyy käymään näiden tavoitteiden mukaisista periaatteista määrätietoista keskustelua Suomalaisten valtionapua nauttivien urheilujärjestöjen johdon kanssa ja pyrkii vaikuttavampaan toimintaan Euroopan unionissa.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 59 ja 60):

Aleksis Kiven Kokoomus ja Brysselin kansallisseura ovat tehneet sisällöltään identtiset aloitteet, jotka puoluehallitus käsittelee tässä yhtenä aloitteena. Ydinviesti on ihmisoikeusnäkökohtien nykyistä voimakkaampi korostaminen urheilupolitiikassa.

Aluksi on tarpeen todeta, että puoluehallitus pitää suuressa arvossa urheilun ja liikunnan kansalaisjärjestöjen autonomiaa ja kunnioittaa periaatetta, jonka mukaan urheilussa tulee jättää poliittiset ja muut aatteelliset erimielisyydet syrjään ja kilpailla reilussa ja rehdissä hengessä. Urheilun suuri arvo ja voima on siinä, että se pystyy parhaimmillaan tuomaan ihmiset ja kansat erimielisyyksien kuilujen takaa yhteen rauhanomaisissa merkeissä kokemaan yhdessä hienoja elämyksiä ja suuria tunteita. Tässä mielessä on tunnistettava ne riskit, jotka liittyvät vaatimuksiin tuoda enemmän poliittista ohjausta liikunnan ja urheilun maailmaan.

Urheilu ei kuitenkaan ole yhteiskunnasta ja muusta maailmasta irrallaan. Historiasta tiedetään, että jo Berliinin olympialaisia vuonna 1936 käytettiin alustana kansallissosialistiselle propagandalle. Vain kolme vuotta myöhemmin Hitler ja Stalin aloittivat toisen maailmansodan. Tuoreempia esimerkkejä olympialaisten historiasta ovat vuosien 1980 ja 1984 boikottikisat (Moskova ja Los Angeles). Moskovan kisoja boikotoi Yhdysvallat ja lähes 50 muuta maata protestina Neuvostoliiton hyökkäykselle Afganistaniin. Neljä vuotta myöhemmin Neuvostoliiton blokki antoi samalla mitalla takaisin, ja 14 maata jätti osallistumatta kisoihin. Äskettäisenä esimerkkinä on vielä syytä mainita Venäjän ja Valko-Venäjän sulkeminen pois tämän kevään jääkiekon MM-kisoista Ukrainaa vastaan aloittamansa sodan takia. Poliitiikka ja propaganda ovat siis tavalla tai toisella olleet urheilussa sisällä aina.

Oman mausteensa tähän tuo urheiluun ja erityisesti suuriin kisoihin liittyvä laaja korruptio, johon myös aloitteen tekijät viittaavat. Autoritaarisesti hallituilla mailla on ollut suuri halu päästä näyttäytymään merkittävien maailmanlaajuisten urheilutapahtumien näyttämönä ja samalla kiillottamaan omaa kuvaansa maailman silmissä. Yksi ongelma on, että varsinkin suurimmat tapahtumat (olympialaiset, jalkapallon miesten MM-kisat) ovat paisuneet niin valtavan kokoisiksi ja kalliiksi järjestää, että yhä harvemmalla maalla on käytännössä varaa ja edellytyksiä kisojen järjestämiseen. Esimerkiksi Kansainvälisellä Olympiakomitealla ja Kansainvälisellä jalkapalloliitolla

olisikin pohdittavaa, mitä olisi tehtävissä, jotta nykyistä laajempi joukko maailman maista pystyisi toimimaan kisajärjestäjänä. Tämä olisi yksi edellytys sille, että arvokisojen järjestäjajoukkoa voitaisiin lähteä rajaamaan, mikäli kisoja edelleen halutaan järjestää, kuten oletus eittämättä on.

Yksi huomion arvoinen näkökohta on, että jo tällä hetkellä valtio ohjaa ja velvoittaa valtionapua saavia järjestöjä monin tavoin. Valtion veikkausvoittovaroista jakamat toiminta-avustukset muodostavat laajasta ja järjestöstä riippuen joka tapauksessa huomattavan resurssiperustan niiden toiminnalle. Sikäli voidaan tiettyjen ehtojen asettaminen varmasti nähdä hyväksyttävänä. OKM:n rahoitus muillekaan sen piirissä oleville järjestöille ei ole mikään automaatio, vaan ehtoja rikottaessa tuki voidaan jopa periä takaisin.

Yleisesti ottaen puoluehallitus yhtyy aloitteiden tekijöiden periaatteelliseen lähtökohtaan, että ihmisoikeuksia polkevien maiden ei tulisi saada merkittäviä urheilutapahtumia järjestettäväkseen. Tämä koskee erityisesti sellaisia maita, joissa demokratia ja oikeusvaltioperiaate eivät alkuunkaan toteudu, mikä ilmenee esimerkiksi poliittisen opposition tukahduttamisena ja erilaisiin ihmisryhmiin kohdistuvina väkivaltaisina sortotoimenpiteinä.

Aloitteen varsinainen ehdotus on lisäksi siinä mielessä helppo hyväksyä, että se ottaa huomioon myös urheilun kansalaisjärjestöjen autonomian (toki tiettyine rajoituksineen) ja ohjaa ennen muuta vuoropuheluun perustuvaan lähestymistapaan. Keskustelunavauksenakin tämä on tärkeä ja vahva viesti.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteet 59 ja 60.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteet 59 ja 60.

61. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lapsella ja nuorella oltava oikeus harrastaa ilman tavoitteellisuutta

Monilla kolmannen sektorin toimijoilla liikuntaharrastusten piirissä, on lähinnä vain kilpailutoimintaan liittyviä harrasteryhmiä. Kaikki lapset ja nuoret eivät kuitenkaan halua kilpailla tai heillä ei ole siihen mahdollisuutta taloudellisesti. Olisi tärkeää, että heille tarjottaisiin mahdollisuus kehittää liikunta- ja lajitaitoja ilman, että toiminta tähtää kilpatasolle. Toiminnan ja valmennuksen tulisi silti olla laadukasta.

Tärkeintä kaikessa liikunnassa, on ilo ja yhdessä tekeminen. YK:n lasten oikeuksien sopimuksessa on seuraava kohta: *”Lapsella on oikeus lepoon, leikkiin ja vapaa-aikaan sekä taide- ja kulttuurielämään”*. Tämä oikeus ei toteudu, jos lapsen tai nuoren kaikki vapaa-aika kuluu kilpaharrastuksen parissa. Lapsen kehonhallinta ei myöskään kehity, jos siirrytään suoraan kilpaurheiluun. Myös vanhemmat saattavat kuormittaa treenien määrällä, heillä kun on usein velvollisuus kuljettaa ja osallistua aktiivisesti järjestötoimintaan.

Tässä aloitteessa ei vaadita, että seurat tarjoaisivat ilmaista harrastustoimintaa lapsille ja nuorille. Eikä vaadita joukkuelajeihin kilpailukieltoa. Toivomme yhdistysten ja seurojen pysähtyvän miettimään, kuinka suuri mahdollisuus heillä on toimia lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukijoina. Kilpailupakko pudottaa lapsia ja nuoria pois harrastustoiminnan

piiristä. Se luo voimakkaita suorituspaineita, joita lapsen ja nuoren elämässä tulee muutenkin jomonelta suunnalta.

Korona-aika keskeytti lasten ja nuorten harrastustoiminnan pitkäksi aikaa. Myös perheiden taloudelliset mahdollisuudet rahoittaa lapsen harrastustoimintaa on entistä haastavampaa. Tämän vuoksi on tärkeää, että lapsella on riittävästi tarjolla eri tasoisia ja hintaisia harrastusmahdollisuuksia.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että puoluekokous hyväksyessään tämän aloitteen velvoittaa Kansallista Kokoomusta ja eduskuntaryhmää edistämään ja tukemaan sitä.

Hyväksyessään tämän aloitteen, on Kansallisella Kokoomuksella velvollisuus nostaa asia yhteiskunnalliseen keskusteluun ja pohtia tavoitteettoman harrastustoiminnan edistämistä.

Puoluehallitus:

Puoluehallituksen mielestä tässä aloitteessa nostetaan esiin erittäin tärkeä asia: Lasten ja nuorten oikeus harrastaa tarvittaessa ilman kilpailua tai ulkoa annettuja suoritusasotavoitteita. Liikunnan ilo on itsessään tärkeä päämäärä, ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen on sekä lasten elämänlaadun ja muun muassa parempien oppimistulosten kannalta suotuisaa.

Puoluehallitus kiittää aloitteen tekijöitä tasapainoisesta ja monenlaiset näkökulmat hyväksyvistä otteesta. Kilpailullisuudessa ei itsessään ole mitään väärää, ja monet lapset nauttivat siitä suuresti. Monissa liikuntamuodoissa kuitenkin kilpailutoiminnalla on hyvin hallitseva rooli, ja se saattaa omalta osaltaan toimia joillekin lapsille kynnyksenä lajin harrastamisen aloittamiselle. Puoluehallitus pitääkin tärkeänä, että kilpailullisen liikuntaharrastuksen lisäksi tarjolla on myös lajeja ja lajien sisällä vaihtoehtoja, joissa voi harrastaa esimerkiksi vain kuntoilun, hauskanpidon tai sosiaalisen yhdessäolon hengessä. Olennaista on, että mahdollisimman moni lapsi löytäisi itselleen parhaalla tavalla sopivimman ja myönteisiä kokemuksia tuottavan tavan kasvaa liikunnalliseen elämäntapaan.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

62. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Paralympialaiset yhteiskunnallisesti merkittäväksi tapahtumaksi

Yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien lista koostuu urheilutapahtumista, jotka on televisioitava Suomen alueelle. Televisiointi on tehtävä niin, että yleisöstä merkittävä osa voi seurata lähetystä maksutta kokonaan tai osittain, suorana tai nauhoitettuna.

Valtioneuvoston alkuvuodesta 2021 antaman asetuksen mukaan yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien listaan lisättiin naisten urheilutapahtumat, jotka vastaavat jo listalla olevia miesten tapahtumia.

Paralympialaisten lisääminen yhteiskunnallisesti merkittäväksi tapahtumaksi vaikuttaisi positiivisesti yhdenvertaisuuteen ja lisäisi sitä. Suomessa kiinnostus paraurheilua ja paralympialaisia kohtaan on noussut viime vuosina. Monien asioiden osalta olympialaiset ja paralympialaiset ovat jo Suomessa samanarvoisia.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään paralympialaisten päätymistä yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien listaukseen.

Puoluehallitus:

Kokoomus pitää tärkeänä, että vammaisurheilun kohtelu esimerkiksi tiedotusvälineissä tuodaan nykyistä yhdenvertaisempaan asemaan suhteessa muuhun urheiluun. Vammaisurheilun nykyistä parempi näkyvyys on omiaan hälventämään myös ennakkoluuloja, joita valitettavasti tänäkin päivänä edelleen esiintyy.

Kuten aloitteen tekijätkin toteavat, suomalaisten kiinnostus paraurheilua kohtaan on ollut viime vuosina voimakkaassa kasvussa. On lisäksi syytä todeta, että suomalaiset ovat menestyneet paraurheilussa erittäin hyvin, ollen monissa tapauksissa maailman ehdotonta kärkeä. Näkyvyyden vahvistaminen voi parantaa myös vammaisurheilijoiden mahdollisuuksia saada sponsoreita ja sitä kautta parempia harjoittelumahdollisuuksia. Vammaisuus ei estä ihmistä tulemasta vaikka maailman parhaaksi urheilijaksi omassa lajissaan, jos lahjakkuus, ahkeruus ja olosuhteet sekä muut edellytykset yhdistyvät optimaalisella tavalla.

Paralympialaisten nostamista olympialaisten rinnalle yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien asetukseen on kannattanut myös valtion liikuntaneuvosto (esim. lausunto 15.6.2020). Liikuntaneuvoston mukaan asetuksessa mainittujen tapahtumien listalle tulisi lisätä paralympialaisista vähintään suomalaisten urheilijoiden kilpailulajeilla. Puoluehallitus pitää tätä kannatettavana lähtökohtana.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

66. Helsingin Kokoomuksen Naiset: Peruskouluun saatava joustava valmistava opetus

Suomeen saapui vuonna 2021 yhteensä 4628 iältään 0-17 vuotiasta ulkomaalaistaustaista lasta. Osassa Suomen kunnista peruskouluikäisillä lapsilla on mahdollisuus käydä koulua maahanmuuttajien valmistavalla luokalla yhdeksän läsnäolokuukauden ajan ennen yleisopetuksen ryhmään siirtymistä. Tämä opetus on valtion tukemaa.

Valmistava opetus on tarkoitettu esi- ja peruskouluikäisille oppilaille, joiden taidot eivät riitä tavallisessa ryhmässä opiskeluun. Vuoden aikana perheelle kerrotaan suomalaisesta koulutusjärjestelmästä sekä oman koulun käytänteistä ja tavoista. Koulussa opetellaan suomen tai

ruotsin kielen lukemista ja kirjoittamista sekä yritetään ottaa mahdollisen rikkonaisen koulupolun jälkeen kiinni oman ikäiset kaikissa opetettavissa aineissa.

Maahanmuuttajalapsen eivät ole yhtenäinen ryhmä, vaan saapuvat maahan hyvin erilaisilla tiedoilla ja taidoilla. Maahan saavutaan myös hyvin eri ikäisinä. Ensimmäiselle luokalle menevällä on koko peruskoulu aikaa kiertä kiinni menetetty varhaiskasvatus, mutta murrosikäiset ovat aivan eri tilanteessa. He putoavat nykyjärjestelmässä syvään kuiluun. Aikaa saavuttaa todellinen jatko-opintokelpoisuus on vain muutama vuosi.

Euroopasta saapuvalle siirtotyöläisperheen nuorelle siirtyminen opiskelemaan samassa tahdissa kuin muut oman ikäiset saattaa onnistua, vaikka tukea valmistavan luokan jälkeen on tarjolla vain rajoitetusti. Monelle nuorelle tehtävä on kuitenkin mahdoton. Tarjolla oleva perusopetusta ei riitä edes kielen oppimiseen, saati peruskoulun laajan oppimäärän omaksumiseen. Päätötodistuksen keskiarvo jää väistämättä paljon omia tavoitteita ja toiveita sekä omaa kapasiteettia alemmalle tasolle.

Jo vuosia olemme kuulleet toisen asteen oppilaitosten huolta nuorista, jotka eivät ole peruskoulun päättövaiheessa jatko-opintokelpoisia. Lähihoitajaoppilaat eivät erota millilitraa desilitrasta tai selviydy peruslääkelaskuista. Osalla oppilaista on niin heikko kielitaito ja yleissivistys, että oppikirjan asiat eivät aukea lainkaan. Vaikka ylimääräistä tukea olisikin tarjolla ja oma motivaatio huipussaan, turhautumista toisella asteella on vaikea estää. Apua olisi pitänyt saada heti koulupolun alussa eli perusopetuksessa.

Suomeen on muodostunut ryhmä, jolla ei ole ollut todellista mahdollisuutta saavuttaa peruskoulussa jatko-opintokelpoisuutta, valita ammattiin kouluttautumista oman mielenkiinnon mukaan tai työskennellä valitsemallaan alalla. He ovat hakeutuneet aloille, jonne ovat päässeet ja suorittaneet tutkinnon heikoilla tiedoilla. Onko inhimillisesti oikein ja taloudellisesti järkevää jatkaa tätä käytäntöä? Kysymys on paitsi yksilön turhautumisesta ja menetetyistä voimavaroista, myös tulevaisuuden yhteiskuntarauhasta. Kokoomuksen tavoiteohjelmassa todetaan, että varmistamme jokaiselle peruskoulun päättävälle toisen asteen opintoihin siirtymisen kannalta riittävän luku-, kirjoitus- ja laskutaidon. Tämä ei toteudu ilman siirtymistä maahanmuuttajien joustavaan valmistavaan perusopetukseen.

Hyväksyessään aloitteen Kansallisen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kannustaa eduskuntaryhmää edistämään ja tukemaan nykyuotoisen maahanmuuttajien valmistavan perusopetuksen kehittämistä joustavaksi 1–3 vuotta kestäväksi valmistavaksi opetuksiksi. Joustavalta valmistavalta luokalta siirrytään asteittain perusopetuksen ryhmiin vasta, kun kielitaito on riittävä opetettavan asian ymmärtämiseen. Joustavalle valmistavalle opetukselle varmistetaan valtion rahoitus.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Helsingin Kokoomuksen Naisia tärkeästä aloitteesta.

Maahanmuuton pitkän aikavälin trendi on Suomessa kasvava, mikä näkyy erityisesti kasvukeskuksissa. Suomessa asuu yli 420 000 henkilöä, jotka puhuvat äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Eniten maahanmuuttajia on Venäjältä, Virosta, Irakista, Somaliasta, entisen Jugoslavian alueelta sekä Kiinasta.

Toimivan kotouttamispolitiikan tavoitteena on, että henkilö integroituu osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Kotouttamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kielen oppimiseen, työllistymisen edistämiseen sekä suomalaisen yhteiskunnan ja sen arvojen tuntemiseen.

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta ja kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen 7.–9. vuosiluokan yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Valmistavan opetuksen järjestäminen ei ole siten kunnille velvoitettu tehtävä, vaan he voivat tarpeen vaatiessa järjestää sitä. Perusopetuslain 9 §:n mukaan maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden vuoden oppimäärää. Valmistavan opetuksen rahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa.

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun. Tavoitteena on, että maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret saavuttaisivat riittävät kielelliset valmiudet siirtyä esi- tai perusopetuksen pariin.

Valmistavan opetuksen osalta ei ole ollut vireillä erillisiä kehityshankkeita. Opetus- ja kulttuuriministeriö on julkaissut vuonna 2019 selvityksen Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:1). Yhtenä osa-alueena selvityksessä tarkasteltiin myös valmistavan opetuksen tilannetta.

Selvityksessä esitettiin yhtenä toimenpiteenä, että tehdään selvitys perusopetukseen valmistavan opetuksen tilanteesta, oppilaiden määrästä, järjestämistavoista, vaikuttavuudesta ja opetuksen saatavuudesta sekä muusta maahanmuuttajaoppilaiden tuesta kunnissa. Puoluehallitus pitää tämän selvityksen laatimista erittäin tärkeänä ja toimenpiteisiin ryhtymistä sen tulosten pohjalta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

67. Turun Kansallisseura: Taloustaitojen opetusta lisättävä kaikilla koulutusasteilla

Taloustaidot ovat yksi tärkeimmistä kansalaistaidoista. Talousosaaminen on luku- ja kirjoitustaitoon verrattava taito, jota ilman ei tule toimeen. Yksilöt tarvitsevat taloustaitoja jokapäiväisessä arkielämässään ja yhteiskunta kaipaa taloustaitoisia kansalaisia menestyäkseen. Taloustaidot eli oman talouden hallintaan liittyvät tiedot ja taidot ovat nykyajan yleissivistykseen kuuluvia kansalaistaitoja. Näille taidoille on siis annettava nykyistä suurempi painoarvo laaja-alaisen osaamisen jaottelussa.

Taloustaitoja tulee opettaa myös osana perusopetusta yrittäjyyskasvatuksen tapaan. Jokaisella koulutusasteella tulee opettaa talouden hallintaa, rahan liikkeitä ja yrittäjyyttä. Tätä voidaan kutsua myös oman talouden hallinnaksi. Taloustaidot opitaan kuitenkin yleensä kotona ja valitettavasti kaikissa perheissä lapset eivät saa näitä valmiuksia. Koska lasten ja nuorten saama taloustaitojen opettaminen kotona on usein vähäistä, on koulutusjärjestelmän otettava entistä suurempi vastuu talousosaamisen opetuksesta.

Taloustaitojen hallinta on myös työharjoittelussa ja työnhaussa yksi tärkeä osa hakijan osaamistaitoja. Yritysjohdo edellyttää myös henkilökunnaltaan ymmärrystä oman työpanoksensa taloudellisesta merkityksestä koko yrityksen menestymiseen. Yritysjohdon tulee myös omalta osaltaan auttaa henkilöstöä ymmärtämään asian merkityksellisyys yrityksen tulokseen. Talousosaaminen tässäkin näkökulmassa täytyy korostua myös koulutusjärjestelmässä niin ammattioppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa. Samalla kun puhutaan ja vaaditaan koulutusjärjestelmään talousosaamisen lisäämistä, on myös huolehdittava opettajien osaamisen kehittämisestä taloustaitojen opettajina. Unohtaa ei sovi myöskään tulevien opettajien opettamisesta vastaavien osaamista.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että taloustaitojen opetusta lisätään kaikilla koulutusasteilla ja opettajien koulutuksessa huomioidaan asian merkitys.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Turun Kansallisseuraa aloitteesta.

Puoluehallitus yhtyy aloitteessa esitettyyn tavoitteeseen taloustaitojen opetuksen vahvistamisesta kaikilla koulutusasteilla. Taloustaidot ovat äärimmäisen tärkeitä elämän perustaitoja, joista jokainen hyötyy myös oman koulu-uransa jälkeen.

Jo tällä hetkellä sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin että toisen asteen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy taloustaitojen opettaminen osana eri oppiaineita. Puoluehallitus katsookin, että opetussuunnitelmatasolla tilanne on mennyt parempaan suuntaan.

On kuitenkin totta, että esimerkiksi opettajankoulutusta on kehitettävä jatkossa siten, että tulevaisuudessa valmistuvilla opettajilla on riittävät tiedot ja taidot vahvistaa jokaisen oppilaan talousosaamista. Samalla on huolehdittava myös opettajien täydennyskoulutuksen kehittämisestä.

PISA 2018 -tutkimuksen mukaan suomalaisoppilaiden talousosaaminen on vahvaa. Tämä indikoi sitä, että nuorten talousosaaminen on vahvistunut erilaisista negatiivista signaaleista huolimatta. Talousosaaminen oli vahvasti yhteydessä lukutaitoon ja matematiikan osaamiseen, mutta sillä oli myös oma muista alueista riippumaton osuutensa. Talousosaamista on jo vahvistettu viimeisimmässä opetussuunnitelmauudistuksessa.

Yksittäisten oppiaineiden ja yksityiskohtaisten sisältöjen sijaan tulisi tarkastella oppimisen kokonaisuutta ja tulevaisuudessa tarvittavia taitoja. Tähän liittyen on aika ajoin käytävä myös kriittistä keskustelua alan parhaiden asiantuntijoiden kanssa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

75. Kokoomuksen Naisten Liitto: Kolmiportaisen tuen laajentaminen toiselle asteelle

Nykyinen hallitus laajensi oppivelvollisuuden 18 ikävuoteen saakka. Lain perusteella vuoden 2005 jälkeen syntyneet siirtyvät muutoksessa uuteen järjestelmään. Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan 1.8.2021. Laissa korostetaan ohjausta ja oppilashuollon palveluita sekä peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta. Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen maksuttomuutta (L1214/2020).

Käytännössä on erotettava toisistaan, että oppivelvollisuuden kesto on eri asia kuin se, kuinka kauan oppivelvollisuuden suorittamiseen kuluu aikaa. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevilla oppivelvollisuus alkaa 6-vuotiaan esiopetuksella vuotta säädettyä aiemmin. Muilla oppilailla se alkaa perusopetuksen ensimmäisellä vuosiluokalla 7-vuotiaana (viitattu 27.3.2022; oph.fi/oppivelvollisuus.) Oppivelvollisuus päättyy, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto) tai vastaavan ulkomaisen tutkinnon.

Koulutus- ja sivistyspoliittiset päätökset tulevat jäämään kuntien järjestämisvastuulle. Kolmiportaisen tuen malli on merkittävät jatkumo oppijoille, joilla on jo perusopetuksessa käytetty eritasoisia tuennan muotoja opintojen tueksi. Jatkamalla tukea peruskoulun jälkeen turvataan erityisesti oppivelvollisuusikäisten oppijoiden opiskelu toisella asteella. Lisäksi kolmiportainen tuki mahdollistaa erityisen tuen oppijan kasvun ja kehityksen tukemisen toisella asteella. Tuennan laajentamisella tuetaan myös nivelvaiheen siirtoa perusopetuksesta toiselle asteella.

Huoli siitä, että oppivelvollisuuden laajentaminen on kunnille suuri taloudellinen menoerä maksuttomuuden vuoksi ja kiristää koulutuksenjärjestäjien kenttää. Taloudellista tilannetta pohtienkin ovat oikein kohdenneet tuen muodot ensiarvoisen tärkeitä ja mahdollisesti säästävät muita lisäkustannuksia. Muutokset vaikuttavat oppijoihin, jotka erityisesti tarvitsevat tukea opintoihinsa, ohjausta elämäänsä ja oppilasterveydenhuollollisia palveluita.

Edellä todetun perusteella Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa Kansallista Kokoomusta nostamaan keskusteluun kolmiportaisen tuen mallia opiskelijoiden tukemiseksi toisella asteella.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten liittoa tärkeästä aloitteesta. On varmistettava, että jokainen oppilas ja opiskelija saa riittävän tuen kaikilla koulutusasteilla.

Peruskoulun kolmiportaisen tuen toteutumisessa on tällä hetkellä suuria eroja, minkä lisäksi nykymallia ei kaikilta osin pidetä hyvänä. Kokoomus on nostanut esille, että kolmiportaista mallia on uudistettava siten, että se vähentäisi byrokratiaa ja parantaisi oppimisen tuen saatavuutta.

Viime vaalikaudella Kokoomuksen esityksestä lukiolakiin säädettiin jokaiselle opiskelijalle oikeus tarvittaessa saada erityisopetusta. Vastaavaa säädösmuutosta ei ole kuitenkaan tehty ammatilliseen koulutukseen, vaikka sitä on useissa kohdin esitetty.

Kokoomus kannattaa oppimisen tuen uudistamista. Näin varmistetaan, että oppilas saa tarvittaessa pienryhmämuotoista opetusta ja henkilökohtaista tukea.

Näillä perustein puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

79. Turun kokoomusnaiset: Englanninkielinen kansallinen ylioppilastutkinto

Suomessa painitaan nyt työvoima- ja osaajapulan kanssa. Suomessa on muita Pohjoismaita suurempi väestörakenteen vinouma, kun syntyvyys ei riitä ylläpitämään väestönkasvua. Työkäisen väestön määrä supistuu vuosittain. On tartuttava toimeen ja edistettävä ripeästi työntekijöiden ja opiskelijoiden maahanmuuttoa sekä juurtumista Suomeen.

Suomen kieli tuo vaikeutta työperäiselle maahanmuutolle kuten myös paluumuutolle silloin, jos perheillä on yläkoulu tai lukioikäisiä lapsia. Täydellinen englanninkielinen koulupolku olisi kilpailuetukysymys niin yrityksille kuin korkeakoulujen tutkimushankkeille. Samanlaisia koulutuksellisia tarpeita on lukuisilla muillakin isoilla asukaskeskittymillä Suomessa.

Yritykset saada kansallista opetussuunnitelmaa noudattava lukio paikkakunnalle tai edes englanninkielinen rinnakkaislinja johonkin olemassa olevaan lukioon päättyvät aina toteutumukseen, että kun ei ole englanninkielistä ylioppilastutkintoa, niin ei ole järkevää perustaa englanninkielisiä koulujakaan. Huomionarvoista on, että myös ammatilliselle puolelle voitaisiin perustaa englanninkielisiä linjoja esimerkiksi kaupan ja matkailun alalle. Näillä aloilla on usein kahden tutkinnon suorittajia, joilla olisi näin ollen mahdollisuus myös englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamiseen.

Hallituksen esitys laiksi ylioppilastutkinnosta (HE 235/2018 vp) sisälsi esityksen englanninkielisestä yo-tutkinnosta. Sivistysvaliokunta jätti mietinnössään englanninkielisen yo-tutkinnon pois. Valiokunta esitti kuitenkin lausumanaan mietinnössä, että ”eduskunta edellyttää, että hallitus harkitsee uuden esityksen tekemistä englanninkielisen ylioppilastutkinnon järjestämisen ja suorittamisen mahdollistamiseksi. Esityksessä tulee ottaa huomioon kansalliskielten asema ja perustuslain vaatimukset.” Eduskunta hyväksyi sekä muutetun lakiesityksen että kyseisen pöytäkirjan ja lausumallaan velvoitti hallituksen harkitsemaan asiaa.

Ehdotamme, että Kokoomus ryhtyy toimiin englanninkielisen kansallisen ylioppilastutkinnon saamiseksi suomenkielisen, ruotsinkielisen ja saamenkielisen tutkinnon rinnalle.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että englanninkielinen, kansallinen ylioppilastutkinto toteutetaan Suomeen.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää aloitteesta ja toteaa jakavansa huolen Suomen työvoima- ja osaajapulasta. Kokoomus on jo aikaisemmin puhunut kansainvälisen osaamisen lisäämisen puolesta ja

englanninkielinen ylioppilastutkinto olisi tärkeä askel tällä polulla. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on 27. helmikuuta 2020 julkaistussa ”Nyt on aika houkuttaa osaajat Suomeen” -ohjelmapaperissa esittänyt englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistamista osana toimenpidepakettia kansainvälisen rekrytoinnin lisäämiseksi.

Opetusministerikaudellaan Sanni Grahn-Laasonen asetti työryhmän selvittämään englanninkielisen ylioppilastutkinnon käyttöönottoa ja sen vaikutuksia (opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 15:2018). Työryhmä totesi, että sidosryhmätyön perusteella englanninkielinen ylioppilastutkinto sai lähes kaikkien keskeisten sidosryhmien myönteisen suhtautumisen.

Suomen huoltosuhde heikkenee väestön ikärakenteesta johtuen vauhdilla ja kestävyysvajeen ratkaisemiseksi kansainvälisten osaajien houkuttelu on maamme menestyksen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kansainvälisten opiskelijoiden saaminen Suomeen on tärkeä osa tätä kokonaisuutta, ja englanninkielisen ylioppilastutkinnon mahdollistaminen madaltaisi olennaisesti opiskelijoiden ja perheiden kynnystä muuttaa Suomeen.

Englanninkielinen ylioppilastutkinto mahdollistaisi koulutusviennin toiselle asteelle, kun Suomen ylioppilastutkintoa voisi markkinoida kansainväliselle yleisölle. Englanninkielinen ylioppilastutkinto lisäksi parantaisi muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien mahdollisuutta siirtyä toiselta asteelta opiskelemaan korkeakouluun.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

80. Pohjanmaan Kokoomusnuoret: Etelä-Karjalan malli otettava käyttöön koko Suomessa

”Etelä- Karjalassa toimii lainvastaisten tekojen työryhmä, joka koostuu kuntien eri viranomaisista sekä Eksoten, Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen ja poliisin edustajista. Työryhmä on laatinut koko maakuntaan yhteisen ohjeistuksen, jonka mukaisesti lainvastaisiin tekoihin puututaan.” - Lappeenranta.fi

Koulukiusaaminen ja -väkivalta on valitettavan yleinen ilmiö Suomessa. Monesti mediassa on puhuttu kiusaamisen vähentymisestä, mutta otsikot nuorten tekemistä väkivaltarikoksista ovat vain lisääntyneet. Me vaadimme kaikkiin Suomen kouluihin käyttöön Etelä-Karjalan mallin kiusaamisen pysäyttämiseksi, koska se on yhä aito ongelma.

Lainvastaisille teoille on oltava nollatoleranssi kouluissa ja niiden ulkopuolella, me haluamme ehkäistä näitä tekoja. Etelä-Karjalan malli on otettu käyttöön useissa kunnissa ja se on tuottanut paljon positiivisia tuloksia. Mallin mukaan selvästi lainvastaiset teot siirretään poliisin ja sosiaaliviranomaisten käsiteltäviksi kouluista. Käytännössä esimerkiksi alle 15-vuotiaan tehdessä lainvastaisen teon, asiasta laaditaan rikosilmoitus. Tämän jälkeen kiusaaja ja uhri, huoltajat, poliisi ja nuorten oikeusedustaja kokoontuvat keskustelemaan tapahtuneesta.

Kun rikos on tapahtunut, kiusaamis termi on liian vähättelevä kuvaamaan tapahtunutta, vain koska se on tapahtunut koulun alueella. Rikoksia täytyy kuvata oikeilla nimillä ja tekotavoilla. Nuorten on opeteltava ottamaan vastuu tehdessään rikoksen ja kiusattu ei saa jäädä ilman oikeutta.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään kiusattujen nuorten asemaa koko Suomessa Etelä-Karjalan mallin avulla.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 81 jälkeen)

81. Itä-Turun Kokoomusnaiset: Etelä-Karjalan mallin mukainen ohjeistus käyttöön lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi kaikkiin Suomen peruskouluihin

Koulukäisten kiusaamiseen ja väkivaltaisiin tekoihin liittyvät järkyttävät tapahtumat ovat lisänneet suurta huolta ja turvattomuuden tunnetta. Perusopetuslain 29 § edellyttää, että kaikilla oppilailla ja koulun henkilökunnalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä perusturvallisuus ei valitettavasti toteudu joka päivä kaikkien kohdalla.

Kouluissa on tehty suunnitelmat kiusaamisen ennaltaehkäisemiseen ja puuttumiseen. Lainvastaisia tekoja käsitellään kouluissa liian usein kiusaamisena. Kiusaaminen on epämääräinen ilmaisu, joka ei kerro yksittäisen teon vakavuutta, vastenmielisyyttä tai lainvastaisuutta. Laissa kiusaamista ei ole määritelty.

Kiusaamiseksi kutsutut lainvastaiset teot ovat tahallisia, jotka täyttävät lähes aina jonkin rikoksen tunnusmerkistön. Alle 15-vuotias ei ole rikosoikeudellisessa vastuussa ikänsä takia, mutta korvausvastuu hänellä on. Tekojen vakavuutta on kuvattava niiden oikeilla nimillä ja tekotavoilla. Lainvastainen teko ei voi lieventyä kiusaamiseksi vain siksi, että se tapahtuu koulun alueella. Kaikkiin tilanteisiin tulee puuttua matalalla kynnyksellä.

Vaasan yliopiston julkisoikeuden apulaisprofessori Niina Mäntylän tutkimusraportin (2021) mukaan koulukiusaamiseen puuttumisessa on eri kunnissa edelleen isot erot. Yksi ongelma on kiusaamisen selvittelyn lykkääminen.

Kouluissa on ensisijaisesti omat keinot käytössä ei-toivottuun käyttäytymiseen puuttumisessa. Selkeät lainvastaiset teot kuuluvat viranomaisille. Etelä-Karjalassa on saavutettu hyviä tuloksia uudesta mallista lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi kouluissa. Tiivistettynä malli tarkoittaa sitä, että jos oppilas tekee koulussa lainvastaisen teon, teko keskeytetään välittömästi, asiasta ilmoitetaan huoltajille ja tehdään rikosilmoitus. Jokainen ilmoitus käsitellään yhteistyössä tarvittavien viranomaisten, kuten poliisin, nuorten oikeusedustajien, oppilashuollon ja lastensuojelun henkilöstön kanssa. Toimintamallissa uhrin lisäksi myös tekijä saa apua, ja ei-toivottu käyttäytyminen on monissa tapauksissa onnistuttu pysäyttämään.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen ohjeistus otetaan käyttöön lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi kaikissa Suomen peruskouluissa

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pohjanmaan Kokoomusnuoria sekä Itä-Turun Kokoomusnaisia tärkeistä aloitteista nuorten kokeman kiusaamisen, väkivallan ja syrjinnän ehkäisemiseksi.

Kokoomus kantaa huolta lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Koronan vaikutukset näkyvät erityisesti lasten ja nuorten arjessa. Kouluissa on siirrytty etäopetukseen, harrastustoiminta on keskeytetty. Nuorille suunnattujen kyselyiden mukaan yksinäisyyden kokemukset ovat vahvistuneet.

Viime aikoina on luettu huolestuttavia uutisia nuorten väkivaltaisesta käyttäytymisestä. Ilmiö on jäävuoren huippu, mutta sen on syytä havahduttaa meidät kaikki tunnistamaan niitä syitä ja ongelmia, joita nuorten lisääntyneen pahoinvoinnin taustalta löytyy. Kaikelle kiusaamiselle, väkivallalle ja häiriökäyttäytymiselle on oltava yksiselitteisesti nollatoleranssi.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on helmikuussa 2021 julkaistussa toimenpide-ehdotuksessaan esittänyt, että Etelä-Karjalan malli otetaan valtakunnalliseksi toimintamalliksi, koska sillä on saatu myönteisiä tuloksia aikaan. Se on myös lisännyt viranomaisten keskinäistä yhteistyötä ja vuoropuhelua.

Rikokset ovat rikoksia kouluissakin ja tällä vakavuudella niihin on myös suhtauduttava. Yhtä tärkeää on, että voimme vahvistaa uhrien oikeusturvaa.

Näillä perustein puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteet 80 ja 81.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteet 80 ja 81.

88. Rantaraitin Porvarit: Lukiolaisille subjektiivinen oikeus tukiopetukseen

Yleissivistävä lukio on yksi suomalaisen koulutusjärjestelmän ylpeydenaiheista. Koulutusmuotona lukio valmistaa laajasti ja vahvalla tavalla korkeakouluopintoihin ja elämään. Sen erityispiirteistä on syytä pitää jatkossakin kiinni.

Suomalaisten lukioiden laatuerot ovat tutkitustikin pieniä. Lukiokoulutus on korkealaatuista ja alueellisesti hyvin saavutettavaa. Tästä huolimatta moni lukiolainen kertoo rankasta psyykkisestä kuormituksesta ja opintojen kohtuuttomasta haastavuudesta. Suurinta painetta aiheuttanevat odotukset tulevaisuuden jatko-opintopaikoista ja valintojen vaikeudesta. Viimeisimmät tiedot osoittavat myös sen, että yhä useampi lukiolainen suorittaa lukion kolmen vuoden sijaan neljässä, jotta opintomenestystään pystyisi vahvistamaan. Tähän meillä ei koulutusjärjestelmän puitteissa ole varattuna resursseja.

Lukion oppimäärä on haastava suoritettava. Se on ollut sitä aina, eikä vaativuus ole ainoastaan huono asia. Viime vuosina muun muassa lukiolain ja ylioppilastutkinnon uudistamisen sekä korkeakoulujen opiskelijavalintojen todistuspainotteisuuden lisääminen ovat aiheuttaneet suuriakin keskusteluita nuorten lukiolaisten paineista. Jo nyt käytettävissä oleva tieto puoltaa sitä, että tehdyt uudistukset ovat tulleet tarpeeseen ja niillä on saatu aikaan toivottuja vaikutuksia. Onhan muun muassa saman vuoden ylioppilaiden pääsy korkeakouluopintoihin nopeutunut.

Lukiolaissa säädetään tälläkin hetkellä lukiolaisen oikeudesta erityisopetukseen. Erityisopetus on erityisopettajan antamaa, aineenopetusta tukevaa opetusta. Se voi olla myös tukiopetusta tai muuta oppilaitoksessa tarpeelliseksi katsottua toimintaa. Sen antamiseen liittyy kuitenkin opetushenkilöstölle ja koulutuksen järjestäjälle koituvaa byrokratiaa, eikä kirjaus välttämättä riitä turvaamaan sitä, että opiskelija voisi saada tukiopetusta nopeasti ja oikea-aikaisesti. Erityisopetus ja erityisen tuen mahdollistaminen lukiossa on ollut tärkeä lisä, mutta monen lukiolaisen kohdalla se on myös liian raskas keino. Tukiopetusta kun voisi antaa aineenopettaja matalalla kynnyksellä ja oman harkintansa perusteella parhaaksi katsomassaan muodossa.

Lukiolaisilla pitäisikin olla subjektiivinen oikeus tukiopetukseen huomattavasti matalammalla kynnyksellä ja ilman ylimääräistä byrokratiaa. Tukiopetusta pitäisikin järjestää opiskelijoiden pyynnöstä joustavasti ja vastata näin lisäopetuksen tarpeeseen.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lukiolaisille mahdollistettaisiin matalalla kynnyksellä subjektiivinen oikeus tukiopetukseen.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Rantaraitin Porvareita aloitteesta.

Lukiouudistuksen myötä jokaisen lukiolaisen oikeudeksi säädettiin subjektiivinen oikeus erityisopetukseen. Tällä parannettiin usean lukiolaisen mahdollisuuksia saada tukea oppimisen eri vaiheissa.

Toisin kuin aloitteessa todetaan, lukiolain mukainen erityisopetuksen järjestäminen ei ole itsessään byrokraattinen järjestelmä. Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Lukiolain mukainen erityisopetus ei esimerkiksi edellytä erillistä päätöstä tai arviointia opiskelijan erityisopetuksen tarpeesta.

Käytännössä aloitteessa esitetty mahdollisuus lakisääteiseen subjektiiviseen oikeuteen tukiopetukseen olisi edellä mainittua erityisopetusta kevyempi tuen muoto. Tällä hetkellä tukiopetuksesta on säädetty perusopetuslaissa, mutta toisen asteen koulutuksen lainsäädännössä ei.

Tukiopetuksen turvaaminen jokaiselle opiskelijalle voi viedä painetta pois erityisopetuksen järjestämiseltä. Tukiopetuksen tarkoitus on saavuttaa muut opiskelijat kiinni opetuksessa. Tukiopetusta järjestettäisiin tilapäisesti ja se olisi omiaan tukemaan opiskelijan oppimista vaikeiden elämäntilanteiden kohdatessa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

91. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Soveltuvuuskokeet laajemmin osaksi korkeakoulujen opiskelijavalintoja

Yli puolet korkeakoulujen opiskelupaikoista täytetään nykyään joko ylioppilastutkinnon arvosanojen tai ammatillisen perustutkinnon arvosanojen perusteella. Muutama vuosi sitten alkanut todistusvalinnan painotus syrjäytti näin ollen perinteisen pääsykokeen. Tällä haluttiin helpottaa uusien ylioppilaiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden valmistuneiden pääsyä nopeammin korkeakouluihin. Toisaalta tämä toi myös ongelman siitä, että uusien opiskelijoiden soveltavuutta opintoihin ei voitu varmentaa edes sillä tasolla kuin aikaisemmassa mallissa. Pääsykokeita painottavassa mallissa omaa motivaatiota saattoi tuoda niiden kautta esille, vaikka niissäkään menestyminen ei automaattisesti taannut soveltavuutta.

Tällä hetkellä soveltuvuuskokeet järjestetään yliopistojen opettajankoulutukseen opiskelemaan hakeville. Ensimmäisessä vaiheessa hakijat valitaan toisen vaiheen soveltuvuuskokeeseen joko pääsykokeen tai todistusvalinnan perusteella. Opettajankoulutuksen soveltuvuuskoee perustuu uusimpaan tutkimustietoon sekä valintamenetelmien että sisällön osalta. Kyseinen soveltuvuuskoee voisikin toimia mallina myös muiden alojen soveltuvuuskokeissa. Ne voitaisiin järjestää tätä järjestelmää mukailleen sisäänpääsyprosessin toisessa vaiheessa.

Muun muassa lääkärin, psykologin tai sosionomin kaltaisissa ihmislähtöisissä ammateissa soveltuvuuden varmistaminen alalle on ensiarvoisen tärkeää, jotta alalle soveltumattomat ihmiset saadaan karsittua pois jo alkuvaiheessa. Hakijoiden soveltuvuuden arvioiminen on oleellista tulevien asiakkaiden kannalta. Soveltuvuuskokeet mahdollistavat sen, että hakijajoukosta voi valita potentiaalisimmat ja alalle soveltuvat yksilöt, jolloin myös suuremmalla todennäköisyydellä valmistutaan tutkintoon ja jäädään alalle opintojen jälkeen. Soveltuvuuskokeiden avulla pystyttäisiin havainnoimaan, jos yksilö on esimerkiksi selkeästi soveltumaton vastaamaan ihmisten terveydestä tai turvallisuudesta.

Näillä perusteiden Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan soveltuvuuskokeiden pilotoimiseksi koulutusohjelmiin, joista valmistuttuaan henkilö voi toimia terveydenhuollon ammattilaisena. Näin ollen soveltuvuuskokeiden pitäisi koskea korkeakoulututkintoja, joissa ollaan tekemisissä eri ikäisten ihmisten potilasturvallisuuden kautta.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkuntaa aloitteesta, jossa kiinnitetään huomiota tärkeään asiaan.

Suomessa korkeakoulujärjestelmä perustuu laajaan autonomiaan. Yliopistoilla on perustuslaissa turvattu itsehallinto. Ammattikorkeakoulujen osalta opetuksen ja tutkimuksen vapaudesta säädetään ammattikorkeakoululaissa.

Sekä yliopistolain että ammattikorkeakoululain mukaan opiskelijavalinnat kuuluvat korkeakoulujen itsehallinnon piiriin. Näin ollen korkeakoulut määrittelevät itse, millä tavoin valitsevat opiskelijat eri koulutusohjelmiin. Erilaiset valintamenetelmät ovat mahdollisia ja

korkeakoulujen itsensä päätettävissä, mukaan lukien mahdollisten soveltuvuuskokeiden järjestäminen.

Kuten aloitteessa aivan oikein todetaan, on tiettyjä aloja, joiden osalta tulee varmistaa, että opiskelijat ovat soveltuvia alalle pelkkien tiedollisten valmiuksien lisäksi. Korkeakoulut ovat alkaneet tehdä myös laajempaa yhteistyötä opiskelijavalintojen suhteen, jotta käytännöt olisivat mahdollisimman yhtenäisiä eri puolilla maata.

Edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaenkin puoluehallitus päätyy sille kannalle, että aloitteessa esitetään oikeaa ja perusteltua linjaa. Kokoomus on tehnyt eduskunnassa jo avauksia soveltuvuuskokeiden käytön laajentamisesta, koska juuri terveydenhuoltoalalla kysymys on erityisen kriittinen. Kysymys on tehtävistä, joissa ollaan vastuussa ihmisten terveydestä ja jopa hengestä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

95. Oulun läänin Kokoomusnuoret: Opiskelijaruokailun take-away sallittava pysyvästi

Covid-19 pandemian alussa sallittiin opiskelijoille kuuluvan Kelan ateriatuen ulottaminen myös take-away ruokailuun. Take-away ruokailut vähensivät pandemian aikana kontakteja, mutta niistä on ollut myös muutakin hyötyä. Opiskelun siirtyessä jatkossa yhä enemmän verkkoon on vaihtoehto hakea take-away ruoka opiskelijaravintolasta opiskelijalle merkittävä arkea helpottava tekijä. Se tuo opiskelijoiden tarvitsemää joustavuutta arkeen, koska useat opiskelijat tekevät opintojen ohella myös töitä.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että opiskelijaruokailun take-away mahdollisuudesta säädetään laissa pysyvästi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Oulun läänin Kokoomusnuoria aloitteesta. Opiskelijalounaiden take-away myynti on kannatettava idea siinä, että se lisää joustavuutta opiskelijan arkeen. Kokoomus on pitkään kannattanut opiskelijoiden elämisen joustavuutta lisääviä ratkaisuja, kuten opintotuen tulojen korottamista, joten take-away myynnin mahdollistaminen olisi hyvä jatkumo tälle linjalle. Olemme puhuneet lisäksi siitä, miten työnteon pitäisi olla paremmin mahdollista opiskelun ohella, ja take-away myynti omalta osaltansa parantaisi tätä.

Puoluehallitus pitää aloitteen ehdottamassa muutoksessa hyvänä joustavuuden parantamista. Lisäksi take-away myynnin mahdollistaminen pysyvästi helpottaisi opiskelija-aterioita myyvien yritysten tilannetta, jotka ovat pärjänneet koronan tyhjentämien kampusten takia todella huonosti. Haittapuolena ateriatuetun opiskelijaruokailun take-away myynnissä on se, että Kelan ateriatuki on rajoitettu yhteen ateriaan per päivä, jonka valvominen olisi todella vaikeaa. Toisaalta

tämän toteutumista ei valvota nykyiselläänkään käytännössä millään tavalla, joten haitta olisi vähäinen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

Puolustusministeriön hallinnonala

100. Rovaniemen Kokoomusopiskelijat: Lisäresursseja vapaaehtoisen maanpuolustuksen tukemiseksi

Venäjän hyökättyä Ukraina on myös Suomessa virinnyt keskustelu maanpuolustuksen resurssien lisäämisestä. Olemme todistaneet myös reserviläisjärjestöjen jäsenmäärän suuren kasvun viime vuosina, joka on huipentunut Ukrainan sodan myötä. Maanpuolustus on valtion yksi tärkeimmistä ydintehtävistä ja reserviläisarmeija maanpuolustuksemme peruskallio. Silti valtionavustus reserviläisyhdistyksille on vähäistä ja päinvastoin kuin saattaisi olettaa, avustuksia leikattiin vuonna 2016 nykyiselle tasolle huolimatta siitä, että Reserviläisliiton jäsenmäärä on suurempi kuin koskaan ennen. Valtionavustuksia siis leikattiin pian Krimin valtauksen ja Venäjän Itä-Ukrainassa tapahtuneen aggression jälkeen.

Reserviläisliitto ja Reserviupseeriliitto saavat vuosittain tukea 32 000 € järjestöä kohden. Vuonna 2021 Aseistakieltäytyjäliitto sai valtionapua 63 000 €, Suomen Rauhanpuolustajat 177 000€, Sadankomitea yli 90 000€ ja Rauhanliitto 180 000 €. Jäsenmäärään suhteutettuna Rauhanpuolustajat saavat tukea vuosittain 85 € per jäsen, kun taas reserviläisjärjestöt saavat tukea vain 1 € per jäsen. Lähes kaikkien rauhanjärjestöjen valtionavustuksia lisättiin 2015-2016. Siis samaan aikaan kun reserviläisjärjestöjen valtionavustuksia leikattiin. Myös Aseistakieltäytyjäliiton, joka pyrkii rapauttamaan reserviläisarmeijamme selkärangan. Rovaniemen Kokoomusopiskelijat kysyvätkin, miksi valtionavustusta maksetaan vain euro per reserviläisjärjestön jäsen ja jopa 85-kertainen määrä per rauhanjärjestön jäsen.

Rovaniemen Kokoomusopiskelijat ehdottavatkin, että valtionavustusten määriä uudelleenarvioitaisiin suhteuttamalla ne esimerkiksi jäsenmäärään. Jos valtionavustuksia lisättäisiin vaikka samalle tasolle rauhanliittojen kanssa, saataisiin pienillä lisäavustuksilla merkittävästi lisättyä vapaaehtoistyön vaikuttavuutta kuitenkin vaarantamatta valtion budjettia.

Näillä perusteilla Rovaniemen Kokoomusopiskelijat esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehoittaa eduskuntaryhmää toimenpiteisiin, joilla pyritään lisäämään panostuksia vapaaehtoisen maanpuolustustoiminnan resurssien lisäämiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy Rovaniemen kokoomusopiskelijoiden näkemykseen, että vapaaehtoisen maanpuolustustoiminnan pitää olla asianmukaisesti resursoitua. Vapaaehtoinen maanpuolustus tarjoaa budjettiaan suuremman vaikuttavuuden antaen mahdollisuuksia motivoituneille reserviläisille ylläpitää sotilaallista valmiuttaan. Samoin luonteva yhteys puolustushallinnon ja maanpuolustusjärjestöjen välillä on tärkeää toiminnan maksimaalisen vaikuttavuuden takaamiseksi.

Vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestökenttä Suomessa on monipuolinen. Kentällä toimii useita yhdistyksiä, joista kunkin rooli on toisiaan täydentävä. Kokonaiskuvan kentän toiminnasta saa vain katsomalla järjestelmää kokonaisuutena. Kentän tärkein toimija on Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK), joka on julkisoikeudellinen yhdistys, jonka tehtävänä on toimia vapaaehtoisen maanpuolustuksen koordinoivana ja järjestävänä tahona. MPK saa myös suurimman osan vapaaehtoisen maanpuolustuksen julkisesta rahoituksesta.

Aloitteessa esille nostetut Reserviläisliitto ja Reserviupseeriliitto ovat luonteeltaan eri tyyppisiä järjestöjä. Niiden roolina on enemmän toimia kohderyhmiensä keskinäistä ja oma-aloitteista toimintaa mahdollistavassa roolissa. Näidenkään järjestöjen merkitystä maanpuolustustahdolle ja yksittäisen reserviläisen kyvykkyyden ylläpitämiselle ei pidä väheksyä, mutta näillä ei ole vastaavaa julkista tehtävää kuin MPK:lla.

Maanpuolustusjärjestöillä on vahvat omat resurssit ja toiminta hyvin vakaalla pohjalla tälläkin hetkellä. Vaikka vapaaehtoinen maanpuolustus on tärkeää, reserviläisten toimintakyvyn ylläpitoon käytettävät resurssit lähtökohtaisesti ovat paremmassa käytössä kertausharjoitusvuorokausien lisäämiseen käytettäessä sekä MPK:ta resursoitaessa. Nämä reunahuomiot ja mainittujen kohteiden ensisijaisuuden huomioon ottaen puoluehallitus pitää kuitenkin tarpeellisena mahdollisuuksien mukaan lisätä myös maanpuolustusjärjestöjen toimintamahdollisuuksia laajentavia resursseja.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

101. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Otetaan Suomessa käyttöön kansallinen varautumispäivä

Viimeisen kahden vuoden aikana suomalainen huoltovarmuus ja kotitalouksien varautuminen on ollut koetuksella. Ensin koronaviruksen tuoma pandemia katkaisi hetkellisesti kansalliset kuljetukset ja kauppojen hyllyjen ammottaessa tietyiltä osin tyhjänä, kotivaran merkitys nousi arvoon. Nyt sodan palatessa Eurooppaan yhä useampi suomalainen on alkanut miettiä huoltovarmuuteen ja kotivaraan liittyviä perustarpeita.

Suomessa huoltovarmuuskeskus yhdessä järjestökentän kanssa on jo pitkään yrittänyt valistaa kansaa niin sanotusta 72 tunnin varautumisesta. 72 tuntia perustuu siihen aikaan, jota kotitalouden tulisi kyetä selviytymään omillaan kriisin sattuessa. Varautumiseen liittyy muun muassa ruoan kotivaran säilyttäminen, vedenkeruuastioiden hankkiminen ja vaihtoehtoisten

energiälähteiden selvittäminen sekä monia muita. Valistustyöstä huolimatta suurimmalla osalla suomalaisista kotitalouksista on merkittäviä puutteita omassa varautumisessaan.

Siksi ehdotamme, että Suomessa tulisi 7.2 alkaa jokaisessa kunnassa viettämään varautumispäivää. Tämän vuoden helmikuussa Joensuussa lanseerattiin ensimmäistä kertaa onnistuneesti varautumispäivän konsepti ja sitä tulisi nyt laajentaa kaikkiin Suomen kuntiin. Tällä uudistuksella edistetään kansan osallistumista yhteiseen varautumiseen ja huoltovarmuuden työhön.

Kunnissa varautumispäivänä voitaisiin valistaa kuntalaisia 72 tunnin tilanteista ja näin parantaa Suomen kokonaisvarautumista. On hyvä huomioda, että 72 tunnin tilanteet, eivät vaadi sodan syttymistä vaan ovat käyttökelpoisia muun muassa pitkittyneissä sähkökatkoksissa tai muissa jakelullisissa häiriötilanteissa. Varautumistietoisuutta voitaisiin viedä myös kouluihin ja työpaikoille, jotta yhteiskunnan resilienssi poikkeustilanteita varten kasvaisi.

Kansallisen varautumispäivä on koko yhteiskuntaa hyödyttävä uudistus, jonka vaikutukset eivät välttämättä näy jokapäiväisessä arjessa, mutta osoittautuvat kriisien ja poikkeustilojen maailmassa elintärkeiksi. Kasvaneen hybridivaikuttamisen aikakaudella on myös tärkeää levittää tietoisuutta erilaisista tavoista varautua uudenvälisiin poikkeustiloihin. On Suomen etu, mitä useammalla kotitaloudella on selkeä kuva varautumisesta ja keinot 72 tunnin selviytymiseen.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että Suomessa otetaan käyttöön kansallinen varautumispäivä, jota vietetään jokaisessa kunnassa Suomen resilienssin ja varautumisen edistämiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkuntaa tärkeän asian esille nostamisesta. Suomen ja Euroopan turvallisuustilanne on radikaalisti muuttunut Venäjän toimien vuoksi. Tässä tilanteessa on tärkeää lisätä kotitalouksien tietoisuutta varautumisen merkityksestä ja varmistaa, että kaikilla on riittävät tiedot asianmukaiseen varautumiseen. Jokainen asianmukaisesti varautunut kotitalous keventää osaltaan yhteiskunnallisten organisaatioiden taakkaa toimia kriisitilanteessa ja antaa viranomaisille aikaa järjestää omaa toimintaansa. Vaikka sotilaalliset jännitteet ovat nyt pinnalla, on asianmukaisella varautumisella merkitystä myös muiden kuin sotilaallisten poikkeustilanteiden yhteydessä, kuten aloitteen tekijät ansiokkaasti kuvaavatkin.

Ensimmäinen aloitteessa kuvatun kaltainen varautumispäivä on pidetty tänä vuonna Joensuussa. Varautumispäivän yhteistyökumppanina on ollut alueellisia turvallisuusviranomaisia, sekä sisäministeriö. Varautumispäivän ohjelmassa oli asiantuntijaseminaari varautumisesta, sekä kaikille avoin varautumiskoulutus.

Varautumispäivän kaltaisten tapahtumien todellinen teho ei niinkään synny niiden tapahtumasisällöstä itsessään, vaan siitä että ne tuovat teeman suuremman yleisöön tietoisuuteen. Näin on mahdollista vaikuttaa huomattavasti useampaan ihmiseen kuin itse tapahtumaan on osallistunut. Laajempi valtakunnallinen kattavuus saisi teeman yhä useamman kotitalouden mieliin, vaikka nämä eivät itse koulutuksiin osallistuisikaan.

Varautumispäivän kaltaiset tempaukset sopivat hyvin alueellisten ja paikallisten toimijoiden järjestettäväksi ja niiden ympärillä ei tarvitse olla erityisen raskaita järjestelykoneistoja voidakseen tavoittaa suurimman määrän ihmisiä. Alueelliset turvallisuusviranomaiset pitävät muutenkin alueellaan huolta kotitalouden turvallisuustietoisuudesta sekä ennaltaehkäisevää turvallisuusajattelusta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

102. Aalto-yliopiston Kokoomusopiskelijat: Asepalveluksen mahdollistaminen 1. tyyppin diabeetikoille

Maamme puolustaminen on meidän jokaisen oikeus ja velvollisuus. Jokaiselle tulisi taata mahdollisuus osallistua maanpuolustukseen oman kykynsä mukaan.

Vuodesta 2001 vuoteen 2018 Puolustusvoimat kokeilivat mahdollistaa asepalveluksen suorittamisen ykköstyyppin diabetestä sairastaville, mikäli heidän terveydentilansa sen muutoin salli. Tänä aikana 120 diabeetikkoa suoritti asepalveluksen ilman vakavia ongelmia. Puolustusvoimilla on palkkalistoillaan edelleen diabetestä sairastavia ammattisotilaita.

Jo kokeilun aikana yleiseen käyttöön tuli entistä parempia insuliineja, joiden käytöstä koituu vähemmän vaaratilanteita käyttäjilleen, eivätkä enää vaadi samanlaista tiukkaa pistosten ja aterioiden aikataulutusta kuin vanhemmat insuliinivalmisteet. Kokeilun päätyttyä jatkuvasti verensokeria mittaavat anturit yleistyivät, joiden ansiosta diabeetikon on mahdollista entistäkin tarkemmin seurata ja ennakoita verensokeriarvojaan.

Nykyisin käytössä olevilla välineillä diabeetikko pystyy elämään käytännössä yhtä joustavaa ja spontaania elämää kuin tervekin ihminen. Johtuen hoitojen kehityksestä, diabeteksen hoito on nykyään huomattavasti helpompaa ja turvallisempaa nykyään kuin kokeilun alkuvaiheessa. Myös Puolustusvoimien toimintaympäristössä asiantuntijatasen tehtävät kyber- ja muissa aselajeissa ovat korostuneet viimeisimpien vuosien aikana ja näistä on syntynyt merkittävä määrä palveluspaikkoja, joissa lääketoimituksen mahdolliset haasteet eivät ole ylitsepääsemätön este.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että asepalveluksen suorittaminen mahdollistuisi diabeetikoille.

Puoluehallitus:

Aalto-yliopiston Kokoomusopiskelijat kiinnittävät huomiota tärkeään yksityiskohtaan. Ykköstyyppin diabetesta sairastaville vapaaehtoisen asepalveluksen mahdollistanut erityisjärjestely päästi palvelukseen motivoituneita ja muuten perusterveitä nuoria. Järjestelyn päättämistä perusteltiin diabeetikoiden turvallisuudella, esimerkiksi koska maastoharjoitusten aikana ei voida taata säännöllistä ateriarytmiä.

Ykköstyyppin diabetes on perussairaus, joka oikein hoidettuna ei juurikaan rajoita normaalia elämää. Palvelukseen hakeutuneiden diabeetikoiden keskeytysprosentti oli 13, mikä vastaa kutakuinkin yleistä palveluksen keskeytysprosenttia. Asepalveluksen suorittaneet diabeetikot ovat olleet erittäin motivoituneita suorittamaan tehtävänsä ja ovat suhtautuneet diabeteksensa hoitamiseen asianmukaisella vakavuudella.

Kuten aloitteen tekijätkin mainitsevat, insuliinihoito ja verensokerin seurantatekniikka ovat kehittyneet huomattavasti diabeetikoiden palveluksen mahdollistamisen alun jälkeen, ja kehitys jatkuu edelleen. Teknologian ja hoitomenetelmien kehittäminen vähentää huomattavasti turvallisuuteen liittyviä riskejä. Voidaan siis todeta, että ajan kulumisen myötä diabeetikoiden vapaaehtoinen asepalvelus muuttuisi jatkuvasti turvallisemmaksi.

Puoluehallitus katsoo, että asepalveluksen suorittaminen tulee mahdollistaa kaikille sellaisille motivoituneille nuorille, joiden terveydentila antaa sen myöten. Vaikka turvallisuusnäkökulmia ei tule ylenkatsoa, mahdollisuudella suorittaa asepalvelus on jopa vapaaehtoisten määrää suurempi symbolinen merkitys korostaen, että kaikkien panos otetaan maanpuolustuksessa avosylin vastaan.

Edellä kuvatuin perustein puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

103. Kokoomuksen Naisten Liitto: Palaaminen asevelvolliseksi sallittava kerran täydennyspalveluksen jälkeen

Vuonna 2019 hyväksyttiin lakimuutos, joka sallii puolustusvoimien reservistä siviilipalvelukseen hyväksytyyn hakeutumisen takaisin puolustusvoimien reserviin, jos hän ei ole ehtinyt aloittaa täydennyspalveluksen suorittamista. Samalla poistettiin vaatimus siitä, että takaisin asevelvolliseksi voisi hakea vain, jos on alle 28-vuotias. Reserviin palaamiselle jätettiin kuitenkin rajoitteita, joiden olennaisuus on nykyisen maailman turvallisuustilanteen valossa kyseenalaistettavissa.

Tällä hetkellä henkilö, joka on ensin suorittanut asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisen vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen, ja sittemmin hyväksytty siviilipalvelusvelvolliseksi, voi hakea takaisin puolustusvoimien reserviin vain kerran ennen täydennyspalveluskoulutuksen alkua, eikä enää kertaakaan sen jälkeen (Siviilipalveluslaki 2007/1446 § 58 ja § 101).

Rajoitteita palaamiselle perusteltiin halulla estää kertausharjoitusten välttely vaihtamalla omaa reservistatustaan edestakaisin. Mantereen turvallisuustilanteen muututtua olennaisesti sitten viime lakimuutoksesta asiaa koskien, tulisi tarkastella uudestaan reservistä kieltäytyneiden mahdollisuutta palata halutessaan takaisin kertausharjoituksiin valtion turvallisuuden maksimoimiseksi.

Täydennyspalveluskoulutuksen aloittaneista tai suorittaneista henkilöillä on jo vähintään taistelijan perustaidot varusmiespalveluksesta saatuna. Tuo osaaminen ja asepalveluksen jälkeen saatu

osaaminen olisivat sovellettavissa käyttöön samalla tavalla kuin muillakin reserviläisillä. Lisäksi ne henkilökohtaiset perusteet, joilla yksilö on reservistä kieltäytynyt esimerkiksi ennen vuotta 2014, voivat nyt tuntua kestäättömiltä.

Joukkotuotantojärjestelmälle kohdistuva rasite palaajista olisi mitätön, koska läheskään kaikilla asevelvollisilla ei ole koulutuksen aikataulutuksessa huomioitavaa sodanajan tehtävää, ja voidaan olettaa, että reserviin palaajat sijoittuisivat tähän vapaiden osaajien joukkoon. Yksilötasolla ja yhteisen maanpuolustustahdon edistämisessä muutos olisi merkittävä, koska viesti olisi vahva: vastuuta saa ja voi kantaa, vaikka nuorempana ei olisi siihen ollut vielä valmis.

Vallitsevan maailmantilanteen valossa moni entinen reservistä eronnut on ymmärrettävästi muuttanut mieltään ja halukas antamaan apunsa jälleen maanpuolustukselle. Valtion suvereniteetin puolustamiseen halukkaita ei tulisi sulkea pois vain heidän aiempien valintojensa perusteella. Tositilanteessa yksikään apukäsi puolustuksessa ei voi olla liikaa.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään täydennyspalveluksen käyneille mahdollisuutta palauttaa itsensä asevelvollisiksi näin tahtoessaan kerran ennen kuin heidät ikänsä puolesta vapautettaisiin asevelvollisuudesta.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liitto kiinnittää huomiotaan pieneen, mutta symbolisesti merkittävään yksityiskohtaan suomalaisessa asevelvollisuusjärjestelmässä. Tällä hetkellä reservissä siviilipalvelukseen hakeutunut ei voi palata takaisin puolustusvoimien reserviin enää sen jälkeen, kun on reservissä suorittanut siviilipalveluskeskuksen järjestämän täydennyskoulutuksen.

Kuten aloitteessa todetaan, tämä esto on tuotu siviilipalveluslakiin, jotta voidaan estää kertausharjoitusten välttäminen muuttamalla reservissä omaa asevelvollisuusstatustaan edestakaisin. Näin on voitu huolehtia, että reservissä siviilipalvelukseen hakeudutaan todella vain henkilökohtaisen vakaumuksen vuoksi. Venäjän raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainassa on asettanut monet pohtimaan vakaamustaan uudestaan ja jotkut varusmiespalveluksen suorittaneet siviilipalvelukseen siirtyneet ovat ilmaisseet haluaisivat peruuttaa aiemman reservistä eroamisensa.

Aloitteessa todetulla tavalla reservistä eroamisen peruuttaminen ei vaikuttaisi kovinkaan suureen ihmisjoukkoon, vaan sen merkitys olisi enemmänkin symbolinen. Puoluehallitus kuitenkin näkee, että mykyisessä maailmantilanteessa Suomen on osoitettava, kuinka kaikkien maanpuolustushaluisten panos otetaan ilolla vastaan. Ei ole siis mielekästä asettaa ylimääräisiä esteitä maanpuolustukseen osallistumiselle. Aloitteessa esitetty korjaus siviilipalveluslakiin antaisi tärkeän viestin laajemmalle joukolle, kuin pelkästään niille, joita lakimuutos koskee.

Aloitteessa esitetyn muutoksen lisäksi puoluehallitus näkee tarkoituksenmukaiseksi selvittää, voisiko siviilipalveluksen jo suorittaneen henkilön olla mahdollista vapaaehtoisesti hakeutua asepalvelukseen niin kauan kuin asevelvollisuuslain 28 § mukainen 29 vuoden ikäraja ei ole

ylitetty. Myös tämä muutos olisi merkitykseltään symbolinen, mutta osoittaisi kuinka kaikki ovat tervetulleita osallistumaan maanpuolustustyöhön.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

107. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Naisten turvallisuus- ja valmiustaitoja on kehitettävä

Venäjän perusteeton hyökkäys Ukrainaan ja sitä kautta koko Euroopan kiristynyt turvallisuustilanne herättävät aiheellisesti huolta tavallisissa kansalaisissa. Iso osa suomalaisista miehistä on suorittanut varusmiespalveluksen ja saanut sekä tarvittavan puolustuksellisen koulutuksen että varautumistaidot poikkeustilanteessa toimimiseksi, mutta suurin osa naisista on tämän koulutuksen ulkopuolella.

Kaiken ikäisten naisten turvallisuus- ja valmiustaitoja on kehitettävä, jotta poikkeusoloissa myös naisilla on osaamista ja mahdollisuuksia toimia yhteiskunnan hyväksi sekä osaltaan vahvistaa turvallisuusviranomaisten toimintakykyä. Miten toimitaan suuronnettomuustilanteessa (esim. junaonnettomuus, iso kemikalivuoto), miten tehdään alkusammutustoimet, miten suoritetaan evakuointi, miten annetaan ensiapua erilaisissa onnettomuuksissa?

Suomessa toimii valtakunnallinen koulutusorganisaatio Maanpuolustuskoulutusyhdistys, MPK, joka tukee Puolustusvoimien, muiden viranomaisten ja kansalaisten valmiutta toimia normaali- ja poikkeusoloissa. MPK:n resurssien parantaminen ja naisten vapaaehtoisen varautumiskoulutuksen laajentaminen täytyy käynnistää heti. <https://mpk.fi/mika-on-mpk/>

Turvallisuus- ja valmiustaidot kuuluvat kaikille naisille.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan, jotta kaikenikäisille naisille soveltuvaa laadukasta poikkeusolojen turvallisuus- ja valmiuskoulutusta on tarjolla eri puolilla Suomea.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 111 jälkeen)

108. Kokoomuksen Naisten Liitto: Naisten vapaaehtoinen kansalaispalvelus

Ukrainan tilanne on lisännyt naisten kiinnostusta vapaaehtoiseen asepalvelukseen sekä vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan kaikissa ikäryhmissä. Naisten mielenkiinto vapaaehtoiseen asepalvelukseen on lisääntynyt myös erityisesti yli 30-vuotiaiden naisten keskuudessa. Tässä iässä naisten vapaaehtoinen asepalvelus ei kuitenkaan ole enää mahdollinen, koska naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen voi hakeutua vain 18–29 vuoden iässä.

Kaikilla naisilla tulisi kuitenkin, niin halutessaan olla mahdollisuus kehittää omia kriisivalmiuksiaan, valmentautua antamaan humanitääristä apua tai toimimaan siviilikriisinhallinnassa. Tähän ratkaisuna tulisi naisilla olla mahdollisuus ns. naisten vapaaehtoiseen kansalaispalvelukseen tai palvelusvelvollisuuteen.

Nykyinen turvallisuusympäristömme on muuttunut radikaalisti ja on erittäin tärkeää, pitää yllä korkeaa ja vahvaa maanpuolustusvelvollisuutta myös naisille, joilla siihen on vahvaa tahtoa ja halua. Näin voidaan kuroa myös kiinni naisten ja miesten välistä tasa-arvoeroa.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa Kansallista Kokoomusta ja eduskuntaryhmää toimimaan, naisten vapaaehtoisen kansalaispalveluksen toteuttamiseksi Suomessa.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 111 jälkeen)

109. Savo-Karjalan Kokoomusnuoret: Asevelvollisuus koskemaan koko ikäluokkaa Puolustusvoimien harkinnan mukaan

Parlamentaarinen asevelvollisuuskomitea päätyi vuonna 2021 ehdottamaan, että tulevaisuudessa kutsunnat koskisivat koko ikäluokkaa. Nämä kutsunnat eivät kuitenkaan tarkoittaisi naisten asepalvelusta, vaan niiden tarkoitus on olla koko ikäluokan viimeinen yhteen kokoava tilaisuus, jossa Suomen valtio saa tilannekatsauksen nuorison terveydelliseen tilanteeseen. Kutsunnoissa on tarkoitus myös tutustuttaa ikäluokan naiset asepalvelukseen. Ajatuksena taustalla on saada tätä kautta enemmän naisia suorittamaan asepalvelus.

Nykyinen asevelvollisuus voidaan nähdä miesten tasa-arvoa polkevana. Vain miehiä koskiessaan se asettaa kokonaisen ikäluokan miehet kohtaamaan joko asepalveluksen, siviilipalveluksen tai vankilan.

Tulevaisuudessa Suomen väestörakenne tulee muuttumaan radikaalisti, kun syntyvyys laskee. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa Puolustusvoimien vuosittaiseen koulutusmäärätavoitteeseen ei tulla pääsemään. Asevelvollisuuskomitean mietinnössä uskotaan, että kutsuntauudistus itsessään tulisi olemaan riittävä teko koulutusvajeen paikkaamiseksi. Savo-Karjalan Kokoomusnuoret kuitenkin näkevät, että toteutuessaan nykyisessä muodossaan uudistus ei vielä ole riittävä. Siksi ehdotamme, että tulevaisuudessa Puolustusvoimat valitsevat koko ikäluokasta kutsunnoissa ne palvelukseen parhaiten soveltuvat yksilöt.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa eduskuntaryhmää ja puoluehallitusta edistämään suomalaisen asevelvollisuusjärjestelmän muutosta koskemaan koko ikäluokkaa Puolustusvoimien harkinnan mukaan.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 111 jälkeen)

110. Raision seudun Kokoomusnaiset: Korvataan NASTA-harjoituksesta johtuva palkanmenetys naisille

NASTA-harjoitukset ovat Naisten Valmiusliiton organisoima, naisille kohdennettuja valmiusharjoituksia, jotka toteutetaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kursseina Puolustusvoimien tuella. Harjoitusten päämääränä on lisätä osallistujien arjen turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviä tietoja ja taitoja sekä valmentaa naisia toimimaan erilaisissa johto- ja kouluttajatehtävissä.

Harjoitukset kestävät perjantai aamupäivästä sunnuntai-iltapäivään. Tällä hetkellä työnantaja ei ole velvollinen maksamaan palkkaa NASTA-harjoitus-päiviltä. Tämä on rajoittanut naisten osallistumista harjoituksiin, koska kaikilla naisilla ei ole varaa pitää palkatonta vapaata tätä varten.

Kertausharjoituspäivistä työnantaja maksaa palkan.

Naisten vapaaehtoinen asepalvelus tuli voimaan 1.4.1995. Sitä ennen naisten ei ollut edes mahdollista suorittaa asepalvelusta eikä näin osallistua kertausharjoituksiinkaan.

Nyt kuitenkin yhä useampi nainen haluaa osallistua valmiustoimiin käymällä NASTA-harjoituksissa. He joutuvat tässä palkanmenetys-asiansa eriarvoiseen tilanteeseen verrattaessa kertausharjoituksissa kävijöihin.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotka velvoittavat työnantajaa maksamaan palkan NASTA-harjoitukseen käytetyiltä työpäiviltä.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 111 jälkeen)

111. Satakunnan Kokoomusnuoret: Naisten vapaaehtoisen palveluksen velvoittavuus alkamaan ensimmäisestä palveluspäivästä

Kun laki naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta muotoiltiin, naisilla ei ollut mahdollisuutta tukeutua siskoihin, äiteihin, tai naispuolisiin ystäviin tutustuakseen asepalveluksen sisältöön asevelvollisen naisen näkökulmasta. Tämä on vaikuttanut siihen, että naisilla on oikeus lähteä palveluksesta kotiin 45 ensimmäisen palveluspäivän aikana omalla ilmoituksella. Lisäksi he voivat jo ennen palvelusta ilmoittaa, että eivät saavu palveluspaikkaansa, eikä päätöksestä ole heille seurauksia. Miehillä ei vastaavaa vapautta ole. He ovat asevelvollisia sukupuolensa perusteella, ja heidät vapautetaan terveydellisin perustein tai he siirtyvät siviilipalvelukseen.

Nykyään reservissä on äitejä ja tyttäriä. Verkostojen lisäksi myös tiedonvälitysympäristö on voimakkaasti muuttunut. On hankalaa kuvitella, että vapaaehtoiseen palvelukseen hakeutuva nainen ei olisi vähintään joko lukenut asepalveluksen sisältöä kuvaavia verkkosivuja, katsonut aihetta käsittelevän televisiosarjan tuotantokausia, käynyt asepalvelusta esittelevällä kurssilla tai keskustellut jo palvelukseen astuneiden tai reserviin päässeiden naisten kanssa. Ei voida enää realistisesti kuvitella, että palvelukseen hakeutunut nainen olisi vilpittömästi yllätynyt siitä, mitä palveluksen koulutussisältö on tai mitä asevelvolliseksi hakeutuminen tarkoittaa.

Tasa-arvon kehittäminen edellyttää sellaisten erioikeuksien purkamista, joilla ei enää ole rakentavaa vaikutusta vähemmistöjen roolin edistämiseksi. Nykyisellään laissa naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta 4§ todetaan seuraavaa:

4 § (5.3.2010/148)

Jos palveluksen aloittamismääräyksen saanut nainen ilmoittaa, ettei hän aloita asepalvelusta, määräys on heti peruutettava. Jos asepalvelusta suorittava nainen 45 päivän kuluessa palveluksen aloittamispäivästä ilmoittaa, ettei hän jatka palvelusta, hänet on heti kotiutettava.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä kirjallisesti. Ilmoitus on naisen ollessa palveluksessa toimitettava joukko-osaston komentajalle ja muulloin aluetoimistolle.

Joukko-osaston komentaja voi 1 momentissa tarkoitetun 45 päivän aikana peruuttaa asepalvelukseen annetun määräyksen vamman, sairauden, ilmeisen sopimattomuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

Tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen sovelletaan, mitä asevelvollisuuslain 109 §:ssä säädetään oikaisusta ja mitä mainitun lain 110 §:ssä säädetään valituksesta oikaisuasiassa.

Koska maailma on muuttunut, on tätä etuoikeutta pidettävä perusteettomana. Voidaan katsoa, että naisilla on käytettävissään riittävästi tietoa palveluksen vaatimuksista jo hakeutumisasiheissa. Tästä syystä tulee naisten vapaaehtoisen asepalveluksen velvoittavuus muuttua alkavaksi palvelukseen astumismääräyksestä.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään sitä, että lakia naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta 17.2.1995/194 uudistetaan kumoamalla sen 4§ kokonaisuudessaan.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 107, 108, 109, 110 ja 111):

Puoluehallitus on hyväksynyt kokoomuksen linjauksen asevelvollisuudesta kokouksessaan 20.3.2019. Linjaus sisältää mm. kirjaukset asevelvollisuuden ja asepalveluksen tasa-arvoisuudesta. Puoluehallituksen linjausta on vahvistettu puolueen tavoiteohjelmalla, joka käsiteltiin puolueen ylintä päätösvaltaa käyttävässä puoluekokouksessa vuonna 2020.

Puolueen asevelvollisuuslinjauksen ja tavoiteohjelman perusteella Kokoomus kannattaa asevelvollisuuden ja maanpuolustuksen kehittämistä tasa-arvoisempaan suuntaan. Puolue mm. kannattaa koko ikäluokkaa koskevien kutsuntojen järjestämistä.

Kokoomus on esittänyt selvitystä, voisiko nykymuotoisen siviilipalveluksen korvata kansalaispalveluksella, joka palvelisi täysimääräisesti yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta. Palvelus voisi sisältää mm. yhteiskunnan häiriötilanteisiin ja hybrdivaikuttamiseen varautumista sekä muita aseettomia kokonaisturvallisuuden kannalta keskeisiä taitoja. Puoluehallituksen mielestä olisi perusteltua, että sekä asepalveluksen että kansalaispalveluksen voisivat suorittaa myös naiset.

Puoluehallitus myös etenisi kohti koko ikäluokkaa koskevaa asevelvollisuutta. Näin ikäluokan parhaat kyvyt olisivat sukupuoleen katsomatta puolustusvoimien ja maanpuolustuksen

käytettävissä. Koko ikäluokan kouluttaminen ei ole järkevää resurssien käyttöä maanpuolustuksen tai kansantalouden näkökulmasta, joten koulutettavaksi pitäisi valikoida palvelukseen parhaiten soveltuvimmat ja motivoituneimmat yksilöt. Jokainen palveluksessa vietetty päivä on pystyttävä perustelevaan maanpuolustuksen tarpeilla.

Puoluehallitus katsoo, että Suomen ja Euroopan muuttunut turvallisuusympäristö, Suomen ja Ruotsin todennäköinen Nato-jäsenyys sekä maanpuolustukseen kohdistuvat odotukset tasa-arvoisuudesta edellyttävät, että puolue päivittää mahdollisimman pian asevelvollisuutta ja vapaaehtoista maanpuolustusta koskevat kantansa.

Puoluehallituksen mielestä aloitteissa 107–111 esitetyt huomioiden on syytä ottaa huomioon em. kantoja päivitettäessä. Puoluehallituksen mielestä on viisaampaa valmistella huolella asiasta kokonainen ohjelma tai linjapaperi kuin muodostaa puolueelle linja yksittäisten puoluekokousaloitteiden kautta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteiden 107–111 johdosta seuraavan toimenpide-esityksen:

Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta päivittämään puolueen asevelvollisuutta ja vapaaehtoista maanpuolustusta koskevat kannat, huomioiden Suomen ja Euroopan muuttuneen turvallisuusympäristön sekä maanpuolustukseen kohdistuvat tasa-arvo-odotukset.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteiden 107–111 johdosta puoluehallituksen ehdottaman toimenpide-esityksen.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

112. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Hyvinvointialueiden määrää on laskettava

Soteuudistus runnottiin eduskunnassa läpi, ja vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Pitkälti valtion rahoituksella, osittain maksutuloilla, toimivat hyvinvointialueet ovat itsehallinnollisia alueita, joilla on valta päättää rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta.

Kuten tiedetään, kokoomus vastusti uudistuksen läpi viemistä ja uuden hallinnontason muodostumista. Vastustus ei kuitenkaan riittänyt. Menneiden valittelu ei kuitenkaan auta, ja siksi on aika katsoa eteenpäin - soteuudistuksen myötä syntyneet hyvinvointialueet on saatava käynnistämään toimintansa järkevästi, huolehtien kustannustehokkuudesta, järkevästä resurssien kohdentamisesta ja kaiken kaikkiaan vastuullisesta taloudenpidosta.

Jotta edellä mainitut seikat sekä ylipäätään sujuva toiminta saadaan varmistettua, olisi huomattavasti kannattavampaa laskea hyvinvointialueiden määrää 21:stä alle kymmeneen. Melkein kaikissa asiantuntijoiden lausunnoissa sopivaksi hyvinvointialueiden määräksi väestöpohja- ja tiheys huomioiden ollaan päädytty 5-12 alueeseen. Tämänhetkinen määrä on aivan liian suuri - osa alueista on hyvin pieniä, ja alueiden väliset erot niin asukasmäärän, pinta-

alan kuin kustannuksienkin suhteen ovat suuria ja tulevat korostumaan entisestään tulevaisuudessa. Uudistus on luotu epäonnistumaan.

Koko uudistuksen tavoitteena oli taata riittävän suuret hartioiden palveluiden tuottamiseen, mutta silti osa hyvinvointialueista on pienempiä, kuin monet suuremmista kaupungeista. Lisäksi pienimpien alueiden väestön on arvioitu ikääntyvän ja vähenevän suurempia nopeammin. Tilastokeskuksen arvioiden mukaan väestö vähenee vuoteen 2040 mennessä viidellä alueella jopa yli kymmenen prosenttia ja kasvaa ainoastaan kuudella. Supistuvan alueen kantokyky on uhattuna alusta alkaen.

Hyvinvointialuetilastoa:

Lapin hyvinvointialue: väkiluku 176 498, kuntia 21

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue: väkiluku 415 580, kuntia 30

Kainuun hyvinvointialue: väkiluku 71 275, kuntia 8

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue: väkiluku 67 984, kuntia 8

Keski-Suomen hyvinvointialue: väkiluku 275 013, kuntia 22

Pohjois-Savon hyvinvointialue: väkiluku 248 517, kuntia 19

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue: väkiluku 160 259, kuntia 13

Etelä-Savon hyvinvointialue: väkiluku 131 806, kuntia 12

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue: väkiluku 192 150, kuntia 18

Pirkanmaan hyvinvointialue: väkiluku 527 474, kuntia 23

Kanta-Hämeen hyvinvointialue: väkiluku 170 258, kuntia 11

Pohjanmaan hyvinvointialue, väkiluku 180 500, kuntia 14

Satakunnan hyvinvointialue: väkiluku 214 468, kuntia 16

Varsinais-Suomen hyvinvointialue: väkiluku 483 758, kuntia 27

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue: väkiluku 473 838, kuntia 10

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue: väkiluku 199 330, kuntia 6

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue: väkiluku 98 071, kuntia 7

Päijät-Hämeen hyvinvointialue: väkiluku 199 249, kuntia 10

Kymenlaakson hyvinvointialue: väkiluku 161 570, kuntia 6

Etelä-Karjalan hyvinvointialue. väkiluku 126 339, kuntia 9

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue: väkiluku 273 562, kuntia 2

(+Helsinki 658 864)

Kuten voidaan huomata, esimerkiksi alle 200 000 asukkaan hyvinvointialueita on 13.

Mikäli esimerkiksi ne yhdistettäisiin isompiin, jäisi jäljelle 8 hyvinvointialuetta. Alueiden välillä on luonnollisesti myös runsaasti eroja myös esimerkiksi sote-henkilökunnan määrässä sekä palveluiden käyttöasteessa mm. väestön keskimääräisestä iästä johtuen.

Selvitys hyvinvointialueiden yhdistämisestä on aloitettava pikimmiten, jotta hyvinvointialueiden toimintaa voidaan suunnitella tulevaisuuteen katsoen. Riittävän leveät hartiat mahdollistavat laadukkaiden sosiaali- ja terveystalouden saatavuuden, riittävän työvoiman saannin sekä estää merkittävä erot hyvinvointialueiden väleillä.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehoittaa eduskuntaryhmää edistämään hyvinvointialueiden vähentämistä alle kymmeneen.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen kokoomusnuoret esittävät hyvinvointialueiden määrän laskemista alle kymmeneen. Puoluehallitus arvostaa aloitteessa erityisesti hyvin laadittuja perusteluita, vaikkakin samalla muistuttaa, että alueiden lukumäärä ei välttämättä ole varsinaisesti itsessään merkityksellinen asia. Olennaisempaa on, ovatko alueet riittävän vahvoja suoriutumaan tehtävistään tavalla, jossa yhdistyvät ihmisten tarpeisiin vastaaminen laadukkaasti ja oikea-aikaisesti, palveluiden järjestämisen taloudellinen tehokkuus sekä kaikinpuolinen toiminnallinen tarkoituksenmukaisuus. Puoluehallitus ei usko lainkaan, että Marinin hallituksen läpi runnomassa mallissa toteutettu aluejako palvelee näitä päämääriä.

Voimassa oleva lainsäädäntö tarjoaa välineitä edistää aloitteessa esitettyjä päämääriä. Hyvinvointialuelain (myöh. HVAL) 122 ja 123 pykälissä säädetään, että ”Valtiovarainministeriö päättää arviointiryhmän toimenpide-ehtotusten ja aluevaltuuston päätösten perusteella hyvinvointialue- ja maakuntajakolain 8 §:ssä tarkoitetun aluejakoselvittäjän asettamisesta selvittämään hyvinvointialueen muuttamista.

Valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos:

- 1) hyvinvointialue ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää säädetyssä määräajassa;
- 2) hyvinvointialueen konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia kaksi tilikautta peräkkäin;
- 3) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 kaksi tilikautta peräkkäin; tai
- 4) hyvinvointialueelle on myönnetty 15 §:n 3 momentissa tarkoitettu lainanottovaltuus taikka kaksi kertaa kolmen peräkkäisen tilikauden aikana hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettua lisärahoitusta.”

Puoluehallitus katsoo, että arviointimenettelyn käynnistämisen tulisi olla yhdenkin edellä mainitun ehdon täyttyessä automaatio, ja aluejakoselvittäjän asettamisen kynnyksen tulisi olla erittäin matala. Tässä tarkastelussa on asetettava etusijalle veronmaksajien ja palveluita tarvitsevien suomalaisten etu hallinnollisten rakenteiden sijaan.

Aloitteessa esitetty tavoite alle kymmenestä hyvinvointialueesta voi nykytilanteessa kuulostaa kunnianhimoiselta, mutta toisaalta, kuten aloitteessakin tuodaan esiin, asiantuntijankemeyksen mukainen optimimäärä asettuisi välille 5–12. Tämän perusteina olevat tosiasiat eivät muutamassa vuodessa ole muuttuneet miksikään.

Perusteltu ja realistinenkin tavoite voisi olla ensi vaiheessa esimerkiksi eduskuntavaalien vaaliipiirijakoa vastaavaan hyvinvointialuejakoon pyrkiminen. Mikäli osa alueista ei edelleenkään pystyisi toimimaan HVAL 123§:ssa säädettyjen taloudellisten reunaehtojen puitteissa, aluejaon optimointia voitaisiin tarvittaessa jatkaa vaikka viiteen alueeseen saakka.

Kokoomuksen pitkä linja on ollut, että hallinnollisten rakenteiden ja organisaatioiden tehtävä on toteuttaa ihmisten hyvinvointia edistäviä palveluita ja toimintoja, eivätkä ne ole olemassa itseään varten. Tästä on syytä pitää jatkossakin kiinni ja vaatia hyvinvointialuejaon kehittämistä kohti tarkoituksenmukaisempaa ja toiminnallisesti kestävämpää tasoa. Kenties vielä aluejakoakin tärkeämpää on erilaisilla keinoilla kannustaa ja ohjata alueita toimintansa tuottavuuden jatkuvaan kehittämiseen. Jos tämä laiminlyödään, mikään aluejakoratkaisu ei korjaa tilannetta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman:

Kokoomuksen mielestä hyvinvointialueiden on toiminnassaan pyrittävä jatkuvaan tuottavuuden ja taloudellisen tehokkuuden parantamiseen, jotta niille osoitetut voimavarat riittävät kansalaisten tärkeiden palveluiden tuottamiseen ilman veronkorotuspaineita. Tähän omalta osaltaan kannustaa varteenotettava mahdollisuus joutua hyvinvointialuelain mukaiseen arviointimenettelyyn, jonka myötä myös aluejaon tarkastelu voi tulla kysymykseen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen johdosta puoluehallituksen ehdottaman lausuman.

118. Helsingin Edistyskokoomus: Osakesäästötili mahdolliseksi kaikille julkisessa vaihdannassa oleville arvopapereille ilman talletuskattoa

Osakesäästötilin sisällä pystyy ostamaan ja myymään pörssinoteerattuja osakkeita ilman välittämiä veroseuraamuksia eli tilin sisällä luovutusvoitot ja osingot ovat verovapaita. Verot tulevat maksettavaksi vasta kun varoja nostetaan tililtä. Osakesäästötili on hyvä työkalu kansankapitalismin edistämiseen, mutta on nykytilassa turhan rajoitettu.

Nykyisen lain puitteissa tilille voi ostaa ainoastaan pörssilistattuja osakkeita. Esimerkiksi sijoitusrahastoihin säästäminen ei ole tällä hetkellä mahdollista. Tilille ei voi myöskään siirtää aiemmin arvo-osuustilille ostettuja osakkeita. Vastaavassa ruotsalaisessa mallissa on mahdollista ostaa tilille sekä julkisesti vaihdettuja rahastoja että osakkeita.

Osakesäästötili ohjaa täten sijoittamaan riskialttiimpina pidettyihin pörssinoteerattuihin osakkeisiin vaikkapa hajautettujen rahastojen kustannuksella. Rahastoja varten joutuu avaamaan edelleen arvo-osuustilin. Osakesäästö- ja arvo-osuustilin eriyttäminen lisää kansalaisten hallinnollista taakkaa tarpeettomasti ja vaikeuttaa säästämistä. Täten myös markkinoilla olevien arvopapereiden verokohtelu erilaista.

Lisäksi osakesäästötilin käyttöä rajoitetaan tarpeettomasti talletuskatolla, joka on tällä hetkellä 50 000 euroa. Tämä on turha jarru säästämiseksi. Talletuskaton sijaan voitaisiin harkita esimerkiksi talletussuojakattoa.

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus ry esittää, että

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään toimia osakesäästötilin käytön rajoitusten purkamiseksi.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 119 jälkeen)

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 117, 118 ja 119):

Puoluehallitus kiittää yhdistyksiä hyvistä aloitteista. Kokoomuksen mielestä vahva talous ja kasvava aineellinen hyvinvointi tuovat itsenäisyyttä, toimintamahdollisuuksia ja turvallisuutta yksilöille, kansalle ja valtiolle. Verotusta on kehitettävä suuntaan, joka kannustaa riskinottoon ja kasvuun. Pääomamarkkinoita kehittämällä voidaan antaa kaikille lähtökohdista riippumatta mahdollisuuksia vaurastumiseen ja toisaalta turvata kaikille kannattaville investoinneille riittävästi osaavaa pääomaa.

Säästäjän tavoitteena on kerryttää varallisuutta pitkän ajan kuluessa. Tavanomaiseen pitkäaikaiseen säästämiseen ja sijoittamiseen kuuluu joidenkin arvopapereiden myyminen, jotta toista voidaan vastaavasti ostaa. Verotus kuitenkin muuttaa omaisuuslajien riskitarkistettua tuottoa ja vaikuttaa sijoittajien tekemiin päätöksiin. Allokaatiomuutos ei myöskään ole sijoitusvarallisuuden käyttämistä kulutukseen. Siten allokaatiomuutoksen yhteydessä perittävä vero on käytännössä varallisuusvero. Tehokkaassa verojärjestelmässä verotus ei ole sijoitusarvopapereiden osto- tai myyntipäätösten perusteena. Osakesäästötili poistaa edellä kuvatut ongelmat, mutta ei siirtymäajan jälkeen vähennä pääomatuloveron verokertymää julkiselle sektorille. Myönteisten kannustinvaikutusten johdosta se voi jopa kasvattaa niitä.

Kuten aloitteissa tuodaan esille, asetetaan nykyisessä lainsäädännössä osakesäästötilin käytölle useita tarpeettomia rajoitteita. Osakesäästötilin verohyödyn voi saada kaikista säästäjän käytettävissä olevista omaisuuslajeista ainoastaan osakkeista. Tämä asettaa eri omaisuuslajit verotuksellisesti eri asemaan ja vaikuttaa siten sijoittajien päätöksiin. Osakesäästötilin avulla piensijoittajalla on mahdollisuus ainoastaan 50 000 euron säästösumman, vaikka esimerkiksi vastaavan verohyödyn tuottavassa kapitalisaatiosopimuksessa ylärajaa ei ole. Käytännössä kapitalisaatiosopimus on hallinnollisten järjestelyiden vuoksi kustannustehokas vasta huomattavan suurella sijoitusvarallisuudella, minkä vuoksi mahdollisuus sen hyödyntämiseen on käytännössä vain kaikista varakkaimmilla. Puoluehallitus katsoo, että mahdollisuus vaurastumiseen tulee tarjota kaikille riippumatta lähtökohdista.

Kokoomus tavoitteli jo viime vaalikaudella laajempaa käyttöalaa ja korkeampaa enimmäissäätösuhdetta ja on edistänyt tavoitteita myös nykyisen vaalikauden aikana. Puoluehallitus katsoo, että osakesäästötiliä tulisi kehittää aloitteissa esitettyjen suuntien mukaisesti. Enimmäissäätösuhde tulee puoluehallituksen mielestä poistaa sekä käyttöalaa laajentaa säästäjien ja sijoittajien yleisimmin käyttämiin rahastoihin ja julkisesti vaihdettuihin sijoitustuotteisiin.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen 118

ja

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 117 ja 119 johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen 118.

134. Kauklahden Kokoomus: Kotitalousvähennysoikeuden laajentaminen

Kauklahden Kokoomus Ry esittää, että kotitalousvähennysoikeutta laajennettaisiin koskemaan myös työtä, jolla tuetaan verovelvollisen lapsen tai perheen tavanomaista arjen toimintakykyä.

Lapsiperheiden varhaisen tuen ja tilanteiden kriisiytymisen ennaltaehkäisemiseksi kotitalousvähennys tulee laajentaa koskemaan myös kotona tehtäviä palveluita, joilla tuetaan lapsen tai perheen tavanomaista arjen toimintakykyä sekä vanhempien jaksamista.

Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi perheen arjen tukemiseen hankittava kotiapu, perhetyö, tukihenkilötoiminta, arjen selviytymistä tukeva valmennus sekä läksyissä avustaminen.

Hyväksyessään aloitteen, puoluekokous velvoittaa Kokoomusta selvittämään mahdollisuudet viestittää valtakunnallisesti, että olemme lapsen ja perheen asialla, sekä tuemme työllistämistä ja yrittäjyyttä.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 135 jälkeen)

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 134 ja 135):

Kotitalousvähennykseen oikeuttaa tuloverolain (TVL) 127 a §:n 1 momentin perusteella tavanomainen kotitaloustyö. Tavanomaisella työllä tarkoitetaan sellaista työtä, jota tehdään kodin ja siellä asuvien henkilöiden hyväksi. Puoluehallitus huomauttaa, että vähennyskelpoisiin hoiva- ja hoitotöihin kuuluu voimassa olevan sääntelyn perusteella myös lapsista huolehtiminen hoidettavan kotona.

Aloitteessa mainitaan mahdollisiksi tuettaviksi kotiaputöiksi esimerkiksi perhetyö, tukihenkilötoiminta, arjen selviytymistä tukeva valmennus sekä läksyissä avustaminen. Aloitteessa kuvailtu arjen tukitoiminta kuuluu valtaosaltaan vähennykseen oikeuttavien töiden piiriin. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuitenkin julkisesti tuotettu sosiaalihuollon palvelu ei oikeuta vähennykseen. Puoluehallitus katsoo, että julkisesti tuotettu palvelu kohdistuu

tehokkaasti tuen tarvitsijalle ja tähän liitetty verotuki monimutkaistaisi tarpeettomasti tuen saatavuutta erityisesti tukea saavan kotitalouden näkökulmasta.

Kokoomuksen mielestä Suomessa tulee tavoitella laajoja veropohjia, joissa sovelletaan matalia verokantoja. Verotuksen tulee vääristää yritysten ja kotitalouksien päätöksiä mahdollisimman vähän. Verosääntelyn tulee olla ennakoitavaa ja läpinäkyvää. Kotitalousvähennys on poikkeus normaaliverojärjestelmästä, joka lähtökohtaisesti ei täytä näitä periaatteita. Perustelluista syistä yleisistä periaatteista voidaan kuitenkin poiketa. Siksi kotitalousvähennyksen tulee puoluehallituksen mukaan olla huolellisesti ja selväpiirteisesti rajattu, yksilökohtainen ja sen tulee kohdentua sille asetettujen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisesti. Puoluehallitus katsoo, että kotitalousvähennyksen tavoitteina tulee jatkossakin olla harmaan talouden ehkäiseminen ja verokiilan pienentäminen sellaisissa tavanomaisissa kotitöissä, jotka ilman vähennystä tehtäisiin kotitalouden toimesta itse.

Kokoomuksen mielestä kotitalousvähennys on toimiva keino harmaan talouden torjuntaan sekä palvelutalouden vauhdittamiseen. Sen avulla voidaan madaltaa korkeaa työn verokiilaa, joka parantaa kotitalouksien kulutusmahdollisuuksia, lisää työllisyyttä ja vauhdittaa taloudellista toimeliaisuutta. Siksi Kokoomus on kannattanut kotitalousvähennyksen korottamista, omavastuuosuuden parantamista sekä sen käytön helpottamista.

Kokoomus on kannattanut kotitalousvähennyksen käyttöä myös osana vihreää siirtymää. Laajentamalla vähennystä kohdennetusti voidaan vaikuttaa suhteellisiin kotitalouden kohtamiin hintoihin siten, että remonttipäätösten yhteydessä suositaan valintoja, joilla parannetaan asuntojen energiatehokkuutta sekä irrottautumista fossiilisista lämmitystavoista. Samasta syystä Kokoomus on katsonut, että vähennyksen laajentaminen tukemaan kiertotalouden periaatteita esimerkiksi kestokulutustavaroiden remontointiin tai entisöintiin voisi olla kannatettavaa. Laajentamisen vaikutukset kannustimiin ja kotitalouksien valintoihin eivät kuitenkaan ole ilmeisiä. Siksi puoluehallitus katsoo, että laajentaminen tulisi toteuttaa väliaikaisena kokeiluna siten, että sen vaikutuksista voidaan saada tutkittua tietoa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 134 ja 135 johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen 134.

136. Kokoomuksen Hämeenlinnan kunnallisjärjestö: Taloyhtiöiden saneeraustöiden kotitalousvähennykset sallittava myös asunto-osakkeen omistaville ja niissä vakituisesti asuville yksityishenkilöille!

Asunto-osakkaiden jääminen ilman oikeutta vähentää kotitalousvähennyksissä välttämättömien saneerauksien työosuudesta osakkeelle lankeavaa osuutta, vääristää veronmaksajien yhdenvertaista kohtelua. Tämä koskee ennen kaikkea asunto-osakeyhtiöiden teettämiä asumiskelvollisuuden kannalta pakollisia lvi-, sähkö-, katto-, ulkovuoren ym. taloyhtiön saneerauksissa.

Lisäksi tämä saattaa kuormittaa ympäristöä lisäten uudisrakentamisen tarpeen määrää, kun korjausten puutteesta johtuen vanhaa asuntokantaa ei ole enää taloudellisesti järkevää kunnostaa asuttavaan kuntoon. Luonnonvarojen säästämiseksi ja hiilijalanjäljen pienentämiseksi ei tämä ole ympäristösuojelun kannalta järkevää. Varsinkaan, kun monen rakennusmateriaalin saatavuudessa on nyt jo puutteita (mm betoni, lasi, metallia ym.) Järkevämpää on kunnostaa jo olemassa olevat kiinteistöt, kuin päästää asuttavaa ja usein asumismukavuudeltaan ja pohjakaavaltaan hyvin toimivaa asuntokantaa rapautumaan asumiskelvottomaan kuntoon.

Tämänhetkinen laki ei mahdollista oikeudenmukaista kohtelua asunto-osakkeen haltijoiden ja omakotitalojen omistajien välillä. Lainsäädäntö mahdollistaa toistaiseksi kotitalousvähennykset vain osakkaalle itselleen kuuluvien korjaustöiden osalta.

Koko taloyhtiötä koskevissa pakollisissa kunnostustöissä, asunto-osakeyhtiö päättää remontista ja kerää rahat remonttiin vastikkeina. Kyseessä on työ, joka kuuluu yhtiön vastuulle. Vastikkeina maksetusta remontista ei voi saada kotitalousvähennystä. Vastikkeiden nostaminen kuitenkin oleellisesti heikentää osakkeissa asuvien ostovoimaa ja varallisuutta, varsinkin nyt yleisen hintatason jyrkän nousun myötä.

Suurimpina kärsijöinä tässä yhtälössä ovat eläkkeellä olevat asunto-osakkeiden omistajat. Maksukyvyyn heikkenemisen pelko siirtää monissa taloyhtiöissä pakollisten saneerauksien aloittamista. Usein korjaustöiden viivästyttämiset aiheuttavat kuitenkin ainoastaan suurempia huolto- ja korjaustarpeita, nostaten samalla saneerauskustannuksia huomattavasti.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että veronmaksajien tasapuolisen kohtelun takaamiseksi, tulee taloyhtiöiden teettämien pakollisten saneerauksien laskujen työnosuus olla asunnon neliöiden mukaisesti vähennyskelpoinen verotuksessa.

Puoluehallitus:

Kotitalousvähennykseen oikeuttaa verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla tehty kotitalous-, hoiva-, hoito-, kunnossapito- ja perusparannustyö. Vähennyksen voi saada myös työstä, joka on tehty verovelvollisen ja hänen puolisonsa suoraan ylenevässä polvessa olevien sukulaisten käyttämissä asunnoissa.

Kotitalousvähennyksen saamiseen ei vaikuta asunnon hallintamuoto tai rakennustyyppi. Asunto voi siis olla omistus- tai vuokra-asunto omakotitalosta, paritalosta, rivitalosta tai kerrostalosta. Asunto voi luonnollisesti olla osa asunto-osakeyhtiötä.

Kotitalousvähennys kuitenkin myönnetään vain verovelvolliselle, joka on luonnollinen henkilö. Vähennystä ei siis myönnetä asunto-osakeyhtiölle tai muulle osakeyhtiölle, yhdistykselle tai muulle juridiselle henkilölle.

Asunto-osakeyhtiön osakas voi saada kotitalousvähennyksen sellaisista asunnon kunnossapito- ja perusparannustöistä, joiden kunnossapitovastuu kuuluu osakkaalle. Taustalla on verotuksen keskeinen periaate siitä, että kukin verovelvollinen voi vähentää verotuksessa vain omia kulujaan.

Remonttikustannukset kuuluvat asunto-osakeyhtiölle, kun kunnossapitovastuu on asunto-osakeyhtiön. Näiden remonttien osalta yhtiön osakkaat eivät voi saada kotitalousvähennystä

omassa verotuksessaan. Kunnossapitovastuu osakkeenomistajan ja yhtiön kesken määritellään asunto-osakeyhtiölaissa.

Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin jakaa kunnossapitovastuuta yhtiön ja osakkeen välillä myös asunto-osakeyhtiölain olettaemasäännöksistä poiketen. Kunnossapitovastuuta koskevien määräysten on oltava rekisteröity kaupparekisteriin ennen kuin vastuunjaon muutoksen voidaan katsoa olevan oikeudellisesti pätevä. Rekisterimerkintä on siten oltava tehtynä ennen remontin aloittamista, jos osakas haluaa saada kotitalousvähennyksen.

Esimerkiksi: asunto-osakeyhtiön kunnossapitovastuun piiriin kuuluvasta putkiremontista osakas ei voi saada kotitalousvähennystä. Jos osakas teettää ja maksaa putkiremontin yhteydessä osakkaan kunnossapitovastuun piiriin kuuluvia lisätöitä, voi hän saada kotitalousvähennyksen näistä töistä.

Puoluehallituksen mielestä hyvän verojärjestelmän peruseriaatteista ei pitäisi poiketa muuten kuin erityisen hyvin perustelluista syistä. Tässä tapauksessa ei ole täysin ongelmattonta katsoa, että esitetty muutos olisi kestäväällä tavalla perusteltavissa. Toisaalta huomionarvoinen näkökulma on, että jos yleiseen periaatteeseen tehdään hyvistä syistä poikkeus, tulisi neutraliteetin toteutua tämän poikkeuksen sisällä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

Ympäristöministeriön hallinnonala

137. Brysselin Kansallisseura: Julkisomisteiset luonnontilaiset ja vanhat metsät suojeltava

”Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden katoaminen tai materiaallinen, rahallinen velkaantuminen kertovat elämisestämme tulevaisuuden kustannuksella. Sellainen ei voi olla meidän sukupolviemme testamentti. Muutetaan sitä.” (Tasavallan presidentti uuden vuoden puheessaan 1.1.2022)

Luonto köyhtyy sellaisella tahdilla, että ilmiötä kutsutaan 6. sukupuuttoaalloksi. Tilanne on kriittinen: maailman eliölajeista 90% vaarassa hävitä erittäin lyhyessä ajassa. Se on ihmisen itsensä aiheuttamaa. Luontokato koskee myös Suomea; riippumattoman tieteellisen asiantuntijaelimen, Suomen luontopaneelin mukaan Suomen metsien luontotyypeistä 77% on uhanalaisia ja Suomen metsissä elää 833 uhanalaista ja 754 silmälläpidettävää lajia.

Elinympäristöt häviävät. Samalla runsas kasvi- ja eläinlajien kirjo on elämän edellytys – myös ihmisen.

Suomen metsistä luonnontilaisia tai sen kaltaisia on enää 4%. EU:n biodiversiteettistrategiassa tavoitteena esitetään, että 30% EU:n maa- ja merialueista on suojelun piirissä ja että kaikki jäljellä

olevat luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät suojellaan tiukasti. Mielipidetiedustelujen mukaan enemmistö suomalaisista suojelisi viimeiset jäljelle jääneet luonnontilaiset metsät.

Suomen maapinta-alasta 75 % on ”metsää”. Tästä 35 % on valtion omistuksessa, muutama prosentti myös kuntien ja seurakuntien. Suomi vaalii ajatusta ”ainutlaatuisesta luontosuhteestaan” ja hallitusohjelmassaan haluaa turvata luonnon monimuotoisuuden. Samalla Suomen kaikki julkisen sektorin omat arvokkaat metsät eivät ole suojeltuja.

Mikäli Suomi suhtautuu vakavasti luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, niin Suomen julkisen sektorin, valtion ja kuntien mutta myös seurakuntien, valtioyhtiöiden ja liikelaitosten, tulisi aivan ensimmäisenä ja laajemmin esimerkkinä toimissaan järjestelmällisesti huomioida luontokato. Näin ollen esimerkiksi kaikki julkisomisteiset luonnontilaiset ja vanhat metsät tulisi suojella ensi tilassa ja muiden julkisomisteisten metsien osalta siirtyä jatkuvan kasvatuksen malliin.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ja kaikkia puolueen luottamushenkilöitä julkisissa tehtävissä edistämään biodiversiteetin turvaamisen tavoitteita parhaan tieteellisen tiedon valossa ja siis luonnontilaisten ja vanhojen metsien suojelua sekä metsien jatkuvan kasvatuksen mallia.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Brysselin kansallisseuraa aloitteesta ja toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Metsälajien uhanalaiskehitys ei ole vielä pysähtynyt, vaikka toimia metsäluonnon puolesta on tehty niin suojelualueilla kuin talousmetsissäkin. Metsissämme elää noin 20 000 lajia, joten metsälajien kirjo on meilläkin suuri. Lajien kirjo ja toimivat luonnon ekosysteemipalvelut ovat ihmisten elämän ja hyvinvoinnin edellytys. Luonto- ja lajikadon sekä ilmastonmuutoksen hillintä on yhteinen etumme ja hyvinvointimme edellytys. Kummankin eteen on tehtävä päämäärätietoisesti töitä.

Metsälajeja on jo onnistuttu saamaan pois uhanalaislistalta työn tuloksena. Vanhojen metsien merkitys uhanalaisille lajeille ja metsäluontomme monipuolisuudelle on suuri. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen auttaa meitä myös sopeutumaan ilmaston lämpenemiseen ja pitämään metsämme elinvoimaisina ja terveinä myös tulevaisuudessa. Tässä pelkkä suojelu ei riitä, vaan tarvitsemme talousmetsien luonnonhoitoa, jotta metsäluontomme ei köyhy. Metsien käytössä on aina tarkasteltava kokonaiskestävyyttä.

Suojeltuja metsiä Suomessa on jo lähes 3 miljoonaa hehtaaria. Suojelussa onkin panostettava ennen kaikkea laatuun ja vaikuttavuuteen. Puolet uhanalaisista metsälajeista elää lehdossa, joten niiden suojelu ja hoito on tärkeää, ja sitä jo tehdäänkin METSO- ja Helmi-ohjelmien kautta. Lisäksi lajien uhanalaisuuden kannalta on tärkeä esimerkiksi saada lisää kookkaita puita talousmetsiin säästöpuiden määrää kasvattamalla sekä lisäämällä lahoppuuta talousmetsissä. Metsäluonnon monimuotoisuutta vahvistavilla toimilla niin suojeluun kuin luonnon- ja metsänhoitoon liittyen voidaan parantaa lajien elinvoimaisuutta ja näiden toimien käyttöä tuleekin lisätä ja tehostaa.

Vanhojen metsien osalta Suomessa pitäisi tehdä enemmän, meillä ei ole vanhoja metsiä liikaa. Puoluehallitus katsoo, että jäljellä olevat valtion maiden luonnontilaiset ja vanhat metsät tulisi suojella. On kuitenkin tarkasti vielä määriteltävä ns. kynnyksarvot, joiden avulla vanhan metsän rakennepiirteet määritellään ja siten saadaan tavoitteiden mukaiset erityiset luonnontilaiset ja vanhat metsät suojeltua. Yksityismetsien osalta on järkevintä jatkaa vapaaehtoista järjestelmää, joka on toiminut hyvin monimuotoisuuden kannalta erityisten metsien suojelutason parantamiseksi.

Jatkuvan kasvatuksen osalta puoluehallitus katsoo, että Suomessa pitää olla tilaa erilaisille metsänkasvatusmetodeille. Jossain elinympäristöissä jaksollinen kasvatus on paras keino varmistaa metsän uusiutuminen, kun taas toisissa kohteissa jatkuva kasvatus on sopivampi vaihtoehto. Jatkuvaan kasvatukseen siirtyminen ei itsestään ratkaise monimuotoisuuden turvaamisen ongelmia talousmetsissä, vaan luonnonhoidosta on huolehdittava myös jatkuvapeitteisessä kasvatuksessa erikseen.

Eduskunta hylkäsi valtion mailla jatkuvaa kasvatusta käsitelleen kansalaisaloitteen yksimielisellä mietinnöllä – metsänkasvatusmenetelmä tulee aina valita kohteen mukaan. Eduskunta samalla edellytti, että Maa- ja metsätalousministeriön tulee selvittää, miten valtion metsissä voidaan lisätä jatkuvaa kasvatusta erityisesti siihen soveltuviin suometsissä, virkistys- ja matkailualueilla sekä suojelualueiden, vesistöjen sekä edellä mainittujen erityiskäytössä olevien alueiden reunoilla, ja antaa maa- ja metsätalousvaliokunnalle selvityksen jatkuvan kasvatuksen lisäämisestä valtion mailla vuoden 2022 loppuun mennessä. Kokoomus kannattaa jatkuvaan kasvatukseen soveltuvien kohteiden kartoitusta ja jatkuvapeitteisen metsänkasvatusmenetelmän käyttöönottoa soveltuviin kohteisiin.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen seuraavalla uudelleen muotoillulla toimenpideohjalla:

Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ja kaikkia puolueen luottamushenkilöitä julkisissa tehtävissä edistämään luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tavoitteita.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen puoluehallituksen ehdottamalla toimenpideohjalla.

140. Turun Kokoomusnaiset: Huoneiston hallintaanotto taloyhtiössä

Asunto-osakeyhtiössä taloyhtiön hallituksella on mahdollisuus ottaa huoneisto hallintaansa esimerkiksi huoneistossa vietettävän häiritsevän elämän takia.

Hallintaanottoprosessissa todistustaakka on taloyhtiöllä.

Häiritsevä elämä voi vaatia poliisien käyntiä paikalla asian takia. Näitä poliisien kirjaamia häiriöllisestä käyttäytymisestä johtuvia käyntiraportteja ei ole mahdollista saada taloyhtiön käyttöön. Ne olisivat kuitenkin tärkeitä todisteita sekä hallintaanottoprosessissa, että mahdollisessa oikeudenkäynnissä.

Häiriöllisen elämän takia johtuvassa hallintaanottoprosessissa todistajia ovat tällä hetkellä häiriöstä kärsivät naapurit. Tiedossa on, että kaikki naapurit eivät häiriötilanteissa uskalla tehdä asiasta ilmoituksia omalla nimellään, saati todistaa oikeudessa.

Taloyhtiöiden häiritsevään elämään puuttumisen nopeuttamiseksi ja omistajien omaisuuden turvaksi ja etenkin asukkaiden elämänlaadun turvaamiseksi olisi poliisiraporttien saaminen taloyhtiöiden käyttöön hallintaanottoprosesseissa saatava mahdolliseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että taloyhtiöiden hallitukset saisivat poliisien käyntiraportit käyttöönsä hallintaanottoprosesseissa.

Puoluehallitus:

Asunto-osakeyhtiö voi ottaa osakkeenomistajan hallinnassa olevan osakehuoneiston yhtiön hallintaan tietyin ehdoin enintään kolmeksi vuodeksi.

Hallintaanotto voidaan perustella esimerkiksi yhtiövastikkeiden erääntymisellä ja osakehuoneiston yhtiöjärjestyksen vastaisella käytöllä. Myös osakehuoneistossa vietetty häiritsevä elämä sekä osakehuoneiston hoitaminen niin huonosti, että yhtiölle tai toiselle osakkaalle aiheutuu siitä haittaa, voi johtaa haltuunottoon.

Huoneistoa ei kuitenkaan saa ottaa yhtiön hallintaan, jos rikkomuksella on vain vähäinen merkitys. Hallintaanottopäätöksessä on mainittava hallintaan ottamisen peruste, kesto aika ja kohteena olevat tilat.

Muun muassa Isännöintiliitto on esittänyt, että asunto-osakeyhtiöllä olisi oikeus saada poliisilta tietoja huoneiston hallintaan ottoon oikeuttavista häiriötapauksista (esimerkiksi esitutkintapöytäkirja poliisin käynnistä huoneistossa). Ehdotus edellyttäisi todennäköisesti muutosta asunto-osakeyhtiölakiin sekä poliisin hallussa olevien henkilötietojen luovuttamista koskevaan lainsäädäntöön.

Puoluehallitus katsoo, että esitetty muutos vahvistaisi asunto-osakeyhtiöiden mahdollisuuksia toteuttaa lakisääteisiä tehtäviään, joilla pyritään takaamaan asukkaille turvalliset ja terveelliset elinolosuhteet.

Puoluehallitus kuitenkin katsoo, että lainsäädännön mahdollisessa muutoksessa on tarkoin huomioitava myös perustuslain takaama kotirauha ja yksityisyydensuoja. On selvää, ettei tarpeettomista hälytyksistä ja kotikäynneistä saa aiheutua haittaa osakkeenomistajalle tai tämän vuokralaiselle.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

142. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Nykyaikaistetaan ASP-tilijärjestelmä

ASP- eli asuntosäästöpalkkiojärjestelmä on valtion luoma järjestelmä, jonka avulla kannustetaan ja helpotetaan nuorten aikuisten ensimmäisen oman asunnon hankintaa. ASP-tilin avattuaan yksilön täytyy säästää tilille rahaa vähintään kahden vuoden ajan niin, että vuosineljännettäin rahaa säästyy vähintään 150 euroa ja enintään 3000 euroa. Vuosittain ASP-tilille kertyneille säästöille maksetaan verovapaasti 1 % korko, ja asunnon ostamisen jälkeen vielä 4 % lisäkorko. Tili kannustaa pitkäkestoiseen asuntosäästämiseen, mikä todistaa myös valtiolle asunnon ostajan kyvystä pitkäjänteisesti säästää rahaa.

ASP-järjestelmän uudistamiseksi on nykyinen hallitus koonnut esitysluonnoksen muutosehdotuksista. Jos kehitysehdotukset menevät läpi, asunnonostajan ikäraja nostetaan 44 vuoteen nykyisestä 39 vuodesta. Toisena ehdotuksena on 50 prosentin korotus lainaan silloin, kun asunnon ostajia on kaksi. Lisäksi valtion takausvastuun enimmäismäärää ehdotetaan nostettavaksi 50 000 eurosta 60 000 euroon. Muutosehdotukset ovat askel oikeaan suuntaan, mutta ne eivät kuitenkaan ole riittäviä uudistuksia.

Ensiasunnon ostajan keski-ikä nousee jatkuvasti asuntojen hintojen noustessa etenkin kasvukeskuksissa. Alun perin nuorille kohdistettu järjestelmä on kuitenkin menettänyt merkitystään ikärajan nousun myötä. Jatkuva yläikärajan korottaminen heikentää järjestelmän alkuperäistä tarkoitusta. Tämän takia yläikärajan poistoa pitäisi harkita kokonaan. Tämä vastaisi yksilöiden erilaisten elämäntilanteiden tarpeisiin paremmin. Ensiasunnon voisi ostaa sitten kun sille on yksilön elämäntilanteen näkökulmasta sopivin ajankohta riippumatta iästä.

Järjestelmää pitää uudistaa niin, että korkotukilaina muuttuisi henkilökohtaiseksi asuntokohtaisuuden sijaan. Tämä kannustaisi kaksin asunnon ostajia säästämiseen, jos asunnon yhdessä ostavat voisivat saada 100 prosenttia enemmän korkotukilainaa verrattuna yksin asunnon hankkivaan. Näin esimerkiksi pariskuntia ei rangaistaisi siitä, että he haluavat ostaa yhdessä asunnon.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan ASP-järjestelmän uudistamisen puolesta.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus puoltaa ASP-järjestelmän uudistamista aloitteessa esitetyllä tavalla. ASP-järjestelmä kannustaa suomalaisia säästämään ja mahdollistaa ensiasunnon ostamisen omien säästöjen ja valtiontakauksen turvin.

Järjestelmän muuttamista yleiseksi ensiasunnon hankintaa tukevaksi järjestelmäksi poistamalla yläikäraja kokonaan olisi perusteltua harkita. Ensiasunto hankitaan etenkin kasvukeskuksissa keskimäärin aiempaa vanhempana.

Puoluehallitus katsoo, että olisi myös perusteltua harkita, että kaksi ASP-asunnonhankkijaa voisi saada korkotukilainaa 100 prosentilla korotettuna verrattuna siihen mitä yksittäinen asunnonhankkija voi saada.

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, uudistus kannustaisi yhteisen asunnon ostamiseen ja siirtäisi samalla kysyntää pienemmistä asunnoista jonkin verran suurempiin. Perusteluissa todetaan myös, että keskimäärin kahden aikuisen ASP-taloudet ovat useammin lapsiperheitä tai sitä lähestyvät, joten käytännössä lainan enimmäismäärän korottaminen tällä tavalla tukisi myös lapsiperheiden mahdollisuuksia omistusasumiseen.

Puoluehallitus korostaa, että ASP-järjestelmää uudistettaessa on otettava tasapainoisesti huomioon uudistusten vaikutukset kotitalouksien velkaantumiseen ja suomalaisten mahdollisuuksiin hankkia ensimmäinen omistusasunto.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

Sisäministeriön hallinnonala

143. Haukilahden-Westendin kansallisseura: Ase- ja ampumaharrastusten edellytysten parantaminen

Viime vuosikymmeninä Suomessa on niin valtio- kuin EU-johtoistekin edistetty erilaisia ase- ja ampumaharrastusta vaikeuttavia lakeja. Hyvästä tarkoituksestaan huolimatta osa näistä laeista ei palvele tarkoitustaan esimerkiksi asekuolemien tai aserikollisuuden vähentämisessä, mutta aiheuttavat lainkuuliaisille metsästäjille, ampumaurheilijoille ja maanpuolustusharrastajille valtavaa haittaa.

Tällaisia uudistuksia ovat olleet mm. hankkimis- ja hallussapitolupien karenssiaikojen merkittävä pidentäminen, lyijykielto, lipaskokorajoitukset, aseiden pituusrajoitukset ja ampumaratojen tarpeettoman tiukat ympäristönormit. Erityisesti maanpuolustusharrastusta haittaa ampumaratojen ja ratavuorojen vähyys.

Aseisiin ja aseharrastukseen liittyvällä lupabyrokratialla on paikkansa. Silti normi, joka aiheuttaa merkittävästi enemmän haitta kuin hyötyjä, on huono normi. Suomalaisen maanpuolustuskäytännön ylläpitäminen vaatii nykyistä paremmat edellytykset aseellisten maanpuolustustaitojen harjoittelulle. Tämä vaatii ampumaharrastajille kohtuutonta haittaa aiheuttavien normien purkamista.

Näillä perusteilla Haukilahden-Westendin kansallisseura esittää, että

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimiin suomalaisten ase- ja ampumaharrastuksen edellytysten parantamiseksi.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 144 jälkeen)

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 143 ja 144):

Aloitteiden tekijät kiinnittävät huomiota tärkeään asiaan. Reserviläistoiminta on olennainen osa Suomen maanpuolustuskykyä. Kokoomus on sitoutunut turvaamaan reserviläistoiminnan edellytykset ja edelleen kehittämään niitä.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on kasvattanut suomalaisten kiinnostusta reserviläistoimintaa kohtaan. Esimerkiksi maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK:n kurssit ovat täyttyneet keväällä 2022 ennennäkemätöntä vauhtia eikä kaikkia halukkaita ole voitu ottaa kursseille. Myös naisille suunnatut NASTA-valmiusharjoitukset ovat olleet poikkeuksellisen suosittuja.

Reserviläisten ampumataitoja ylläpidetään MPK:n koulutustoiminnan lisäksi muun muassa kertausharjoituksilla ja omaehtoisella harjoittelulla. Kokoomus arvostaa myös metsästystä ja urheiluumuntaa, jotka ovat tärkeitä harrastuksia suurelle joukolle suomalaisia. Olennaista on, että yhteiskunnan lainsäädäntö on kaikkien sanottujen toimintamuotojen kannalta mahdollistavaa, ei estävää.

Kuten aloitteiden tekijät toteavat, on aselainsäädäntöä EU-johtoisesti viime vuosien aikana joiltain osin kiristetty. Suomen ja Kokoomuksen aktiivisella vaikuttamisella EU-direktiiviin saatiin kuitenkin kirjattua kansallisen maanpuolustuksen poikkeus. Poikkeuksella lähtökohtaisesti kiellettyihin, isolla lippaalla varustettuihin itselataaviin kertatuliaseisiin eli niin kutsuttuihin A-luokan aseisiin voidaan myöntää lupa vapaaehtoisen maanpuolustuksen tehtäviin.

Direktiivin kansallisessa täytäntöönpanossa saatua liikkumatilaa pyrittiin viime vaalikaudella hyödyntämään mahdollisimman laajasti. Reserviläistoimintaan aktiivisesti osallistuvalla ja sovelletun reserviläisammunnan tai toiminnallisen ammunnan harjoittajille mahdollistettiin edelleen aseluvan saaminen A-luokan aseeseen. Lisäksi MPK:n ja reserviläisjärjestöjen jäsenille turvattiin mahdollisuus käyttää aseita valvotuissa harjoituksissa. Reserviläisen aktiivinen ampumarjoittelu rinnastettiin lupaharkinnassa ampumarhastukseen ja MPK:lle lisättiin julkisoikeudellinen tehtävä tarjota osana niin sanottua sotva-koulutusta eli sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta myös ampumakoulutusta.

Työtä reserviläistoiminnan tarpeita palvelevan aselainsäädännön eteen on kuitenkin edelleen jatkettava. Muuttuneen turvallisuusympäristön oloissa on Suomen aselainsäädäntö perusteltua ottaa uuteen kriittiseen tarkasteluun, jossa varmistetaan EU-lainsäädännön liikkumavaran täysimääräinen hyödyntäminen kaikkien yksityiskohtien osalta. Suomessa on esimerkiksi harkittava aseiden lipaskapasiteettiin liittyvän erityisen vaarallinen ase -merkinnän poistamista sekä sarjatuliaseista kertatuliaseiksi muutettujen aseiden ja lyhyiden aseiden hankintaan liittyviä määräaikoja.

Puoluehallitus esittää myös vakavan huolensa ampumaratojen määrän vähentymisestä Suomessa. Kehitys on käännettävä muun muassa purkamalla ampumaratoihin liittyvää byrokratiaa ja tukemalla uusien ampumaratojen perustamista.

Aloitteet käsittelevät samaa aihekokonaisuutta, mutta Heinolan kokoomuksen aloitteen ilmaisutyylillä ei välttämättä ole kaikilta osin puoluehallituksen allekirjoitettavissa. Sen sisältämät tavoitteet tulevat varmasti katetuiksi myös hyväksymällä Haukilahden-Westendin Kokoomuksen aloite.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen 143

ja

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen 144 johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen 143.

147. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Maahanmuuttovirasto on pilkottava – Työperäinen maahanmuutto on työ- ja elinkeinopolitiikkaa

"Tällä hetkellä maahanmuuttovirasto on hallinnollisesti sisäministeriön alla. Tämä johtaa siihen, että ulkomaiset huippuosaajat sekä korkeakoulutetut Suomeen töihin tulossa olevat ammattilaiset jonottavat oleskelulupaansa samalla luukulla sotaa pakenevien perheiden ja turvapaikanhakijoiden kanssa.

Karut tarinat tuntikausien jonoista ja käsittelyjen ruuhkautumisesta ovat tulleet jälleen uutisiin ukrainalaisten pakolaisten saapuessa Suomeen. On selvää, että turvapaikanhakijoiden määrän yllättävä kasvu halvaannuttaa samalla työperäisen maahanmuuton prosessit ja huippuosaajien hakemusten käsittelyn.

Tällä hetkellä työperäisen maahanmuuton oleskelulupaprosessi toimii niin, että TE-toimisto tekee työntekijän oleskelulupahakemukseen osapäätöksen ja Maahanmuuttovirasto lopullisen päätöksen. Ennen lupapäätöstä TE-toimistojen työlupapalvelut antavat osapäätöksen, jossa tarveharkinta tapahtuu.

Erityisosaajalle, joka rekrytoidaan EU- tai ETA-alueen ulkopuolelta luvan myöntämisen edellytyksenä on yleensä korkeakoulututkinto, tarvittava erityisosaaminen ja erityisosaajan tehtäviä vastaava palkkataso. Oleskeluluvan myöntää Maahanmuuttovirasto ja TE-palvelut ei osallistu tähän lupaharkintaan lainkaan.

Kohtuuttomien odotusaikojen ratkaisemiseksi ja riittävän resurssitason optimoimiseksi maahanmuuttovirasto on pilkottava kahteen osaan. Toinen virasto keskittyy vain työperäiseen maahanmuuttoon ja toinen virasto vain humanitaariseen maahanmuuttoon. Tällöin työperäinen maahanmuutto siirrettäisiin TEM:in suoraan ohjaukseen.

Työ- ja elinkeinoministeriön poliittisessa ohjauksessa tämä perustettava uusi virasto ohjataan tekemään päätöksensä tehokkaasti vain ja ainoastaan kilpailukyvyyn ja osaajien houkuttelevuuden maksimointia varten. Samalla tarvehankinnasta tulee luopua ja tämän uuden viraston tulee kaikin keinoin edistää Suomen kansainvälistä kilpailukykyä korkean teknologian ja korkean jalostusarvon tuotteiden maana.

Edellä olevan perusteella Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehoittaa eduskuntaryhmää eriyttämään työperäisen maahanmuuton käsittelyn erilleen maahanmuuttovirastosta työ- ja elinkeinoministeriön suoraan ohjaukseen ja sen avulla

edistämään käsittelyjen jouhevuuutta, Suomen houkuttelevuutta ja suomalaisyritysten kilpailukykyä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Nuorten liittoa tärkeään asiaan pureutumisesta. Aloitteessa kiinnitetään huomiota yhteen Suomen kohtalonkysymyksistä. Tilastokeskuksen arvion mukaan Suomen väkiluvun ennustetaan kääntyvän laskuun vuonna 2034. Väestön absoluuttisen vähenemisen rinnalla työikäinen väestö vähenee suhteellisesti enemmän tulevaisuudessa. Jotta voimme ylläpitää hyvinvointiyhteiskunnan palveluita myös tulevaisuudessa, ei Suomen huoltosuhte saa heiketä kestävämmälle tasolle. Yksi olennainen ratkaisu huoltosuhteen korjaamisessa on työperäinen maahanmuutto. On siis aivan välttämätöntä, että tässä onnistutaan. Ikääntyvä Suomi tarvitsee tekijöitä myös muualta.

Kokoomuksen pitkäaikaisena tavoitteena on ollut kasvattaa työn perässä maahan muuttavien henkilöiden määrää ja helpottaa lupaprosesseja. Kokoomuslaisten sisäministereiden johdolla on tehty lukuisia toimia, joilla on pyritty helpottamaan ulkomaisen työvoiman maahantuloa. Aloitteistauksessa mainittu saatavuusharkinnan poisto on ollut Kokoomuksen kantana jo kauan. Saatavuusharkinnan poistamisen yhteydessä tulee samalla tehostaa jälkikäteisvalvontaa.

Erytisosaajista kilpaillaan globaaleilla markkinoilla. Kovapalkkaisella työntekijällä ei usein ole halukkuutta odottaa pitkää käsittelyprosessia, sillä työpaikka löytyy helposti myös jouhevamman työlupaprosessin maasta. Toimenpiteet, kuten kesäkuussa voimaan astuva D-viisumi auttavat erityisasiantuntijoiden houkuttelussa. Puoluehallituksen näkemyksen mukaan suomalainen työperäinen maahanmuuttopolitiikka kaipaa kuitenkin rivakampia toimenpiteitä.

Aloitteessa esitetään työperäisen Maahanmuuttoviraston eriyttämistä kahteen virastoon, joista toisen vastuulla olisi työperäinen maahanmuutto ja toisen humanitaarinen maahanmuutto. Aloitteen esityksen mukaisesti työperäisen maahanmuuton luvitus siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön alaisuuteen. Puoluehallitus suhtautuu myönteisesti tavoitteeseen. Kansainvälisen rekrytointin edistäminen on Suomen tulevaisuuden kannalta niin olennainen kysymys, että päätöksenteon ei tulisi olla hajallaan eri ministeriöissä.

Puoluehallitus esittää puoluekokoukselle, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

149. Kokoomuksen Naisten Liitto: Työlupakäsittely maksimissaan 1 kuukausi

Suomi käy kilpailua maailman huippuyrityksiä vastaan, joilla ei ole samanlaisia rekrytointiesteitä kuin Suomessa. Jotta yritys pystyy uudistumaan, investoimaan ja työllistämään, se tarvitsee todella kovatasoisia osaajia. Heitä ei valmistu Suomessa tarpeeksi ja heistä kilpailee koko maailma. Suomen valtteja ovat hyvä maabrändi, hyvän työelämän maine sekä globaalit teknologiyritykset.

Lupaprosessiin kuluu tällä hetkellä keskimäärin yli neljä kuukautta. Rekrytointimahdollisuuksia hukataan merkittävästi, koska työlupahaasteiden vuoksi Suomeen on vaikea saada palkattua kansainvälisiä huippuosaajia. Yksi huippuosaaja voi parhaassa tapauksessa tuoda mukanaan muitakin osaajia sekä vaikuttaa kymmenien tuotannon työpaikkojen syntymiseen.

Tunnistautumisjonot ovat jatkuvasti ruuhkautuneet. Pahimmassa tapauksessa haluttu osaaja pääsee tunnistautumisaikaa tai työlupaa odotellessaan kilpailijalle töihin johonkin toiseen maahan. Lupaprosessit tulee saada vireille vahvoja digitaalisia tunnistautumispalveluja hyödyntäen ja lupa vireille valtakirjalla sekä sertifioituille työnantajille oma joustava väylä. Työvoiman saatavuusharkinnasta luovuttava tai päätös tulee voida tehdä etupainotteisesti työnantajan aloitteesta. On tärkeää, että ulkomaiset työntekijät kotoutuvat ja jäävät osaksi yhteiskuntaamme. Jotta kotoutuminen onnistuu, tulee varmistaa työntekijän perheenjäsenten oleskeluluvan mahdollistaminen samanaikaisesti työluvan kanssa.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

puoluekokous hyväksyessään tämän aloitteen velvoittaa Kansallista Kokoomusta ja eduskuntaryhmää toimimaan sen puolesta, että työlupakäsittely lyhenee yhteen kuukauteen.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liitto kiinnittää huomiota erittäin tärkeään asiaan, jonka merkitys suomalaisen yhteiskunnan kohtalonkysymyksenä on vain korostumassa. Suomen väestö ikääntyy paraikaa huomattavasti ja työikäinen väestö vähentyy. Jotta hyvinvointiyhteiskunnan palveluista voidaan huolehtia kestävästi ja verotus pitää kohtuullisena, tarvitsemme lisää työikäisiä työntekijöitä suomeen. Työhön johtavan maahanmuuton prosessien sujuvuus on tässä ensiarvoisen tärkeää.

Suomi on vakaa yhteiskunta, jossa on toimivat julkiset palvelut ja kielitaitoinen kansa. Suomen pitäisi olla maa, johon on helppo tulla töihin niin lyhyeksi kuin pidemmäksi jaksoksi. Toisaalta monen suomalaisen yrityksen potentiaalisesti rekrytoitavien työntekijöiden pooli on hajaantunut ympäri maapallon ja juuri kaivattu osaaja voi löytyä mistä hyvänsä. Pahimmillaan jähmeät työperäisen maahanmuuton prosessit muodostavat esteitä yritysten kasvulle ja uusille investoinneille.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on alkuvuonna 2020 hyväksynyt ohjelman kansainvälisen rekrytoinnin lisäämiseksi. Osana ohjelmaa eduskuntaryhmä on asettunut kannattamaan mallia, jossa omavalvontaan ja viranomaisraportointiin sitoutuvat työnantajayritykset voivat saada työntekijöilleen työluvan kahdessa viikossa. Mallissa ei tingittäisi turvallisuudesta tai työntekijän taustojen tarkistamisesta, mutta näiden työnantajayritysten kohdalla ei erikseen ennakoon arvioitaisi työsuhteen ehtojen toteutumista.

Puoluehallitus yhtyy eduskuntaryhmän malliin. On turhaa käyttää viranomaisten rajallisia resursseja ja aikaa sääntöjen mukaan toimivien yritysten tutkimiseen kerta toisen jälkeen. Tällaisissa työnantajan olosuhteiden osalta selväksi katsottavissa tilanteissa kunnianhimon tason on oltava sellainen, että työlupakäsittelyyn kytkeytyvä viive rekrytoinnissa ei ole kuin kaksi viikkoa.

Eduskuntaryhmän 2020 hyväksymään malliin kytkeytyy myös viranomaiskäsittelyn resurssien turvaaminen ja prosessien mahdollisimman pitkälle viety automatisointi. Näin voidaan turvata kahden viikon palvelulupaus siihen oikeutetuille yrityksille, sekä lyhentää käsittelyaikoja myös sellaisilta yrityksiltä, jotka eivät ole sitoutuneet laajempaan omavalvontaan.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

155. Turun Kansallisseuran Naiset: Saaristomeren alueella tuettava Vapaa-ajankalastajien keskusjärjestön toimintaa haukitehtaiden perustamisessa haukikannan elinvoimaisuuden edistämiseksi

Hauki on yleinen ja laajalle levinnyt kala, jonka lähes jokainen suomalainen tunnistaa. Haukikanta on perinteisesti ollut vahva koko Suomen rannikolla sekä sisävesissä. Viime vuosina haukikanta on vähentynyt dramaattisesti. Muutos uhkaa Itämeren hyvinvointia ja virkistysarvoa.

Saaristomeren alueelle tulee perustaa Vapaa-ajankalastajien kanssa yhteistyössä hauen lisääntymisalueita, joiden avulla vahvistetaan paikallista elinkeinotoimintaa sekä tarjotaan uudenlaisia hyvinvointia- ja terveyttä edistäviä virkistäytymis- ja oppimisympäristöjä kuntalaisille ja oppilaille. Umpeenkasvaneet haukien kutulahdet tulee avata ja kunnostaa talkoovoimin, jotta veden virtaus saadaan ennalleen. Näin turvataan haukisaaliit myös tuleville sukupolville.

Haukikannan elinvoimaisuus on merkityksellinen Itämerelle, sillä hauki ylläpitää kalavesien tasapainoa säätelemällä pienkalakantaa. Lisäksi hauki on virkistyskalastajien tärkein saaliskala. Moni haukea aktiivisesti Saaristomerellä kalastava on havainnut viime vuosina huolestuttavan ilmiön: haukien määrä on merkittävästi vähentynyt. Aiemmin hyvin toimineet haukien kutulahdet ovat heikentyneet tai muuttuneet kokonaan tuottamattomiksi. Tämä on vakava uhka sekä vesistön hyvinvoinnille, että virkistyskalastukselle, jonka merkitys on poikkeusaikana merkittävästi lisääntynyt. Ruotsissa haukikannan vähenemiseen on suhtauduttu vakavasti ja kannan elvyttämiseksi ja ylläpitämiseksi on tartuttu aktiivisiin ja laajamittaisiin toimiin.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö on aloittanut haukitehdas-hankkeen, jossa lisätään ja kunnostetaan hauen lisääntymisalueita. Parhaimmillaan yksi alue voi tuottaa satoja tuhansia hauen poikasia vuosittain. Useat kunnat ovat tarttuneet haasteeseen ja kunnostaneet alueelleen oman haukitehtaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että toimitaan aktiivisesti Itämeren haukikannan

turvaamiseksi tukemalla Vapaa-ajankalastajien keskusjärjestön haukitehtaiden perustamista Saaristomeren alueelle.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Turun Kansallisseuran Naisia aloitteesta ja toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Suomalaiset ovat innokkaita viettämään vapaa-aikaansa luonnossa. Kalastus on yksi tärkeä suomalainen luontoharrastus ja virkistysmuoto. Kalastus on myös tärkeä elinkeino ja suomalaiset haluavat syödä kotimaista ruokaa. Kokoomukselle on tärkeää puhtaat ja terveet vesistöt. Hyvinvoiva ja elinvoimainen luonto luo myös ihmisille hyvinvointia.

Kokoomus haluaa edistää kotimaisen kalan käyttöä. Kalaa sisältävä ruokavalio on terveellinen ja sillä on positiivisia ympäristövaikutuksia. Kotimaisen luonnonkalan käytöllä voidaan myös vähentää ravinteita vesistöistä ja siten hillitä rehevöitymistä.

Tarvitsemme toimivia keinoja Itämeren, ja erityisesti Saaristomeren, tilan parantamiseksi, kalakantojen vahvistamiseksi, virkistysmahdollisuuksien parantamiseksi sekä kotimaisen kalan tarjonnan ja käytön lisäämiseksi.

Haukitehdas-hanke on yksi tapa edistää näitä tavoitteita. Haukitehdas on kunnostettava kosteikko, joka tarjoaa tarvittavat olosuhteet haukien lisääntymiselle. Kokoomus tukee kalakantojen eteen tehtävää työtä ja toivoo, että sopivia kohteita löytyy ja saadaan käyttöön lisää.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

163. Kokoomuksen Arvon Siskot: Turkiseläintuotantoa koskevan selvityksen käynnistäminen ja turkisasetuksen päivittäminen

Turkiseläintuotanto on maailmanlaajuisesti kohdannut muutoksia. Turkistarhojen määrä on vähentynyt radikaalisti myös Suomessa, turkisivastaisuuden lisääntymisen vuoksi: turkistarhoja on Suomessa jäljellä enää alle 600, joista lähes kaikki sijaitsevat Pohjanmaalla. Kolmannes tiloista joutuu harjoittamaan myös muuta maataloutta. Suomalainen turkistuotanto saa yhteiskunnan tukia muun muassa lomitustuen kautta ja investointitukina.

Taloustutkimuksen toteuttamien kyselyjen mukaan (2019) 74 % suomalaisista haluaisi joko kieltää tarhauksen tai jatkaa sitä ainoastaan siinä tapauksessa, että eläimillä on huomattavasti lisätilaa ja mahdollisuuksia lajityypilliseen käyttäytymiseen.

Arviot alan työllistävyydestä ovat vaihtelevia. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen vuonna 2008 tuottaman raportin mukaan turkistarhaus työllistää suoraan keskimäärin 0,7 henkilöä tarhaa kohden. Kaikkiaan voidaan todeta, että turkisalan työllistävyys on laskenut merkittävästi viimeisten vuosikymmenten aikana, sillä vuonna 1986 ala työllisti jopa 20 000 ihmistä. Toimintaympäristön muutosten myötä olisi myös alan toimijoiden itsensä etu, että turkistarhauksen tulevaisuudennäkymiä Suomessa selvitettäisiin.

Turkistarhaus erottaa Suomen monista muista Euroopan maista. Olemme Kiinan ohella maailman suurimpia turkisten tuottajamaita. Maassamme tapetaan joka vuosi noin neljä miljoonaa turkiseläintä. Suurin osa turkiksi päätyvistä eläimistä on kettuja, minkkejä sekä naaleja, joita turkis-ala kutsuu siniketuiksi.

Suomessa turkiseläinten häkkikasvatusta on kritisoinut eläinjärjestöjen lisäksi muun muassa Suomen eläinlääkäriliitto. Turkiseläinten pidosta säädetään eläinsuojelulaissa ja sitä täydentävissä asetuksissa. Nykyinen lainsäädäntö on löyhä ja vanhentunut eläinten oikeuksien näkökulmasta. Turkiseläinten olosuhteita säätelevää asetusta uudistamalla voitaisiin parantaa eläinten asemaa asettamalla tutkimustietoon pohjaten riittävät vaatimukset esimerkiksi häkkien koosta ja pohjasta sekä juomaveden takaamisesta eläimille.

Elintarviketurvallisuusviraston mukaan turkistarhoilta löytyy vuodesta toiseen huomautettavaa eläinten hyvinvoinnissa. Esimerkiksi vuonna 2016 peräti kahdella kolmesta tarkastetusta turkistilasta havaittiin laiminlyöntejä. Laiminlyöntien määrä nousi edellisistä vuosista, vaikka aiempinakin vuosina huomautuksia oli saanut lähes puolet tarkastetuista tiloista. Turkisasetus on tarpeen päivittää nopealla aikataululla.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Arvon Siskot ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että asetusta turkiseläinten suojelusta päivitetään ja turkistarha-alan tulevaisuudennäkymiä selvitetään.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 164 jälkeen)

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 163 ja 164):

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Arvon Siskoja sekä Kokoomuksen opiskelijaliitto Tuhatkuntaa aloitteista ja toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kokoomus pitää arvossa eläinten kunnioitusta ja hyvinvointia sekä elinkeinovapautta. Eläinten hyvä kohtelu kuuluu sivistykseen ja turkiseläinten hyvinvoinnista ja terveydestä on pidettävä huolta. Turkistarhaustoimintaan liittyvät päätökset tulee tehdä kestävyys eri näkökulmat huomioiden.

Turkiseläinten pidosta säädetään eläinsuojelulaissa ja sitä täydentävissä asetuksissa. Uutta eläinten hyvinvointilakia on valmisteltu vuosia. Nykyinen, voimassa oleva eläinsuojelulakimme on tullut jo aikaa sitten tiensä päähän. Marinin hallituksen pitäisi antaa uusi laki eduskunnalle tämän vuoden aikana. Ei ole eläinten hyvinvoinnin kannalta oikein, että lakiuudistus on useita kertoja siirtynyt tai rauennut. Lakiuudistuksen yhteydessä tullaan uudistamaan myös eläinlajikohtaiset asetukset. Kokoomus haluaa, että toteutettava lakiuudistus asetuksineen on kunnianhimoinen ja parantaa eläinten hyvinvointia.

Maa- ja metsätalousministeriö ryhtyi uudistamaan myös turkisasetusta jo vuonna 2013, mutta tämäkin uudistus on vielä valmistumatta. Asetuksella voitaisiin parantaa eläinten asemaa asettamalla vaatimukset esimerkiksi tilavammista häkeistä, verkkopohjahäkkien luopumisesta sekä juomaveden takaamisesta kaikille eläimille. Turkiseläinten suojelua koskevan asetuksen

valmistelua on tehty pitkään eläinsuojelulain uudistuksen rinnalla ja lain uudistamisen yhteydessä on luonnollista tuoda myös tämä asetus.

Puoluehallitus pitää tärkeänä, että kaikki toimialat, turkistoimiala mukaan lukien, kehittää toimintaansa vastuullisuutta lisäten. Tämä tarkoittaa eläinten hyvinvoinnin edistämistä seuraamalla systemaattisesti tuotantoeläinten terveyttä, kehittämällä mahdollisuuksia luonnonmukaiseen käyttäytymiseen ja parantamalla virikkeitä. Tutkimus- ja asiantuntijatiedon hyödyntäminen on välttämätöntä lainsäädäntöä uudistettaessa. Tarkastuksissa turkistiloilta löytyy edelleen huomautettavaa eläinten hyvinvointiin liittyen, vaikka positiivistakin kehitystä on tapahtunut viime vuosina, ja myös Euroopan komissio on todennut puutteita mm. häkkien koossa. Eläinten hyvinvointia edistää myös eläintenpitäjien hyvinvointi. Suomalainen turkistuotanto saa tukea toimintaansa mm. lomitustukien tai investointitukien kautta.

Suomi kuuluu viimeisten eurooppalaisten maiden joukkoon, jossa turkistarhaus on sallittu. Esimerkiksi Norjan porvarihallitus päätti, että turkistarhaus päättyy maassa vuoteen 2025 mennessä. Toiminnan yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden kannalta on välttämätöntä pitää kiinni vastuullisuudesta ja kehittää toimialaa eettisesti aina uuden tutkimustiedon sekä ihmisten odotusten mukaisesti etenkin toiminnan saadessa myös yhteiskunnalta tukia. Elinkeinon on haastava selviytyä ilman riittävää hyväksyttävyyttä. Kyselytutkimusten mukaan merkittävä määrä suomalaisia suhtautuu turkistuotantoon positiivisesti etenkin, jos eläinten olosuhteita parannetaan.

Puoluehallitus on vuonna 2020 pitänyt tärkeänä, että turkisalan tulevaisuudennäkymistä käynnistetään riippumaton selvitys. Alan toimijoiden edun kannaltakin olisi parempi, jos maamme hallituksella olisi tulevaisuudessa suunnitelma, jolla turvattaisiin turkistarhaajille tietyissä tilanteissa oikeudenmukainen siirtymä muihin työtehtäviin. Samalla puoluehallitus on halunnut varmistaa, että turkisasetus päivitetään vastaamaan modernin sivistysvaltion tunnusmerkkejä.

Kokonaisuutena puoluehallitus katsoo, että asiassa on syytä edetä kannusteiden ja kehittyvän regulaation kautta suoran kiellon sijasta. Elinkeinonvapautteen puuttuminen on erittäin voimakas perusoikeuksien rajoitus ja siksi sellaista tulisi käyttää vain erityisissä pakkotilanteissa. Myös mikäli kuluttajien näkemykset turkistuotteiden epäeettisyydestä ja vältettävyydestä leviävät laajemmalle, toiminta loppuu kysynnän kadotessa luonnollisten markkinatalouden peruseriaatteiden mukaisesti.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen 163

ja

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen 164 johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen 163.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

166. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Lisätään kotimaisen ruoan osuutta julkisissa hankinnoissa

Julkisen sektorin ruokatarjoilut peruskoulusta palvelukoteihin koskettaa jokaista suomalaista jossain elämänvaiheessa. Keskuskeittiöiden valmistama ja julkisten laitosten jakama ruoka on monelle päivän ainoa lämmin ruoka. Julkisen sektorin tarjoamien ruokien alkuperäistiedon sekä jäljitettävyyden tulee olla ensiluokkaista. Ruokien tulisikin olla laadukkaista raaka-aineista valmistettuja, samalla pitäen annoskohtaiset kustannukset maltillisina.

Suomalaisen maatalouden ollessa vakavassa kriisissä tulisi toimitusketjun pituuden ja sen aiheuttamien ympäristövaikutusten oltava osana julkisten hankintojen kilpailuskriteeristöä. Hankintalain suosittamat ympäristövaikutukset voidaan ottaa huomioon, kun logistiset päästöarvot ovat mahdollisimman pienet. Kotimaisten maanviljelijöiden kautta tehdyt hankinnat parantavat myös kansallista huoltovarmuutta, vahvistaen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutta. Paikallisilla hankinnoilla tuetaan alueellisia toimijoita, parantaen samalla heidän työllisyyttä ja toimeentuloa.

Valtioneuvoston syksyllä 2020 hyväksymä periaatepäätös hankintastrategiasta kehottaa kiinnittämään huomiota erityisesti kotimaisten raaka-aineiden käyttöön julkisissa elintarvikehankinnoissa. Julkiset ruokapalvelut tarvitsevat poliittista tukea kokonaiskestävyyden parantamiseksi, jotta julkinen sektori voisi toimia suunnannäyttäjänä kansainvälisesti tarkasteltuna. Tuontituotteiden mahdollinen hintaero ei kerro hankinnan kokonaiskestävyydestä, laadusta tai vastuullisuudesta. Kotimaiset raaka-aineet ovat omiaan täyttämään ravitsemussuosituksen ja raaka-aineiden tuoreus on ensiluokkaista.

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä vastuullisista elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoista on huomioitu myös EU:n komission keväällä 2020 antama Pelloilta pöytäan –strategia, jota lähi- ja paikallisruoan suosiminen tukee. Vaikkei paikallisuuden tai työllisyyden korostaminen julkisissa hankinnoissa olekaan mahdollista, voidaan toimitusketjun ympäristövaikutuksiin ja elintarvikkeiden laatuun puuttua. Pienten ja keskusurten elintarvikeyritysten välillä voidaan harjoittaa markkinavuoropuhelua, joka mahdollistaisi yhteistyön hankintalain puitteissa.

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan siten, että julkisen sektorin elintarvikehankinnoissa painotetaan strategisesti hankintojen laatu- ja ympäristökriteereitä. Yksityisen ja julkisen sektorin tulee käydä vuoropuhelua toimivien mallien ja ratkaisujen kehittämiseksi. Elintarvikkeiden toimitusketjun pituuteen vaikuttaminen heijastuu raaka-aineiden laatuun sekä niiden aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 165 ja 166):

Kuten aloitteissa todetaan, suomalainen ruoka on laadukasta ja kestävä elintarviketuotanto on Suomelle tärkeä huoltovarmuustekijä. Porin kokoomuksen aloitteessa muistutetaan myös

aiheellisesti, että Suomalainen elintarviketeollisuus tuottaa nykyään laadukkaita kasviproteiinivalmisteita, joilla on myös kansainvälistä kysyntää. Aloitteet kiinnittävätkin siis huomiota ajankohtaiseen ja tärkeään aiheeseen, myös julkiset hankinnat ovat juuri nyt pinnalla.

Julkiset hankinnat tehdään hankintayksikötasolla, joita voivat olla niin valtiolliset, alueelliset kuin kunnallisetkin julkiset toimijat. Julkisia hankintoja sääntelee kansallisella tasolla hankintalaki. Kuitenkin pääosa julkisia hankintoja koskevaa sääntelyä on Euroopan unionin laajuista.

Hankintalaki antaa hankintayksiköille mahdollisuuksia erilaisten laadullisten kriteerien käyttämiseen hankinnan yhteydessä. Näiden kriteerien kuitenkin tulee olla yhteensopivia EU:n hankintadirektiivien ja EU:n oikeuskäytännön kanssa. Esimerkiksi suoraa kotimaisuusvaatimusta ei voida julkisissa hankinnoissa käyttää.

Lähtökohtaisesti puoluehallitus myös näkee, että julkisten hankintojen tarkoitus ja tehtävä on tarjota mahdollisimman kokonaistehokkaasti ja kustannusvaikuttavasti ne palvelut, joita ollaan hankkimassa. Julkisia hankintoja ei yleisesti pitäisi käyttää muiden poliittisten intressien edistämiseen ja muita tavoitteita tulisi edistää lainsäädännöllä tai muutoin suoran poliitiikkatoimin. Lähtökohdan ei kuitenkaan tule liikaa rajoittaa hankintayksiköiden toimintaa ja itsenäistä hankintavaltaa. Puoluehallitus näkee, että hankintayksiköillä tulee olla oikeus määrittää tarkoituksenmukaisimmat laatukriteerit hankinnoilleen, niin kauan kuin ne säilyvät EU-oikeuden rajoissa.

Julkisissa hankinnoissa voidaan pyrkiä efektiivisesti suomalaisten tuotteiden suosimiseen asettamalla esimerkiksi kuljetusketjujen pituuksiin ja niiden päästöihin liittyviä laadullisia kriteereitä. Tällaisia kriteereitä on soviteltu useammassa valtiollisissa julkisten hankintojen asiakirjoissa, kuten Tuhatkunnan aloitteessa mainitussa syksyn 2020 valtioneuvoston periaatepäätöksessä hankintastrategiasta. Puoluehallitus tunnistaa, että halu turvata lähiruuan saanti myös julkisissa ateriapalveluissa voi olla hyvin mielekäs.

Puoluehallitus myös toteaa Porin Kokoomuksen aloitteeseen liittyen, ettei se näe mielekkääksi asettaa ainoastaan yhdelle tuoteryhmälle sellaisia vaatimuksia, joita ei haluta asettaa muille vastaaville tuoteryhmille. Puoluehallitus ei näe syytä kohdella eri tavoin kasviproteiineja ja eläinproteiineja.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen 166.

167. Puijon Kokoomus: Lähiruuan kannustimet

Suomen huoltovarmuus on rapautunut vuosien saatossa. Suomalaisten ruuantuottajien liiketoiminta on ajautunut kannattamattomaksi monella tavalla. Tähän on saatava aikaan suunnanmuutos. Amerikassa on kaupunkikeskus ja sitä ympäröivä maaseutu elävät toinen toisistaan. Kaupungin ruoka pyritään tuottamaan sitä ympäröivällä maasudulla. Tämä on mainio periaate miten maaseutu menestyy, kun kaupunkikin menestyy. Samaan suuntaan pitää

Suomessa alkaa toimimaan. Lähiruuan tuotannolla vaikutetaan myös hiilijalanjälkeen ja maatalousyrittäjyyteen ja työllisyyteen huoltovarmuuden lisäksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään sellaista politiikkaa ja ryhtymään konkreettisiin lainsäädännön muutostoiimiin lähiruuan tuotannon kannattavuuden ja huoltovarmuuden saavuttamiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Puijon Kokoomusta aloitteesta ja toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kokoomus kantaa huolta suomalaisesta ruoantuotannosta. Maatalouden kannattavuuskriisi on pahempi kuin aikoihin ja nousseet tuotantopanosten hinnat pahentavat tilannetta entisestään. Aktiiviviljelijät tarvitsevat näkymän tulevaan ja markkinoiden tulisi toimia paremmin, jotta esimerkiksi nousseita kustannuksia pystyttäisiin viemään elintarvikeketjussa eteenpäin siten, että osapuolet pystyvät turvaamaan jatkuvuuden.

Kuluttajat voivat ostokäyttäytymisellään vaikuttaa suomalaisten tuottajien tilanteeseen suosimalla kotimaisia tuotteita. Alkuperämerkintään kannattaa kiinnittää huomiota, kun haluaa ostaa suomalaisista raaka-aineista tehtyjä tuotteita.

Lähiruuan suosiminen onnistuu niin yksittäisiltä kuluttajilta kuin julkisilta hankkijoiltakin. Kuntien hankintaosaamista on kehitetty, mutta vaatii vielä lisää poliittista ohjausta sekä hankintaosaamista kriteerien hyödyntämisen suhteen, jotta lähiruokaa ostettaisiin enemmän. Hankintakriteeriksi voi asettaa esimerkiksi kuljetusajan tai jäljitettävyyden pelolle saakka ja siten lähiruokaa voidaan hankkia myös julkisissa hankinnoissa. Tällä voi olla suuri merkitys alueen elinvoiman kannalta, ja puoluehallitus kannustaa kokoomuslaisia toimijoita kehittämään hankintakriteerejä paikallisesti siten, että sillä omalta osaltaan edistetään alueen maatalouden kannattavuutta ja huoltovarmuutta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

169. Pohjanmaan Kokoomusnuoret: Turpeen osuutta Suomen energiantuotannossa vahvistettava

Suomen energiantuotannossa energiaturve on ollut yksi keskeinen kansallinen energianlähde jo vuosikymmenten ajan. Turve on kotimainen, omavaraisuutta ja huoltovarmuutta vahvistava polttoaine. Energiaturpeen lisäksi turpeen nostamisen sivuvirtana syntyvä kasvu- ja kuiviketurvet ovat elintärkeitä ruoantuotannon kasvualustoissa ja eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä sitä kautta elintarvikeomavaraisuuden edistäjänä.

Viime vuosien aikana päästökaupan ja verotuksen kiristymisen seurauksena energiaturpeen käyttö ja tuotanto on muuttunut merkittävästi haasteellisemmaksi ja turvetta on alasajettu hallitsemattomasti.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti Euroopan energiapolitiikan suuntaa. Suomi on ollut jo vuosia riippuvainen venäläisestä tuontienergiasta. Venäjän toimien seurauksena riippuvuutta itäenergiasta on vähennettävä. Venäläinen metsähake voidaan korvata täysimääräisesti kotimaisilla lämmityspolttoaineilla. Energiaturpeen käyttöä onkin lisättävä voimakkaasti ja tehostettava metsäenergian hankintaa.

Suomessa on tehtävä ratkaisuja energiaomavaraisuuden nostamiseksi sekä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä on välttämätöntä palauttaa turve takaisin keskeiseksi energialähteeksi turvaamaan huoltovarmuutta. Ratkaisuja on tehtävä muun muassa verotuksen kautta, esimerkiksi poistamalla turpeen hallitsemattomaan alasajoon merkittävästi vaikuttanut Marinin hallituksen säätämä lattiahintamekanismi.

Tähän tarvitaan nyt Kansalliselta Kokoomukselta vahva tuki. Infra ja koneisto on valmiina käyttöön, ansiokkaista yrittäjistä puhumattakaan. Nopeita toimenpiteitä tarvitaan, sillä jälleen tarpeelliseksi osoittautunut toimiala on ajettu poliittisilla päätöksillä ahdinkoon.

Edellä mainitun perusteella Pohjanmaan Kokoomusnuoret esittää, että

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimiin, joilla vahvistetaan turpeen osuutta Suomen energiantuotannossa.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 170 jälkeen)

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 169 ja 170):

Pohjanmaan Kokoomusnuoret ja Porin kokoomus ovat tehneet aloitteet, joissa hieman eri näkökulmia painottaen halutaan jatkaa ja edistää turpeen käyttöä. Puoluehallitus antaa niistä seuraavan yhteisen vastauksen.

Suomen on kyettävä tekemään päästövähennystoimia, joilla teemme oman osuutemme maailman keskilämpötilan nousun rajoittamiseksi 1,5 asteeseen. Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035. Kokoomuksen mielestä myös EU:n vuodelle 2030 asetettu 55 % päästövähennystavoite pitää ja voidaan saavuttaa. Venäjän aloittama hyökkäyssota vauhdittaa siirtymää kohti puhtaampia energiaratkaisuja, vaikka lyhytaikaisesti päästöt ja ympäristövaikutukset voivatkin lisääntyä.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ei muuttanut Suomen tai Euroopan energiapolitiikan suuntaa, vaan vahvasti valittuun suuntaan etenemisen tärkeyttä. Ilmastoyiden rinnalle nousi turvallisuus.

Energiasiirtymä kohti puhtaita ratkaisuja tulee toteuttaa teknologianeutraalisti, kustannustehokkaasti ja oikeudenmukaisesti ottaen tasapainoisesti huomioon ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden. Kuten aloitteissakin nostetaan esille, turpeen käytön alasajo on ollut hallitsematonta. Kokoomuksen kantana on, että turpeen merkittävä energiakäyttö lopetetaan vuoteen 2032 mennessä. Tarkoituksena on ollut varmistaa siirtymäajalla se, että alan toimijat saisivat selkeän toimintaympäristön.

Toisin kuin Pohjanmaan Kokoomusnuorten aloitteessa todetaan, ei Marinin hallituksen säätämä lattiahintamekanismi ole merkittävästi vaikuttanut hallitsemattomaan alasajoon. Nykytasoisilla päästöoikeuden hinnoilla lattiahintamekanismi ei aiheuta mitään lisäkustannuksia tai -veroja

turpeenkäyttölle, eikä siten sen poistolla olisi vaikutusta turpeen käyttöön. Ennakoitua nopeampaan turpeen energiakäytön vähenemiseen onkin vaikuttanut etenkin kasvaneen päästöoikeuden hinta. Siksi turpeen verotonta käyttöä on laajennettu vuosille 2022–2029.

Puoluehallitus toteaa, että turpeen nostolle ja poltolle löytyy kokoomuslainen poliittinen tuki, kun lähitalvina joudumme korvaamaan venäläistä metsähaketta esimerkiksi kotimaisella biomassalla ja turpeella. Turpeen osuus Suomen energiantuotannossa voi lähivuosina kasvaa. Suomessa pitää tarvittaessa olla valmius tukea lyhytaikaisesti energialaitoksia, jos turvetta joudutaan polttamaan merkittäviä määriä ja kustannukset muodostuvat kohtuuttomiksi. Lisäksi turpeen huoltovarmuusvarastointi on järjestettävä uudelleen. Tässä vaaditaan ripeitä toimia.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 169 ja 170 johdosta.

Päätös: Puoluehallitus hyväksyi aloitteen 169.

172. Kluuvin kokoomuksen naiset: Suomen on luovuttava venäläisestä energiasta

Venäjän aloittama silmitön sota Ukrainassa on tehnyt Kluuvin kokoomuksen naisten vuonna 2018 tekemästä puoluekokousaloitteesta entistä ajankohtaisemman. Esitimme, että Suomi katkaisee energiariippuvuutensa Venäjän maakaasusta, ei edistä NordStream 2-kaasuputkea ja lopettaa valtio-omisteisten energiayhtiöiden hankkeet Venäjällä.

Vuodesta 2018 lähtien eräiden EU-maiden riippuvaisuus venäläisestä energiasta on vain kasvanut, vaikka komission tavoite oli päinvastainen. Nykyisellään EU-maiden käyttämästä maakaasusta 45 %, öljystä 25 ja kivihiilestä 45 % tuodaan Venäjältä. Vuonna 2021 EU-maat ostivat venäläistä energiaa 108 miljardin euron arvosta.

Euroopan unioni pyrkii kiihdyttämään vihreää energiasiirtymää ja katkomaan riippuvuutta venäläiseen energiaan. Suomen on toimittava samoin: suomalaisten energiayhtiöiden on lopetettava venäläisen energian ostaminen ja Venäjälle tehdyistä tai venäläisten energiayhtiöiden kanssa käynnissä olevista energiainvestoinneista niin Suomessa kuin Venäjälläkin irtaudutaan. Kotimaisen uusiutuvan energian, yhteispohjoismaisiin energiemarkkinoihin ja ydinenergiaan varaan perustuva hiilineutraali Suomi on realistinen tavoite, mutta se vaatii myös energian kulutuksen vähentämistä.

Venäjän talouden rakenne lepää raaka-aineiden varassa. Vuonna 2019 Venäjän viennin arvo oli 474 miljardia US dollaria. Tästä energia, erityisesti maakaasu, raakaöljy ja petrokemian tuotteet, muodostavat valtaosan. Energiaostot katkaisemalla EU vaikuttaa tehokkaasti Venäjän mahdollisuuksiin rahoittaa julmaa sotaansa Ukrainassa. Epäterveen riippuvuuden katkaisu myös heikentää merkittävästi Venäjän mahdollisuuksia vaikuttaa EU-maiden päätöksentekoon. Suomen pitää toimia tavalla, joka mahdollistaa vihreän siirtymän nopean toimeenpanon kaikissa EU-maissa.

Edellä mainitun perusteella Kluuvin Kokoomusnaiset esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää ja europarlamenttiryhmää toimimaan siten, että venäläisestä energiasta luovutaan täysin Suomessa ja suomalaisten energiayhtiöiden kaikista investoinneista venäläiseen energiaan luovutaan.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kluuvin kokoomuksen naisia aloitteesta ja toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Puheet siitä, että Ukrainan asia on meidän asiamme, ovat onttoja niin kauan kuin Eurooppa rahoittaa venäläisiä energiamyymiä joka päivä. Suomen osuus Euroopan kokonaisuudessa on itsessään pieni, mutta vuonna 2020 Suomikin osti noin 3,2 miljardilla eurolla venäläisiä energiatuotteita.

EU on tehnyt kevään aikana hyvässä yhteisrintamassa useita hyviä päätöksiä sanktioihin, Ukrainan auttamiseen sekä energiasiirtymän vauhdittamiseen liittyen. Tietyiltä osin EU:n laajuisten yhteisten päätösten syntymistä on kuitenkin jouduttu odottamaan liian pitkään. Suomessa on onneksi viime vuosina panostettu energialähteiden monipuolisuuteen ja vältetty liiallista riippuvuutta Venäjästä.

Pystymme Suomessa irtautumaan venäläisen energian tuonnista ja käytöstä nopeasti. Maakaasu on meille hankalin, mutta sen osuus koko energiapaletistamme on hyvin pieni. Mm. LNG-terminaalien avulla pystymme ratkomaan myös maakaasuun saatavuuteen liittyviä kysymyksiä.

Energian saatavuuden heikkeneminen maailmanmarkkinoilla vaikuttaa hintoihin ja vaihtoehtoisten energialähteiden hankkiminen on kalliimpaa. Siksi puhtaan, kotimaisen energian ratkaisuihin ja sähköistymiseen on nyt panostettava entistä vahvemmin. Meidän on mahdollista löytää ratkaisuja energian saatavuuteen ja hintoihin, hinta on meille pieni verrattuna siihen, kun toiset maksavat Venäjän hyökkäyksestä hengellään maansa itsenäisyyttä puolustaessaan. Suomalaisten energiayhtiöiden investoinneista venäläiseen energiaan on luovuttava siihen saakka, kun Venäjän johtoon ja johtamiseen ei saada merkittävää muutosta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

176. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Pienydinreaktoreiden sääntelyesteiden poistaminen keskeiseksi hallitusohjelman tavoitteeksi

Suomi ja koko Eurooppa ovat valtavan energiamurroksen keskellä. Venäjän hyökkäys ja tämän tuottama energiasektorin kallistuminen yhdistettynä alati sähköistyvään yhteiskuntaan luovat tarpeen ripeille sekä tehokkaille toimille energialalla. Yksi realistisimmista vaihtoehtoista olisi SMR-teknologiaan perustuvien pienydinreaktoreiden hyödyntäminen. Nykyisellään niiden käyttämisen estää nykyajasta jälkeen jäänyt sääntely. Tämä täytyy muuttaa.

Kun Suomi ja Eurooppa ovat väistämättä siirtymässä pois fossiilisesta energiantuotannosta kohti uusiutuvia energianlähteitä, kasvaa väistämättä myös energiantuotannon riippuvuus sääoloista. Tämä on ongelmallista erityisesti meillä Suomessa kun talvet ovat kylmiä ja pimeitä. Tasaisen perusvoiman ja säätövoiman tarve kasvaa, kun sääriippuvaisen sähköntuotannon määrä lisääntyy. Me emme voi antaa energiaomavaraisuuden riippua sellaisista lähteistä jotka voivat lakata kun tuuli tai auringonpaiste lakkaa. Siksi tarvitsemme ydinvoimaa ja nimenomaan SMR-teknologiaan perustuvia sarjatuotantokelpoisia pienydinreaktoreita.

Venäjän hyökkäyssota on vauhdittanut irtautumistarvetta venäläisestä fossiilisesta energiasta. Pienydinvoimalaiden etuna perinteiseen ydinvoimaan on nimenomaan niiden sarjatuotettavuus. Niitä siis pystyisi tuottamaan verrattain suuria määriä eri puolille Suomea ilman pitkiä ja raskaita rakentamisprosesseja. Kansanedustaja Heikki Vestman on yhdessä kansanedustaja Atte Harjanteen kanssa tekemässään toimenpideohjelmissaan jo vuonna 2019 esittänyt pienydinvoimalaiden sääntelyesteiden purkua. Edustaja Vestman on kysynyt asiasta uudelleen Venäjän hyökkäyksen alkamisen jälkeen. Hallituksen kyvyttömyys tehdä tarvittavia lainsäädäntöuudistuksia Suomen huoltovarmuuden ja energiaomavaraisuuden parantamiseksi on ilmeistä. Siksi onkin mielestämme välttämätöntä sisällyttää SMR-teknologiaan pohjautuvien pienydinvoimaloiden sääntelyesteiden purku seuraavaan Suomen hallituksen hallitusohjelmaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään pienydinreaktoreiden sääntelyesteiden poistoa keskeisenä hallitusohjelman tavoitteena.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 177 jälkeen)

177. Haukilahden-Westendin kansallisseura: Kokoomus ydinvoimalain muutoksen kirittäjäksi

Työ- ja elinkeinoministeriö aloitti erittäin kiireellisen ja tarpeellisen ydinenergiain uudistamistyön vuonna 2019. Muutoksen tavoitteena on helpottaa ydinvoiman rakentamista Suomessa, mutta pikaisesti tarvittavat uudistukset ovat juuttuneet ministeriöön. Marinin hallituksen saamattomuuden takia ydinenergiain uudistukset olisivatkin astumassa voimaan vasta ydinenergiain kokonaisuudistuksen myötä, aikaisintaan vuonna 2028.

Jos Suomi aikoo vähentää riippuvuuttaan ulkomaisesta energiasta ja olla hiilineutraali yhteiskunta vuoteen 2035 mennessä, tai edes vuoteen 2050 mennessä, ei ydinenergiain kipeästi kaivattu muutos voi venyä ministeriössä vuosikymmenen loppuun asti. Hankkeiden suunnittelun aloittaminen vaatii juridista kehystä, joka mahdollistaa niin pienten modulaaristen reaktorien hankesuunnittelun aloittamisen, tyyppihyväksynnän ja sarjatuotannon ja helpottaa hankkeiden aloittamista, jotta rakentaminen pääsee vauhtiin heti kokonaisuudistuksen tultua voimaan.

Ydinvoima on vähäpäästöinen, tehokas, turvallinen ja luotettava tapa tuottaa energiaa, sekä välttämätön osa tulevaisuuden vähäpäästöistä kotimaista energiantuotantoa. Kokoomus on todennäköisesti seuraavassa hallituksessa ja pystyy vaikutusvallallaan toimimaan ydinenergiain uudistamisen kirittäjänä.

Näillä perusteilla Haukilahden-Westendin kansallisseura esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää olemaan aloitteellinen ydinenergiain uudistamishankkeen nopeuttamiseksi.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 175, 176 ja 177):

Puoluehallitus kiittää yhdistyksiä aloitteista ja toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Suomi Eurooppa ovat valtavan energiamurroksen keskellä. Tarvitsemme nopeita toimia, mutta myös pitkäjänteisiä päätöksiä nopeasti, jotta pääsemme eroon fossiilisista energialähteistä. Sähköistyvä yhteiskunta tarvitsee puhdasta sähköä ja ydinvoiman merkitys tässä on oleellinen.

Työ- ja elinkeinoministeriö on vastuussa ydinenergiailaista ja sen kokonaisuudistuksesta. On todella harmillista, että Marinin tai Rinteen hallitus ei ottanut kokonaisuudistusta mukaan hallitusohjelmaan, eikä ole sitä tällä kaudella vauhdittanut, vaan todennut kyseessä olevan ylivaalikautinen hanke. Ydinenergiain uudistaminen tulee toteuttaa seuraavan hallituksen aikana, mutta jo tällä kaudella valmistelun pitäisi edetä rivakammin.

Voimassa oleva lainsäädäntö on vanhaa, eikä tunnista muuttunutta toimintaympäristöä tai uusia teknologioita kuten pieniä ja modulaarisia reaktoreita (SMR). Suurten kevytvesireaktoreiden ehdoilla tehty regulaatio aiheuttaa keskeisen ongelman pienydinvoiman hyödyntämiselle. Marinin hallituksen olisi pitänyt erillisenä säädöshankkeena laatia SMR-teknologian erityispiirteet huomioiva lakiehdotus. Venäjän aloittaman hyökkäyssodan ja sen vaikutusten takia hallituksen tulisi nyt tehdä tarvittavat toimet ydinvoiman edistämiseksi.

Kokoomuslaiset toimijat ovat hallitusta tästä teemasta mm. kirjallisin kysymyksiin pyrkinyt vauhdittamaan, mutta valitettavasti hallitus on jättänyt ydinvoiman prioriteettilistan hännille niin Fennovoiman korvaavan ratkaisun löytymisen kanssa kuin pienydinvoimaloiden edistämisen osalta.

Kokoomus haluaa, että pienreaktorit mahdollistavat lakimuutokset ja uudistetut turvallisuusmääräykset viedään nopeutetusti eteenpäin irrottamalla ne ydinenergiäsäätelyn kokonaisuudistuksesta. Pienydinvoima pitää vapauttaa reaktorikohtaisesti eduskunnan periaatepäätöksestä. Kotimaisen pienydinvoimateknologian kehittämiseen on myönnettävä riittävä rahoitus, kuten kokoomus on vaihtoehtobudjetissaan esittänytkin.

Pienydinreaktoreiden säätelyesteiden tai sulasuolareaktoreiden tutkimuksen ja pilotoinnin lisäksi tarvitsemme lisää ydinvoimaa Suomeen. Pienydinvoimalla saatava energia on realismia, jos regulaatio saadaan kuntoon, mutta se on pitkälti lämmitys- ja muiden täsmäkohteiden ratkaisu. Kansallisen sähköriittävyys kannalta uusi ydinvoimala olisikin erittäin tervetullut.

Hallituksen tehtävänä ei ole vain kansalliset lainsäädäntöhankkeet, vaan myös EU-edunvalvonta, jotta ydinvoima tunnustetaan puhtaana energiamuotona kestävän rahoituksen taksonomiakriteeristöissä. Ydinvoimalaitoksia koskevat kriteerit ovat valmistelussa olleet tulkinnanvaraisia, joten suomalaisen sähköntuotannon taksonomian mukaisuudesta ei ole voinut tehdä arviota. Tällä on suuri merkitys, sillä ydinvoimahankkeet ovat pitkiä ja kalliita, jolloin rahoitukseen liittyvät riskit ja kustannukset muodostavat merkittävän roolin osana investointipäätöksiä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen 175 johdosta

ja

hyväksyisi aloitteet 176 ja 177 seuraavalla uudelleen muotoillulla toimenpideosalla:

Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää olemaan aloitteellinen ydinenergialain uudistamishankkeen nopeuttamiseksi, edistämään pienydinreaktoreiden sääntelyesteiden poistoa sekä muin tavoin edistämään ydinvoiman asemaa eurooppalaisessa ja suomalaisessa sähköjärjestelmässä mm. rahoitukseen ja uusiin hankkeisiin liittyen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteet 176 ja 177 puoluehallituksen esittämällä yhteisellä toimenpideosalla.

178. Jokioisten Kokoomus: Lisää energiansäästöneuvontaa kuluttajille

Ilmastonmuutoksen torjunta edellyttää myös asumisen energiankäytön voimakasta vähentämistä. Sellaisilla toimilla kuten huonelämpötilan laskulla, valaistuksen energiasäästöllä tai lämpimän veden käytön vähentämisellä saavutetaan vain pieni säästö ilman, että ne vähentävät asumismukavuutta. Todellinen kymmenien prosenttien energiankäytön leikkaus saavutetaan lämmitysratkaisuilla, kuten ilmalämpöpumpuilla, ilmavesilämpöpumpulla ja maalämmöllä sekä aurinkopaneeleilla. Ne ovat asujalle suurempi kustannus, mutta niiden toteutus sopii hyvin uudisrakentamiseen tai ajoittain muutenkin vaadittavan energiaremontin yhteyteen. Valtiovalta on tukenut näitä remontteja lähinnä energia-avustuksella tai vaihtoehtoisesti verotuksen kotitalousvähennyksellä.

Yksi hidastava tekijä energiaremonttien toteutuksessa on tiedonsaanti sekä itse remonttiin liittyen että sen eri vaihtoehtoista. Niissä kuluttaja on yleensä järjestelmien markkinoijien armoilla, jotka tietenkin tuovat esille kukin markkinoimansa järjestelmän etuja. Puolueetonta vertailevaa tietoa on vaikea saada ja väärä lämmitysmuodon valinta johtaa siihen, että kuluttaja ei saa täyttää vastinetta sijoitukselleen. Ristiriitainen tieto ja epävarmuus hidastavat uusiutuvan energian toteutusta asumisessa. Kunnallinen rakennusvalvonta toimii pelkästään valvontaviranomaisena, josta kuntalaiselle on melko vähän hyötyä, vaikka esimerkiksi oma kunta voisi olla luonteva tiedon jakajana. Yksi neuvontataho on Motiva, mutta sen toiminta liikkuu varsin yleisellä tasolla.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että kunnallista rakennusvalvontaa suunnataan enemmän neuvonnan suuntaan, ja että sitä resursoidaan siten että voidaan tehostaa neuvontaa asumisen energiansäästön eri vaihtoehtoista.

Puoluehallitus:

Jokioisten kokoomuksen aloitteessa puututaan erittäin tärkeään ja ajankohtaiseen kysymykseen. Energian saatavuus ja sen kohonneet kustannukset ovat tällä hetkellä ja myös näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa yksi merkittävimpiä haasteita niin kotitalouksien kuin kansantalouden näkökulmasta. Samalla, kun akuuttiin energian saatavuuskriisiin etsitään erityisesti tarjontapuolta edustavia ratkaisuja, on välttämätöntä tehdä työtä pidemmän aikavälin päämäärien edistämisen eteen.

Tilojen lämmityksen osuus kotitalouksien energiankulutuksesta on kahden kolmasosan luokkaa, joten se on myös energian säästön potentiaalin kannalta merkittävä kohde, kotitalouksien osalta suorastaan merkittävin. Viime vuosina lämmitysenergiaa säästävät ratkaisut kuten lämpöpumput ovat jo merkittävästi yleistyneet, mutta kotien energiaremonttien saralla riittää vielä runsaasti tehtävää. Puoluehallitus yhtyy Jokioisten kokoomuksen näkemykseen siinä, että kunnallisella rakennusvalvonnalla voisi olla merkittävää annettavaa paikallisena asiantuntijatahona parhaiden ja tehokkaimpien ratkaisujen löytämisessä, kun koteja päivitetään entistä vähemmällä energiankulutuksella lämmittäviksi. Myös aloitteessa mainittu Motiva olisi luonteva taho tukemaan paikallista neuvontatoimintaa asiantuntijatiedon tarjoajana.

Puoluehallitus yleisesti tukee lupaviranomaisten toiminnan sisällön painottamista nykyistä enemmän konsultoivaan ja neuvovaan suuntaan. Julkisen talouden heikot näkymät eivät lähitulevaisuudessa sinänsä mahdollista kovin merkittäviä lisäpanostuksia, joten liikkumavaraa täytyy etsiä muun muassa palvelun tehostamisesta esimerkiksi digitalisoinnin ja ammattimaisen prosessijohtamisen parantamisen kautta.

Puoluehallitus esittää, että puoluevaltuusto

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluevaltuusto hyväksyi aloitteen.

179. Pirkanmaan Kokoomusnaiset ja Kokoomuksen Naisten Liitto: Siviilipalveluksen suorittaneiden osaamisrekisteri perustettava

Pirkanmaan Kokoomusnaiset ja Kokoomuksen Naisten Liitto esittävät perustettavaksi kansallista siviilikriisinhallinnan osaamisrekisteriä.

Koronapandemia on osoittanut, että yhteiskuntaa voi kohdata kriisi, jossa vakituisen henkilöstön määrä ei riitä esimerkiksi sote-organisaatioiden toiminnan turvaamiseen. Vuosina 2020–2022 on esitetty erilaisia puheenvuoroja, joissa yhteiskunnan toimintakyvyn turvaamiseksi on pyydetty panosta milloin puolustusvoimien ammattisotilaista, milloin reserviläisistä. Puolustusvoimien henkilöstön edustajat ovat esittäneet, että sen enempää ammattisotilaiden kuin reserviläisten osaaminen ei tarjoa sellaista tukea, josta olisi tosiasiallista hyötyä sosiaali- ja terveysalan tehtäväkentässä.

Tällä hetkellä siviilipalveluksen suorittaneiden osaamista ei voida käyttää terveydenhuollon ja sosiaalitoimen tukemiseen, sillä heidän osaamisensa kehittymistä ei seurata palveluksen jälkeen, eikä lainsäädäntö mahdollista poikkeustilassakaan tämän osaamisen käyttämistä yhteiskunnan toimintavarmuuden edistämiseksi. Vastaavasti myöskään siviilikriisinhallinnan osaamisesta kuten naisten vapaaehtoisen maanpuolustuksen parissa hankitusta osaamisesta tai vapaapalokuntaharrastajien osaamisesta ei ole keskitettyä tietokantaa.

Edellä mainitun perusteella Pirkanmaan Kokoomusnaiset ja Kokoomuksen Naisten Liitto esittävät, että

hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään sellaisen kansallisen osaamisrekisterin perustamista,

jonka avulla siviilipalveluksen suorittaneiden ja muiden siviilikriisinhallinnan osaajien osaamista ja työkokemusta kerryttäneiden tietopääomaa ja aikaa voidaan hyödyntää yhteiskunnan kantokyvyn turvaamiseksi, sekä kannustaa edellämainittuja tahoja tekemään muut osaamisen käyttöön saamiseen tarvittavat lainsäädäntöuudistukset.

Puoluehallitus:

Pirkanmaan kokoomusnaiset ja Kokoomuksen naisten liitto ovat tehneet identtiset aloitteet siviilipalveluksen suorittaneiden osaamisrekisterin perustamisesta. Puoluehallitus käsittelee ne yhtenä ja antaa aloitteisiin seuraavan yhteisen vastauksen.

Varaamis- ja osaamisrekisteri suunnittelua henkilötasolla tulevia häiriö- ja poikkeustilanteita ajatellen. Erityisesti naisten mahdollisuutta saada yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden koulutusta ja mahdollisuuksia kriisiajan tehtäviin tulee edistää. Puoluehallitus kannattaa yleisen varaamis- ja osaamisrekisterin perustamista. Sen avulla voitaisiin varautua paremmin koronaviruksen kaltaisiin terveydellisiin uhkiiin tai sotilaallisiin ja taloudellisiin uhkiiin.

Rekisterin avulla voitaisiin hyödyntää nykyistä tehokkaammin vapaaehtoisia poikkeusolosuhteiden tukitehtävissä. Varautumisemme on hyvää mutta ei nykyisellään tunnista hyvin yksilötason osaamisia, ammattipätevyyksiä tai varauksia eri viranomaisten käyttöön. Yleinen varaamis- ja osaamisrekisteri olisi tapa lisätä valmiuksiamme tunnistaa osaamista sekä vapaaehtoisia henkilöitä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

180. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Seksityö on oikeaa työtä – yrittäjien toimintaedellytykset on turvattava

Tälläkin hetkellä seksityötä tehdään oikeana ammattina, mutta siihen liittyvät lukuisat lakitekniset esteet tekevät siitä hyväksikäytölle altista sekä pahimmillaan jopa vaarallista. Myös verojen maksu, työvälineiden verovähennys ja toimitilojen vuokraaminen ovat lakiteknicisten epäselvyyksien takia vaikeaa. Lisäksi muun muassa assistentin palkkaaminen on mahdotonta, vaikka se voisi helpottaa työskentelyä sekä myös suojella seksityöntekijää.

Tällä hetkellä seksin ostaminen tai myyminen ei ole kiellettyä. Seksipalveluiden myymistä rajoitetaan kuitenkin rikoslaisilla sillä tavoin, että se aiheuttaa riskin asiakkaille sekä yrittäjille ja vaikeuttaa huonojen olosuhteiden korjaamista.

Seksityö sekä sen organisointia rajoittavat pykälät tulisi poistaa rikoslainsäädännöstä samalla varmistuen, että seksin ostaminen alaikäiseltä sekä seksin ostaminen parituksen kohteelta tai ihmiskaupan uhrilta pysyisivät rangaistavina.

Itse seksityö ei ole ongelma tai kenellekään vaarallista. Siihen liittyvät huonot olosuhteet ovat sen sijaan riski asiakkaille ja yrittäjälle. Olosuhteiden korjaamista vaikeuttavat myös lainsäädännön tuomasta epäselvyydestä nousevat seksityöhön liittyvät asenteet ja ennakkoluulot.

Laillistaminen parantaisi seksityötä tekevien henkilöiden asemaa ja turvallisuutta yhteiskunnassa. Varoittavana esimerkkinä Ruotsi, jossa seksityön kieltäminen ei ole parantanut seksityöläisten asemaa vaan ajanut seksityötä tekevät entistä heikompaan asemaan. Lainsäädännön epäselkeys on vaikeuttanut alan valvontaa ja jopa estänyt ongelmiin puuttumisen. Kiellot vaikeuttavat avun pyytämistä, lisäävät parittajien valtaa sekä lisäävät riskiä uhkailulle ja kiristykselle.

Edellä olevan perusteella Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehoittaa eduskuntaryhmää edistämään seksityön laillistamista, hyväksyttävyyttä sekä turvallisia toimintaedellytyksiä.

Puoluehallitus:

Seksityö on aihe, johon liittyy monen suuntaisia ja voimakkaitakin henkilökohtaisia mielipiteitä. Aihe varmasti jakaa näkemyksiä myös kokoomuslaisten kesken. On kuitenkin tärkeää erottaa itse kunkin henkilökohtaiset mieltymykset siitä, miten jotakin ilmiötä tulisi käsitellä lainsäädännössä. Lainsäädännön ja siihen perustuvan viranomaistoiminnan päämääränä on esimerkiksi turvata perusoikeuksien toteutumista. Tämä tarkoittaa muun muassa elinkeinovapauden ja henkilökohtaisen itsemääräämisoikeuden turvaamista sekä ihmisten suojaamista erilaisilta väärinkäytöksiltä. Seksityö ei katoa Suomesta mihinkään, vaikka jotkut paheksuvatkin sitä.

Kuten aloitteen tekijät toteavatkin, Suomessa ei ole seksin myynnin eikä ostamisen yleistä kieltoa. Ruotsissa seksin ostokielto on pahentanut alalla toimivien henkilöiden kohtaamia ongelmia, kun toiminta on ajautunut lähes täysin yhteiskunnan marginaaleihin. Kiellot ovat pahentaneet myös alaan liittyvää sosiaalista stigmaa. Ruotsin mallin mukainen kielto on joitakin aikoja sitten säädetty myös Ranskassa, ja kehitys on siellä ollut aivan saman suuntainen. Esimerkiksi väkivalta seksityötä tekeviä henkilöitä kohtaan on lisääntynyt 42 prosentilla.

Puoluehallitus painottaa, että lainsäädäntömuutoksia valmisteltaessa on tärkeää kuulla alalla vapaaehtoisesti toimivia henkilöitä itseään sekä aihepiirin parissa toimivia järjestöjä.

On tehtävä selkeä ero omasta tahdosta tehtävän työn ja alistetussa asemassa olevan ihmisen hyväksikäytön välillä. Tämä otetaankin aloitteessa hyvin huomioon, viitaten esimerkiksi siihen, että alaikäiseltä tai ihmiskaupan uhrilta seksin ostamisen on syytä jatkossakin pitää tiukasti kiellettynä. Tällaisen toiminnan uhriksi joutuneiden henkilöiden auttamisen menettelyitä ja viranomaisten osaamista lainvastaisen toiminnan tunnistamisessa onkin parannettava.

Yrittäjyyden edellytysten vahvistaminen on sinänsä hyvä päämäärä, samoin kuin ihmisen itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen itseään koskeissa asioissa. Ei ole järkeviä syitä siihen, että seksityötä omasta tahdostaan tekevien henkilöiden mahdollisuuksia elinkeinon harjoittamiseen tarpeettomasti hankaloitetaan. Parempi on mahdollistaa toiminnan harjoittaminen turvallisesti ja sääntelyn puitteissa kuin jättää rikollisuudelle ja hyväksikäytölle tilaa toimia. Bordellien laillistamiseen puoluehallitus kuitenkin suhtautuu kielteisesti.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

182. Kokoomuksen Naisten Liitto: Työsuhteessa olevan ammattiuurheilijan oikeus ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan

Urheilutyönantajaan työsuhteessa olevan valmentajan tai toimistotyöntekijän jäädessä työttömäksi, hän on oikeutettu ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Kun samaan työnantajaan työsuhteessa oleva urheilija jää työttömäksi, hänellä ei kuitenkaan tätä oikeutta ole. Urheilijalla ei siten ole yhdenvertaista mahdollisuutta kohentaa ansiosidonnaisella työttömyysturvalla perusturvan suomaan toimeentulotasoaan, vaikka työoikeudellisesti tarkasteltuna työsuhteiden perustunnusmerkit eivät tee eroa työntekijöiden välille.

Ammatikseen työsuhteessa urheilua harjoittava henkilö on suljettu lakisääteisen työeläke- ja tapaturmavakuutusjärjestelmän soveltamisen ulkopuolelle. Tämän takia urheilijan palkoista ei makseta työttömyysvakuutusmaksuja eikä hän ole oikeutettu muun muassa ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan.

Sosiaaliturvan uudistusta on valmistelemissa parlamentaarinen komitea, joka halutessaan voi käsitellä ammattiuurheilijan sosiaaliturvaan liittyviä kysymyksiä. Sosiaaliturvan uudistusta suunniteltaessa tulisi tehdä tarvittavat lainmuutokset ja varmistaa yhdenvertaisuuden toteutuminen ansiosidonnaisen työttömyysturvan suhteen urheilutyönantajaan työsuhteessa olevan urheilijan kohdalla.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

puoluekokous hyväksyessään tämän aloitteen velvoittaa Kansallista Kokoomusta ja eduskuntaryhmää toimimaan sen puolesta, että urheilijoiden työsuhteisiin noudatettaisiin normaaleja työoikeudellisia lakeja ja että urheilijat voisivat liittyä työttömyyskassoihin ja saada ansiosidonnaista työttömyysturvaa.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten liittoa tärkeästä aloitteesta.

On juuri niin kuten aloitteessa todetaan, että urheilijat ovat sosiaaliturvajärjestelmässämme väliinputoajia tällä hetkellä.

Urheilijoiden ja valmentajien toimeentulo muodostuu useista eri kanavista, mikä aiheuttaa epävarmuutta tulotasosta. Osana sosiaaliturvauudistusta tarkastellaan myös urheilijoiden ja valmentajien toimeentulo- sosiaaliturva- ja eläkekysymyksiä.

Aloitteessa esitetty epäkohta on vain yksi niistä epäkohdista, joita ammattiuurheilijoilla on. On myös huomioitava, että joukkueurheilijoilla on tapaturma- ja eläkevakuutus lakisääteisenä, joten he voivat saada sitä kautta korvausta pysyvistä vammasta sekä eläketurvaa.

On huomioitava, että mikäli ammattiuurheilijat otetaan ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin tarkoittaa tämä myös sitä, että on alettava maksaa työnantajamaksuja. Tällä voisi alentaa ammattiuurheilijoiden palkkausta tai vaihtoehtoisesti nostaa seurojen kustannuksia.

Sosiaaliturvan uudistuksessa on pyrittävä mahdollisimman laaja-alaiseen tarkasteluun urheilijoiden sosiaaliturvan epäkohtien korjaamiseksi. On ensiarvoisen tärkeää, että urheilijat voivat keskittyä täysipainoisesti ammattiinsa eli urheiluun ilman että heidän tarvitsee olla huolissaan omasta toimeentulostaan elämäntilanteen muuttuessa mahdollisesti äkillisestikin.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

185. Pokkisen Kokoomus: Tuomioistuimen laittomaksi toteamien lakkojen, tukilakkojen ja erilaisten saartojen vahingonkorvausten saattaminen todellisten aiheutuneiden kustannusten mukaisiksi työrauhavelvoitteen aikana

Suomi on mielenilmaisujen ja lakkojen luvattu maa. Edellä mainituista syistä johtuen suomalainen yhteiskunta, yritykset ja niiden työntekijät kärsivät merkittäviä taloudellisia menetyksiä tuomioistuimien laittomaksi toteamien lakkojen, tukilakkojen ja erilaisten saartojen osalta. Korvaukset vahinkoa kärsineille yrityksille ja muille ja sivullisille ovat marginaaliset.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että kehitetään toimenpiteitä, joilla parannetaan työrauhavelvoitetta ja tuomioistuimen laittomaksi toteamien lakkojen, tukilakkojen ja erilaisten saartojen aiheuttamien kustannusten korvaamisesta todellisten aiheutuneiden kustannusten mukaisesti.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pokkisen Kokoomusta aloitteesta.

Työrauhavelvoitteesta säädetään työehtosopimuslaissa, joka on peräisin 1940-luvun lopulta ja 1960-luvulta, jolloin Suomessa elettiin suljetun talouden aikaa. Työehtosopimuslaki pitää sisällään myös säädökset siitä, että työnantaja ja työntekijä voidaan tuomita hyvityssakkoon työrauhavelvoitteen laiminlyömisestä.

Suomessa voimassa oleva lainsäädäntö ei rajaa tukilakko-oikeutta. Tukilakko saattaa siten olla vaikutuksiltaan suhteeton verrattuna sen kohteena olevaan työriitaan. Tällöin aiheutuneet vahingot voivat olla täysin kohtuuttomia. Suomessa myös poliittiset lakot ovat laajasti sallittuja, vaikka monet muut maat ovat niitä lainsäädännöllä rajoittaneet.

Suomen työrauhalainsäädäntö on verraten vanhaa ja kaipaisi kokonaisvaltaista uudistamista. Tähän liittyy niin erilaisten lakkojen määritelmät kuin myös laittomista lakoista aiheutuva vahingonkorvausvelvollisuus. Korkeammalla vahingonkorvausvelvollisuudella voisi olla laittomia lakkoja ennaltaehkäisevä pelotevaikutus.

Puoluehallitus katsoo, että koko työrauhalainsäädäntöä on uudistettava vastaamaan paremmin 2020-luvun työmarkkinoita. Tähän liittyen on uudistettava niin korvausjärjestelmää, sallittujen lakkojen määritelmää kuten myös työriitojen sovittelua koskevaa lainsäädäntöä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

186. Pirkanmaan Kokoomusnaiset: Työnvälityksen maksukielto kumottava

Pirkanmaan Kokoomusnaiset vaatii muutettavaksi niitä lakeja, jotka säätelevät työnhaun tukea ja siihen liittyvän kaupallisen toiminnan kriminalisointia.

Tällä hetkellä on sekä laitonta että rangaistavaa tarjota maksua vastaan sellaisia palveluita työnhakijoille, joissa työnhakija maksaa asiantuntijatuesta löytääkseen sopivamman työn. Rajoitus koskee nykyisen Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 5§ mukaan sekä työssä olevien että työttömien työnhakijoiden auttamista.

Moni kokenut asiantuntija ostaisi mielellään vetoapua sekä työnhaun sparraukseen että piilotyöpaikkojen kartoittamiseen. Korkeakoulujen vastavalmistuneiden verkostot ovat erityisesti koronatoimine takia jääneet repaleisiksi, jolloin siirtyminen opinnoista työelämään voi merkittävästi hidastua.

Vuosien 2023 ja 2024 aikana työllisyydenhoito siirtyy kuntien vastuulle. Samassa yhteydessä työnvälitystä ohjaava lainsäädäntö uudistuu. Uudistuksen yhteydessä rakenteiden joustavuus paranee, karenssikäytäntöjä järjeistetään ja suomalainen julkinen työvoimapalvelu muistuttaa enemmän muiden Pohjoismaiden käytäntöjä.

Koronapandemian aikana pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä on noussut. vastaavat jatkossa sekä kuntouttavista työvoimapalveluista että muusta työnvälityksestä, joten on pidettävä todennäköisenä, että alkuvaiheessa julkisen työvoimapalvelun asiantuntijat ovat kiireisiä työttömien työnhakijoiden ohjauksessa. Lisäksi resursoinnin riittävyys varmistuu vasta uudistuneen kokonaisuuden vakiintuessa. Näin ollen työssä olevien palvelutarvetta voi olla tarpeen kattaa yksityisen sektorin palveluiden avulla.

Edellä mainitun perusteella Pirkanmaan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen Kokoomuksen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään elinkeinovapautta ja keventämään työnvälityksen sääntelyä, jotta yksityisten työnhakijoiden maksulliset työnvälityspalvelut käyvät mahdollisiksi samaan aikaan kun julkisia työnvälityspalveluita laajasti uudistetaan.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pirkanmaan Kokoomusnaisia aloitteesta.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisella työnvälityksen maksukiellolla pyritään ensisijaisesti ennaltaehkäisemään työntekijöiden hyväksikäyttöä. Työnvälityksen maksukielto perustuu kansainvälisen työjärjestö ILO:n sopimukseen, johon Suomi on sitoutunut.

Edellisellä vaalikaudella osana silloista sote- ja maakuntauudistusta, hallitus oli valmistelemaan poikkeuksia työnvälityksen maksukieltoa koskevaan sääntelyyn. Työnvälityksen maksukieltoon olisi tehty täsmennyksiä, jotka olisivat mahdollistaneet yksityishenkilön maksullisten työnvälityspalveluiden käytön mm. tilanteessa, jossa työntekijän toimeksiannosta olisi kartoitettu muita kuin avoimia työpaikkoja eli niin sanottuja piilotyöpaikkoja. Muutosehdotus raukesi hallituksen eroamiseen.

Aloitteessa todetaan aivan oikein, että on ristiriita sen suhteen, että yritys voi palkata headhunterin etsimään itselleen sopivimman henkilön, mutta työntekijällä ei ole vastaavaan mahdollisuutta. Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Osana työllisyyspalveluiden siirtoa kunnille tuleekin edelleen selvittää, millaisella lainsäädäntöratkaisulla työnvälityksen maksukieltoa voitaisiin täsmentää siten, ettei se ole ristiriidassa ILO:n sopimusmääräysten kanssa.

Työnvälityksen maksukielto ei ole sopusoinnussa elinkeinovapauden kanssa. Se myös rajoittaa yksilöiden mahdollisuuksia halutessaan valita muun kuin julkisen palveluntuottajan työnvälityspalvelut

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

187. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Paikallinen sopiminen käyttöön oppisopimusopiskelijoiden palkkauksessa

Ammatillisen oppilaitosten keskeyttämisprosentti on hälyttävän suuri. Vuonna 2019 jopa 10 prosenttia opiskelijoista keskeytti koulunkäynnin ja jäi täten opiskelu- ja työelämän ulkopuolelle. Koulun keskeyttäminen nuorella iällä voi johtaa moniin sekä yksilön, että yhteiskunnan kannalta ongelmallisiin ilmiöihin, kuten päihteiden väärinkäyttöön tai syrjäytymiseen. Tämä kehityskulku tulee pysäyttää välittömästi.

Jopa 25 prosenttia keskeyttäneistä on nimennyt suurimmaksi syyksi oppimisen vaikeudet. Opettajien käyttämät menetelmät eivät ole olleet opiskelijalle mieluisia tai perinteinen luokassa istuminen ei ole opiskelijalle parhain tapa oppia. Koska ammatillisen oppilaitosten pääasiallinen tehtävä on kouluttaa nuoret työelämään, tulee koulutuskokonaisuutta myös lähteä rakentamaan työelämäorientoituneesti. Tästä syystä oppisopimuskoulutuksen järjestämisessä tulee tehdä suuria muutoksia, ja tarjota tätä kautta nuorelle mahdollisuus oppia itselleen ominaisella tavalla. Työelämän tuoma vastuu voi myös toimia nuorelle itsetunnon nostattajana, motivaation ylläpitäjänä ja mahdollisesti nostaa koulupudokkaita takaisin koulutuksen piiriin.

Tällä hetkellä yritysten halukkuus oppisopimuskoulutuksen järjestämiseen on nihkeä koulutuksen järjestämiseen sen koituvien kustannusten vuoksi, sillä oppisopimusopiskelijan palkan tulee alusta asti olla vähintään 80 % täysin koulutetun työvoiman palkasta. Tutkimusten mukaan palkkausta porrastamalla yritysten halukkuus oppisopimuskoulutuksen järjestämiseen kasvaisi huomattavasti. Paikallinen sopiminen mahdollistaa palkannousun sitä mukaan, kun opiskelijan osaamistaso kasvaa. Tarvittava osaamistaso varmistettaisiin erilaisilla työnäytteillä. Tämä toimisi samaan aikaan opiskelijalle motivaationa suorittaa opintoja tarvittavassa ajassa.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan siten, että paikallinen sopiminen otettaisiin käyttöön oppisopimuskoulutusta järjestettäessä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkuntaa tärkeästä aloitteesta.

Tulevaisuudessa on ensiarvoisen tärkeää, että saamme lisää osaavaa työvoimaa eri puolille maata ja tämän eteen on tehtävä töitä kaikilla koulutusasteilla erilaiset koulutusmuodot täysimääräisesti hyödyntäen.

Oppisopimuskoulutus sopii erityisesti nuorille, maahanmuuttajataustaisille sekä alan vaihtajille.

Viime vaalikaudella toteutettiin ammatillisen koulutuksen reformi, jossa lisättiin koulutuksen osaamisperusteisuutta sekä asiakaslähtöisyyttä. Lisäksi vahvistettiin työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja.

Osana ammatillisen koulutuksen reformia myös oppisopimuskoulutukseen liittyvää työnantajien byrokratiaa kevennettiin, jotta oppisopimus olisi yhä houkuttelevampi vaihtoehto myös työnantajayrityksille.

Oppisopimuskoulutuksen osalta koulutuskorvausta maksetaan työnantajalle, jos koulutuksen järjestämisestä katsotaan aiheutuvan kustannuksia. On kuitenkin niin, että työnantajan on maksettava TES:n määräyksen mukaista palkkaa oppisopimuskoulutuksessa olevalle opiskelijalle heti alusta alkaen.

Yhtenä keinona helpottaa oppisopimuskoulutuksen käyttöä olisi esimerkiksi porrastaa maksettavan palkan määrä siten, että kun osaamista karttuu, nousee myös opiskelijalle maksettava korvaus. Tämä olisi myös kannustin oppisopimusopiskelijalle lisätä omaa osaamistaan.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

194. Pieksämäen Kokoomus: Terveysteknologia osaksi Sosiaali- ja terveysministeriön toimialaa

Terveysteknologialla tarkoitetaan lääkinällisiä laitteita ja ihmisen ulkopuoliseen diagnostiikkaan tarkoitettuja lääkinällisiä laitteita. Esimerkiksi insuliinipumput, koronatestit, sädehoidon laitteet tai pyörätuolit ovat terveysteknologiaa.

Terveydenhuollon käytössä on jo tällä hetkellä yli 500 000 terveysteknologian tuotetta. Niitä käytetään joka ikinen sekunti, jo ennen ihmisen syntymää. Terveysteknologiaratkaisujen oikea-aikaisella ja oikein kohdennetulla käytöllä saavutetaan merkittäviä hyötyjä esimerkiksi parantuneena työ- ja toimintakykenä ja hoito- ja hoivatyön kuormittavuutta purkamalla.

Terveysteknologian sääntely yhdenmukaistuu koko Euroopassa, kun MD- ja IVD-asetukset asetettiin 2017. Ne ovat suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä ja niiden siirtymäaika päättyi asteittain seuraavien vuosien aikana. Myös muu sääntely ja valvonta kehittyy voimakkaasti. Ala ja sen sääntely vaatii vahvaa asiantuntemusta ja osaamista.

Terveysteknologialla ei ole vastuuministeriä sosiaali- ja terveysministeriössä. Myöskään vastuuvirkamiehiä ei ole osoitettu alalle, sen 500 000 ratkaisulle ja lisääntyvälle sääntelylle. Lääkehuolto otettiin osaksi STM:n toimialaa 2011 ja se on vahvistanut merkittäväällä tavalla ymmärrystä lääkehuollon merkityksestä, saatavuudesta ja huoltovarmuudesta. Lainsäädännön ja muun sääntelyn valmistelu on lääkehuollon osalta parantanut. Vastaava päätös tarvitaan terveysteknologiaan. Terveysteknologia ja sen turvallinen käyttö ovat kriittinen osa terveydenhuoltoa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen käynnistämään tarvittavat toimet siten, että terveysteknologia otetaan osaksi Sosiaali- ja terveysministeriön toimialaa ja Suomeen valmistellaan terveysteknologiastrategia, jonka avulla vahvistetaan terveysteknologian hyödyntämistä suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 195 jälkeen.)

195. Kluuvin kokoomuksen naiset: Suomi tarvitsee terveysteknologiastrategian

Suomi arvioidaan Terveysteknologian toimialaselvityksen maailman kiinnostavimmaksi T&K- maaksi. Potentiaali on merkittävä, sillä suurimmat terveysteknologiayritykset käyttävät TK-toimintaan miljardeja dollareita vuosittain. Kansainväliset investoinnit ovat toistaiseksi olleet kuitenkin vähäisiä.

Terveysteknologian innovaatioiden käyttöönottoa vahvistamalla ja sääntelyä selkeyttämällä Suomeen voitaisiin houkutella laajaa tutkimustoimintaa ja -investointeja. Samalla suomalaiset potilaat pääsisivät heti uusimpiin hoitomuotoihin, kotimainen osaaminen vahvistuisi ja vientiyritysten asema paranisi.

Terveysalan kasvustrategia on erinomainen hanke, mutta sen rinnalle tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle suunnattu strateginen ohjelma. Strategisen ohjelman avulla selkeytetään ja vahvistetaan terveysteknologiaan liittyvää päätöksentekoa, sääntelyn valmistelua, eri osapuolten vastuita. Samalla terveysteknologia otetaan selkeästi osaksi STM:n toimialaa vastaavalla tavalla kuin lääkehuolto 2011.

Strategiassa avulla vahvistetaan terveysteknologian käyttöönottoa ja vaikuttavuuden arviointia ikääntymiseen, kroonisiin sairauksiin tai esimerkiksi ennaltaehkäisyyn / diagnostiikkaan liittyvissä asioissa. Strategiassa on myös luotava mallit kansalliseen varautumiseen ja kriisinhallintaan. Tämä luo pohjan myös vahvalle TK-toiminnalle ja tutkimusinvestoinneille. Innovaatioiden entistä sujuvampi markkinoille pääsy, selkeä sääntely, alan arvostus ja vaikuttavuuden laskenta ovat kaikkien etu.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen käynnistämään toimet terveysteknologiastrategian edistämiseksi ja terveysteknologian ottamisesta osaksi Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sekä hyvinvointipolitiikan toimialaa.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 194 ja 195):

Puoluehallitus kiittää Pieksämäen Kokoomusta ja Kluuvin Kokoomusnaisia tärkeän aiheen nostamisesta esiin.

Kokoomuksen sosiaali- ja terveyspalveluita koskevassa kannanotossa (2020) on vahvasti tunnustettu tiedon, teknologian, palveluiden digitalisaation ja tekoälyn valtava potentiaali parempien sosiaali- ja terveyspalveluiden rakentamiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Asiakirjassa lähdetään siitä, että uusilla ratkaisuilla on saatava arvonlisää asiakkaalle itselleen. Kannanotossa ehdotetaan muun muassa, että arjen apuna toimivien teknologioiden hyödyntämistä tulee lisätä. Esimerkkeinä mainitaan älymatot, liikkeentunnistimet, liikkumisen ja kommunikaation apuvälineet, lääkerobotit, työntekijöiden mobiiliraportointivälineet, jne.

Kokoomuksen vahvana kantana on, että vain korkeatasoisella tieteellä ja tutkimuksella pystymme vastaamaan aikamme isoihin haasteisiin. Siksi Suomen on oltava edelläkävijä ja houkutteleva tieteellisen tutkimuksen ympäristö.

Terveysalan kasvua ja uudistumista edistetään vuonna 2014 julkistetulla Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategialla, jonka toimeenpanoa ohjataan kolmen ministeriön (TEM, OKM, STM) sekä rahoittajien (Business Finland, Suomen Akatemia) yhteistyönä. Strategiassa on koottu yhteen toimet, joilla vahvistetaan terveysalan tutkimusympäristöä. Terveysalan kasvustrategian keskiössä ovat lääketeollisuus ja terveysteknologia sekä niihin olennaisesti liittyvä bioteknologia. Strategia tähtää kilpailukykyisen toimintaympäristön systemaattiseen kehittämiseen, terveysalan investointien lisäämiseen ja alan talouskasvun aikaansaamiseen.

Valtiovarainministeriö on myös asettanut korkean tason teknologianeuvottelukunnan ajalle 16.9.2020–31.12.2023. Tavoitteena on ollut valmistella Suomelle hyvinvointia luova ja kilpailukykyä ohjaava teknologiapolitiikka.

Valtioneuvosto hyväksyi maaliskuussa 2022 Teknologianeuvottelukunnan työhön pohjaavan periaatepäätöksen teknologiapolitiikasta. Tämän päätöksen myötä Suomen teknologiapolitiikalle

määriteltiin ensimmäistä kertaa kansallinen päämäärä ja tavoitteet. Periaatepäätöksessä tavoitteeksi asetettiin, että vuonna 2030 Suomi on maailman menestyksellisin ja tunnetuin teknologian tutkimuksesta, kehittämisestä ja hyödyntämisestä hyvinvointia ammentava maa. Periaatepäätöksessä asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää hallinnonalojen panostuksia, poliittista sitoutumista toimeenpanoon, sekä koordinoitua eri hallinnonalojen ylitse.

Aloitteissa esitetty arvio siitä, että teknologian hyödyntämisen osaamista erityisesti sosiaali- ja terveysministeriössä on lisättävä, lienee oikea. Kuluva hallituskauden aikana terveysteknologian hyödyntäminen ja uusien tekniikoiden tuoma potentiaali on näkynyt valitettavan vähän esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lainsäädännössä.

Esimerkiksi henkilöstömitoitusta koskevassa lakiesityksessä teknologian kautta saataviin hyötyihin olisi tullut kiinnittää huomiota, mutta näin ei toimittu. Valtiovarainministeriö on arvioinut, että seuraavan 15 vuoden aikana sote-alalle tarvitaan peräti 200 000 uutta työntekijää. Työ- ja elinkeinoministeriön toimialaraportin 2021:2 mukaan sote-alan työvoiman saatavuus tulevaisuudessa näyttää haasteellisena. Teknologia ei voi korvata ihmistä, mutta nykyaikana kaikessa palvelutoiminnassa olisi huomioitava teknologian ja digitalisaation kautta saavutettavat hyödyt ja sen tuoma mahdollisuus kasvattaa sote-ammattilaisten asiakastyön osuutta.

Osaltaan sosiaali- ja terveysministeriön mahdollisuuksiin toimia aktiivisesti terveysteknologian käytön edistämiseksi lienee vaikuttanut myös sosiaali- ja terveyspalveluita koskevan hallintouudistuksen valmistelu ja koronatoimet, joiden jalkoihin moni muu valmistelu on jäänyt.

On tärkeää, että teknologisen kehittämisen edistämistä jatketaan eri ministeriöiden yhteistyönä, jotta elinkeinopolitiikkaan, osaamiseen ja tutkimukseen liittyvät kysymykset ovat vahvasti mukana. Samalla on tärkeää varmistaa, että sosiaali- ja terveysministeriön osaamista ja mahdollisuuksia edistää terveysteknologian hyödyntämistä vahvistetaan.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteet 194 ja 195 seuraavan sisältöisellä yhteisellä toimenpideosalla:

Puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan terveysteknologian hyödyntämisen vahvistamiseksi suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteet 194 ja 195 puoluehallituksen esittämällä toimenpideosalla.

197. Uudenmaan Kokoomusnuoret: Alkoholimainonta vapautettava

Kokoomus on aina tunnustanut vapaiden markkinoiden etuja. Vapaat markkinat edellyttävät myös mahdollisimman vapaata markkinointia. Alkoholimarkkina on Suomessa tarpeettoman tiukasti säännelty nimenomaan markkinoinnin osalta. Ahkerat suomalaiset yrittäjät kehittävät jatkuvasti uusia tuotteita kuluttajille nimenomaan suunnattuna vähittäiskäyttöön ja satunnaisia nautintohetkiä varten. Toisin kuin saatetaan luulla, mainokset hyvin harvoin yrittävät edistää liiallista ongelmajuomista. Mainostetut tuotteet ovat usein premium-hintaluokassa joita alkoholiongelmaiset eivät osta, on sitten markkinointia tai ei.

Ottamalla olkiukoksi ongelmakäyttäjät, ovat markkinavastaiset voimat pystyneet demonisoimaan kaiken alkoholin pahaksi ja yhteiskuntaa vahingoittavaksi. On kuitenkin fakta, että lukemattomat pienpanimot -ja tislaamot ovat kasvava ja hyvin kannattava elinkeinoala Suomessa. Samanaikaisesti isommat yhtiöt ovat merkittäviä työllistäjiä joiden merkitystä kansantaloudelle ei pidä vähätellä.

Myös uusien ja terveellisempien alkoholijuomien, kuten hard seltzereiden kaltaisten tuotteiden markkinointi tutustuttaa ihmisiä uudenslaisille ja terveyden kannalta paremmille vaihtoehdoille. Pienpanimoiden -ja tislaamoiden merkityksen kasvaminen on edistänyt pienyrittäjien toimeentuloa ja tuottavuutta kansantaloudessa. Pienpanimotuotteiden markkinoinnin vapauttaminen edistäisi suomalaisten yrittäjien toimintamahdollisuuksia nostamalla uusien toimijoiden profiilia suurten alkoholituottajien rinnalle.

Markkinamekanismien avulla hyötyvät niin tuottajat kuin kuluttajatkin. Näistä syistä alkoholimarkkinointia ei pidä ajatella paholaisen kädenojennuksena vaan uusien ja innovatiivisten kotimaisten tuotteiden kasvukeinona.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään alkoholimainonnan vapauttamista Suomessa.

Puoluehallitus:

Aloitteen tekijät ovat oikeassa siinä, että Kokoomus on vapaiden markkinoiden puolestapuhuja, ja toimivien markkinoiden yksi edellytys on tuotteiden tarjoajien mahdollisuus välittää kuluttajille tietoa tuotteistaan. Oikeaan osuus myös arvio alkoholialan toimijoiden monista myönteisistä vaikutuksista työllisyyteen ja kansantalouteen. Kokoomus onkin jo usean vuoden ajan johdonmukaisesti edistänyt suomalaisten panimoiden mutta myös esimerkiksi ravintoloiden ja vähittäiskaupan sekä muiden alkoholialan toimijoiden mahdollisuuksia kehittää toimintaansa ja palveluitaan. Erityisen huomion kohteena ovat olleet juuri pienpanimot, joiden hyväksi Kokoomus oli jo viime vaalikaudella hallituksessa toteuttamassa vapautuksia. Tarkoitus on ollut luoda pohjaa olutkulttuurille, jossa korostuvat maku- ja laatusikat. Tässä onkin varsin hyvin onnistuttu, ja valittua linjaa on perusteltua jatkaa myös tulevaisuudessa.

Alkoholin käyttö toisaalta kuitenkin aiheuttaa myös mittavia yhteiskunnallisia ja taloudellisia kustannuksia sekä inhimillistä kärsimystä, minkä vuoksi on vahvat perusteet erilaisilla sääntelytoimenpiteillä rajata ja hillitä näitä vaikutuksia. Molemmat näkökohdat ovat yhtä todellisia, eikä haittapuolilta voi sulkea silmiä. Suurimmat terveydelliset ja sosiaaliset haitat toki kasautuvat suurkuluttajille, mutta he eivät ole ainoita, joille haittoja aiheutuu. Kysymys on oikean tasapainon löytämisestä näiden ulkoishaittojen vähentämisen tai hinnoittelun sekä muiden näkökohtien kuten yksilön- ja elinkeinovapauden, ilmaisuvapauden ja työllisyysvaikutusten ja alojen verojalanjäljen kesken. Sen vuoksi esimerkiksi lapsia ja alaikäisiä pyritään erilaisilla tavoilla suojaamaan alkoholimarkkinoinnilta, mitä puoluehallitus pitää tarpeellisena jatkossakin.

On totta, että voimassa olevassa alkoholilainsäädännössä on markkinointia koskevia rajoituksia, joilla ei ole suurtakaan tekemistä esimerkiksi suomalaisten lasten ja nuorten suojelemisen kanssa. Suomalaiset toimijat eivät saa markkinoida väkeviä alkoholijuomia myöskään ulkomailla. On terveen järjen vastaista, että suomalaisilta väkevien alkoholijuomien valmistajilta on kiellettyä markkinoida tuotteitaan tärkeillä vientimarkkinoilla. Toinen, ajoittain runsaastikin koomista

julkisuutta saava lainkohta on säädös, jonka mukaan kuluttajien tuottamaa sisältöä ei saa hyödyntää yritysten markkinointikäytössä. Tämän on tulkittu koskevan esimerkiksi sosiaalisen median kanavissa olevia tuotearvosteluita ja jopa yksittäisiä kommentteja.

Puoluehallitus kiinnittää huomiota aloitteen sanamuotoon, joka jättää reilusti harkinnanvaraa sen osalta, miten laajaa ja mitä aiheita erityisesti koskevaa markkinoinnin vapauttamista aloitteessa ajetaan. Asia on hyvä pitää mukana, kun seuraavaa alkoholilain uudistuskokonaisuutta valmistellaan. Markkinoinnin rajoitusten on syytä kohdistua oikealla tavalla ja oikeilla perusteilla eikä tehdä tarpeetonta kiusaa alan toimijoille. Samassa yhteydessä on tarkasteltava monia muitakin aiheita kuten ravintoloiden ulosmyyntioikeuden ja vähittäiskaupan vahvuusrajojen laajentamista, etämyyntisääntelyn selkeyttämistä ja elintarvikemyyntiosuusvaatimuksen poistamista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

199. Hämeen Kokoomusopiskelijat: Nuuska julistettakoon lailliseksi!

Viime aikoina kansakuntamme tietoon on kantautunut sellainen tosiseikka, että nuuskaksikin kutsuttua laittomaksi julistettua nikotiiniainetta salakuljetetaan maahamme vähän väliä pilvin pimein. Kyseessä lienee eräänlainen julkinen salaisuus, jonka olemassaolon kaikki tiesivät jo ennen kuin Yleisradio siitä alkoi uutisoimaan.

Käytännössä tämänkaltaiselta päämääriltään vastaan lietsovalta haitalliselta sääntelyltä ovat perusteet omiaan osoittautumaan katteettomiksi, kun haitat ilman sen itsensä olemassaoloa ovat vuoren varmasti suuremmat kuin muuten: tullihallinto, poliisi sekä jopa oikeuslaitos altistuvat turhalle kuormitukselle, siinä missä potentiaaliset verotulot jäävät alati saamatta.

Euroopan Unioniin liittyessään Ruotsin kuningaskunta onnistui neuvottelemaan itsellensä kyseisen hyödykkeen lailliseksi tunnustavan erillislausekkeen, jonka noudattamatta jättämistä Suomen tasavallassa Hämeen Kokoomusopiskelijat kernaasti puoltavat.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallituksen sekä kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin sen päämäärän puolesta, että nuuska julistetaan Suomessa lailliseksi hyödykkeeksi.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 201 jälkeen)

200. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Nuuskan myynti lailliseksi Suomessa

Nuuskan myynti Euroopan unionin alueella on ollut kiellettyä direktiivillä vuodesta 1992, mutta Ruotsi sai unioniin liittyessään vuonna 1995 erityisluvan jatkaa nuuskan myyntiä markkinoillaan. Lupa kuitenkin edellyttää, että Ruotsi sitoutuu estämään nuuskan myyntiä omilta markkinoiltaan muihin jäsenmaihiin. Ruotsi ei ole onnistunut tässä veloitteessaan, joten Kokoomuksen opiskelijaliitto Tuhatkunta vaatii nuuskan myynnin laillistamisen edistämistä Suomessa.

Vuonna 2020 20–34-vuotiaista suomalaisista miehistä jopa 12 prosenttia käytti nuuskaa päivittäin. Viime vuosikymmenellä varusmiehistä noin 40 prosenttia käytti nuuskaa. Nuuskan käytön laajuus Suomessa osoittaa, että Ruotsin markkinoilla liikkeellä oleva nuuska päätyy tehokkaasti myös Suomen puolelle. Päivittäiskäytön määrä korostaa, ettei nuuskaa haeta ainoastaan satunnaiseen käyttöön esimerkiksi risteilyn yhteydessä. Nuuskan tuominen Ruotsista Pohjanlahden ja Torniojoen yli on laajamittaista ja ammattimaista pimeiden markkinoiden liiketoimintaa, joka lisää kansantaloutemme harmaan talouden osuutta. Euroopan unionin lainsäädäntö lähtökohtaisesti estää nuuskan myynnin laillistamisen. Kansanterveydelliset syyt, eli mahdollisuus kontrolloida nuuskamarkkinoita, voisivat kuitenkin olla riittävä peruste nuuskan myynnin laillistamiseksi.

Suomen vuodesta 2010 voimassa olleen terveystalouden linjan mukaisesti tavoitteena on tupakkatuotteiden terveyshaittojen vähentämisen sijaan niiden käytön loppuminen. Tavoite on sinänsä toivottava, koska tupakkatuotteilla on vain kielteisiä vaikutuksia. Käytön loppuminen on kuitenkin kaukaista toiveajattelua ilman täydellistä kieltolakia, jonka valvominen olisi mahdotonta ja kriminalisointiin vaadittavilla perusteilla liian ohut. Lainsäädännön tulisi lähestyä nuuskaa käytännönläheisesti ja pyrkiä siirtämään nuuskan kontrolli pois pimeiltä markkinoilta. Nuuskan myynnin laillistaminen ja sen aiheuttamiin haittoihin puuttuminen lisäisi Suomen verotuloja ja mahdollistaisi tehokkaamman ja avoimemman puuttumisen nuuskan aiheuttamiin terveyshaittoihin.

Nuuskan laillistaminen antaisi Suomelle mahdollisuuden tehdä tarkkaa selvitystä sen käytöstä ja puuttua esimerkiksi verotuksen keinoin kansanterveyttä haittaavaan ongelmaan. Tupakointia on Suomessa onnistuttu vähentämään merkittävästi, koska käytössä on ollut laajasti toimivia keinoja. Nuuskaamista on kuitenkin haastavaa rajoittaa, jos siihen ei voida puuttua verotuksellisin tai käyttöä rajoittavin keinoin.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja suosittaa kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan nuuskan myynnin laillistamisen edistämiseksi Suomessa.

(Puoluehallituksen vastaus on aloitteen 201 jälkeen)

201. Kokoomuksen Nuorten Liitto: Yksittäispakattuihin käyttöpusseihin pakatun purutupakan myynti sallittava Suomessa

EU:n tupakkadirektiivi kieltää suussa käytettäväksi tarkoitettujen tupakkatuotteiden tuomisen markkinoille. Direktiivissä määritellään kuitenkin erikseen yksi tuoteluokka, jota markkinoille saattamisen kieltö ei koske. Tämä kyseinen tuoteluokka on erilaiset purutupakkatuotteet. Kyseisiä purutupakkatuotteita sekä niiden kaltaisia tuotteita myydään eri nimikkeillä tälläkin hetkellä laajasti eri puolilla EU:ta. Kyseisiä tuotteita myös aktiivisesti maahantuodaan Suomeen matkailijoiden sekä ammattimaisten rikollisliigojen toimesta.

Tämänlaisia nuuskan tavoin käytettäviä, mutta EU-direktiivin mukaan kaikkialla EU:ssa sallittuja tuotteita Suomessa ei kuitenkaan saa myydä. Tämä johtuu vuoden 2016 tupakkalaista, joka kieltää niin purutupakan kuin muidenkin osittain tupakkaa sisältävien tuotteiden myymisen

kotimaassa. Tupakkalain 51 §:n mukaan Purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa ei saa myydä tai muutoin luovuttaa taikka välittää.

Suomalaisista 20–64-vuotiaista miehistä noin seitsemän prosenttia käytti tämänlaisia purutupakan kaltaisia tuotteita päivittäin vuonna 2020. Yleisintä kyseisten tuotteiden käyttäminen oli 20–34-vuotiaiden miesten ikäryhmässä, joista 12 prosenttia käytti niitä päivittäin. Pääasiallisin käyttömuoto näissä purutupakan kaltaisissa tuotteissa on asettaa yksittäispakattu käyttöpussi ylähuulen alle.

Purutupakkaa vastaavien tuotteiden käytön laajuus Suomessa osoittaa, että muun muassa Ruotsin markkinoilta näitä purutupakkaa vastaavia tuotteita päätyy jatkuvasti Suomeen, mutta arviolta 40 miljoonan verotulot jäävät Ruotsiin. Tutkimuksissa näiden purutupakan kaltaisten tuotteiden päivittäisen käytön yleisyys osoittaa, että purutupakan kaltaisten tuotteiden salakuljettaminen Ruotsista on laajamittaista ja ammattimaista liiketoimintaa.

Suomen terveystieteellinen linja pyrkii tupakkatuotteiden terveyshaittojen vähentämisen sijasta käytön totaaliseen lopettamiseen. Tavoite on kunnioitettava, koska tupakkatuotteilla on käytännössä vain kielteisiä vaikutuksia. Käytön loppuminen on kuitenkin tällä hetkellä kaukaista toiveajattelua ja siksi lainsäädännön tulisi lähestyä nuuskaa käytännönläheisesti ja pyrkiä ensin siirtämään vastaavien tuotteiden myynti pois pimeiltä markkinoilta. Samalla saataisiin Suomeen verotuloja sekä mahdollisuus puuttua tehokkaammin nuuskan aiheuttamiin terveyshaittoihin. Tupakointia ollaan Suomessa onnistuttu vähentämään merkittävästi vastaavilla toimenpiteillä.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Nuorten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin yksittäispakattuihin annospusseihin pakatun purutupakan jakelun, myynnin sekä käytön sallimiseksi Suomessa.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 199, 200 ja 201):

Hämeen kokoomusopiskelijat, opiskelijaliitto Tuhatkunta sekä Kokoomuksen Nuorten liitto ovat kukin tehneet aloitteen, jotka kaikki käsittelevät suussa käytettäviä tupakkatuotteita eli nuuskan eri muotoja ja purutupakkaa. Puoluehallitus antaa näihin aloitteisiin yhteisen vastauksen.

Hämeen kokoomusopiskelijat esittää, että nuuska ”julistettaisiin” lailliseksi Suomessa. Tuhatkunta puolestaan esittää, että kokoomus ottaisi tavoitteekseen nuuskan myynnin laillistamisen Suomessa. Aloitteen tekijät toteavat aivan oikein, että kiello perustuu EU-direktiiviin, mikä tekee siitä haastavan kumota, ja puoluehallitus pitää tästä syystä aloitteen ehdotusta epärealistisena toteuttaa.

Hämeen kokoomusopiskelijoiden aloitteessa esitetään, että Suomi jättäisi noudattamatta direktiiviä. Tätä puoluehallitus ei voi hyväksyä. Suomen kaltaisen pienen ja toimivista markkinoista riippuvaisen maan etujen mukaista on ylläpitää ja edistää yhteisten sääntöjen kunnioittamista. Erilaisten hyödykkeiden kaupan sääntelyssä sisämarkkinoilla on noudatettava mahdollisimman yhtenäisiä pelisääntöjä, jotta tavaran vapaasta liikkuvuudesta voidaan saada maksimaalinen hyöty kansalaisille.

Suussa käytettäväksi tarkoitettujen tupakkatuotteiden tuominen markkinoille on kielletty EU:n tupakkadirektiivissä. Ruotsi on Euroopan unionin ainoa valtio, jolla on poikkeuslupa perinteisen nuuskan myymiselle. Direktiivin 17. artiklassa määritelty markkinoille saattamisen kiello ei kuitenkaan koske purutupakkaa, jonka myynti on direktiivissä määritelty erikseen. Tähän viittaa aloitteessaan Kokoomuksen Nuorten liitto.

Ruotsi ei tosiasiaassa tee kovinkaan paljon, jos mitään, sen estämiseksi, että nuuskaa ja siihen verrattavia tuotteita kuten purutupakkaa kaupataan Suomeen. Esimerkiksi Haaparannassa on suuria ja suomen kielellä toimivia nuuskakauppoja, joiden asiakaskunnasta huomattavan suuri osa on nimenomaan suomalaisia. Sinänsä laillisen rajakaupan lisäksi nuuska- ja purutupakkatuotteita salakuljetetaan maahan runsaasti joko pienimuotoisena matkustajatuontina tai jopa puoliammattimaiseen mittakaavaan nousevissa määrissä. Käytännössä siis kiello ei vaikuta toimivan, ja sen valvonta on olematonta. Kuten Kokoomuksen Nuorten liiton aloitteessa todetaan, verotuloja jää näin jatkuvasti saamatta. Samalla terveyshaitat jäävät Suomen maksettaviksi.

Terveyshaittoja ei voi vähätellä. Nuuskan käytön yleistymisen erityisesti nuorten keskuudessa on hälyttävää. Nuuska koetaan harmittomaksi, vaikka se sisältää lähes 30 syöpävaarallista ainetta ja raskasmetalleja, jotka altistavat suun ja nielun alueen syöville. Suomalaisista 20–34-vuotiaista miehistä nuuskaa käytti päivittäin 9 % vuonna 2017 (THL 2017). Äskettäisen kouluterveyskyselyn mukaan myös tyttöjen nuuskan käyttö on yleistynyt merkittävästi. Kehitykseen onkin erityisesti alaikäisten osalta syytä puuttua nykyistä voimakkaammin toimin. Tarvitsemme tietoisuuden lisäämistä ja toimia eri tasoilla. Valtion ohella kunnat, oppilaitokset ja kodit ovat vaikuttamistyössä avainasemassa.

Direktiivin mahdollistaman purutupakkapoikkeuksen hyödyntäminen siten, että tuotteiden kauppa olisi tiukasti säänneltyä ja tuotteet ankarasti verotettuja, saattaisi kuitenkin olla omiaan vähentämään erityisesti salakuljetusta ja rajakaupan sekä matkustajatuonnin aiheuttamia verotulomenetyksiä. Puoluehallitus pitää KNL:n aloitteen esitystä siksi realistisimpana näistä kolmesta.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen 199

ja

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 200 ja 201 johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteet 199, 200 ja 201.

207. Kokoomuksen Arvon Siskot: Äitiysavustus ja -pakkaus tulee uudelleennimetä

Äitiysavustuksen perustehtävä on kansanterveydellinen; sillä halutaan turvata vauvan perustarpeita sekä auttaa vauvaperhettä alkuun. Äitiysavustus myönnetään joko äitiyspakkauksena tai rahana, ja siitä säädetään äitiysavustuslaissa.

Pakkauksen nimi lähtee nyt äidistä, vaikka tuotteista valtaosa on suunnattu vauvalle.

Äitiysavustuksen ja siihen lukeutuvan äitiyspakkauksen nykyiset nimet ylläpitävät käsitystä, jonka

mukaan pienen lapsen hoito olisi vain äidin tehtävä. Kuitenkin lapsen hoiva kuuluu yhtä lailla molemmille vanhemmille ja etuus on tarkoitettu koko perheelle. Elämän tasa-arvoisten lähtökohtien lippua kantavan äitiysavustuksen tulisi viestiä tätä tarkoitustaan myös nimellään.

1. elokuuta 2022 voimaan astuva, perhevapaaudistusta koskeva lainsäädäntö pyrkii lisäämään vanhempien tasa-arvoa ja huomioi nykyistä paremmin erilaiset perhemuodot. Uudistuksen myötä vanhat äitiys- ja isyysraha-termit korvataan raskaus- ja vanhempainrahalla. Äitiysavustuksen ja -pakkauksen uudelleennimeämisen myötä – esimerkiksi vanhempainavustukseksi ja vanhempainpakkaukseksi – kaikki lapsiperhe-etuudet olisi nimetty samanlaisista lähtökohdista, kaikki vanhemmat ja perheet huomioiden.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Arvon Siskot ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että äitiysavustus ja siihen lukeutuva äitiyspakkaus nimetä uudelleen.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Arvon Siskoja tärkeän aiheen nostamisesta esiin.

Keskustelua äitiysavustuksen ja -pakkauksen nimeämisestä uudelleen käytiin voimakkaasti vuonna 2017. Asiasta tehtiin kysely Helsingin Sanomien toimesta. Tuolloin kyselyyn vastanneista valtaosa katsoi, että nimen muuttamiselle ei ole tarvetta. Tuloksista kuitenkin ilmeni myös, että muutosta kannattivat eniten alle 40-vuotiaat.

Myös Kela julkaisi oman kyselynsä alkuvuodesta 2018. Kela kysyi vaihtoehtoja äitiyspakkauksen mahdolliseksi uudeksi nimeksi. Nimiehdotuksia tuli Kelan mukaan lähes 30 000 kappaletta, joista noin 60 prosentissa äitiyspakkauksen nimi haluttiin säilyttää ennallaan. Ehdotukset toimitettiin silloiselle perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikolle (kesk.), jonka mukaan pakkauksen nimenvaihto ei ole tulosten perusteella ajankohtainen.

Tästä keskustelusta on kuitenkin jo kulunut aikaa, ja perhe-etuuksia koskien on tapahtunut muitakin muutoksia.

Kuten Kokoomuksen Arvon Siskojen tekemässä aloitteessa todetaan, perhevapaaudistus on astumassa voimaan elokuussa 2022. Perhevapaaudistuksen tavoitteena on modernisoida perhevapaita ja laajentaa käsitystä lapsen hoivaajista. Uudistus pyrkii lisäämään työelämän ja vanhempien tasa-arvoa ja huomioimaan nykyistä paremmin erilaiset perhemuodot.

Myös terminologiaan tulee muutoksia perhevapaaudistuksen myötä. Lakiesityksessä niitä perusteltiin seuraavasti:

”Lakiehdotuksen vanhempainpäivärahasäännöksissä on vältetty tarpeetonta sukupuolittunutta terminologiaa, mikä osaltaan edistää paitsi sukupuolten välistä tasa-arvoa myös erilaisissa perhemuodoissa elävien vanhempien ja lasten oikeuksia. Vanhempainpäiväraha-oikeuden ja sen edellytysten kannalta etuuden hakijan sukupuolella ei ole merkitystä, joten tästä syystä myöskään sukupuoleen viittaava terminologia ei ole lainsäädännössä tarpeen. Myöskään vanhempainraha-oikeuden kannalta lasta hoitavan vanhemman sukupuolella ei ole merkitystä.

Yhdenmukainen terminologia paitsi viestii kaikkien perhemuotojen tasa-arvoisuudesta myös selkeyttää säännösten ymmärrettävyyttä ja tarkoitusta.”

Äitiyspakkauksen nimi on äitiysavustuslaissa ja pakkauksen nimen voi vaihtaa vain eduskunta. Puoluehallituksen mielestä sopiva nimi voisi olla esimerkiksi ”perhepakkaus”.

Puoluehallitus katsoo, että perhe-etuksia koskevia uudistuksia tehdään erityisesti tulevia sukupolvia varten. Kokoomus on määrätietoisesti ajanut perhevapaaudistusta ja jopa kirittänyt istuvaa hallitusta sen esityksen jäädessä työelämän tasa-arvoa vahvistavista tavoitteistaan. Onkin luontevaa, että Kokoomus pyrkii tekemään myös muita sellaisia toimia, joilla vahvistetaan asenteiden muuttumista ja viestitään pienen lapsen hoivan kuuluvan yhtä lailla molemmille vanhemmille.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

210. Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta: Otetaan käyttöön lähetteetön malli psykiatriin palveluihin

Historian ensimmäisissä aluevaaleissa päätettiin aluevaltuustoista, jotka päättävät erikoissairaanhoidon järjestämisestä hyvinvointialueella. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa keskustelu tulee siirtymään sekä olemassa oleviin resursseihin että potilaan palveluihin. Psykiatrian lähetteettömään malliin siirtyminen on helpoin tapa karsia turhia kuluja, jolloin taloudellisia panostuksia voidaan tehdä muihin tärkeisiin palveluihin.

Turhan hidas, työläs ja kallis vaihe luukkujen välillä on poistettava, jotta potilaat saavat apua nopeammin. Psykiatriin palveluihin hoitopolku on turhan byrokraattinen ja kankea. Yleislääkäri kirjoittaa reseptin ja lähetteen erikoissairaanhoidon. Tapaamiseen hukkuu yleislääkärin arvokasta ja kallista työaikaa, hidastaen potilaan hoitoon pääsyä. Hoitopolku voi parhaimmillaan olla samassa rakennuksessa, jossa ensimmäisenä hoitokontaktina toimii psykiatrinen sairaanhoitaja.

Lähetteettömässä mallissa terveydenhuollon ammattilaiset voivat keskittyä työhönsä eikä lähetteiden kirjaamiseen. Malli on ollut käytössä muun muassa Lappeenrannassa, jossa palvelu on tehostunut ja yhä useampi saa apua ongelmiinsa. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksoten akuutin mielenterveys- ja päihdevastaanoton hoitojonot onnistuttiin purkamaan, kun lähetteiden käsittely jätettiin hoitoprosessista pois. Kokkolassa nuorisopsykiatrian arvioon pääsee ilman lääkärin lähetettä. Lähetteettömyys säästäisikin tärkeää työaikaa itse ihmisen auttamiseen.

Näillä perustein Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan siten, että psykiatrian erikoissairaanhoidon pääsee kansallisesti jatkossa ilman lähetettä. Näin tehostetaan rajallisten resurssien käyttöä sekä parannetaan potilaan hoitoon pääsyä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ry:n aloitteessaan esiin nostama ratkaisu on hyvä esimerkki toimintatavasta, jolla voidaan kohdentaa terveydenhuollon ammattilaisten työaika potilaiden kohtaamiseen ja nopeuttaa hoitoon pääsyä potilaan hoitopolkua joustavoittamalla.

Erikoissairaanhoidon tarviin tavallisesti yleislääkärin lähete. Psykiatrisen hoidon läheteettömään malliin on siirretty ainakin Lappeenrannassa ja Vaasassa. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden Eksotessa toimii integroitu mielenterveys- ja päihdekliniikka, jonne potilas voi vuorokauden jokaisena hetkenä kävellä sisään ja hakeutua hoitoon. Eksotessa käytössä olevaa mallia kehittäneen akuutin mielenterveys- ja päihdevastaanoton ylilääkäri Juha Kemppisen mukaan lähtötilanteessa ongelmaksi oli tunnistettu, että jonot olivat pitkiä ja esimerkiksi läheteitä käsiteltiin useita kertoja ennen kuin kukaan oli tavannut potilasta kertaakaan. Eksotessa palveluiden ruuhkautuminen helpottui, kun läheteiden käsittely jätettiin pois.

Mielenterveyden oireillessa hoidon nopean aloittamisen tärkeys korostuu. Viiveet mielenterveyspalveluihin pääsystä ja erityisesti hoidon jatkuvuudessa on kyettävä ratkaisemaan. Ei riitä, että ensikontakti hoitoon hakeutuessa järjestyy nopeasti, jos itse vaikuttavan hoidon alkamista joutuu odottamaan viikkojen tai jopa kuukausien ajan.

Psykiatrian läheteettömän mallin hyötyjä erityisesti nopeamman hoitoon pääsyn ja potilaan saamaan hoidon sujuvuuden näkökulmasta olisi syytä tarkastella, sekä selvittää mahdollisuutta laajentaa hyviä käytäntöjä parantamaan palveluiden saatavuutta valtakunnallisesti tarkasteltuna.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen seuraavanlaiseksi muutetulla toimenpideoisalla:

puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kokoomuksen eduskuntaryhmää toimimaan siten, että psykiatrian erikoissairaanhoidon läheteettömän mallin soveltamista kansalliseen käyttöön selvitetään.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen puoluehallituksen esittämällä toimenpideoisalla.

212. Kokoomuksen Arvon Siskot: Aloite työntekijöiden mielenterveyden tukemiseksi osana työterveyshuoltoa

Jokainen kokee jossakin elämänsä vaiheessa haastavampia aikoja, jotka voivat aiheuttaa kuormitusta ja heikentää työkykyä. Vaikka moni kokee häpeää hoitoon hakeutumisessa, ongelmat ovat yleisiä ja useimmiten itsestä riippumattomia. Mielenterveyden ongelmat aiheuttavat suomalaisille 11 miljardin kustannukset vuosittain. Tämän lisäksi kyse on jokaisen mielenterveyden haasteista kärsivän suomalaisen ja hänen läheistensä elämästä.

Terapiatakuun perään on kysely jo useita vuosia, vaikka asian suhteen vallitsee puolueiden välinen yksimielisyys. Mielenterveyteen ja jaksamiseen liittyvät haasteet ovat ennen kaikkea yksilön ja hänen läheistensä elämään voimakkaasti vaikuttava, mielekästä arkea rajoittava ja pahimmillaan jopa elämänhalun vievä ongelma. Lisäksi pitkittyessään myös suuri taloudellinen haaste. Matalan kynnyksen palveluita ja nopeaa hoitoon pääsyä on peräänkuulutettu jokaisesta eduskuntaryhmästä käsin. Tarve palveluille ei ole vähentynyt COVID19-pandemian myötä. Ylen teettämän kyselyn mukaan esimerkiksi Joensuun kaupungilla psyykkisten syiden osuus sairauspoissaoloista oli ennen koronaa 17 prosenttia ja vuonna 2021 jo 32 prosenttia.

Siksi onkin käsittämätöntä, että Marinin hallitus ei lupauksistaan huolimatta tuonut esitystä terapiatakuusta osana hoitotakuuta. Erityisesti mielenterveysjärjestöt ovat olleet tyrmistyneitä ja pettyneitä ratkaisusta. Ministeri Kiuru on useaan otteeseen luvannut, että hoitotakuulainsäädäntö sisältää myös terapiatakuun. Tämä olisi ollut konkreettinen keino parantaa perustason mielenterveyspalveluita. Avuntarvetta vastaavaa hoitoa tulisi saada varhaisessa vaiheessa.

Terapiaa tarvitsevien määrä ei ole laskemaan päin. Yhä useampi palkansaaja on vakavan uupumisriskin partaalla. Jatkuva tarve olla tavoitettavissa, yhä niukkenevat resurssit ja niistä johtuva työn kasaantuminen sekä henkinen kuormitus ovat työhyvinvointikyselyiden mukaan syitä uupumisriskille. Luonnollisesti elämässä on myös työstä riippumattomia tilanteita, jotka voivat johtaa työssä uupumiseen.

Terve, hyvinvoiva työntekijä on arvokas työnantajalle. Jotta psyykkistä hyvinvointia ja toimintakykyä voitaisiin parantaa ja samalla vähentää mielialaoireita sekä tukea työhön paluuta ja ennaltaehkäistä sairauspoissaolojen tarvetta, tarvitaan tukitoimia myös työpaikoille. Terapiatakuun lisäksi tulisi selvittää mahdollisuuksia työntekijöiden mielenterveyden tukemiseen osana työterveyshuoltoa. Hyviä esimerkkejä on jo olemassa siitä, miten työntekijöiden mielenterveyden tukemiseen panostaminen maksaa itsensä takaisin. Hyvät toimintamallit tulisi saada käyttöön mahdollisimman laajasti.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Arvon Siskot ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että työntekijöiden mielenterveyden tukemista osana työterveyshuoltoa selvitettäisiin.

Puoluehallitus:

Tällä hetkellä mielenterveyspalvelut eivät ole tasapuolisesti kaikkien niitä tarvitsevien saatavilla. Merkittävin haaste on viive palveluihin pääsyssä. Moni hyötyisi varhaisesta keskusteluavusta, mutta joutuu odottamaan palveluihin pääsyä liian pitkään. Odottaessa ongelmat ovat jo ehtineet muuttua vakavammiksi.

Kokoomuksen kannattama Terapiatakuu vahvistaisi mielenterveyshoidon perustasoa. Lakimuutoksella taattaisiin nopea pääsy hoidolliseen psykoterapiaan tai muuhun psykososiaaliseen hoitoon. Hoidon tarve tulisi arvioida välittömästi apua haettaessa, ja hoito aloittaa kuukauden sisällä tästä. Terapiatakuun mukainen rakenteellinen uudistus mielenterveyden palveluihin olisi myös osa kestäväää koronakriisin jälkihoitoa sekä työllisyyden vahvistamista. Valitettavasti terapiatakuu ei ole Sanna Marinin hallituksen aikana edennyt.

OECD:n arvion mukaan mielenterveyden häiriöiden kokonaiskustannukset Suomessa ovat noin 11 miljardia euroa vuodessa. Mielenterveyden ongelmat ovat merkittävin työllisyyttä heikentävä ja työuria katkova terveydellinen syy Suomessa. Panostukset mielenterveyspalveluihin maksavat itsensä moninkertaisesti takaisin, kun yhä useampi saa avun varhaisessa vaiheessa ja mielenterveysongelmista johtuvat työpoissaolot vähenevät, kalliin erikoissairaanhoidon tarve pienenee ja inhimillinen kärsimys vähenee.

Työterveyslaitoksen mukaan mielenterveyden häiriöihin kuuluu vakavuudelta monenlaisia sairauksia, joissa ilmenee ongelmia ajattelutoimintojen, tunne-elämän ja käyttäytymisen alueella. Työssä olevilla yleisimpiä mielenterveyden häiriöitä ovat masennus- ja ahdistuneisuushäiriöt. Erilaiset elämäntapahtumat voivat sekä lisätä voimavaroja että kuluttaa niitä. Raskaisiin elämäntapahtumiin liittyy kohonnut riski sairastua mielenterveyden häiriöön.

Vahvistamalla työyhteisöjen mielenterveyttä edistäviä tekijöitä, tarjoamalla varhaista keskusteluapua, sekä edistämällä mielenterveysongelmiin sairastuneiden paluuta työelämään voidaan tukea työkykyä, vähentää sairauspoissaoloja ja pidentää työuria.

Positiivisia esimerkkejä on. S-ryhmä kertoo saaneensa mielenterveystyöllä poikkeuksellisen lupaavia tuloksia. Keskiössä on työkyvyn systemaattinen johtaminen, tehokkaat tukipalvelut ja hoitomallit sekä esimiesten ja johdon ymmärryksen lisääminen mielen hyvinvoinnin, työn ja johtamisen yhteydestä. Konkreettisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi lyhytpsykoterapian tarjoaminen ja matalan kynnyksen sähköisten palveluiden käyttöönotto, kuten chat-palvelu ja videoyhteydellä psykologin tai psykoterapeutin kanssa keskustelu. Ohjausta työterveyspsykologin ennaltaehkäiseviin palveluihin on vahvistettu, ja esimiesten lähitukea tilanteiden hoitamisessa parannettu.

Työntekijöiden työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen merkitys tulee vain korostumaan tulevaisuudessa. Kärsimme jo nyt osaajapulasta monilla aloilla. Työnantaja, joka on halukas panostamaan työntekijöidensä hyvinvointiin ja jaksamiseen voi erottua sillä edukseen. Mielenterveyttä edistävien toimintamallien levittäminen työpaikoille on satsaus hyvinvointiin työntekijöihin. Työnantajien keinoja edistää työntekijöidensä mielen hyvinvoinnista huolehtimista on tärkeä lisätä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

220. Kokoomuksen Arvon Siskot: Naisten työllisyyttä edistävän perhevapaaudistuksen toteuttaminen

1.8.2022 voimaantuleva perhevapaaudistus ei kohenna naisten asemaa työmarkkinoilla. Sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta perhevapaaudistuksen tulisi nimenomaisesti vahvistaa naisten työllisyyttä ja työmarkkina-asemaa: naiset käyttävät suurimman osan perhevapaista ja perhevapaiden työuravaikutukset koskevat siten lähinnä naisia. Perhevapaiden sukupuolittuneesta käytöstä johtuen perhevapaat aiheuttavat erityisesti naisille urakatkoja, joilla on vaikutus niin palkka- ja urakehitykseen, työelämään integroitumiseen kuin eläkekertymään.

Perhevapaaudistus ei kuitenkaan ole kokonaisuudistus, vaikka se ottaakin joitakin tasa-arvoa edistäviä askeleita. Kotihoidontuki, johon asiantuntijat ovat jo pitkään suosittaneet muutoksia, jätettiin kokonaan uudistuksen ulkopuolelle. Kotihoidon tukijärjestelmä mahdollistaa pitkän kotonaolon tietyille ryhmille ja tietyissä olosuhteissa, mikä saattaa johtaa myöhempiinkin katkoihin työuralla sekä pitempiaikaiseen työmarkkina-aseman heikentymiseen.

Perhevapaajärjestelmän on edistettävä mahdollisuuksien tasa-arvon toteutumista sekä töissä että kotona. Suomi ei voi ylläpitää sellaisia rakenteita, jotka estävät naisten tasa-arvoiset uramahdollisuudet.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Arvon Siskot ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että perhevapaajärjestelmän keskeisimpiä ongelmakohtia, kuten kotihoidon tukijärjestelmää, tarkastellaan uudelleen siten, että lopputuloksena olisi paremmin tasa-arvoa ja naisten työllisyyttä edistävä perhevapaaudistus.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 219 ja 220):

Puoluehallitus kiittää Kluuvin Kokoomusnaisia ja Kokoomuksen Arvon Siskoja aloitteista, joilla halutaan parantaa naisten työmarkkina-asemaa perhevapaajärjestelmää uudistamalla. Kluuvin Kokoomuksen Naiset esittää kotihoidontuen poistamista yli 1-vuotiailta lapsilta ja Kokoomuksen Arvon Siskot esittää, että perhevapaajärjestelmän keskeisimpiä ongelmakohtia, kuten kotihoidon tukijärjestelmää, tarkastellaan uudelleen siten, että lopputuloksena olisi paremmin tasa-arvoa ja naisten työllisyyttä edistävä perhevapaaudistus.

Kokoomukselle perhevapaajärjestelmän uudistaminen on ollut pitkäaikainen tavoite. Kokoomuksen oma perhevapaamalli esiteltiin yksityiskohtaisesti Perheet ja työelämä -asiakirjassa jo vuonna 2017. Olemme halunneet edistää perhevapaaudistuksella tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja erilaisten perheiden parempaa arkea.

Kokoomuksen mielestä perhevapaaudistuksessa tulisi toteutua yhtäaikaaisesti, että se huomioi lapsen edun, parantaa vanhemmuuden ja työelämän tasa-arvoa, lisää perheiden valinnanvapautta ja joustoja, vahvistaa naisten työllisyyttä ja työmarkkina-asemaa, sekä lisää lasten osallistumista varhaiskasvatukseen.

Keskeinen tavoite on tasata hoivavastuun jakautumista vanhempien välillä nykyistä tasaisemmin, huomioida perheiden erilaiset tarpeet sekä kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen.

Hoivavastuun epätasainen jakautuminen on pitkään vaikuttanut kielteisesti naisten ura- ja palkkakehitykseen ja viimekädessä myös eläkekertymään. Moni isä taas haluaisi hoitaa lastaan perhevapailla, mutta syystä tai toisesta isien käyttämät perhevapaat ovat toistaiseksi jääneet vähäisiksi. Tasa-arvotavoitteiden edistämisessä on ennen kaikkea kysymys lasten oikeuksien toteutumisesta.

Sanna Marinin hallituksen esittämä perhevapaaudistus on astumassa voimaan elokuussa 2022. On hieno asia, että myös Kokoomuksen pitkään ajama perhevapaaudistus viimein etenee. Positiivista uudistuksessa on sen perheille tuomat joustot, erilaisten perheiden yhdenvertaisuuden vahvistaminen ja ansiosidonnaisen pidentyminen. Valitettavasti uudistus ei kuitenkaan täytä odotuksia tasa-arvon edistymisestä työelämässä.

Nykymalli on tarjonnut mahdollisuuksia perhevapaiden tasaisemmalle jakamiselle, mutta isien kannustus vanhempainvapaille on puuttunut. Hallituksen malli ei tätä korjaa, vaikka isien osuus piteneekin. Uudistuksesta puuttuvat sekä ratkaisut, miten isiä kannustetaan käyttämään yhteisiä vapaita, että vastaukset, miten tasataan äitiydestä työnantajille aiheutuvia kustannuksia.

Uudistuksessa paljon on laskettu sen varaan, että pienten muutosten myötä asenteet muuttuisivat niin työmarkkinoilla kuin perheissä. Varsinaiset konkreettiset kannustimet ja vaikuttavimmat rakenteelliset muutokset jäävät edelleen puuttumaan. Näin ollen vaikutukset jäävät asetetuista tasa-arvotavoitteista.

Ongelmana on myös se, ettei kotihoidontukeen uudistuksessa haluttu poliittisista syistä koskea, vaikka se tutkijoidenkin mukaan on naisille köyhyysansa.

Valtiovarainministeriön talouskasvua käsittelevän raportin mukaan pienten lasten äitien työllisyys on Suomessa noin 30 prosenttiyksikköä matalampi kuin Ruotsissa. Valtiovarainministeriön raportin mukaan Suomen talouskasvun hitautta selittää matala työllisyys- ja tuottavuuskehitys. Yhdeksi keskeiseksi työllisyysastetta nostavaksi keinoksi ministeriö esittää työikäisten naisten työllisyyden kohentamista. Valtiovarainministeriön raportissa todetaan suorin sanoin, miten kotihoidontuki heikentää naisten työllisyyttä. Heikompi työllisyys ja hitaampi urakehitys näkyvät pienempinä elinkaarituloina ja lopulta pienempänä eläkkeenä.

Elinkeinoelämän valtuuskunnan (Eva) julkaisemassa Maahanmuuttajanaisten loukku -arviossa todettiin, että Suomessa maahanmuuttajanaisten työllisyysaste jää alhaisemmaksi kuin Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa. Syiksi maahanmuuttajataustaisten naisten verraten huonoon työllisyystilanteeseen nostettiin passivoiva työttömyysturva ja kotihoidontuki. Arvion mukaan heikko työmarkkina-asema myös periytyy maahanmuuttajanaisten lapsilleen. Evan arvion mukaan työssä käyvä äiti nostaa tyttären työllisyysastetta 16 prosenttiyksikköä ja pojan neljä, verrattuna siihen, jos äiti on kotona.

Kokoomuksen vuonna 2017 julkaisemaa perhevapaamalliin sisältyi vanhempainrahakauden jälkeen maksettava hoitoraha, mutta Kokoomuksen mallissa tukien tasoa puolittamalla saatiin aikaan kannustin. Kokoomuksen mallissa tuet riittävät täysimääräisinä siihen asti, kunnes lapsi on 1,5-vuotias ja puolitetuina pidempään, jolloin Kokoomuksen mallissa on kannustin siirtyä takaisin työelämään jo aikaisemmassa vaiheessa.

Puoluehallitus korostaa, että Kokoomuksen pitkäaikainen tavoite on ollut aidosti tasa-arvoinen perhevapaauudistus. Elokuussa 2022 voimaan tulevan perhevapaauudistuksen osalta on riskinä, että kotihoidontuen jatkuminen nykymuotoisena vesittää uudistuksen tasa-arvotavoitteet. Perhevapaajärjestelmää onkin edelleen kehitettävä siten, että tavoitteet tasa-arvoa ja naisten työllisyyttä parantavasta uudistuksesta aidosti toteutuvat.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen 219 johdosta

ja

hyväksyisi aloitteen 220.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen 220.

226. Kokoomuksen Naisten Liitto: 0,7 -hoitajamitoitusta on lykättävä

Sote-alalla on vakava työvoimapula. Ennusteiden mukaan alalle tarvitaan 70 000 uutta työntekijää vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi alalla on korvattava 150 000:n eläkkeelle siirtyvän työpanos. Vastaavaa määrää uusia hoitajia ei ole nykytilanteessa mahdollista saada.

Kutakin ikäihmistä kohden pitää palvelukodissa olla nyt 0,6 hoitajaa. Lain mukaan mitoitus nousee 0,7:ään vuoden 2023 huhtikuussa. Suomen kaupungeilla ja kunnilla ei ole mahdollisuuksia saada 0,7 -mitoituksen vaatimaa määrää hoitajia alalle. Tällä hetkellä ne ovat tilanteessa, jossa hyvin toimivia yksiköitä joudutaan sulkemaan. Tämä puolestaan johtaa ikäihmisten turvallisuuden vaarantumiseen. Tästä syystä hoitajamitoituksen aikataulua on lykättävä.

Työvoimapulaa voidaan helpottaa ilman yhtäkään uutta hoitajaa. Iso ratkaisu on luopua alan ylisääntelystä. Vuoden kestävä hoiva-avustajakoulutus on nopea väylä työelämään. Hoiva-avustajien käyttö on mahdollistettava kaikissa hoivakodeissa tasapuolisesti. Nyt aluehallintovirastot edellyttävät yksityisiltä hoivakodeilta, että hoiva-avustajia on enintään yksi 10:ä tai 15:a asiakasta kohden. Julkisella sektorilla ei vastaavaa edellytystä ole.

Myöskään digitaalisia ratkaisuja ei pystytä tällä hetkellä täysimääräisesti hyödyntämään. Digitalisaation tarjoamat ratkaisut tulee laskea osana hoitajamitoituksia. Niiden tarjoamat digitaaliset järjestelmät voivat tuoda jopa enemmän turvallisuutta kuin se, että hoitaja on talossa. Samalla vapautuu hoitajien resursseja tekemään sitä työtä, jota varten he alalla ovat. Vanhusten hoivassa usein keskeistä on taito kohdata ihminen. Hoitajien määrä ei ole laadun tae.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan niin, että hoitajamitoitusvaatimuksista luovutaan, kunnes niiden täyttämiseen voidaan laskea esimerkiksi hoiva-avustajien käyttäminen ja digitalisaation hyödyntäminen.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 226 ja 227):

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa ja Keski-Suomen Kokoomusnaisia tärkeän ja vakavan kysymyksen nostamisesta esiin.

Väestön ikääntyessä, palvelutarpeen jatkuvasti lisääntyessä ja työikäisten määrän vähentyessä, hoito- ja hoivahenkilöstön riittävyys on merkittävä huoli ja yksi suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kestävyyskeskeisistä kysymyksistä.

Valtiovarainministeriö on arvioinut, että seuraavan 15 vuoden aikana sote-alalle tarvitaan peräti 200 000 uutta työntekijää. Työ- ja elinkeinoministeriön toimialaraportin 2021:2 mukaan sote-alan työvoiman saatavuus tulevaisuudessa näyttää haasteellisena. Raportin mukaan keskeisintä työvoiman saatavuuden parantamiseksi on huomion kiinnittäminen alan vetovoiman ja työolojen parantamiseen.

Kuntaliiton ikääntyneiden palveluiden johdosta koostuva verkosto teki syksyllä 2021 hälyttävän kannanoton. Verkoston asiantuntijoiden mukaan ikääntyneiden ihmisten palvelut ovat ajautumassa kansalliseen kriisiin. Syynä tähän on palvelutarpeen kasvu, nopeasti heikentynyt

henkilöstön saatavuus, lukuisat samanaikaiset lainsäädännön uudet velvoitteet sekä valvovien viranomaisten tiukat tulkinnat. Hallituksen henkilöstömitoitus ei ole tuonut työmarkkinoille lisää hoitohenkilökuntaa, vaan päinvastoin jonoja, heikennyksiä niin ikäihmisten kotihoitoon kuin ympärivuorokautiseen hoitoon. Nämä ongelmat eivät ole tulleet yllätyksenä. Hoitajapula aiheuttaa ongelmia palveluiden järjestämisessä jo nyt. Vuonna 2023 henkilöstömitoitus nousee 0,7 työntekijään asiakasta kohti. On edelleen täysin epäselvää, mistä nämä hoitajat otetaan täyttämään lain asettama vaatimus.

Henkilöstön vähyys on raskasta myös työntekijöille. Monet koulutetut hoitajat vaihtavat alaa. Tehyn selvityksen mukaan alan vaihtoa on harkinnut lähes 90 prosenttia hoitajista, ja 41 prosenttia kertoi työhyvinvointinsa olevan jokseenkin tai erittäin huono.

Hallitus asetti marraskuussa 2021 työryhmän valmistelemaan ratkaisuja sotealan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Toistaiseksi työryhmästä ei ole saatu konkreettisia esityksiä akuuttiin henkilöstöpulaan vastaamiseksi ja on hyvin epätodennäköistä, että hallitus saa merkittäviä toimia asiassa aikaan enää tämän vaalikauden aikana. Toimet ovat siis auttamattomasti myöhässä, sillä hoitoa ja hoivaa ei pystytä tarjoamaan tarpeisiin nähden ja on merkittävä riski, että hoitajapulasta johtuen osastoja tai toimintayksiköitä joudutaan kokonaan sulkemaan.

Hallituksen viivyttely henkilöstön veto- ja pitovoimaa, sekä saatavuutta lisäävien toimien varmistamisessa on käsittämätöntä, sillä jo Juha Sipilän hallituksen aikana asetettiin vanhuspalveluiden kokonaisuudistusta valmisteleva työryhmä, jonka yhtenä toimeksiantona oli pohtia henkilöstön määrää, osaamista ja kohdentamista sekä osajien tarvetta ottaen huomioon myös kotihoito ja omaishoito.

Kokoomuksen sosiaali- ja terveyspalveluita koskevassa kannanotossa (2020) tunnustetaan, että hoito- ja hoiva-alan, sekä sosiaalialan ammattilaisten lisäämiseksi tarvitaan pitkäjänteinen suunnitelma, jossa huomioidaan mm. koulutustarpeet ja kansainvälisen rekrytoinnin mahdollisuudet. Hoito- ja sosiaalialan veto- ja pitovoiman varmistamiseksi on luotava alalle urapolkumalleja, jotka mahdollistavat myös horisontaalisen urakehityksen ja asiantuntijuuden syvenemisen. Tämä edellyttää koulutuksen kehittämistä ja erityisesti akateemisen jatkokoulutuksen lisäämistä.

Teknologia ei voi korvata ihmistä, mutta nykyaikana kaikessa palvelutoiminnassa olisi huomioitava teknologian ja digitalisaation kautta saavutettavat hyödyt ja sen tuoma mahdollisuus kasvattaa sote-ammattilaisten asiakastyön osuutta. Laadukkaisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin kuuluvat myös hyvä johtaminen ja selkeät toimintamallit, joihin työntekijöillä on mahdollisuus vaikuttaa. Hyvällä johtamisella vaikutetaan työhyvinvointiin ja työstä suoriutumiseen, mikä näkyy palveluiden laadussa ja tuloksissa, sekä työntekijöiden jaksamisessa. Johtajilla tulee olla mahdollisuus panostaa hyvään hallinnolliseen työhön ja laadukkaaseen henkilöstöhallintoon.

Hoitajapulan jääminen ilman ratkaisuja uhkasi romahduttaa sosiaali- ja terveyspalvelut. Onkin selvää, että hoitajapulan ratkaiseminen on yksi tulevien vuosien kriittisistä kysymyksistä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 226 ja 227 johdosta.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen 226.

230. Rantaraitin Porvarit: Suomeen on luotava kansallinen syöpästrategia

Arviolta joka kolmas suomalainen sairastuu syöpään elämänsä aikana, ja tällä hetkellä Suomessa elää noin 280 000 ihmistä, jotka ovat jossain elämänsä vaiheessa saaneet syöpädiagnoosin. Tilastokeskuksen mukaan erilaiset kasvaimet olivat työikäisten suomalaisten yleisin kuolinsyy ja toiseksi yleisin kuolinsyy kaikkien suomalaisten keskuudessa vuonna 2020. On syytä olettaa, että ikääntyvässä Suomessa havaittavien uusien syöpätapausten määrä jatkaa kasvuaan tulevan vuosikymmenen aikana.

Euroopan komissio on nimennyt syövän yhdeksi suurimmista maailmaamme vaivaavista haasteista. Ilman lisäpanostuksia tulee Euroopassa todettavien vuosittaisten uusien syöpätapausten määrä kasvamaan 3,5 miljoonasta yli 4,3 miljoonaan seuraavien 15 vuoden aikana. Tämä on johtanut siihen, että EU-tasolla syöpä on keskusteluaiheena saanut merkittävästi lisää poliittista painoarvoa ja ongelmien ratkaisemiseksi käytetään enemmän resursseja.

Euroopan komissio on luonut oman syövän torjunta suunnitelman, jonka avulla rakennetaan lähestymistapaa syövän tutkimiseen, ennaltaehkäisyyn ja hoitoon. Seitsemän vuoden ajanjaksolla ohjelman toteuttamiseen tullaan käyttämään EU-tasolla peräti 4 miljardia euroa.

Koska EU-tasolla ei säädetä velvoittavaa lainsäädäntöä terveydenhuollon järjestämisestä, on päättäväisyyttä ja vastuu palveluiden järjestämisestä, tuottamisesta ja kehittämisestä jokaisen jäsenvaltion vastuulla. Pelkät EU-tason toimet eivät siis riitä, vaan Suomessa tarvitaan myös omia panostuksia. Tarvetta toimenpiteille vahvistaa myös maailman terveysjärjestön (WHO) suositus, jonka mukaan jokaisen jäsenmaan tulisi laatia omat kansalliset suunnitelmat, joilla pyritään vähentämään syöpäsairastumisia ja syöpäkuolemia, sekä parantamaan syöpäpotilaiden elämänlaatua.

Toisin kuin useassa muussa Euroopan maassa, Suomella ei tällä hetkellä ole syöpään liittyvää strategiaa, jolla pyrittäisiin ensinnäkin varautumaan syöpätapausten ja niistä johtuvien sairaanhoitokulujen kasvuun, sekä koordinoimaan syövän ehkäisyyn, diagnosointiin ja hoitoon liittyvää kokonaisuutta.

Ilman tämänkaltaista kokonaisvaltaista suunnitelmaa tai strategiaa, on syövän aiheuttamiin tulevaisuuden haasteisiin Suomessa vaikeampi vastata. Toisaalta myös tulevaisuuden mahdollisuuksiin vastaaminen on vaikeampaa. EU:n mittavat syövän torjunta- ja tutkimuspanostukset luovat mahdollisuuksia suomalaisen syöpätutkimuksen lisäämiselle ja olemassa olevan data-infrastruktuurin vaikuttavalle hyödyntämiselle. Ilman suunnitelmaa jäävät mahdollisuudet hyödyntämättä.

Kansallisella syöpästrategialla voitaisiin vastata yllä mainittuihin tarpeisiin, mutta sillä olisi myös symbolista arvoa. Se vahvistaisi suomalaisille annettua palvelulupauksen toteutumista toimimalla takuuna sille, että modernit syöpähoidot ovat jokaisen suomalaisen saatavilla ja syövän hoitoa Suomessa kehitettäisiin kohti kansainvälistä kärkitasoa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että Suomeen luotaisiin oma kansallinen syöpästrategia, jolla:

- *vastataan WHO:n suositukseen strategian olemassaolosta*
- *varaudutaan syöpätapausten lisääntymisestä syntyviin taloudellisiin haasteisiin*
- *asetetaan tavoitteet syövän ehkäisyn, toteamisen, hoidon ja tutkimuksen kehittämiseksi.*
- *toimeenpannaan Euroopan komission luomaa "Europe's beating cancer plan" - syöväntorjuntasuunnitelmaa kansallisesti, ja*
- *osoitetaan suunnitelman toimeenpanemiseksi riittävästi resursseja*

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Rantaraitin Porvareita tärkeän aiheen nostamisesta esiin.

Syöpäjärjestöjen mukaan Suomessa joka kolmas sairastuu elämänsä aikana syöpään. Vuosittain todetaan yli 35 000 uutta tapausta ja syöpään menehtyy joka vuosi noin 13 000 henkeä. Syöpää yleisempi kuolinsyy on vain sydän- ja verisuonitaudit.

Suomessa väestö ikääntyy ja syöpään sairastuvia on yhä enemmän. Suomen syöpärekisterin ennusteen mukaan sairastuneiden määrä kasvaa 46 000 vuosittaiseen tapaukseen vuoteen 2035 mennessä, eli kasvua todettavien tapausten määrässä on noin 30 prosenttia.

Syöpäjärjestöjen aloitteesta ja silloisen peruspalveluministeri Paula Risikon toimesta Suomessa on laadittu Syövän hoidon kehittäminen vuosina 2010–2020 -raportti, sekä myöhemmin Kansallisen syöpäsuunnitelman II osa: Syövän ehkäisyn, varhaisen toteamisen ja kuntoutumisen tuen kehittäminen vuosina 2014–2025. Kyseessä ei kuitenkaan ole ollut ohjelma, johon olisi sitouduttu poliittisesti, vaan edellä mainitut raportit ovat olleet asiantuntijaraportteja. Suomessa ei ole laadittu valtakunnallisia tautikohtaisia suunnitelmia vaan ainoastaan Käypä hoito -suosituksia.

Kokoomuksen vahvana kantana on, että vain korkeatasoisella tieteellä ja tutkimuksella pystymme vastaamaan aikamme isoihin haasteisiin. Siksi Suomen on oltava edelläkävijä ja houkutteleva tieteellisen tutkimuksen ympäristö.

Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategia julkaistiin vuonna 2014. Strategiassa on koottu yhteen toimet, joilla vahvistetaan terveysalan tutkimusympäristöä. Strategia tähtää kilpailukykyisen toimintaympäristön systemaattiseen kehittämiseen, terveysalan investointien lisäämiseen ja alan talouskasvun aikaansaamiseen. Terveysalan kasvustrategian toimeenpanolla luodaan myös mahdollisuuksia yksilön parempaan terveydenhuoltoon ja sosiaali- ja terveyssektorin toiminnan tehostamiseen.

Terveysalan kasvustrategia ja sen toimeenpano on vahva signaali yrityksille, kun ne miettivät tutkimusinvestointejaan. Suuntaamalla voimavaroja osaamiskeskukseen, kuten neurokeskukseen ja syöpäkeskukseen voidaan panostaa parempaan hoitoon sekä Suomessa tehtävään tutkimukseen. Samalla rakennamme yrityksille houkuttelevaa toimintaympäristöä, joka tuo

tutkimusinvestointeja Suomeen. Panostukset maksavat itsensä takaisin parempana hoitona ja kasvavina tutkimusinvestointeina.

Kansallinen syöpäkeskus on valtakunnallinen syöpäalan osaamiskeskus ja osa terveystieteiden kasvustrategian toimeenpanoa. Vuonna 2018 perustettiin alueelliset syöpäkeskukset ja vuonna 2019 kansallinen syöpäkeskus. Kansallinen syöpäkeskus koordinoi palvelujärjestelmän voimavarojen tarkoituksenmukaista käyttöä syövän hoidossa sekä kansallista syöpätutkimusta. Kansallisella ohjauksella turvataan syöpäpotilaille yhdenvertainen hoito asuinpaikasta riippumatta, edistetään alan tutkimusta, hoitojen laatua ja kustannusvaikuttavuutta.

Sosiaali- ja terveystieteiden järjestäminen siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle vuodesta 2023 alkaen. Hyvinvointialueille on laadittava lakisäätteiset hyvinvointialue- ja palvelustrategiat. On tärkeää, että niin kutsut kansansairaudet, mukaan lukien syöpätaudit, huomioidaan niissä. Siksi valtakunnan tasolla olisi päivitettävä kansallinen suunnitelma syövän hoidon kehittämisestä tueksi alueellisille strategioille.

Syöpästrategian kaltainen kokonaisvaltainen suunnitelma olisi tapa vastata syövän yleistymiseen ja kasvaviin hoitokustannuksiin, sekä sillä vahvistettaisiin Suomen asemaa syöpätutkimuksen näkökulmasta. Syövänhoidon laadun ja yhdenvertaisuuden kehittämiseksi on luotava myös laaturekisterit. On tärkeää, että Suomi pysyy mukana eurooppalaisessa hoidon kehityksessä. Se vaatii panostuksia myös syövänhoidon perustutkimukseen ja kliiniseen tutkimukseen. Siten varmistamme, että suomalaiset syöpäpotilaat saavat uusimmat hoidot käyttöönsä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

231. Oulujoen Kokoomus: Työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan ja vakavaraisuussäännösten uudistaminen

Suomessa on neljä työeläkeyhtiötä, jotka hoitavat pääasiassa yksityisten alojen työntekijöiden ja yrittäjien lakisäätteistä työeläketurvaa; Elo, Ilmarinen, Varma ja Veritas. Näihin sovelletaan työeläkeyhtiöistä annettua lakia (342/1997) sekä vakuutusyhtiölakia (521/2008). Nykyiset säännökset ohjaavat siihen, että tulevien eläkkeiden tasoa pyritään pitämään yllä työnantajien ja työntekijöiden maksuja korottamalla. Lisäksi, jotta maksujen korotukset pysyvät jollain tavalla kohtuullisella tavalla, peritään jo maksussa olevista bruttoeläkkeistä elinaikakerrointa (5 %) ja eläketulon lisäveroa (yli 5% kun eläkebrutto on yli 47 000 €). Jollakin aikavälillä pelkästään maksujen korottamisen ja eläkkeistä perittävien ylimääräisten maksujen tie tukehtuu omaan mahdottomuuteensa.

Uudistuksen tavoitteena tulee olla työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan vapauttaminen niin, että tuottojen kasvattaminen on mahdollista. Lisäksi tuottojen käyttötasot tulee määrittäällä sellaisiksi, että ne riittävät tulevien eläkkeiden turvaamiseksi ja tason nostamiseksi ilman eläkemaksujen korotuksia. Uudistuksen myötä eläkkeistä perittävästä elinaikakerroimesta (n .5 %) ja eläketulon lisäverosta (yli 5% kun eläkebrutto yli 47 000 €) voidaan luopua. Työeläkeyhtiöiden

sijoitustoiminta on näiden vuosien aikana osoittanut luotettavuutensa, joten uudistus ei aiheuta riskiä eläkevarojen sijoittamisiin tai tuotto-odotuksiin.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että työeläkkeiden sijoitustoiminnan säännöstö ja vakavaraisuuteen liittyvät vaatimukset ja tarkastelujaksot uudistetaan niin, että työeläkeyhtiöt voivat hoitaa sijoitustoimintaansa vapaammin.

Puoluehallitus:

Työeläke on vakuutus, jolla on omat vakuutusehdot. Työeläkkeet rahoitetaan keräämällä veroluonteista työeläkemaksua (vakuutusmaksu) työntekijältä ja työnantajalta. Lisäksi valtio kompensoi osaa työeläkemenosta (yrittäjät, maatalous). Työeläkemaksun tasosta päätetään lailla. Käytännössä työmarkkinakeskusjärjestöt sopivat TyEL-maksun tasosta, joka vahvistetaan lailla.

Lain mukaan tulee varmistaa työeläkejärjestelmän kestävyys pitkällä aikavälillä ja tämän vuoksi järjestelmästä laaditaan analyysi kahden vuoden välein, joka ulottuu noin 80 vuotta eteenpäin.

Keinoja työeläkejärjestelmän kestävyuden hallitsemiseen on useita. Välittömiä keinoja maksun korottamisen lisäksi on kulujen karsiminen ja sijoitustoiminnassa petraaminen lieventämällä vakavaraisuussääntöjä. Pääsääntöisesti järjestelmän taloudellista kestävyyttä on vahvistettu korottamalla työeläkemaksuja, joskin kriiseissä niihin on tehty työnantajia helpottavia määräaikaisia leikkauksia. Välillisiä keinoja työeläkejärjestelmän vahvistamiseksi on erityisesti työtuntien kasvattaminen eli työurien pidentäminen.

Itse työeläke määräytyy palkoista maksettujen vakuutusmaksujen perusteella. Työurien pidentämiseksi on päätetty, että jokaiselle määrätään tavoite-eläkeikä. Mikäli tätä ennen siirtyy eläkkeelle, leikkaa elinaikakerroin omaa työeläkettä pienemmäksi. Elinaikakerrointa ei siis peritä eläkkeistä, vaan se vaikuttaa eläkkeen muodostumiseen omana kertoimenaan. Maksussa olevasta eläkkeestä ei peritä eläkemaksuja.

Työeläkkeistä peritään veroja. Arvioiden mukaan eläkkeiden verotus on pääosin samassa tasossa kuin työn verotus. Eläkkeiden verotukseen tehdään myös vastaavia veroalennuksia kuin työssä olevien työllisyyttä parantavia verohelpotuksia. Korkeista ansiotuloista peritään korotettua veroa vastaavalla tavalla kuin eläkkeistä.

Työeläkeyhtiöiden sijoitustoimintaa säädellään vakavaraisuussäännöksillä. Yhtiöiden tulee tehdä sijoitustoimintaa tuottavasti ja turvaavasti. Sijoitustoiminnan säännöt ovat ohjanneet eläkeyhtiöiden sijoittamista pienemmän riskin toimintaan. Vakavaraisuussäätelyä voi pitää lyhyen tähtäimen rajoittimena eikä sen vaikutus ole aina ollut ongelmaton. Sijoitustoiminnan riskin kasvattaminen kuitenkin kasvattaa ennen kaikkea tulevien sukupolvien riskiä oman sukupolvensa eläkkeidensä rahoituksesta ja vaatii tarkkaa harkintaa.

Työeläkejärjestelmällä on rahoitusongelmia tulevina vuosikymmeninä johtuen ikärakenteen muutoksesta. On perusteltua, että järjestelmä tarvitsee lisää rahoitusta, mutta maksujen korotuksen tie on käyty loppuun. Työeläkemaksuja ei tule enää korottaa, vaan etsiä muita keinoja lisätä pääomaa järjestelmässä. Tärkeimmät keinot ovat karsia järjestelmän menoja (esimerkiksi

sijoitustoiminta ja it-järjestelmät), nostaa työvoiman tuottavuutta, lisätä työtunteja sekä kasvattaa sijoitustuottoja. Sijoitustuottojen kasvattamiseksi sijoitustoiminnan säätelyä voi olla perusteltua lievästi keventää.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluekokous hyväksyi aloitteen.

233. Helsingin Edistyskokoomus: Eläkevaroille saatava hakea parempaa tuottoa

Eläkejärjestelmämme on haasteiden edessä. Eläkkeitä on rahastoitu n. 200 miljardin edestä, mutta eläkevastuidemme määrä on yli 800 miljardia euroa.

Väestömme ikääntyminen aiheuttaa järjestelmällemme entistä suurempia paineita. On siis äärimmäisen tärkeää, että rahastoiduille eläkevaroille saatu tuotto on mahdollisimman hyvä.

Olemme kuitenkin jääneet kansainvälisessä työeläkesijoitusten tuottovertailussa jälkeen. Kansainvälisessä vertailussa eläketurvakeskuskin on nostanut yhdeksi selittäväksi tekijäksi erot vakavaraisuussäätelyssä. Vakavaraisuussäätelyn tarkoitus on elintärkeä eli liiallisen riskinoton välttäminen. Sijoittamistoiminnassa järkevä riskinotto suhteessa sijoitushorisonttiin tuo parhaat tulokset.

Suomen järjestelmää on arvosteltu sääntelykehikon lyhyestä aikajänteestä. Toisin sanoen, tällä hetkellä vakavaraisuussäätelymme on tiukkaa, minkä vuoksi Suomessa eläkesijoitusten osakeallokaatio on kansainvälisestikin merkittävän alhainen, vaikka vertailukohdaksi otettaisiin muita vakavaraisuussäätelyn alaisia järjestelmiä. Järjestelmää on varaa joustavoittaa siten, että sijoittamisen horisontti pitenee ja mahdollistaa siihen suhteutetun riskin korkeampine tuotto-odotuksineen.

Edellä mainituin perustein Helsingin Edistyskokoomus esittää, että

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään eläkevarojen vakavaraisuussäätelyn joustavoittamista parempien sijoitustuottojen mahdollistamiseksi.

Puoluehallitus:

Työeläkevarojen sijoitustoimintaa on toteutettava tuottavasti ja turvaavasti. Johtuen pienenevien ikäluokkien edellytyksistä kantaa kasvava työeläkkeiden rahoitustarve, on pitkän aikavälin laskelmissa lähdetty siitä, että työeläkemaksu joustaa ja siten nousee yli 30 prosenttiin pitkällä tarkastelujaksolla.

Keskeinen keino työeläkkeiden rahoituksen turvaamiseksi on kasvattaa sijoitustoiminnan tuottoja sekä lisätä sijoitustoiminnassa olevaa pääomaa karsimalla järjestelmän kustannuksia. Lisäksi tuottavuuden ja työllisyyden myönteinen kehitys edesauttavat osaltaan työeläkejärjestelmän taloutta.

Sijoitusriskin kasvattaminen kohdistuu erityisesti tuleviin pienempiin sukupolviin. Toisaalta työeläkkeiden rahoitus tarvitsee aloitteessa kuvatulla tavalla parempia sijoitustuottoja työeläkemaksun nousun estämiseksi. Järjestelmän pitkävaikutteisen ominaisuuden vuoksi pienemmätkin korjausliikkeet vakavaraisuussäännöissä nyt saavat aikaan merkittävää muutosta vuosikymmenten päässä.

On perusteltua hakea lisää sijoitustoiminnan tuottoja aloitteen kuvaamalla tavalla.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluevaltuusto hyväksyi aloitteen.

236. Kokoomuksen Naisten Liitto: Apteekki osaksi terveydenhuoltoa

Vuosittain Suomessa kirjoitetaan vajaa 70 miljoonaa lääkemääräystä, apteekkikäyntejä tehdään noin 60 miljoonaa vuodessa. Maassamme on yhteensä 819 apteekkitoimipistettä (627 pääapteekkia ja 192 sivuapteekkia). Apteekeissa työskentelee noin 8.800 henkilöä. Kansalaiset kokevat apteekin osaavana, luotettavana ja vastuullisena palveluntuottajana, apteekkiin on helppo mennä ja se koetaan matalan kynnyksen toimipisteeksi. Suomen apteekkiverkosto on tiheämpi kuin esimerkiksi Ruotsissa ja Tanskassa.

Apteekissa on runsaasti osaamista tarjota nykyistä laajempiakin terveystalvaeluja kansalaisille. Lisäksi apteekilla on merkittävät resurssit, joten se voisi toimia yhtenä tärkeänä osana koko sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta ja näin tarjota kansalaisille perusterveydenhuollon palveluja.

Osana perusterveydenhoitoa apteekit voisivat tuottaa mm. näitä palveluja:

- rokotuksia (esim. koronarokotuksia olisi voitu järjestää myös apteekeissa)
- erilaisia pikatestauksia; esim. verenpainemittaus tai koronatestaus
- apua akuutteihin vaivoihin; haavojen sitominen, iho-ongelmat, allergiat, vatsavaivat, silmä- ja korvaoireet
- lääkehoidon kokonaisarviointia
- etälääkäriyhteydet
- lääkeneuvonta; lääkkeiden oikea käyttö (lääkekuolemien välttäminen)
- terveysneuvontaa: terveyden ja itsehoidon edistäminen
- laajempi yhteistyö muiden terveydenhuollon toimijoiden kanssa

Apteekkitoimintaa voidaan kehittää niin, että siellä oleva nyt käyttämätön voimavara ja osaaminen otettaisiin nykyistä laajempaan hyötykäyttöön, mikä osaltaan helpottaisi julkisen terveydenhuollon ruuhkia ja hoitonojoja.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan niin, että edellä mainitun esityksen perusteella apteekin palveluja laajennetaan ja liitetään nykyistä tiiviimmäksi osaksi terveydenhuoltojärjestelmäämme.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Vaara-Kainuun Kokoomusta, Kokoomuksen Naisten liittoa ja Helsingin edistyskokoomusta apteekkia alaa koskevista aloitteista, joista kaikissa on monia erittäin hyvin perusteltuja avauksia suomalaisen apteekkitoiminnan paremman tulevaisuuden eteen. Kokoomuksen Naisten liiton aloitteessa esitetyt apteekin toimintojen laajennukset olisivat omiaan helpottamaan julkisen terveydenhuollon ruuhkautumista, kun vähäisempien vaivojen apu sekä erilaisia testaus- ja mittauspalveluita voisi nykyistä laajemmin löytyä apteekin yhteydestä joko paikalla olevan henkilökunnan kautta tai etäpalveluina.

Saman tyyppisiä laajennuksia ehdottaa myös Vaara-Kainuun kokoomus, jonka aloitteessa esimerkkinä esitetään apteekkien ottaminen mukaan koronarokottamiseen ja -testaukseen. Vaara-Kainuun kokoomuksen aloitetta puoluehallitus tämän lisäksi kiittää erityisesti sen pyrkimyksestä edistää tehokasta ja vaikuttavaa lääkehoitoa. Tätä tavoitetta on syytä edistää myös tulevaisuudessa riippumatta siitä, millaisia uudistuksia alaa koskevaan sääntelyyn muuten tehdään. Puoluehallitus pitää kannatettavana myös Vaara-Kainuun aloitteessa esitettyjä tavoitteita lääkkeiden hintojen alentamisesta ja lääkekorvauskustannusten kasvun taittamisesta.

Kokoomus on pitkään suhtautunut myönteisesti näiden suuntaisiin, apteekkien yhteydessä tarjolla olevien terveyspalveluiden valikoimaa laajentaviin ehdotuksiin. Kokoomuksen eduskuntaryhmä nosti jo vuonna 2015 julkaistussa sääntelykannanotossaan esiin mahdollisuuden toteuttaa apteekeissa esimerkiksi kausirokotusten jakelua, toki tarpeellisten täydentävien koulutusten suorittamisen jälkeen. Apteekkien terveyspalveluiden valikoiman mahdollisessa laajentamisessa on arvioitava kilpailuneutraliteetti suhteessa muihin toimialan yksityisiin elinkeinoharjoittajiin.

Laki lääkelain muuttamisesta ja se astui voimaan 1.4.2022. Lailla laajennettiin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean mahdollisuuksia päättää uusien apteekkien perustamisesta. Lääkelakiin myös lisättiin säädös apteekkien noutolokerikoista, sekä tehtiin eräitä sivuapteekkeja ja apteekin verkkopalvelutoimintaa selkeyttäviä säännösmuutoksia. Näiden säädösmuutosten vaikutusta on vielä varhaista arvioida, mutta muutosten odotetaan lisäävän uusien apteekkien perustamista entisestään. Kokoomuksen iso linja apteekkipolitiikassa on usean vuoden ajan ollut, että alan kilpailullisuutta on vahvistettava, samalla lääketurvallisuudesta ja muista laadullisista tekijöistä huolehtien.

Kilpailullisuuden vahvistamista on käsitelty eri näkökulmista puoluekokouksissa jo vuodesta 2016 lähtien. Viimeksi vuonna 2020 puoluekokouksen hyväksymässä puolueen tavoiteohjelmassa korostettiin markkinoille tulon helpottamista apteekkien nykyisen määrä sääntelyn purkamisen kautta. Tämän puoluekokouksen kannan edistämisen on jatkossakin syytä olla keskeinen osa Kokoomuksen apteekkilinjaa.

Helsingin Edistyskokoomuksen mainitsemassa aloitevastauksessa kahden vuoden takaa viitataan omistussääntelyyn, ja tämän näkökulman puoluehallitus edelleenkin allekirjoittaa. Yhtiömuoto tai omistukseen liittyvät rajoitukset eivät itsessään ole esimerkiksi ammattitaitoisen toiminnan tai turvallisuuden kannalta kovin olennaisia. Apteekkitoiminta on sinänsä vaativaa ja korkeaa osaamista vaativaa, eikä siihen nykyään kohdistuvista osaamis- ja koulutusvaatimuksista ole syytä tinkiä. Puoluehallitus painottaa erittäin voimakkaasti, että riippumatta mahdollisista tulevista ratkaisuista esimerkiksi omistussääntelyn osalta, lääketurvallisuuden sisällöllisistä vaatimuksista on pidettävä kiinni. Tämä tarkoittaa esimerkiksi ammattitaitoisen neuvonnan saatavuuden takaamista vähittäismyynnin yhteydessä sekä sitä, että myyntitoiminnasta vastuussa olevalla henkilöllä on proviisorin koulutus. Lisäksi epäterveiden kilpailuasetelmien välttämiseksi on syytä rajata lääketukualan yritykset lääkkeiden vähittäismyyntitoiminnan ulkopuolelle.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman lääkeasioiden uudistusta koordinoivan työryhmän työssä arvioidaan parhaillaan apteekkien omistajapohjan laajentamista. Myös etäasiointia ja apteekkien verkkopalvelua koskevia kehittämistoimia selvitetään parhaillaan työryhmän työskentelyssä. Nämä ja lukuisat muut selvitykset ovat parhaillaan kesken, ja niiden on tarkoituksena valmistua eduskuntakauden loppuun mennessä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto julkisti 11.11.2020 apteekkimarkkinaselvityksen, jossa oli monia kehittämis ehdotuksia. Selvityksen mukaan mm. apteekkien perustamista tulisi helpottaa, jotta apteekit sijoittuisivat nykyistä paremmin asiakkaiden tarpeiden mukaan. KKV ehdotti, että apteekkilupa ei perustuisi viranomaisen tarveharkintaan, vaan luvan voisi saada täyttämällä tietyt vähimmäiskriteerit, joilla varmistetaan lääkejakelun turvallisuus. Samalla apteekkien sijaintisääntelystä luovuttaisiin. Nämä ovat myös Kokoomuksen jo aiemmin ottamien kantojen mukaisia ehdotuksia.

KKV:n selvityksessä kiinnitettiin huomiota myös verkkoapteekkitoiminnan kehittämisen mahdollisuuksiin. Verkkoapteekkitoimintaa on kehitettävä määrätietoisesti, jotta kuluttajien muuttuviin tarpeisiin voidaan vastata. Julkisia rajapintoja on avattava verkkoapteekkeihin, ja tuettava näin sujuvaa asiakaskokemusta. Samoin on helpotettava apteekkien välistä yhteistyötä laajojen aukioloaikojen mahdollistamiseksi. Kehittämistyössä tulee huomioida, että lääke on jatkossakin saatava myös läheltä, ja varmistettava huoltovarmuuskysymyksenä sekä tietoturva että apteekiverkoston rooli alueellisina lääkevarastoina.

Puoluehallitus ymmärtää myös niitä huolia, jotka liittyvät omistussääntelyn vapauttamisen mahdollistamaan ketjuuntumiseen ja siitä mahdollisesti aiheutuviin terveen kilpailun kannalta epäsuotuisiin seurauksiin. Asia on otettava riittävällä tavalla valmistelussa huomioon esimerkiksi rajaamalla ketjun koko. KKV:lla on epäterveen kehityksen torjumisessa keskeinen vastuu.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

[...]

hyväksyisi aloitteen 236 [.]

Päätös: Puoluevaltuusto hyväksyi aloitteen 236.

240. Varsinais-Suomen Kokoomusnuoret: Toisiolakia ei ole tarpeen soveltaa suostumukseen perustuvassa tutkimuksessa

Lain sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (toisiolaki) tarkoituksena on mahdollistaa muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa tallennettujen henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely sekä niiden yhdistäminen Kansaneläkelaitoksen, Digi- ja väestötietoviraston, Tilastokeskuksen ja Eläketurvakeskuksen henkilötietoihin. Siinä missä sosiaali- ja terveystietojen ensisijainen käyttö (ensiökäyttö) tarkoittaa sitä käyttötarkoitusta, jonka takia tiedot alun perin on tallennettu potilasrekisteriin- tai asiakasrekisteriin, kuten hoidon suunnittelu, niiden toissijainen käyttö (toisiökäyttö) tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa syntyneiden asiakas- ja rekisteritietojen käyttöä muussa kuin ensisijaisessa käyttötarkoituksessa. Tällaisia käyttötarkoituksia ovat muun muassa tieteellinen tutkimus ja tilastointi. Laki mahdollistaa ansiokkaasti eri rekisterien yhdistämisen yksilöiden tietosuojan huomioiden.

Toisilain tämänhetkinen soveltaminen tuo kuitenkin mukanaan tutkimusentekoon liittyviä ongelmia. Mikäli tutkimuksessa yhdistetään vähintään kahden rekisterin tietoja, tiedot on pyydyttävä THL:n alaiselta rekisteriviranomaiselta, Findatalta. Tieto- ja käyttöluvat ovat määräaikaaisia, ja pääsääntöisesti rekisteridatan käyttö voi tapahtua ainoastaan Findatan omassa, tietoturvalisessa käyttöympäristössä. Tämä on ongelmallista, sillä mikäli tutkimusryhmä haluaisi hyödyntää rekisteriaineistoa, heidän tulee lähettää itse keräämänsä, suojattu ja suostumukseen perustuva aineisto rekisteriviranomaisille.

Laki hankaloittaa tieteellisen tutkimuksen tekemistä myös muilla tavoin. Lupapäätöksissä ja tietojen poiminnassa voi kestää jopa useita kuukausia. Tietolupahakemusten käsittelystä, rekisteriaineistojen keräämisestä ja yhdistämisestä koitua hinta on melko korkea. Tämä hankaloittaa esimerkiksi rekisteridataan perustuvien opinnäytetöiden tekemistä sekä pienten tutkimusten toteuttamista. Kliinikkotutkijoille suunnatussa kyselytutkimuksessa 64 % vastaajista raportoivat tutkimustoiminnan kustannusten nousseen siinä missä jopa 45 % vastaajista oli jättänyt tutkimusprojekteja käynnistämättä lupahakemuksen tai etäkäyttöympäristön hinnan ja käyttövaatimusten johdosta.

Esimerkiksi harvinaisten sairauksien tutkimisessa on usein tarpeellista tehdä tutkimusta ylikansallisiin rekistereihin perustuen. Luvan määräaikaisuus on lisäksi ongelmallista sekä kansainvälisen yhteistyön että tutkimusten toistettavuuden kannalta. Kaiken kaikkiaan toisilain aiheuttamien kustannusten ja muiden ongelmien johdosta tutkimusideoita saattaa jäädä kustannusten johdosta tutkimatta. Suomi saattaa pudota muun muassa harvinaisia sairauksia tutkivien tutkimusverkostojen ulkopuolelle. On sääli, mikäli toisilain tulkinna annetaan aiheuttaa tutkimusta hidastavia pullonkaloja sekä estää pienimpien tutkimushankkeiden toteuttamisen.

Hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään tieteellisen tutkimuksen toteutusmahdollisuuksia pitämällä puolueyhteisössä myös toisiolakikysymystä esillä sen ongelmakohtien selvittämiseksi.

Puoluehallitus:

Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä, nk toisiolaki, hyväksyttiin pääministeri Juha Sipilän hallituskaudella ja kokoomuksen ollessa mukana hallituksessa. Toisilaila pyrittiin luomaan

yhdenmukaiset ja ajantasaiset edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sekä muiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien henkilötietojen käyttöön muissakin kuin niissä käyttötarkoituksissa, joiden vuoksi ne on alun perin rekisteriin tallennettu.

Lakiuudistuksen tavoitteena oli koota yhteen hajallaan olevat säännökset sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä, purkaa lupakäsittelyyn liittyvää päällekkäistä hallinnollista taakkaa, sujuvoittaa ja nopeuttaa lupakäsittelyä sekä tietojen yhdistelyä eri rekistereistä, lisätä arvokkaiden sote-tietoaaineistojen käyttöä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, sekä turvata entistä paremmin tietosuoja ja tietoturva sekä asiakkaan henkilötietojen ja luottamuksen suoja.

Uudistuksessa tunnistettiin se, että tutkimustiedon parempi hyödyntäminen mahdollistaa toimivampien palveluiden ja tehokkaampien lääkkeiden kehittämisen. Kansalaiset saavat parempaa hoitoa ja hoivaa, kun tiedot ovat helpommin ammattihenkilöiden käytettävissä. Laajempi tietopohja mahdollistaa sen, että sosiaali- ja terveystietopalveluita kehitetään vaikuttavammiksi.

Kuten aloitteessakin tuodaan esiin, toisiolain toimeenpano ei kuitenkaan ole kaikilta osin onnistunut aiotusti. Sosiaali- ja terveystietojen toissijaisen käytön ohjausryhmä on teettänyt esiselvityksen toisiolain vaikutuksista. Esiselvityksen tavoitteena oli arvioida miten toisiolaille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet sekä tunnistaa lain vaikutuksia sote-alan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä opetukseen.

Esiselvityksessä nostetaan esiin mm. seuraavia ongelmia: Vaikka toisiolaki on parantanut muun muassa tietoturvan ja -suojan tasoa, esiselvityksessä tunnistettiin monia tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio- sekä opetustoimintaa haittaavia vaikutuksia. Toisiokäyttöä koskettava lakikokonaisuus ei toimi yhteen käyttäjänäkökulmasta. Sidosryhmät kokevat lupaprosessit hitaiksi ja kustannukset ovat nousseet. Esiselvityksessä tunnistettiin, että tuloksia arvioitaessa on otettava huomioon, että toisiolain toimeenpano on vielä kesken. Haasteena on kuitenkin myös se, että nykyisellään toimeenpano on aliresursoitu, mikä vaarantaa toisiolain tavoitteiden saavuttamisen.

Esiselvityksen perusteella on myös laadittu raportti, jonka tavoitteena on esittää konkreettisia toimenpiteitä toisiolain toimeenpanon ja laille asetettujen tavoitteiden saavuttamisen tueksi.

Eduskunnan on määrä saada vielä tämän kauden aikana käsittelyyn hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain tietoturvallisia käyttöympäristöjä koskevien vaatimusten muuttamisesta. Kyseessä on esitys kansainvälisiin luovutuksiin sovellettavista tietoturva koskevista toisiolain säännöksistä, jolla turvataan myös kansainvälinen tutkimus tietoturvallisesti ja tietosuojaa kunnioittaen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluevaltuusto hyväksyi aloitteen.

241. Pohjanmaan Kokoomusnaiset: Keinoja ikääntyneiden kaltoinkohtelun vähentämiseksi kehitettävä

Ikäihmisten kaltoinkohtelu on globaali ongelma, joka on huolestuttavasti lisääntynyt viime vuosina. Kaltoinkohtelu aiheuttaa vakavia seurauksia uhrilleen. Näitä ovat pitkäaikaiset mielenterveysongelmat, itsemurhayritykset, hoitajaksot sairaalassa ja jopa laitostuminen. WHO:n (2020) teettämän tutkimuksen mukaan yksi kuudesta yli 60-vuotiaasta oli kokenut jonkinlaista kaltoinkohtelua lähiympäristönsä taholta kuluneen vuoden sisällä.

Joulukuussa 2021 julkaistun tutkimuksen (Ensihoitajien kokemuksia ikääntyneiden kaltoinkohtelusta) mukaan ensihoitajista 56% on kohdannut melko tai erittäin paljon ikäihmisten kaltoinkohtelua ensihoitotehtävillä. Ensihoito henkilöstö on avainasemassa kaltoinkohtelun tunnistamisessa, sillä vihjeet kaltoinkohtelusta ovat joskus havaittavissa vain ikäihmisen omassa ympäristössä.

Ikääntyneiden oikeus turvalliseen elämään ei toteudu toivotulla tavalla. Tämä selviää THL:n toimittamasta Vanhuspalveluiden tila -seurannasta. Kaltoinkohtelun pelätään myös lisääntyvän. Ikääntyneiden kaltoinkohtelu voi sisältää fyysistä tai psyykkistä väkivaltaa, seksuaalista tai taloudellista hyväksikäyttöä, hoidon ja avun laiminlyömistä tai muuta oikeuksien rajoittamista, loukkaamista ja ihmisarvoa alentavaa kohtelua.

Ikääntyviin kohdistuvan kaltoinkohtelun tunnistaminen on haastavaa, sillä rikokset harvoin tulevat viranomaisen tietoon. Tunnistamisen heikkouksia ovat palvelujärjestelmän ja viranomaisyhteistyön hajanaisuus, yhteisen toimintatavan puuttuminen sekä huoli-ilmoitusten satunnainen täyttäminen. Ikääntyneiden kaltoinkohteluun liittyy myös paljon haavoittavia tekijöitä, joita ovat esimerkiksi liikuntakyvyn aleneminen, muistiongelmat ja usein riippuvuus kaltoinkohtelevalta läheiseltä. Kynnys ilmoittaa kaltoinkohtelusta on korkea. Se voidaan haluta salata tai uhri on kykenemätön tekemään rikosilmoitusta.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää kehittämään keinoja ikääntyneiden kaltoinkohtelun tunnistamiseksi ja sen vähentämiseksi parantamalla viranomaisyhteistyötä ja systematisoimalla huoli-ilmoitus käytäntöjä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pohjanmaan Kokoomusnaisia tärkeän kysymyksen nostamisesta esiin.

Turvallisen vanhuuden puolesta – Suvanto ry:n sivuilla kerrotaan, että ikäihmisiin kohdistuvalla kaltoinkohtelulla tarkoitetaan luottamuksellisessa suhteessa tapahtuvaa tekoa tai tekemättä jättämistä, joka vaarantaa ikääntyneen hyvinvoinnin, turvallisuuden tai terveyden. Kaltoinkohtelulla voidaan tarkoittaa fyysistä ja/tai psyykkistä väkivaltaa, seksuaalista hyväksikäyttöä, taloudellista hyväksikäyttöä, hoidon ja avun laiminlyömistä tai muuta oikeuksien rajoittamista, loukkaamista ja ikäihmisen ihmisarvoa alentavaa kohtelua. Kaltoinkohtelua voi tapahtua läheisessä ihmissuhteessa, mutta se voi ilmetä myös hoitosuhteessa huonona ja epäeettisenä kohteluna. Rakenteellisena kaltoinkohteluna pidetään sitä, jos ikääntynyt kohtaa yhteiskunnan ja palvelujärjestelmän taholta esimerkiksi ikäsyrjintää tai palveluiden epäämistä.

Vanhusasiavaltuutettu on lausunut ihmisoikeuspoliittisen selonteon yhteydessä, että kaltoinkohdellut iäkkäät tarvitsevat apua. Vanhusasiavaltuutetun mukaan iäkkäiden kokema kaltoinkohtelu on monimuotoista ja se on usein jatkunut kauan. Tilanteet ovat usein vaikeita ratkaista ja on vain vähän iäkkäille kaltoinkohtelua kokeneille suunniteltuja palveluja.

Vanhusasiavaltuutettu nostaa lausunnossaan esiin seuraavia toimenpide-ehdotuksia: Väkivallan ja muun kaltoinkohtelun vastaisissa toimissa on koottava tietoa iäkkäiden kokemuksista kotona ja palveluiden piirissä. Iäkkäille on levitettävä enemmän tietoa, miten voi omilla toimilla estää kaltoinkohtelua ja miten toimia, jos tulee kaltoinkohdeksi. Paljon muiden apua tarvitsevan iäkkään jättäminen ilman riittävää tukea ja palvelua on heitteillejätön yksi muoto, joka puolestaan on kaltoinkohtelua.

Suomessa ei ole kansallista toimintamallia, mutta sosiaalihuolto- ja vanhuspalvelulaki velvoittavat toimimaan, mikäli omassa työssä ilmenee huoli ikääntyneen henkilön sosiaalihuollon palvelujen tai tuen tarpeesta.

Eduskunta käsittelee parhaillaan hallituksen esitystä laeiksi sosiaalihuoltolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi (HE 231/2021 vp). Hallituksen esityksen perusteluosasta käy ilmi, että THL selvitti muun ohessa omavalvonnan toteutumista iäkkäiden palveluja koskevassa kunta- ja toimintayksikkökyselyssään vuonna 2020. Suunnitelmissa on laajasti tunnistettu asiakasturvallisuutta uhkaavat riskit ja omavalvonta on huomioitu henkilöstön perehdyttämisessä. Lähes kaikkien toimintayksikköjen omavalvontasuunnitelmissa on määritelty toimintatapa iäkkäiden asiakkaiden kaltoinkohtelun kohtaamiseen ja viranomaisyhteistyöhön sekä sovittu käytännöistä, joita noudatetaan henkilöstön ilmoitusvelvollisuutta (sosiaalihuoltolain 48 §) koskevan asian käsittelyssä.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) julkaisemassa Vanhuspalvelujen tila -kyselyn aineistoissa korostui systemaattisen yhteistyön vähäisyys ja erot huoli-ilmoitusten ja kaltoinkohtelun tilastoinnissa. THL:n mukaan viranomaisyhteistyötä ja palvelujärjestelmän yhteistyötä on tarpeen tiivistää sekä luoda systemaattinen, selkeä toimintatapa kaltoinkohtelun tunnistamiseksi ja siihen puuttumiseksi.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

Päätös: Puoluevaltuusto hyväksyi aloitteen.